GÖTEBORGS
UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.
Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.
Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.
All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.
If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

Universitetsbiblioteket

Vitt
Sv.

FRÅN

SVENSKA HEM

PENNRITNINGAR

AF

KLARA KUHLMANN

(pseudon. f. A. v. Harthausen
f. Gyllenhaal)

STOCKHOLM
JOS. SELIGMANN & COMP.

Pris: 3.50

FRÅN SVENSKA HEM

PENNRITNINGAR

AF

KLARA KUHLMANN

STOCKHOLM
JOS. SELIGMANN & COMP.

STOCKHOLM, CENTRAL-TRYCKERIET, 1883.

INNEHÅLL.

Sid.

Förord.

I skog, i volière och i bur ..... 1.

Från barndomsverlden.

I. Moster Margretha ..... 211.
II. I skymningen ..... 225.
III. Vid jultid ..... 232.
IV. Frun med piraten ..... 252.
V. Midsommaraftonen ..... 257.
VI. Familje-wursten ..... 284.

*En kristlig egoist ..... 301.

Tant Barbara ..... 327.

Tomtebolycka ..... 349.

---

* Denna teckning har förut varit tryckt i Finsk Tidskrift, Mars 1883.

Förord.

Benägne läsare! Föreställ dig att du efter en dag, oroad af stridiga intryck, då sorlet af alla de lidelsefulla röster, hvilka förkunna en ny tidsrigtning, mer än vanligt starkt återljudat i ditt öra, om aftonen sitter vid din lugna härd i kretsen af dina kära. Deras ögon möta dina varmt och tillitsfullt, och du tänker: här är godt! De frågor, som derute uppröra lifvet och samhället, hafva ej hunnit hit — du har ej något emot att för en enda gång vända tanken från dem och deras budbärare, dessa märkvärdiga nya böcker, hvilkas läsning så ofta fängslat och uppskakat dig. Du söker efter någon lätt lektyr för att sysselsätta den lilla, lyssnande ringen kring familjebordet, och måhända faller så i din hand en bok, hvars kanske enda förtjenst är den att fullfölja din egen tankegång; — de enkla berättelserna sammanväfva sig med dina egna minnen från en ålder af frid och oskuld. Sannolikt hade verlden sina djupa skuggor då också, men de funnos icke för dig, och det är derföre som du tänker tillbaka på din ungdom, liksom på en tid, då lifvets konflikter ej voro så bittra, då allt var lyckligare, ljusare än i våra dagar. Du lägger utan kritiskt missnöje ifrån dig det lilla häftet, som fylt

din afton med harmlösa bilder, och du försmår att utreda i hvad mån din egen stämning för tillfället inverkat på detta välvilliga bedömande.

Kunde dessa blad, som här blygsamt framträda, råka din blick i en lika gynsam stund! De drista icke tränga sig fram bland den verklighetsdiktning, som obarmhertigt och utan alla illusioner framställer lifvet i det klara, skarpa dagsljuset; de påkalla tvärtom som bundsförvandt den milda, förskönande belysningen af qvällslampan och minnet. Nästa sol skall kanske ha förjagat de lätta, fladdrande gestalterna — du skall åter uppsöka kraftigare näring för tanken och fantasien; men måhända skall, omedvetet för dig sjelf, något intryck fortlefva — något intryck, som midt under tidens omskapande inflytelse fasthåller de himmelska gäster, hvilka af ålder haft sin plats vid härden — **i svenska hem.**

I SKOG, I VOLIÈRE OCH I BUR.

I skog, i volière och i bur.

Örnsta prestgård, der den ligger öfverskuggad af höga lönnar mellan törnros- och jasminhäckar, är nästan alldeles skyld från landsvägssidan, men går man blott några hundra alnar närmare den vackra sjön af samma namn, träder det fryntliga rödmålade huset fram med sitt glänsande skiffertak.

Dufslaget, hundkojan på gården, de sex bikuporna på hvardera sidan om porten och de åldriga fruktträden, hvilka som en hedersvakt omgifva bortre sidan af byggnaden, allt sammansmälter till lefvande strofer i ett stilla hemlifs fredliga poesi.

Prosten och prostinnan Lindman, som här lefvat lyckliga tillsammans i många Herrans år, älskade också högt denna deras kära »vrå af verlden». De susande lönnarna, som bredt sina yfviga grenar ut öfver deras och barnens hufvuden så mången glad och lycklig sommarqväll, voro för dem blifne till gamla trogna vänner; och de flaxande dufvorna, vana att ropas vid namn och få ärter ur prostinnans förkläde eller hand, ansågos som barn i huset.

Den afton vi föra våra läsare till Örnsta prestgård, var en af dessa ljumma qvällar i slutet af Juli, då trädtopparna bada i solljus, då fiskarbåtens åror glittrande skära vattnet som med försilfrade knifsblad, och syrsan sjunger nära och fjerran ur höet på ängen.

Prosten och prostinnan Lindman sutto efter lilla middagsluren och kaffet på förstuguqvisten, hvarifrån de hade utsigt öfver sjön, ett stycke nedanför gården. Skuggande sina stora tänkande ögon med handen, kunde prostinnan ifrån sin arbetsplats se huru prestgårdens bruna och hvita kor med pinglande skällor kommo fram ur granskogens dunkel, för att en och en gå ned i ett långt tåg till vattnet och dricka.

»Johan du, ser du Perlan dernere? det var minsann en god handel vi gjorde den gången, hon mjölkar bäst af dem alla», sade prostinnan och pekade förnöjd på en hvit ko som sörplande stod ett stycke ute i vattnet.

»Ja det tror jag nog kära min gumma», svarade prosten och satte på sig glasögonen för att mönstrande betrakta kreaturen nere vid stranden, »men så kostade hon också artiga penningar. Vackra äro de för resten alla. Ja det är visst och sannt Karin att Herrans välsignelse har varit med oss i alla våra företag! Vill du så taga vi oss en vandring litet utåt åkrarna, vädret är så herrligt, jag vill se till om rågen har rest sig något efter regnet i förrgår.»

»Gerna», svarade prostinnan i det hon sköt undan nystfoten med linnegarnet, »jag vill bara titta in i väfkammaren till Elisa, hon har så brådtom med sitt bomullstyg som hon vill hafva färdigt i denna veckan, men hon måste ut och röra på sig unga flickan, det kan inte hjelpas.»

Med dessa ord kastade hon en hvit näsduk öfver sin fina mössa, som så behagligt omgaf hennes ännu vackra fyrtiofemåriga ansigte, och skyndade öfver gården till en af de små röda flyglarna. Utanför ett öppet fönster stannade hon, der en väfstols regelbundet återkommande »dunk dunk» och en klar sjungande stämma ljödo henne i möte.

»Elisa barnet mitt», ropade prostinnan, »kom då ut, det går inte an att sitta inne så der hela dagen; pappa och jag gå förut åt Soltorpssidan, kom efter så fort du kan!»

»Tack lilla älskade mamma!» hördes Elisas glada röst, jalousien i fönstret upplyftades fort, och den unga flickans blonda vackra hufvud tittade ut. »Jag skall på minuten komma med, låt mig bara få sluta den röda randen jag håller på med! Du kan inte tänka dig, lilla mamma, huru förtjust jag är i mitt tyg!» och härmed log den sjuttonåriga unga Elisa som ett riktigt barn.

»Nå, så gå på då ännu en liten stund, min stumpa!» svarade modren och såg in i hennes strålande mörkblå ögon, »dröj bara inte för länge!» Prostinnan nickade och gick.

Elisa återvände till sin väfstol, och medan skytteln raskt for fram och åter genom väfven, sjöng hon och tänkte:

»Det blir en bra vacker klädning det här; jag skall minsann taga den på så enkel den är nästa gång vi fara till Örnstaholm. De hafva visst gäster der — grefvinnans syster, friherrinnan Wildenheim och hennes eleganta dotter, fröken Thérèse — men de må nu vara hur präktiga som helst, smakfullare tyg än detta tror jag knappt de hafva. Edvard väntas ju också hem dit i dessa dagar från utlandet, grefve Cronskjöld var så glad när han läste upp sin sons bref, och hvad var *jag*, der jag satt och låtsade som jag hvarken såg eller hörde? Ack Edvard! du min barndoms kära lekkamrat, det är ju nu hela tre år sedan jag såg dig, skall du väl ännu hafva mig qvar i minnet, i hjertat? . . . Man säger ju att för en ung vacker officer, just sådan som Edvard, har utlandet så mycket förströelse att bjuda på, så mycken omvexling, hvad vet jag allt? Så mötes han ju nu här hemma af sin vackra kusin, fröken Thérèse Wildenheim, hon och hennes mor stanna nog på Örnstaholm ännu en tid . . . men jag kan inte hjelpa att jag har min lilla tanke för mig, jag tror ändå inte att han glömt mig, åh nej, åh nej!»

Halfhögt uttalade Elisa dessa sista ord och slog dervid ett så häftigt slag med väfskeden, att ett par glödande rosor sprungo upp på hennes fina kinder. Se så! nu var den röda randen

färdig. Elisa reste sig, aftog fort sitt stora hvita arbetsförkläde och gaf sin lätta ljusblå kattunsblus en liten utslätning med händerna. Men, hvad var det, hörde hon ej sin moders steg och röst? Jo, ganska riktigt, der tittar hennes hvita mössa åter in i det öppna fönstret.

»Kära Elisa!» höres prostinnan andfådd tillropa sin dotter, »kom för all del genast ut, vi ha främmande här strax. När pappa och jag skulle vända af vid grinden, fingo vi se på andra sidan gärdet fyra ridande, två herrar och två damer, komma från Örnstaholmssidan hitåt. Det är säkert grefvinnan Cronskjölds gäster, friherrinnan Wildenheim och hennes dotter; jag tyckte mig med säkerhet igenkänna både gamla grefve Cronskjöld och unge Edvard, som ju väntats i veckan».

»Edvard!» utropade Elisa, rodnande.

»Ja», fortfor prostinnan lugnt och vände sina ögon mot vägen för att ej låtsa märka dottrens rörelse, »jag är nästan viss på att det var han, som red bredvid fröken Thérèse. Men nu skola vi säga till Dora att hon plockar några vackra trädgårdshallon och bär upp litet god grädde, så att vi kunna bjuda våra gäster något medan de hvila sig; här är mjölkkammarnyckeln.

Prostinnan räckte in den genom fönstret och gick. Det var alltid hennes vana när hon öfverraskade några skymtar af romaneska griller hos sin dotter, att genast afkyla dem medelst helsosamma hushållsbestyr. »Hos ungdom», påstod

den snälla, förståndiga prostinnan, »fins ändå en tillräcklig portion svärmeri i behåll, vore det än bryggd och bak hvarenda dag.»

Knappt hade Elisa blifvit ensam, förr än hon med strålande anlete utropade: »Gud, hvilken glädje! att åter få se honom, den käre Edvard! Om jag blott haft tid att taga en annan klädning, jag som suttit i väfstolen hela dagen nästan.» Lätt som en gazell sprang hon upp på en stol och sträckte sig på tåspetsarna för att nå upp mot den gamla spruckna spegel, som af obegripliga orsaker kommit att från urminnes tider hänga öfver en hög dragkista i väfkammaren. Hon hade nätt och jemt tid att brådskande ordna sin glänsande krona af guldgula flätor, då hästhofvar hördes ned ifrån vägen. I ett hopp var hon nere från stolen och sprang att gifva Dora sin mors befallningar, då de ridande i galopp svängde upp på den krattade gården, jagande de ängsligt kacklande hönsen åt alla håll.

Vid porten gjordes halt, och från förstuguqvisten skyndade prosten och prostinnan de främmande till möte.

»God afton, mina vänner!» ropade grefve Cronskjöld och höjde den bruna filthatten öfver sitt ädla gråsprängda hufvud, »här kommer jag med våra gäster, de hade stor lust att sjelfva se om ni minnas dem från deras sista besök på Örnstaholm för fyra år sedan. Der ser jag gamle prestgårds-Petter! Ohoj Peter snickare! Vill du hålla hästen här åt mig? Det är inte första

gången du gör tjenst som stallknekt, min gubbe, Anders har nog att beställa med fruntimmernas hästar!»

Raskt steg Cronskjöld af sin präktiga skymmel, klappade honom på halsen och skyndade att räcka båda händerna till den hjertligt välkomnande prestfamiljen.

»Och nu, lilla svägerska, torde du tillåta mig att förflytta dig ned på jorden.» Härmed lyfte han den ståtliga friherrinnan ur sadeln och hjelpte hänne att samla de rika vecken af sin släpande ridklädning.

Elisas första blick — der hon stod halft gömd bakom sin moder — hade varit för Edvard; han såg ju ännu bättre, ännu ridderligare ut, tyckte hon, än då han reste, och samma oförställda vänlighet som förr hade skimrat i hans ärliga blå ögon när han blifvit henne varse.

Nu såg hon upp på Thérèse; hon var ju vacker, mycket vackrare än Elisa hade tänkt sig henne och så väl växt sedan! Månne ej Edvard också finner henne förtjusande, han som i en blink hoppat af hästen och, med tyglarna kastade om armen, ilat fram att hjelpa henne ned?

Denna fråga kommer Elisas hjerta att hemligt bäfva, den upprör de förut så hoppfulla tankarnas lätta böljelek. Hon är också verkligen bra intagande, den tjuguåriga Thérèse, med sina lifliga svarta ögon, sitt krusiga rödbruna hår och sin qvicka leende lilla mun. Dragen äro visserligen oregelbundna, men det ständigt vexlande

uttrycket och den persike-fina hyn förvilla betraktarens öga; totalintrycket blir dock att hon är vacker.

»Ja», suckar Elisa sakta i sitt hjerta, »*han* måste finna henne förtjusande, det är ej möjligt annat.»

Men snart klarnar åter hennes panna, ty Edvard, som bundit hästarna borta i skuggan af de stora lönnarna, kommer nu med raska steg framskyndande till henne, glad och hjertlig som ett solsken.

»God dag, god dag, Elisa, känner du igen mig?» hördes hans manliga friska helsning, »du kan väl tänka dig hur glad jag är att åter vara hemma i gamla Sverige.» Han tog hennes båda händer hårdt i sina, medan hans klara blick sökte hennes, och fortfor: »Du känner mig så väl, att du nog på förhand anade hur hemsjuk jag skulle blifva när det drog ut på tiden. Och huru ha ni alla mått här hemma? Du, Elisa, har blifvit litet fet, tror jag, och det klär dig alldeles gudomligt!»

»Alla förståndiga menniskor säga hela motsatsen», försäkrade den unga flickan, gladt förvirrad, under det hennes kinder färgades rosenröda.

I det hon såg upp, märkte hon att den nyss så strålande Thérèse betraktade henne med ett otvetydigt uttryck af förtret, ja nästan af öfverlägset hån, hvarefter hon smått började gå framåt trädgårdsgrinden otåligt snärtande sin nätta stöflett med ridspöet.

Elisa kände sig helt häpen till mods, och skyndade efter henne. »Vill fröken Thérèse», frågade hon artigt, »så följa vi de andra åt denna sidan, jag ser att de taga vägen längs häckarne ned till bersån.»

»Rätt gerna mamsell Lindman, man tycker om att röra på sig när man suttit till häst en dryg timma som vi gjort i dag. Mamsell Lindman har kanske aldrig försökt att rida?» frågade hon med nådig likgiltighet, och utan att afvakta svaret tillade hon temligen öfverlägset: »Utomlands är det mycket vanligt att man rider, då jag deremot kan tänka mig att här på orten de unga flickornas tid efter svensk sed är helt och hållet upptagen af hushållsbestyr.»

»Åh bevars!» inföll Edvard muntert, »de äro minsann icke så efter sin tid här hemma. Du skall veta Thérèse att så fort vi grannbarn kunde sitta på hästryggen, hafva vi trafvat om friskt i skogarna; här har varit glada ridpartier skall du tro.»

»Utan att damerna tagit lektioner först? Nå jag måtte säga!» utbrast Thérèse halft ironiskt, halft beklagande.

»Ja minsann, det har gått lika bra ändå. Som barn redo vi på öländingar, mins du Elisa hur roligt vi hade, din bror lefde då ännu, och kusin Ruth från Frommesta var också med ibland. Du skulle sett Thérèse hvilka friska carrièrer vi gjorde!»

»Jag är helt förvånad», svarade Thérèse litet

spetsigt och slog en knyck med sitt lilla hufvud. »Du beskref visst landtlifvet på Örnstaholm ganska utförligt för mig under våra långa ridter längs Medelhafskusten förliden höst, men jag kan ej påminna mig att du berättade mig det allraminsta om dessa förtjusande kavalkader?» Här lät hon en skälmskt förebrående blick behagsjukt glida öfver till sin kusin.

»Jag hade förmodligen några distraktioner», förklarade Edvard obesväradt, »men à propos Medelhafvet, hvilka herrliga qvällar jag upplefvade i Nizza! och färden till Monaco, hvad den var munter, mins du den gamla engelska missen med sin mops och sina två Bædeckrar på knäet?»

Ja, Thérèse hade allt detta väl i minnet, och rätt snart lyckades det henne så invefva kusinen i rese-erindringar, att Elisa kände sig alldeles öfverflödig, och ej så litet beklämd. Hon föreföll sig sjelf så enfaldigt landtlig och tafatt bredvid denna fina moderna fröken, som allt från barndomen rört sig i det eleganta salongslifvet lik den skimrande guldfisken i sin glänsande krystallskål. Thérèses far, den förnäme baron Wildenheim, som i många år beklädt höga diplomatiska poster utomlands, och nu de senaste åren lefvat i disponibilitet i Nizza, hade ju uppfostrat sin enda dotter till en rik arftagerska; hon hade fått göra intressanta resor i Italien, der hon sett och beundrat allt det sköna hvarom den stackars Elisa blott läst i böcker

och tidningar. »Ack», suckade denna, »hur kan jag vara så barnslig och tro att han ännu bryr sig om mig? Inte kan jag föra mig, och tala så der obesväradt som Thérèse om allting; hon vet så mycket, det är hela saken, och jag deremot är så rysligt okunnig.»

Här väcktes Elisa ur sina bekymrade tankar af sin mors röst, som hördes ropa från bersån, och hon skyndade dit för att hjelpa till med gästernas undfägnande. Der satt friherrinnan Wildenheim, lutande sin yppiga figur sjelfsvåldigt tillbaka mot gröna trädgårdssoffan. »Syperba hallon, magnifik grädde», förklarade hon med nådigt välbehag under det hennes fina hvita fingrar med en guldnål plockade ett och ett i sender af de svällande röda bären.

Till trots för sina fyrtio år var friherrinnan ännu ganska fängslande med ett rikt brunt hår, der ännu inga flingor af tidens snö kunde förmärkas, ett par lifliga mörka ögon, en fint böjd näsa, och en välformad mun, hvars högdragna krusning skulle ingifvit en viss respekt, hade der icke i mungiporna insmugit sig en liten retande dosis behagsjuka.

Friherrinnan tycktes också vara fullt medveten om sin förmåga att tjusa, och fann nöje i att öfva den äfven på sitt eget kön, i brist af värdigare föremål — ungefär som när en dansös vid balett-repetitioner låter en stol föreställa kavaljer. Prostinnan hade hon haft litet svårt att eröfra, den svada hon användt vid lof-

prisandet af ordningen inom hus, det nedlåtande intresset för väfvarna och bikuporna, möttes med ett visst afkylande lugn, och det var först när hon skickligt fört öfver samtalet till Elisa, som det lyckats henne att småningom framkalla prostinnans meddelsamhet. Prosten hade deremot genast vunnits medelst framkastandet af ett förslag om arrangerandet af ett lotteri för socknens fattiga, och nu vinkade hon till sig Elisa med ett vänligt: »Kom och sätt sig här en liten stund hos mig, lilla mamsell Lindman!»

Friherrinnan Wildenheim förstod huru man skall gå till väga för att få andra att tala, isynnerhet ungdom; hon fann något i den unga flickans väsende som förtjenade att uppmärksammas, och ju mer hon sysselsatte sig med henne, ju mer kom hon under fund med att Elisa, som hon vid sitt förra besök i Sverige betraktat med den största likgiltighet, utvecklat sig till en lika behaglig som vacker ung dam. Ett par gånger tilltalade friherrinnan henne liksom i tankarne på olika språk, och till sin förvåning fick hon ej blott korrekta utan äfven rätt roliga och träffande svar, vittnande om intelligens och kunskaper.

»Hon är hvarken dum eller banal, den lilla prestgårdsmamsellen», tänkte friherrinnan, och lät ofrivilligt sin blick glida bort till Edvard. »Om inte syster Amelie der hemma på Örnstaholm ser sig före, så kan minsann hennes kära Edvard gå och bli kär i flickan, och det tror

jag väl ändå inte att hon kan vilja, om än hennes idéer betydligt skilja sig från mina. Hon har till en början stält sig på en alltför förtrolig fot med det hederliga prestfolket, hvad skall sådan der förtrolighet tjena till? Man kan ju lefva i godt förhållande med dem ändå.»

Här höjde friherrinnan ovilkorligt på axlarna, och fullföljde sina tankar: »Edvard är verkligen en så charmant ung karl, att jag tycker han är för god att gräfvas ned på landet för att dika och plöja; man kunde mycket väl lancera honom i diplomatien, det vore en bagatell för min man.»

Friherrinnan hade nämligen den föreställningen, att alla, som icke lefde med i stora städernas hvirfvel af nöjen, till det mesta förfelat sin kallelse i lifvet; den eleganta verlden var för henne som en riksvigtig utställning der det vore alla förnuftiga menniskors skyldighet att exponera sin skönhet, sin rikedom eller sina talanger; allt fick i hennes ögon värde blott genom den beundran eller afund det kunde framkalla. Också hade hon aldrig förstått eller gillat sin systers och svågers stillsamma landtlif på Örnstaholm; »hederliga men dumma menniskor!» hade hon ofta suckat för sig sjelf, och säkert skulle hon ej så ofta besökt sin slägt i Sverige, hade det ej för henne varit ett fashionabelt sätt att lemna Nizza under den minst brillanta säsongen samt gifvit hennes dotter och Edvard tillfälle att ses.

Friherrinnan iakttog derför nu med belåtenhet huru lifligt den unge mannen samtalade med Thérèse, der han satt bredvid henne, hållande hennes parasoll medan hon smakade på hallonen. Den moderliga fåfängan tog ut sin rätt, ett triumferande leende krusade friherrinnans läppar: »Bah, det har ingen fara!» mumlade hon, »Thérèse är förtrollande, hon spelar icke sina kort så illa redan, och hennes hemgift lär väl inte vara så ovälkommen för en svensk löjtnant; med ett ord: »ce que femme veut Dieu le veut!»

Nu trädde grefve Cronskjöld vid prostens arm in i bersån, efter att tillsammans hafva gjort en tur ned till det nya tröskverket.

»Här ser, ta' mig tusan! — om förlåtelse, kära prostafar — så trefligt ut, och välfägnaden är så frestande, att jag måste sitta ned litet innan vi begifva oss på hemfärden.»

Härmed lade han för åt sig en försvarlig portion hallon och grädde, vred upp sina yfviga grå mustascher och slog sig gladlynt ned bredvid prostinnan.

»Jag har ju en vigtig förfrågan att framföra från samtlige på Örnstaholm», fortfor han, »det vore inte rådligt att komma hem igen till mamma Amelie med oförrättadt ärende. Saken är den, att den sextonde Augusti gjorde jag mitt inträde i denna verlden för femtiofyra år sedan, och nu skulle vi fira dagen med att se våra vänner samlade kring middagsbordet; att

ni då icke få saknas är ju alldeles gifvet. Alltså vänta vi eder, och» — här slog han prosten hårdt på axeln — »vi ha drygt fjorton dagar qvar till högtiden, så jag vill inte höra talas om att prostafar ängslar sig för hur rågen skall ha kommit under tak till dess; hästarna hinna godt bli uthvilade efter den betan.»

»Den är inte svår att locka som gerna vill hoppa», svarade prosten muntert, »både gumman och tösen stämma in deruti med mig.»

»Ja det skall bli en så stor glädje att få komma!» svarade prostinnan och Elisa på en gång med leende ansigten, »vi minnas sedan gammalt hur glad den dagen alltid är på Örnstaholm.»

»De flesta af grannarna lära ämna stämma möte hos oss då, har min hustru sagt mig», fortfor grefven; »syster Beata från Frommesta och hennes unga Ruth komma naturligtvis, och dessutom har Edvard bjudit några af sina kamrater, så att vi blifva ett talrikt sällskap efter hvad jag hör. För mig vilja de gerna göra en hemlighet af firationsförberedelserna, men pass, de' går inte för sig, gubben är inte så lätt att lura!»

Nu upptog grefven sin klocka. »Det var tusan hvad tiden gått fort, hon är redan half åtta; hvad säger min lilla fru svägerska, skulle vi tänka på reträtten? Vi få ändå rida undan raskt, om inte mamma Amelie derhemma skall få vänta på oss med théet.»

»Redan?» sade friherrinnan med ett förvånadt tonfall, som var mera artigt än sant, »man

glömmer alldeles bort tiden här.» Hon reste sig, lade släpet af den långa ridklädningen öfver armen och tryckte till afsked prostinnans hand. »Ännu en gång tack, bästa fru Lindman, för en charmant hvilostund i denna förtjusande löfsal, för all välfägnad, och 'au revoir' den sextonde. Efter hvad vi nyss hört, lära herrskapet ju vara sjelfskrifna på dessa familjefester», tillade hon med ett artigt leende, hvaruti en öfvad fysionomist kanske kunnat upptäcka en smula ironi.

Sällskapet lemnade bersån och började återvända till gårdssidan, följande den häckomgifna trädgårdsgången.

Prostinnan vinkade till sig Elisa och hviskade något i hennes öra, hvarpå den unga flickan skyndade in bland de prunkande törnrosbuskarna på andra sidan häckarna för att i hast plocka de vackraste rosor hon såg till buketter åt de främmande damerna.

Elisa hade redan samlat några riktiga praktexemplar och sträckte sig ytterligare efter en svällande hvit-röd knopp, som satt högst upp i busken, då hon hörde steg i närheten; en hand fattade den vackra blomman och bröt den innan hon sjelf hann nå den. Hon såg upp förvånad; det var Edvard som leende räckte henne den.

»Ja så Elisa, är det derför du rymmer ifrån sällskapet; jag kunde väl tro att du sysslade med någon vänlig surpris. Det är bestämdt till

tant Wildenheim och Thérèse, som du ämnar denna utsökta blomsterskörd?»

»Ja visst», svarade Elisa. »Mamma vill alltid att när hennes gäster lemna prestgården ur sigte, skall blomsterdoft vara det sista som påminner om vårt lilla hem.»

»Din mors idé är alldeles i min smak, men för att minnas edert fryntliga goda hem behöfves sannerligen inga blommor, så mycket kan jag försäkra; jag vet det bäst, som så länge varit borta härifrån.» Han sade dessa ord liksom för sig sjelf, under det han förtjust lät sin blick följa den älskliga blomsterplockerskans minsta rörelse.

Nu fick Elisa syn på en purpurröd, nyutsprucken ros, som satt gömd i skuggan af några gröna blad, hjerteglad bröt hon den, betraktade den ett ögonblick tvekande, och räckte den till Edvard.

»Tag ändå denna, bara för säkerhetens skull!» hviskade hon halft blyg, halft skälmaktig.

Han grep den ifrigt, och lät sina läppar i hastigheten beröra gifvarinnans hand. Häpen öfver sin kanske förhastade vänlighet, skyndade hon i samma ögonblick ifrån honom ut på gården med de friska buketterna i hvardera handen.

Friherrinnan Wildenheim hade redan stigit till häst, och åsåg med ett tvunget leende huru grefve Cronskjöld sade ett slutligt vänskapligt farväl till prosten och prostinnan. När hon blef

varse Elisa utropade hon: »Nej se! der kommer ju prestgårdens Flora! Är det för oss allt detta? Jag måste säga att ni mamsell, Lindman, är artigheten sjelf. Hvilket besvär! Lyckligtvis har ni ej varit ensam derom, eller huru?» tillade friherrinnan liksom i förbigående, och med en förnäm böjning af hufvudet tog hon den framräckta buketten, som hon behändigt fästade vid skaftet af sitt ridspö.

»Här har jag också en till er, fröken Thérèse,» sade Elisa, helt försagd vid friherrinnans väl kyliga sätt att emottaga hennes gåfva, och lemnade sin andra bukett till hennes dotter, der hon otåligt sysslade med floret på sin hatt, under det ögonen letande rigtades mot trädgården.

»Tack så mycket,» myste Thérèse sötsurt, och stack vårdslöst in blommorna i kråset på sin ridklädning.

»Min kusin», sade hon tankspridt, »måste hafva tagit trädgården i noggrant skärskådande; jag skulle emellertid verkligen vilja komma i sadeln, om jag skall hinna med de andra; olyckligtvis kan jag inte hjelpa mig sjelf, och . . .»

»Det ser ut som vore jag inte på min post», fullföljde Edvard, som i detsamma skyndat fram och nu stod bakom Thérèse. »Här står min lilla nåds ödmjuke tjenare!»

»Enfin!» hviskade hon med en kokett höjning af pekfingret, som lät den fina lilla handen i »gant de Suède» komma till sin fulla rätt. I

Edvards utsträckta hand satte hon sin näpna pariserfot och lyftades i sadeln lätt som en sylfid.

Hennes panna hade klarnat, hon visste sig vara föremål för de omgifvandes blickar, och då var hon i sitt element. Raskt tog hon tyglarna och lugnade sitt oroliga bruna sto, som skyggade för ett par uppflygande dufvor. Omöjligt kunde hon motstå frestelsen att paradera med några prof på högre ridkonst, hvilka också utfördes med en säkerhet och ett behag, som vittnade om en utmärkt skola. »Det skadar icke», sade hon till sig sjelf, »att låta det lilla prestgårdssjåpet få en aning om hvad verklig manège vill säga; det är litet annat än att trafva dunk dunk dunk som en mjölsäck på en gammal bondhäst.» Dessa tankar äggade ännu mera hennes lust att bli beundrad, och triumferande märkte hon med hvilken spänd uppmärksamhet Edvard följde hennes skickliga manövrer.

»Bravo! Bravo!» ropade grefve Cronskjöld, »det var mästerligt gjordt, du har riktigt hästen i din hand!»

»Ja, det är en charme att se dig rida!» utbrast Edvard när Thérèse rödblommig och med tindrande, segerglada ögon stannade vid hans sida.

Men nu föll hennes blick händelsevis på den purpurröda törnros, som lyste i hans knapphål. »Hvad är det? Jag tror du fått Hederslegionen här i prestgården», skrattade hon och pekade på

den med spöet. »Kan man händelsevis få veta för hvilka stora meriter du fått den?»

Elisa skiftade färg och lyssnade förskräckt.

Edvard bet sig i mustaschen, men mötte sin kusins fråga med oförfärad skalkaktighet:

»Ja, hvad tror du, lilla Thérèse? Inte kan det väl vara för min påpasslighet nyss som stallmästare?»

»Det der är inte något svar!» menade hon litet flat, och berörde sin häst med spöet. För prestfamiljen på trappan gjorde hon i förbigående en elegant afskedshelsning, och red i smått traf fram bakom sin mor och grefven, hvilka nu styrde kosa nedåt stora vägen.

Ännu en gång skakade Edvard hand med vännerna i prestgården, och försvann snart vid Thérèses sida ur deras åsyn; ett lätt dam-moln syntes öfver vägen, der de ridit bort, och ljudet af hästhofvarna nådde ännu Elisas lyssnande öra. Så blef allt tyst på den fredliga gården, endast biens surrande trängde doft fram ur kuporna.

Elisa stod tankfull qvar på trappan; det var så mycket, tyckte hon, som händt i denna eftermiddag. För några timmar sedan vid väfven hade hon tänkt på Edvard såsom på ett minne och en dunkel förhoppning, nu hade han ju sjelf varit här, den älskade, den saknade barndomsvännen! sig så lik, så hjertlig, så glad!... Och ändå var hennes hjerta så oroligt, så bäfvande vid tanken på Thérèse med alla sina ta-

langer, sin qvickhet och verldsvana. »Ack!» suckade hon, »det är ju obegripligt att jag kån hysa den ringaste förhoppning!» Ändå fortlefde den alltjemt, som blåsippan under snön, färdig att blomstra vid första solstråle.

Här afbröts Elisa af sin mor, som ömt men afgörande lade sin hand på hennes axel: »Elisa, barnet mitt, stå då inte der och fundera längre. Pappa vill hafva théet snart, klockan är mycket.»

»Genast, mamma», svarade Elisa, uppfarande som ur en dröm, »men säg mig något först.»

»Hvad då, min stumpa?»

»Åh, jag bara undrade om du inte tycker att fröken Thérèse blifvit mycket vacker sedan hon var i Sverige sist?»

Prostinnan undertryckte ett fint leende, som lekte i mungipan, och gick före sin dotter in i salen, under det hon svarade: »Jo, det har hon visst, hon har blifvit en riktigt vacker flicka, men kan det förundra dig, då hennes mor varit en sådan skönhet?»

Nu började prostinnan breda smörgåsar i full fart, under det hon i smyg tittade upp på Elisa, som rodnade ända till hårfästet.

»Nej, snälla mamma, det förundrar mig visst inte, men . . . jag tänkte . . . jag . . . trodde . . .» här fastnade den stackars lilla Elisa, och modren, låtsande om ingenting, fortfor, under det hon varsamt räddade en fluga från en för tidig död i gräddkannan: »Finge hon lefva en tid i ett förståndigt hem under klok tillsyn och nyttigt

arbete skulle hon säkert bli lika bra och förnuftig, som hon är vacker, ty kraft och vilja finnes hos henne, det skulle jag tro.»

»Ja minsann! det kan mamma lita på!» nickade Elisa betänksamt, »nog vet hon hvad hon vill!»

Prosten kom nu in från sitt rum, satte ifrån sig tobakspipan i salsfönstret och slog sig ned vid thébordet, der hans jovialiska ansigte återspeglade sig i det blankskurade thékökets kopparglans, omgifvet af ostindiska thékoppar och smörgåstallrikar.

»Det var ett rasande trefligt besök vi hade i dag, min gumma», sade han och tog sin stora kopp. »Grefven var treflig och älsklig som alltid, och nya tröskverket föll honom riktigt i smaken. När vi kommo förbi fattighuset, så stannade han tvärt, den hedersmannen. 'Nej stopp, prostafar!' ropade han på sitt muntra vis, 'här skall jag in ett ögonblick till Evas döttrar.' Ni skulle sett gummornas glädje, när han trädde in till dem! Hvarenda en af dem gladde han med ett godt ord och en välkommen penning; alla de gamla tandlösa munnarna voro i rörelse för att tacka och välsigna, och under de röda skrynkliga ögonlocken glimtade fram tacksamma glada blickar. Väl utkomna igen ur fattigstugan, kunde jag inte låta bli att säga honom ett hjertligt ord, jag med, för hans gladlynta, uppfriskande sätt att göra barmhertighet. Hvad tror ni han svarade? »Bah, prostafar! Vi friska,

lyckliga menniskor, som fått egna goda hem och som med helsa och krafter få tumla oss i vår Herres härliga natur, vi måste väl kunna bestå litet kaffe och några nya psalmböcker åt de stackars fattigstukäringarna som sitta året om mellan fyra väggar och torka. Se så, tag nu en pris, och så tala vi inte mera om den saken!'»

»Ja, Gud signe honom, han är en karla-karl!» utbröt prostinnan med hänförelse, »men när vi berömma honom, få vi ej heller glömma hvilken präktig hustru han har, huru mycket godt gör hon inte, den milda, kärleksfulla grefvinnan Amelie? Det må jag väl veta som hjelper henne med sjukvården och syföreningarna; tänk ändå, Johan du, hvilken olikhet det är mellan henne och systern, friherrinnan Wildenheim! Ja det är som dag och natt.»

»Åh pass, mor lilla», inföll prosten godmodigt — han hade nemligen den principen att aldrig tillåta minsta anmärkning eller klander öfver personer, som gästat hans hus; goda ord eller tystnad, se der hvad man hade att välja på, »ty», plägade han säga, »man bör skämmas att bjuda sina gäster på Guds gåfvor, ifall man tänker äta upp dem sjelfva efteråt». Ergo fortfor han lugnt, »visst är det så, min gumma, att der är skilnad, det kan nu inte hjelpas; syrsan och myran äro mycket olika, men båda har vår Herre skapat».

Nu hade prosten druckit ur sin thékopp,

stolarna skötos från bordet, gamla vägguret slog nio, och man gick in i prostens arbetsrum för att läsa aftonbönen. Derinne voro redan prestgårdens husfolk församlade, hvilka nu vördsamt reste sig från de gamla svarta skinnstolarna när herrskapet trädde in.

Med glasögon på näsan och hopknäppta händer läste prosten högt kapitlet ur bibeln och höll deröfver en enkel flärdfri förklaring; så kom psalmen och bönen och derpå skildes alla åt.

Utomkring prestgårdsbyggnaden var det så stilla och tyst. Julimånskenet började glittra på skiffertaket, och i trädgården glänste här och hvar de prasslande löfven i det höga päronträdet som silfver.

Elisa gick fram till sitt öppna fönster på vinden och såg ut öfver den månbelysta trädgården bortom hvilken Örnstasjön skimrade fram mellan träden. Från rosenhäckarna steg upp en berusande doft, som förde hennes tanke till den purpurröda rosen på Edvards bröst; månne han hade den qvar ännu? Månne han tänkt på gifvarinnan när han tog den ur sitt knapphål? Hon böjde sig framåt för att återfinna platsen der hon stod när Edvard uppsökte henne bland rosenbuskarna. Ja der var det! just på den månbelysta fläcken der nere, fotspåren kunde ju till och med upptäckas i den hvita sanden.

»Min Gud!» suckade hon och gömde ansigtet i händerna, »hvad jag älskar honom!»

»Stäng fönstret, barn lilla, och gå nu och lägg dig!» hördes prostinnans röst nedifrån sängkammaren, och så blef allt tyst i prestgården.

En vecka hade förgått efter Örnstaholmarnas besök i prestgården, då Elisa en morgon efter frukosten skulle begifva sig ut på vandring till ett aflägset skogstorp, der hustrun var illa sjuk.

Elisa stod färdigklädd nere i förrådsrummet, medan prostinnan omsorgsfullt nedlade i en liten grepkorg diverse medikamenter, en bundt gammalt linne, en burk med köttgelé och några andra småsaker, behöfliga för en sjuk.

»Se så, min stumpa, nu är det färdigt», sade prostinnan och tillknöt locket, »helsa stackars mor Lena mycket ifrån mig och säg att med allra första skall jag besöka henne. Mån tro du skall taga paraply med dig?»

»Åh nej, lilla mamma, det är ju gudomligt väder i dag.» Med dessa ord kysste Elisa sin mor, tog korgen på armen och ställde sina snabba steg ned till stranden.

Längs det sqvalpande vattnet följde hon en smal väg, öfverskuggad af alar och hängbjörkar; det var så uppfriskande att känna fläktarne från sjön tränga in i den täta löfskogen, och se! der sorlar ju qvarndammen helt hvitskummig ned mellan stenar och buskar, hej! hvad den har

brådt; i förbifarten ger den en hårdhändt morgonhelsning åt de små alarna vid brädden och rusar vidare. Litet längre bort, der skogen glesnar, taga åkerfälten vid; nya rågen går i stora böljande vågor, Elisa stannar och plockar några vackra blåklint.

Då höjer sig ur hafre-fältet bredvid en lärka; hon sväfvar rakt upp i luften och hvilar der på sina utspända dallrande vingar. I morgonsolens ljus förefaller hon som en glänsande liten stjerna, utstrålande musik öfver den stilla nejden.

Elisa stannade och lyssnade förtjust. »Hvad han är glad, den lilla fågeln!» utbrast hon, »och ändå är ju hans lif ständigt utsatt för faror och försåt; borde då icke jag vara glad och sjunga högt, som är så lycklig!»

Hon stämde upp en munter sång, som klingade klart och morgonfriskt, och tog af på den smala gångstigen, som förde in i granskogen till mor Lenas stuga.

»Här är jag ju på Örnstaholms egor», tänkte Elisa, och hennes frimodiga visa öfvergick till en halfhög gnolning; »jag undrar så mycket hur allt nu ser ut der borta? Troligen börja redan en och annan af Edvards bekanta herrar och kamrater att anlända; jag hörde att några af dem förväntades redan flere dagar innan födelsedagen. Thérèse har det säkert mycket muntert, hon! hå hå, ja ja! Tänk hvad hon skall blifva elegant och modern den sextonde!»

Här återtog Elisa sin sång så småningom: »min hvita klädning sitter så nätt», sjöng hon och skyndade framåt, »den tror jag skall taga, och blommorna blå, de klä' mig ju bra också! *han* skall dess mening förstå!» »Förstå!» svarade ekot långt borta i skogen, och Elisa ansåg detta som ett mycket lyckligt förebud — ty hvem är vidskepligare än en ung flicka som är riktigt kär? Hon tror på allt i naturen som kan tjena till näring för hennes rosenröda förhoppningar!

Men nu kröker sig vägen, skogstorpet tittar fram med sin lilla potatistäppa, sina två bikupor och sitt gamla trasiga brunnskar. De fyra körsbärsträden och den lilla frodiga apeln se lofvande ut i år, i deras skugga snor sig den indianska krassan hög-gul emellan krusbärsbuskarna och pionerna.

En liten linhårig tös och en något större gosse — båda med bara ben och fötter — springa vid Elisas annalkande glada upp från deras plats på tröskeln och ila i kapp för att öppna grinden, medan en liten pys, som knappt kan gå ännu, ovig och ängslig tultar in tillbaka i stugan.

»God dag, små barn!» ropar Elisa dem till möte, »hur är det med mor i dag? Jag skall se till henne litet.» Hon klappar de små på kinden och stiger så sakta in till den sjuka.

Mor Lena ligger i sin smala trädsoffa; med de utmagrade händerna försöker hon sticka några

hvarf på en grå ullstrumpa. Midt emot den sjukas bädd på långväggen står fönstret öppet; mellan den hvita gardinkappan, balsaminerna och den lilla spegeln, som dinglar på fönsterposten tillsammans med almanackan, skymtar ett stycke fram af landsvägen.

När Elisa öppnar dörren vända sig den sjukas ögon från fönstret, en glädjestråle lyser upp hennes bleka ansigte, och hon låter stickningen glida sig ur händerna för att utsträcka dem mot den inträdande.

»Nej se då! är det inte sjelfvaste lilla engelen som kommer, tror jag!» utropade hon, »jag kunde just tro att det var en lyckodag, det är också gubben min's födelsedag i dag, kan tänka», tillade mor Lena belåtet, »men han är för längese'n ute på ängen; der är nu som brådast för te' få in höet till qvällen.»

»Kära mor», sade Elisa och tryckte hennes hand, »jag kommer med så många helsningar från både pappa och mamma; här skickar pappa en bok och litet penningar, jag lägger dem här i skrinet — och från mamma har jag en hel hop smått och godt här i korgen, som mor Lena kanske tycker om att plocka upp sjelf, om jag ställer honom här bredvid på stolen? Så der! Mamma kommer sjelf med snaraste och helsar på. Nu sitter jag här i dag en stund; till att börja med skall mor nu taga en sked af dekokten jag har med mig.» Dermed fick den sjuka sin medicin och blef ordentligt omskött,

barnen blefvo undfägnade med färska prestgårdskringlor och öfverraskades med hvar sin leksak, och derpå satte sig Elisa att läsa högt för mor Lena i Nya Testamentet.

Det var så fridfullt, så stilla inne i stugan, utanför hördes blott barnen småprata under sina lekar och humlan surra i fönstret.

Elisa hade slutat kapitlet och lät boken sjunka ned på knäet, mor Lena låg stilla med hopknäppta händer och slutna ögonlock. »Jag tror hon somnar», tänkte Elisa och steg sakta upp för att tysta på barnen. Plötsligt tyckte hon sig höra röster på afstånd från landsvägen, hon lutade sig fram mot fönstret och såg ut mellan blomsterkrukorna.

Ja minsann, der syntes en dam och två herrar komma gående, de närmade sig mer ock mer, deras röster urskiljdes allt klarare.

»Nej se, jag tror bestämt det är Thérèse, som promenerar der med en främmände, ung herre!» ja det är verkligen hon», hviskar Elisa för sig sjelf med spänd blick. »Men hvem är den tredje då? Nu vänder han sig hitåt . . . min Gud, det är ju Edvard! ja det är han; så glad han ser ut! hvad kunna de göra här? De öppna ju grinden, månne de ämna sig till mor Lena? nej! nu sätta de sig på bänken under körsbärsträdet.»

Tydligt hördes nu Thérèses ord ända fram till fönstret. »Jaså», sade hon och viftade svalka åt sig med näsduken, »ni håller med mig, baron

von Walden, att min idé var god, när jag föreslog att vi skulle gå gen-vägen? Det är således icke *alla*, som finna nöje i att opponera sig mot mina oskyldiga små nycker. Du Edvard hade just icke stor lust för denna lilla vandring på tre man hand, Gud vet hvarför? men du kan ej neka att vi hafva det rätt behagligt här under trädet medan vi invänta de andra?»

Thérèse kastade härvid en blick på Edvard, som kunnat smälta ett stålhjerta.

»Du misstager dig, min charmanta lilla kusin», svarade Edvard — som stod framför henne och med ett visst välbehag följde de nyckfulla rörelserna af hennes lilla fot, der den skymtade fram under den lätta morgondrägten — »det var blott derför att jag tänkte på det der kärret, vi nyss passerat som jag afrådde genvägen; det hade ju varit mindre angenämt om du, som har Cendrillons lilla fot, skulle tappat din sko, icke på en bal utan i den djupa dyn?»

»Ja det tillstår jag», skrattade Thérèse, »men det skulle åtminstone visat mig hvilken det vore af mina två följeslagare som gjort sig den mödan att skaffa mig min sko tillbaka; jag slår vad att jag hade fått vända hemåt hoppande på en fot.»

Edvard såg på henne skälmskt. »Det der tror du icke ett ord af sjelf, min lilla Thérèse.» I detsamma berördes hans axel af en trollslända, skiftande i regnbågens färger, som fladdrade upp från den fuktiga dikeskanten.

»Åh! så vacker hon är!» utropade Thérèse, »alldeles förtjusande! Hvad jag gerna ville sätta henne som ägrett i min hatt!» »Fy då! hur kan hon vara så grym!» tänkte Elisa borta bakom blommorna i fönstret.

Baron von Walden sprang genast upp från sin plats och sökte ifrigt att fånga den glänsande insekten, men förgäfves, den var redan långt borta.

»Det går inte så lätt att få fatt i sådana luftiga skimrande tjuserskor, min kära von Walden», sade Edvard och skrattade hjertligt åt kamratens förtviflade ansträngningar, »jag skall säga dig, att man vet aldrig hvar man har dem; jag tycker mer om de här», tillade han och visade på ett bi som kröp på trädstammen.

»Nå, det var då verkligen en underlig smak!» utbrast Thérèse med ett vanmäktigt bemödande att dölja det hon tagit åt sig Edvards ord. »Huru kan man tycka om de der giriga krypen, som icke göra annat än arbeta som slafvar och stickas?»

»Förlåt mig, men just deras arbetsamhet är en stor egenskap i mitt tycke, och stickas göra de nästan aldrig annat än då man retar dem; detta är ju också en god sida som kanske icke är helt och hållet främmande för min onådiga lilla kusin?»

»Åh nej, det medger jag, men då skall man förarga mig grundligt», svarade Thérèse litet kavat, »jag föredrar i alla fall att slippa verk-

liga bin; de enda af det slägtet jag kan försona mig med äro sådana som jag en gång såg i guldbroderie på kejsarinnan Eugenies balklädning. Men à propos dessa små odjur, ser jag der borta två bikupor och en stuga som förefaller mig temligen snygg, jag undrar om jag ej der kunde få ett glas friskt vatten? Jag dör af törst, men jag tycker inte om att gå in i arbetsfolks qvafva rum.»

»Ingenting är lättare», svarade Edvard, »stugan är ju en af våra torpares, jag ser just barnen leka bakom knuten.»

Raskt gick han framåt gången. Elisa drog sig djupare in bakom gardinen och blommorna, uppmärksamt lyssnande.

»Kom hitåt, lilla tös derborta!» ropade Edvard, »du är ju mor Lenas lilla Anna, tror jag?»

»Jo är jag så», svarade barnet och såg upp med ett par ärliga blå ögon.

»Du har blifvit stora tösen, du, sedan jag såg dig sist; hur gammal är du nu?» frågade han och klappade henne på hufvudet.

»Nio år.»

»Och kan du vara snäll och hjelpa mig att skaffa litet friskt vatten till den fröken derborta?»

»Ja vars! vi ha just tagit upp det alldeles nyss ur brunnen till mor och till mamsellen derinne.»

»Hvad är det för en mamsell?» frågade

Edvard tankspridt och följde barnet in på förstugubron.

»Prestgårdsmamsellen, vet jag!» svarade lilla tösen och lyftade på dörrklinkan.

I Eduards ögon lyste en glädjeblixt, och i detsamma gick dörren upp. Ja! der satt Elisa i sin hemväfda klädning invid bädden der den sjuka just vaknat.

»Ett så godt möte hade jag aldrig väntat mig i dag!» började Edvard, skyndande fram till Elisa, »men jag hade bordt veta», fortfor han med en varm blick, »att hvar sjukdom eller sorg brutit in, der finner man gerna dig och de dina i närheten! Mor Lena har sannerligen fått en god vårdarinna», tillade han muntert och böjde sig ned till den sjuka, »blir hon inte nu frisk och rask igen, så vet jag ingen råd!»

Mor Lena log mildt och lät sina matta ögon hvila på Elisas rodnande anlete. »Ja, nådig grefven», sade hon långsamt, »det är helsa för både kropp och själ som den engeln har med sig; tror inte grefven att hon hade en hel korg med godt åt mig, stackare, och så har hon läst Guds ord för mig, tills jag slumrade af litet — Gud förlåte mig!»

»Kära mor!» inföll Elisa lifligt, »tala då för all del inte så mycket om mig, det är ju mamma som skickat mig!»

»Ja», fortfor mor Lena med öfvertygelse, »det är detsamma, i alla fall visar det sig att frukten är lika god som trädet.»

Men nu kom lilla Anna fram med en immig vattenkaraff och glas. »Jag ser jag måste gå», sade Edvard och stoppade en sedel i mor Lenas darrande hand; »tack för dessa få ögonblick! för hvad jag här sett och hört! Farväl Elisa! vi råkas snart, du glömmer ju icke att gifva mig en dans den sextonde? Kommer du i håg att du lofvade mig andra valsen?»

»Ja visst!» och här strålade Elisas ansigte af oförställd glädje. »Farväl! och au revoir, Edvard!»

Han lemnade rummet åtföljd af lilla Anna.

»Jag undrar om mors lilla tös orkar bära karaffen och glasen så lång väg?» sade Elisa, gifvande denna husmoderliga omsorg som anledning att kunna återtaga sin plats vid fönstret.

Mor Lena var inte dum der hon låg så menlös, hennes bleka läppar drogo sig till ett förstulet leende. »Ja, det är just min oro», svarade hon, »ville inte mamsell vara så god och se litet hur det går, hon är så liten, fattig tösen min!»

Från sitt utkik såg Elisa huru grefven och grefvinnan Cronskjöld och friherrinnan Wildenheim nu samlats till de öfriga vid körsbärsträdet, der Edvard serverade hela sällskapet friskt vatten.

»Detta är en verklig läskedryck, som du hemtat till oss, Edvard, derinne från torpet!» utropade Thérèse och fyllde på nytt sitt glas. »Jag tror nästan», skämtade hon, »att en väl-

görande fé bor der och inte en vanlig bondgumma!»

»Kanhända!» sade Edvard liksom i tankarna och ritade med sin käpp i sanden.

Sällskapet återtog nu sin vandring, Edvard dröjde till sist att gå ut genom den lilla grinden som han stängde med ovanlig långsamhet. Han skickade en lång forskande blick tillbaka mot stugan, och hans hjerta klappade fortare, ty i det öppna fönstret mellan balsaminerna hade han upptäckt ett litet blondt hufvud; det var den välgörande féen, som förskräckt drog sig undan.

Den sextonde Augusti hade uppgått solig och klar. Öfver en högblå himmel drogo visserligen några lätta små silfvermoln, men de väckte inga oroande tankar på regn eller oväder. Örnstaholms stora hvita stenbyggnad med sina två långa fönsterrader och sin brutna takresning, skymtade fram så gladt inbjudande, der den låg på sin kringflutna lummiga udde. De breda rymliga gaflarna sågo gammaldags gästvänliga ut, till och med den blånande rökpelare, som ringlade upp ur en af de höga skorstenarna öfverensstämde med det gamla solida husets fryntliga och hemtrefliga uttryck.

I långliga tider hade Örnstaholm tillhört Cronskjöldska familjen; der hade den ena generationen efter den andra af slägten residerat,

lemnande i arf åt de efterkommande en varm kärlek till fädernehemmet och dess underhafvande.

Den skuggiga parken gömde månget åldrigt monument, rest till minne af någon märklig tilldragelse i slägten, och i slottets gemaker blickade förfädrens mörknade porträtter styft och värdigt ned från väggarna på de nya telningarna af den gamla stammen.

Nu, den sextonde Augusti, på egendomsherrens födelsedag, rådde ovanlig rörelse och lif på Örnstaholm. Friska hjulspår i mångdubbla hvarf, och djupa märken efter hästhofvar hade omintetgjort trädgårdsmästarens fina krattning på den stora gården, vittnande om anlända gäster, och inom hus hade man hela förmiddagen hört korridorer och förstugor genljuda af steg, röster och smällande dörrar.

Nere i stallet, åt trädgårdssidan till, trampade och gnäggade rader af främmande hästar; och utanför på gräsplanen under ekarna, der kuskar, drängar och husfolk förplägades med riklig traktering, uppläste gamle rättaren ett tal, som han dagen till ära prentat på ett stort papper med alla regnbågens färger.

Uppifrån herrskapets matsal i corps de logiets första våning, hördes ett muntert sorl af röster strömma ut från de öppna fönstren; smällande champagnekorkar med en påföljande högtidlig tystnad gåfvo tillkänna att nu var den stora stunden inne då församlingens herde, den

vördade prosten Lindman, föreslog grefvens skål. Slutorden kunde tydligt höras af folket nedanför, ty prosten höjde sin kraftiga stämma med innerlighetens hela styrka, då han utropade: »glädje, frid och välsignelse öfver detta hus och dess egare ännu i många, många Herrans år! Länge lefve Wilhelm Cronskjöld och hans familj!»

Nu gaf gamle rättare Andersson signal med sitt stora prentade pappersark, svängande det i luften som en fana, och ett dundrande hurra skallade genom folkhopen. Ögonblicket derefter syntes grefven med sin hustru och sin son uppe i salsfönstret, vänligt helsande och nickande, under det förnyade hurrarop ljungade från alla sidor.

Snart skredo middagsgästerna parvis genom den stora blomstersmyckade förstugan in i den rymliga röda damastsalongen, der värdinnan välkomnade dem på tröskeln.

Grefvinnan Amelie Cronskjöld var fyrtiosju år, väl bibehållen, med fina regelbundna drag, lifliga stora blå ögon och ett älskligt leende. Hon var i sanning mönstret för en värdinna. Naturligt och älskvärdt förstod hon bättre än någon att göra det angenämt för sina gäster; man fick aldrig det intrycket att detta skedde af pligtkänsla, utan blott af egen smak och för nöjes skull. Det hände henne icke att begå vissa mycket vanliga värdinne-fel, såsom till exempel att till ett qvickhufvud säga, artigt pekande på

en stol: »se så! låt nu se att ni sätter er här och säger oss något roligt!» Ej heller trängde hon sig någonsin nyfiket in i en pratande och skrattande grupp med dessa afkylande ord: »Hvad har ni nu så roligt åt, mina vänner? För all del berätta! Bara jag inte kommer och stör!»

Nej, i sin salong var hon en elektriserande kraft, som likväl aldrig på sina gäster sökte utöfva ett välment, men besvärande tryck.

När konversationen kommit i gång och ett lifligt sorl af röster fyllde salongen, såg sig värdinnan belåten omkring och närmade sig sedan en dörr ledande in till ett litet vackert kinesiskt kabinett, der ungdomen slagit sig ned. Hennes ögon letade någon derinne, och snart fann hon den hon sökte, nemligen Elisa från prestgården.

Aldrig hade grefvinnan sett den unga flickan så vacker som i dag, der hon glad och vänlig satt inbegripen i samtal med sin barndomsvän, Ruth Cederstolpe, och dock kunde jemförelsen med denna senare lätt blifva farlig. Ruth var nemligen en fängslande brunett, med djupröda svällande läppar och stora mörka ögon, fuktigt skimrande i de långa ögonhårens hemlighetsfulla skugga. De fina näsborrarna vidgades och slötos då hon var animerad, som skulle de gifvit ett synligt uttryck af svallningen i själens inre.

Hela den adertonårigas väsende antydde en poetisk, lidelsefull natur, intvingad under en klostermässig uppfostrans trånga skrankor. Der

fans ett konstladt lugn, en tillkämpad stillhet, men otillräckliga att dölja den inneboende elden.

Ofta, när i ett obevakadt ögonblick samtalets fängslande ämne förde henne med sig, och hon med lågande blick kastade sig in i den fråga som diskuterades, såg man — i synnerhet när modern nalkades — en underlig förändring hos Ruth. Hon nedslog då plötsligt ögonen, blef fåordig och tyst, liksom inseende att hon vågat sig ut på ett förbjudet område. Häraf uppstod en ojemnhet, den de enfaldiga afdömde såsom nyckfullhet, men hvilken mera klart seende personer uppfattade såsom ett vacklande mellan hvad hon verkligen var och det som hennes moder i inskränkt välmening beslutat att hon skulle vara.

Fundersam iakttog grefvinnan Cronskjöld några ögonblick de två unga flickorna och lät derpå sin blick forskande glida bort till sin son Edvard, som stod tankspridt lyssnande på huru von Walden och ett par andra kamrater öfverbjödo hvarandra i artighet mot Thérèse Wildenheim. Med en skymt af otålighet hade grefvinnan märkt de talande djerfva ögonkast Thérèse skickade ut i sina tillbedjares krets; kanske undgick det henne ej heller att de mest eldfarliga i synnerhet voro rigtade mot Edvard; nog af, hon vände sig hastigt till Elisa och lade sin hand smekande på hennes axel.

»Säg, vill du hjelpa mig litet att roa mina gäster? Då vore du just riktigt snäll. Jag hade

tänkt bedja Thérèse spela någon af sina halsbrytande mazurkor, men det kan ske senare. Kom derför nu in med mig i salongen och sjung någon vacker Geijer eller Lindblad för oss; din mor har lofvat att sjelf ackompagnera dig.»

»Jag vill visst försöka», svarade Elisa och reste sig hastigt från sin plats. »Grefvinnan vet nog att jag är litet rädd, men jag skall föresätta mig att inte tänka på de många åhörarne.»

»Tack, min snälla flicka», nickade grefvinnan gladt, i det hon fattade Elisas hand och gick så förtroligt samtalande med henne ur kabinettet.

»Ruth du! hvart tog tant Amelie vägen med den lilla prestgårdsmamsellen?» ropade Thérèse från sin plats vid fönstret, och hennes röst ljöd så skarp, att till och med von Walden förnam en obehaglig känsla dervid.

»Jag tror att moster bad Elisa sjunga, hon sjunger så väl, säga de som förstå musik; säkert skall det roa dig att höra på; du går väl ut med i salongen?»

»Tack du, jag tror jag sitter qvar; här hör man lika bra, jag förstår mig dessutom mycket litet på nybegynnares prestationer», sade Thérèse med en behagsjuk höjning af de hvita axlarna, som kom juvelerna på hennes halsband att oroligt gnistra. »När man som jag från barndomen ständigt hört verldens största musikaliska talanger, blir man kanske litet bort-

skämd; det är visst ett fel, men du Edvard förstår mig säkert, du som i utlandet så ofta var med oss på verkliga konstnjutningar af första ordningen?»

»Ja, jag förstår dig fullkomligt», svarade Edvard med en lätt ironi både i min och stämma. »Jag är icke heller road af musikaliska nybegynnare, och just derför skall det också blifva mig ett stort nöje att höra fröken Elisa. Verkliga kännare — hvaribland jag räknar min mor — säga att de sällan hört någon sjunga så sant musikaliskt, och nu lärer hon under de år jag varit utomlands gjort förvånande framsteg.»

En häftig rodnad sköt upp på Thérèses kinder. »Ja så, verkligen?» utropade hon under ett tvunget småleende, »det tyckes som om prestgårdarne i Sverige nu för tiden vore rigtiga mönsterhem! Der frodas ju icke allenast husliga dygder i oräknelighet, utan också till på köpet de största talanger; jag skall skrifva en särskild not om detta i mina reseanteckningar.»

»Ja, det gör du mycket rätt uti», inföll Edvard torrt, »väl tecknade interiörer af goda hem äro alltid intressanta, tyckes mig.»

Med dessa ord tog han ett par steg, som förflyttade honom på andra sidan dörrdraperiet, lemnande plats för Ruth och ett par andra unga granngårdsflickor att passera ut till salongen.

»God afton Ruth», sade Edvard när kusinen gick honom förbi, »du ser så allvarsam ut i dag;

inte går det an, när man är borta på födelsedagsfest! Nu mera lyckas aldrig mina bemödanden att roa dig, det var annat slag förr i verlden», fortfor han skämtande, »mins du våra muntra öländingsridter som barn? Jag tänker ofta på dem med saknad ännu i dag?»

Ruth såg upp på honom med en mörk vemodig blick, och saktade sina steg.

»Ja så, du mins den tiden, Edvard? Och ändå har ju sedan dess ditt lif varit så fullt af omvexlingar och förströelser! Att Elisa och jag i vårt mera enformiga hemlif gerna tala med hvarandra om de kära barndomsdagarne, det är mindre underligt.»

I Edvards ögon glänste det till. »Det är således om det förflutna ni hafva så mycket att tala med hvarandra, när ni råkas? Nå än det närvarande då?» tillade han, halft forskande, »lemna ni det åt sitt öde?»

Han märkte ej hennes plötsliga blekhet, ej heller darrningen i hennes röst, när hon med tillkämpad sorglöshet svarade:

»Hvarför skulle icke vi tala både om det närvarande och om framtiden så väl som om det förflutna?»

»Men hvem af er två är den som bygger de högsta luftslotten? Det skulle roa mig att veta», fortfor Edvard ifrigt, med omedveten grymhet.

»Elisa naturligtvis, hon är ju den yngsta af oss två, och ju yngre man är ju mera hoppas

man, tror jag», hviskade Ruth med ett matt leende, medan hon omärkligt pressade handen hårdt emot hjertat. Hon såg huru hans ögon strålande gledo bort till pianot, der Elisa, luftig som en elfva i sitt böljande hvita musslin, stod lätt lutad öfver nothäftet, vacker och älsklig som de friska ängsblommorna i hennes blonda hår.

En suck, som ville sluta i en snyftning, trängde öfver Ruths läppar, under det hon följde rigtningen af hans ögon, och tyst gick hon att sätta sig i ett af salongens hörn.

Nu höjde sig Elisas skära stämma, först lindrigt darrande, men alltmera vinnande i styrka i den mån hon förglömde salongen och de närvarande. Hon sjöng om den svala skogen, om källans sorl i mossan, om trastens slag i lummig björk; det var så friskt, så ungdomsgladt. Hvar ton sprang fram direkte ur den fullaste kärlek till naturen, ur ett bröst, jublande öfver att vara till. Men den frimodiga melodien förbytes nu i veka, längtansfulla toner, som bäfvande sväfva bort, långt bort till den fjerran vännen; de ljuda allt svagare som blyga frågor, och dö slutligen bort i rymden.

I salongen rådde dödsstillhet; endast från kinesiska kabinettet hördes emellanåt Thérèse småprata med baron v. Walden. Det var som väntade man att ett eko ur skogen skulle svara på Elisas sista ton. Men nu uppstod med ens en storm af bifall. Den lifliga baronessen Wildenheim — som gerna ville beskydda framstå-

ende talanger, och som i trots af sitt agg mot prestfamiljen nödgades erkänna Elisas stora begåfning — skyndade nu fram till pianot, klappande i sina parisiskt behandskade små händer: »Charmant! charmant! min söta mamsell Lindman, jag förespår er en glänsande framtid; ett år i Paris, och ni skall göra furore! Har jag inte rätt, Wilhelm!» fortfor baronessan, vändande sig till sin svåger grefve Cronskjöld, som ännu med en rebellisk tår i ögonvrån hjertligt tackade Elisa.

»Den vackraste födelsedagsgåfvan var din sång, mitt snälla barn!» sade han och tryckte hennes hand. »Ger du oss nu ett par svenska folkvisor till på köpet, så skall du rigtigt hafva tack.»

»Gerna! gerna!» och så fortsatte hon att sjunga, under det alla återtogo sina platser.

Helt nära pianot satt en liten fet grannfru, doktorinnan Süssmilch, känslig och varmhjertad, med ett tårförråd som alltid var till hands. Elisas vackra sång hade nu gifvit en sådan påtryckning deråt, att hon idkeligen torkade ögonen med sin hårdstärkta broderade sockerduksnäsduk, som omedgörligt bredde ut sina styfva hörn.

Den mindre musikälskande doktorn, hennes man, begagnade deremot sensations-ögonblicket att i ett af salongens hörn eftertryckligt proppa ett par stora »prisar» i sin näsa, dervid vändande mystiskt ryggen åt församlingen.

I en emma nära spiseln se vi grefve Cronskjölds syster, den raka kroknäsiga enkefriherrinnan Cederstolpe — tant Beate kallad. Hennes hvita blondmössa får emellanåt rätt häftiga ruskningar, då hon med vigtig min anförtror sina blandade intryck af Elisas sång till sitt oumbärliga konsultativa statsråd i andlig och lekamlig måtto, den magre, skarpögde vattendoktor Hydronius. Under några veckor gästar han friherrinnans egendom, Frommesta, belägen två mil från Örnstaholm, och har af denna anledning blifvit bjuden med på födelsedagsfesten. Längre bort i salongen kuttra i en soffa ett par gamla ogifta grand-tanter i familjen, tant Dorothée och tant Malin. De äro alldeles likgiltiga för musiken, hafva nyss slutat att genom lorgnetterna mönstra grannfruarnes mössor och klädningar, och undra just nu huru det kan komma sig att inga konfektbrickor ännu visat sig.

Gumman Dorothée har ju enkom för födelsedagen låtit sätta en bastant ficka i sin kaffebruna tafts-kjol. Syster Malin har visserligen runkat på hufvudet deråt, men detta har likväl icke hindrat henne att sjelf i all hemlighet förse sin egen skiftande klädning med två rymliga förvaringspåsar. »Nå ändligen!» der slås dörrarna upp, betjenter med stora brickor öfverfyllda af frukter, glacer och konfekt skynda in i nitisk ifver.

Tant Malin vill gerna behålla hemligheten om sina två fickor för sig sjelf, och smyger oförmärkt bort från syster Dorothées sida; denna sednare håller henne icke qvar, besluten att ensam njuta hvad hon lyckas få ned i stora kjolsäcken.

Edvard kan ej låta bli att le under mustaschen, när han från sin plats vid kabinettsdörren iakttager tanternas manövrer.

Innanför portièren ser han, när han böjer sig litet åt sidan, Thérèse sjelfsvåldigt tillbakalutad i en låg hvilstol; hennes lilla fot, mejslad i den genomskinliga hvita silkes-strumpan och den rosenröda atlas-skon, tittar fram som en törnrosknopp under den lätta florsklädningen af samma färg, och vid hvarje viftning af solfjädern skälfva de prasslande neckrosbladen, som nyckfullt blanda sig med hennes luftiga rödbruna lockar. Hon är vacker, hon är retande, von Waldens ögon säga henne det på ett språk mera lågande än ord.

Hon märker hans växande passion med nöje, och ändå är det något som fattas. Den lilla foten slår oroligt takten till Elisas sång, medan de lifliga svarta ögonen irra mot dörren. Med ett uttryck af otålighet vänder hon sig till baronen: »Hon sjunger ju inte så illa den der lilla landtflickan, eller hvad tycker ni?»

»Jag tycker ingenting, ty jag har inte hört på sången, jag är icke mycket fallen för musik i afton.»

Thérèse hade lagt hufvudet litet på sned och böjt sig framåt, hon hade sett Edvard på andra sidan portièren, och fattades af en oemotståndlig lust att söka reta honom på något sätt.

»Är det möjligt?» fortfor hon med stegrad liflighet, »då skulle ni väl rymma huset, ni omusikaliska varelse, om någon nu till exempel vågade spela en Chopins mazurka, för att upplifva sällskapet efter dessa gråtmilda folkvisor?»

»Åh! jag förstår!» utropade von Walden, och sköt sin stol närmare, »om *ni* spelade, fröken Thérèse, *det* vore ju en helt annan sak, hvem skulle inte då bli musikalisk? Ni måste lofva att spela för oss i afton, och» — tillade han hviskande — »en annan gång för mig ensam, kanske i morgon efter frukosten?»

Han böjde sig ned och tryckte en glödande kyss på hennes lilla hand, som rastlös plockade bladen från en vacker ros i den friska buketten.

»Kanhända! om man ber mig vackert», skrattade hon.

Edvard brydde sig ej om att höra mera. »Vacker är hon min lilla kusin», tänkte han, »men försvarligt kokett, det vill jag lofva! Om von Walden skulle få henne till hustru — hvilket aldrig skulle lyckas honom, ifall han ej vore så rik som han är — då blir han minsann tvungen att se noga upp. En fiffig liten värdinna får han i sitt hus, det är säkert, men många jern kommer hon att hafva i elden på en gång; hon blir så älskvärd mot litet hvar, att det vore

fråga om huru mycken tid som blefve öfver åt hennes man. Nå ja, det blir då hans sak, han är ju snart trettio år, då bör man kunna reda sig; men jag med mina tjugofyra skulle inte vilja vara i hans ställe.»

I detsamma ljöd en präktig Straussvals från pianot, der friherrinnan Cronskjöld intagit prostinnans plats.

»För tusan!» fortfor Edvard i sina tankar, »det var ju första valsen jag skulle dansa med lilla nåden derinne», och skyndade så tillbaka att hemta sin dam, med hvilken han snart dansade ut i rask fart.

Emellertid grep danslusten hastigt omkring sig. Gamle grefve Wilhelm, som i yngre dagar varit en af sin tids bästa dansörer, fick lust att fira sin födelsedag litet ungdomligt, och skyndade fram att bjuda upp sin eleganta svägerska. Med gammaldags prydlighet förde han henne i valsen, så varsamt som hade han hållit en dyrbar glaskupa i sina armar.

Efter detta värdiga par följde en tio, elfva par ungdomar från granngårdarne, dansande så af själ och hjerta, som skulle all deras inneboende lefnadslust blott väntat tills nu för att få explodera.

Der komma flickorna Mjölner från Stenby, trip trap trull. Tre år efter hvarandra blefvo de födda till verlden, alla lika blonda, tjocka och feta, lika små och rödkindade, och nu alldeles lika klädda. Förtjusta att få dansa med

riktiga officerare från Stockholm, blicka de åt alla sidor med sina festligaste leenden. Efter dem ses informatorn med svart broderad lyra på sammetskragen och en vinkande hårlock vid tinningen valsa framåt, tätt tryckande till sitt bröst den vackra lilla guvernanten från Stenby, fröken Hjertstedt. Illa kära i hvarandra äro de, fattiga som skåpråttor der ingen mat finnes, och likväl hafva de på måfå vågat utkasta ett litet svagt hoppets ankare i framtidens stora ocean.

Här skymtar Elisa och baron von Walden. »Tusan så söt liten flicka! hon dansar så det är en lust!» tänker baronen och ber om än ett hvarf, medan Thérèse hvilar sig ett par ögonblick på en stol vid fönstret, och genom halfva insinuationer söker låta Edvard förstå att von Walden går i friare-tankar, att hon bra gerna skulle vilja höra Edvards tanke om sin kamrat baronen — hon fäster sig så mycket vid hans omdöme.

Under det hon så talar, låter hon sina liffulla ögon hvila på honom med ett naivt uttryck af förtroende, något som alltid, om än hemligt, plägar smickra ett manligt hjerta, då den talande är en ung vacker flicka.

»Du lilla farliga troll!» tänkte Edvard, »nu vill du sätta mig knifven på strupen, men pass!» och dermed började han gifva en så sansad och utförlig beskrifning på alla baronens förtjenster, att Thérèse knappt skulle förmått beherska sin otålighet, hade ej Edvard kommit henne till

hjelp genom att fästa hennes uppmärksamhet på några komiska företeelser bland de dansande.

Doktorinnan, den sprittande lilla fru Süssmilch, har icke kunnat sitta stilla längre. Hon har gifvit en vink åt kandidaten Stiring; det hjelper ej, hans stela ben måste ut i valsen, och hans långa fingrar, som enkom tyckas danade för att nedtaga folianter från bokhyllor, nödgas nu gripa sig an för att någorlunda fasthålla den framåtilande lilla doktorinnans klädningsrynkor.

Doktorn sjelf springer fram till gamla tant Dorothée; gumman har inte satt sin fot till dans på trettio år, hon bedyrar att hon glömt att valsa . . . fåfänga undanflykter! lille doktorn stretar af med sin motsträfviga gamla fröken. Hennes kaffebruna sidenklädning får i otakt en sådan general-luftning, att maken ej bestått sedan den blef vänd för fem år sedan. Den väl fyllda konfektfickan slår af och an: bing! bang! på ena sidan, tilldelande den arme doktorn några eftertryckliga dunkar på benet, erinrande honom om hurusom hans egen med apelsiner välförsedda bakficka ej tillåter honom att sätta sig efter valsen.

Midt i denna hvirfvel sågs enkefriherrinnan Cederstolpe — tant Beate kallad — alldeles förstenad af häpnad i sin emma. Hon kastade en tragiskt frågande blick på sin vatten-doktor, som han besvarade genom att ömkande höja ögonen mot taklisten.

Skulle *de*, dessa två förandligade varelser, verkligen nödgas bevittna något så lättsinnigt, så jordiskt som en vals, denna både lekamliga och musikaliska synd i tre fjerdedels takt? — Nej! det var allt för upprörande!

Ängsligt började friherrinnan Beate lorgnera sin dotter Ruth, der hon satt borta i sitt hörn och åsåg valsen med uppmärksamma, fast vemodiga ögon; friherrinnan fasade.

Det lyckades henne att medelst ett betydelsefullt vinkande slutligen göra sig förstådd af den tankspridda unga flickan. Ett skarpt ögonkast — innehållande ungefärligen detta: »gack ut arma barn från detta besmittade rum» — visade sig hafva en ofelbar verkan, ty Ruth reste sig motvilligt, och gick långsamt in i kinesiska kabinettet.

Från sin plats vid pianot hade värdinnan sett denna manöver; hon vinkade till sig Elisa och hviskade småleende: »Vill du göra mig en tjenst, så uppoffra denna fransäsen, och gå i stället in till stackars Ruth, som sitter ensam i kabinettet.»

Den unga flickan var lycklig att få gifva ett ringa bevis på den vördnadsfulla tillgifvenhet hon alltid känt för Edvards mor; vänligt och obesväradt urskuldade hon sig hos sin kavaljer, presenterade honom för en af flickorna på Stenby, och skyndade gladt ur salongen.

När hon trädde in i kabinettet satt Ruth vid bordet med en bok i handen, ifrigt inbegri-

pen i läsning. Hon såg upp litet förlägen, och förstulet smög hon boken in under permarne på Gustave Dorés stora illustrerade bibel, som låg uppslagen framför henne.

Så hastig denna rörelse var, märkte likväl Elisa, att den undangömda boken icke var mer eller mindre än Octave Feuillets roman »Le comte de Camors», hvarom hon en gång hört friherrinnan Cronskjöld säga till hennes mor, att det var en bok som ej borde sättas i händerna på unga flickor; säkerligen hade den passionerade romanen blifvit glömd i kabinettet af någon bland de unga herrar som nu gästade Örnstaholm.

Elisa tänkte urskuldande: Hon har så tråkigt, hvad skulle hon roa sig med härinne? och låtsade ej om hvad hon sett, utan satte sig bredvid henne och lade sin arm omkring sin väns axlar.

»Ruth lilla», sade hon hjertligt, »låt oss nu sitta här litet i ro och prata, jag bryr mig inte om fransäsen, utan hvilar mig här hos dig till nästa vals kommer. Jag tycker det är riktigt synd om dig, att du skall hafva så tråkigt på grefvens födelsedag; du bryr dig ju inte stort om musik, och i dansen deltager du icke. Vet du Ruth, det är något jag ville fråga dig om, det är ju eget att jag aldrig gjort det förr, säg mig rent ut en gång hvarför du inte vill dansa?»

Ruth såg upp med en dyster blick: »Hvem vet om jag vill eller icke vill? Jag har ju aldrig fått lära mig att dansa, hur skall jag då veta *om* det roar mig? Dessutom söker jag att

inte göra mig reda derför; det är ju bäst, då mamma aldrig tillåtit mig att försöka.»

»Och hvarför, min snälla Ruth?»

»Hvarför? Mamma anser dans för en synd; man kan väl undra en smula öfver den saken, då jag ju af morbror Wilhelm och andra hört att mamma dansat så mycket sjelf i sin ungdom; kanske blef mamma i den tiden så trött på den sortens nöjen, att hon nu är det också för min räkning!» Dessa sista ord tycktes undfalla Ruth mot hennes vilja; så halfhögt de än blifvit utsagda, hade de likväl förrådt ett sjudande djup af saknad och bitterhet i hennes hjerta.

»Det var eget!» sade Elisa tankfull. »Tant Beate har sjelf börjat med dans och slutat med sans, precis som jag tycker det bör vara; i hvilken ordning vill hon då att *du* skall hemta din lifserfarenhet?»

»Hvem vet?» suckade Ruth, »men säg mig, min kära afhållna Elisa, tror du inte, att vi böra lemna detta ämne? Inte sannt, vi göra ju rättast i att ej ransaka motiverna till en mors handlingssätt, isynnerhet då vi veta att de äro väl menade?» Dessa ord utsades med en nästan feberaktig häftighet, väl vittnande om ett upproriskt inre, endast tygladt af en energisk föresats.

»Du har rätt, som alltid, min egen Ruth!» hviskade Elisa ömt, lutande hufvudet emot sin väns kind. »Om jag bara finge se dig glad och lycklig en gång! Se det vore min högsta önskan!»

»Det var ingen liten önskan det!» svarade Ruth med ett sorgset leende, tvingande tillbaka något fuktigt i ögonvrån. »Du är mig så kär, lilla Elisa, att jag förstår huru det är möjligt att lefva med i en annans glädje så som vore det ens egen!» Hon drog henne hårdt intill sig och kysste henne.

Nästan i samma ögonblick kom Edvard gladt inspringande i rummet.

»Ruth!» ropade han lifligt, »låt nu se, att du snällt skänker mig ett litet hvarf innan polkan slutar! Det är då inte för mycket om du *en* gång i din lefnad tar en »sväng-om» med din egen kusin?»

I Ruths uttrycksfulla ansigte återspeglade sig en inre strid, men blott en sekund; hon såg upp allvarsam:

»Bed mig icke derom, Edvard; jag har icke lärt att dansa, du vet nog att jag aldrig gör det.»

»Aldrig? Aldrig? Hvad är det der för högtidliga fraser? Anser du det vara så grufligt orätt att taga sig en dans med sin slägting, sin barndoms lekkamrat, den man så ofta som barn sprungit »hök och dufva» med. Förlåt mig, kära Ruth, men rent ut sagdt: det är bara litet pjåsk!»

Alltmera exalterad af ämnet fortfor han: »Och *du*, snälla Ruth, som läser och studerar så mycket, du vet ju att till och med konung

David i verlden dansade framför arken; hvad har du att säga om det?»

Ruths kinder glödde, hon nedslog ögonen och svarade strängt: »Edvard, kom ihåg att konung David dansade af helig fröjd, och . . .»

»Och?»

»Han dansade ensam», tillade hon sakta.

Edvard började storskratta. »Nå, mina vänner! skulle det verkligen vara damerna som utöfva ett så omoraliskt inflytande på dansen? Nej, tro mig Ruth, om det gifves sinnen, som förvandla äfven det oskyldigaste till något orent och ondt, så fins det Gud ske lof andra, hvilka förädla och rena allt på deras väg. Om du frågar Elisa, skall hon säkert svara dig att fru Lenngren hade rätt när hon skref om sin glada unga flicka: »hon är ej glad för det hon dansar, hon dansar för det hon är glad.»

I Ruths mörka ögon blixtrade det till: »Nå ja, är hon *glad*, då fins ju deruti, som du säger, en anledning, men om denna saknas?» . . . här hejdade hon sig häpen och rodnade ända till hårfästet.

Edvard såg på henne med en blick, i hvilken låg lika mycken förvåning som deltagande. »Hon är en underlig flicka, stackars Ruth», tänkte han och steg upp för att bjuda Elisa armen, ty nu spelades andra valsen upp.

»Skall jag lemna dig, min snälla Ruth?» sade Elisa tvekande, och kysste henne på pannan i det hon reste sig.

»Ja, visst skall du det, här sitter jag så godt, här fins ju både böcker och gravyrer som roa mig mycket.»

Ruth hade återvunnit sin sjelfbeherskning, och hennes röst lät så lugn och glad, att till och med Elisa ej anade huru sorgsen hon var, utan skyndade bort vid Edvards arm.

»Så lyckliga de äro!» tänkte Ruth, och något liknande svartsjuka rörde sig i djupet af hennes hjerta. Hon tänkte på den gamla barndomstiden, när de alla tre lekte med hvarandra. *Han* hade den icke mer i minnet på samma lefvande sätt som hon; han anade ej huru trofast hon ännu kom ihåg den minsta detalj, den ringaste vänlighet från hans sida. Huru hade hon ej gifvit Edvards ädla anletsdrag åt de tappra korstågsriddare, om hvilka hon så gerna läst på sina fristunder! Och sedan när hon i ensamma timmar der hemma på det dystra Frommesta vågat drömma om att en dag få en fästman, att stå brud, att få ett eget hem! . . . ack, då hade fästmannen och brudgummen på ett slående sätt liknat hennes barndoms korsriddare.

Nu hade Edvard blifvit en man, de sågo hvarandra högst sällan emot förr, men när de ibland råkades, egnade han henne blott en brors rättframma vänlighet, prosaiskt uppblandad med litet sjelfsvåld och tankspriddhet.

»Med alla trifves han bättre än med mig!» suckade Ruth, »med Elisa först och främst, och det är ju naturligt, ty han älskar henne, derom

är ju intet tvifvel, — men till och med Thérèse har mera behag för honom än jag! Hvad tänker jag på? Hon är ju ett verldens barn, det är då säkert, och till *det* priset ville *jag* ju icke köpa min lycka!» mumlade hon bittert.

Så trodde hon sig finna jemnvigt och tröst af att befästa sig i sin stolthet, men hon bedrog sig. Samvetet höjde sin stämma och sade allvarligt i hennes inre: »Ruth, du är sjelfvisk och orättvis; under den sida hvita klädnad af kristlig förträfflighet, hvaruti du så öfverlägset draperar dig, bär du ett hjerta lika trängtande efter erkännande och lycka som Thérèses, och måhända mera afundsjukt än hennes.»

En tår skymde bilderna i Dorés bibel, öfver hvilken Ruth satt lutad; hon strök bort den och började bläddra i den stora boken. Der föll en sida upp, vid hvilken hennes ögon länge dröjde; det var Isaks offrande. »Ja, derpå hänger det», suckade hon, »icke blott att offras, men att finna offervillighet!»

Ifrån salongen ljödo valsens toner så lifliga, genom dörren såg Ruth huru Edvard och Elisa sväfvade förbi i luftig fart; nu stanna de vid ett öppet fönster, glädjens rodnad färgar deras kinder, och med strålande ögon skåda de ut öfver parken, i hvars löfrika dunkel marschallerna redan börja tändas för den stundande illuminationen.

Mot aftonhimlens guld och violett, der skymningen sakta breder ut sitt genomskinliga flor,

afteckner sig Elisas jungfruliga gestalt så förtjusande, hon hvilar sin fint afrundade arm på hans, och böjer sig framåt för att bättre kunna se ut öfver nejden. »Som jag nu ser dem der vid fönstret i detta ögonblick», tänkte Ruth, »skulle äfven den med förhållandena mest obekanta menniska genast vilja utropa: Der stå två af lyckans söndagsbarn!»

Men nu skymdes taflan bort. Det var friherrinnan Beates smala figur, som visade sig i kabinettsdörren:

»Kom, kära Ruth!» ropade hon, »klockan är redan slagen nio, vi hafva för lång väg hem att kunna stanna längre. Jag är trött, och bryr mig inte om illuminationen; det lärer väl inte du heller göra, tänker jag. Supén är dessutom nyttigast att ej taga del uti; hemma har jag sagt till om ölost åt oss, det är mycket sundare så här på qvällen.»

Stillatigande följde Ruth sin mor genom salongen, från hvilken gästerna redan började gå in till matsalen. Edvard och Elisa hade lemnat fönstret, och voro förmodligen redan vid supén.

»Ingen lägger märke till att vi draga oss undan», sade friherrinnan Beate, under det hon omsorgsfullt uppfästade sin svarta moiré-klädning, och lät doktor Hydronius breda stora grönblommiga silkesschaletten som en pell öfver den hvita blondmössan.

»Är du färdig, Ruth?»

»Ja, mamma.»

Och så steg man in i gamla gula landån, som gungade af och an på sina stora fjedrar, och nu långsamt rullade ned åt alléen.

Men i matsalen gick det under tiden ganska gladt till. Der åts, pratades och skålades, till dess man ett tu tre genom de stora öppna fönstren fick se ett par fräsande raketer i glänsande fart skjuta upp mot den mörknande himlen.

En allmän promenad i parken föreslogs, och med dagens hjelte, grefve Wilhelm, i spetsen satte sig alla gästerna i rörelse utför trappan, högt språkande under den gladaste stämning.

Thérèse, som förtretad sett Edvard föra Elisa till supén, hade efter ospard möda lyckats indraga honom i en konversation af intresse; först då man skulle gå ned i parken märkte han att Elisa dragit sig ifrån dem bort till en annan grupp af ungdom, der redan en af hans kamrater hållit sig framme och bedt att få vara hennes kavaljer på promenaden.

»Förbannadt förargligt!» mumlade Edvard bakom mustaschen, »om jag kunde begripa hvarför von Walden inte passar på här; han är ju annars så trogen på sin post. Nej, minsann! han syns inte till, det är ingen hjelp, jag måste i elden!»

»Får jag lof, Thérèse?» Härmed bjöd han henne armen litet vårdslöst, och följde så de andra ned genom förstugan.

Det var en herrlig syn som mötte när man kom ett stycke ned mot parken. Längs de täta gångarne gungade festoner af brokiga lyktor, som gjöto ett rodnande sken öfver de stora trädens stammar, och trängde in mellan de knutiga grenarna. Stenar och buskar sågo på afstånd ut nästan som de rört sig i den darrande trolska belysningen, och läto fantasien förirra sig bort till sagornas dunkla verld.

Efter hela stranden flammade marschaller i täta rader, återspeglande sig i de oroliga böljorna såsom slingrande eldpelare i ett undervattenspalats, och långt ut på sjön hvirflade tjärtunnorna i blodröd glans, så att fiskarens stuga ute på udden midt emot såg ut som glödande metall.

Halfdrömmande gick Edvard framåt karusell-alléen, medan Thérèse fyllde hans otacksamma öron med dessa tusende själlösa ämnen, dem eleganta verldsdamer strö ut omkring sig med samma sorglösa frimodighet som yra barn när de komma öfver ett trasigt perlband.

Hon hade svept omkring hufvud och axlar en hvit spetsschal, det lilla ansigtet tog sig i sin luftiga omgifning ut som en liten skälmsk kärleksguds, tittande fram ur en sky. Hon saktade sina steg. »Du är så tankfull och tyst i afton, Edvard!» sade hon plötsligt, och betraktade honom skalkaktigt forskande. Han vände förvånad på hufvudet.

Lyktskenet föll klart på hennes täcka gestalt och öfvergöt det fina ansigtet med en matt rodnad; de mörka ögonen spelade ej som vanligt, med passionerad trånad hvilade de på Edvard, under det läpparna hviskade: »Jag är trött, låt oss sätta oss litet på bänken der.»

Allt var tyst omkring dem, endast de prasslande löfven och ljudet af aflägsna röster störde stillheten.

Edvard förnam en underlig, berusande känsla; det var den trollmakt som alltid ensamheten med en vacker, behagsjuk qvinna till en viss grad utöfvar på en man. Begärligt insög han det fina knappt märkbara giftet, dock utan att bedåras deraf, blott af manlig nyfikenhet; alldeles som när en djerf alpvandrare lutar sig ned öfver bråddjupet, mätande det med häpet öga, under det handen håller fast sitt säkra grepp i trädstammen vid brädden.

»Har du dansat för mycket, stackars liten?» frågade han nästan ömt, i det han satte sig bredvid henne.

»Åh nej! men jag är inte alls glad i dag», och orden beledsagades af en suck och en betänklig ruskning på det lilla beslöjade hufvudet.

»Hvad är det jag hör? Inte glad, när man är ung, vacker och älskad!»

»Älskad? Hvad menar du? Inte är det någon som älskar mig, åtminstone ingen som jag bryr mig om», hviskade hon, med ansigtet nästan be-

rörande hans axel, så att hennes parfymerade andedrägt flägtade på hans kind.

Då hördes snabba steg närma sig, och mellan buskarna igenkände Edvard sin vän von Walden.

»Här kommer någon som bättre än jag kan svara på en fråga af så ömtålig beskaffenhet», sade Edvard, »han begär visst inte bättre, eller hvad tror du?»

I samma ögonblick vände baronen af in i alléen från sidogången.

»Nå, ändtligen är jag vid målet!» utropade han, då han igenkände Thérèse och Edvard, »ni kan inte föreställa er, min fröken, huru jag har sprungit parken omkring och letat, allt från det ögonblick då den omständlige patron Mjölner från Stenby täcktes återgifva mig friheten efter en timmes öfverläggningar om bästa sättet att få in sonen på hästgardet. Har man väl nånsin hört på maken? Nu skola alla menniskor in på gardena, ingenting annat duger, bevars! Jag stretade emot; 'det blir förfärligt dyrt', sade jag med eftertryck.»

»Gör ingenting! smakar det något, så kostar det något, och det har gubben på Stenby råd till!» gallskrek pappa Mjölner i mina öron, så att jag hvarken fick tid att supera, ej heller att se hvart alla togo vägen.»

Thérèse hade fullkomligt återvunnit sin fattning och sitt muntra lynne. Med den vanliga obesvärade tonen började hon skämta öfver

baronens otur, i det hon liksom händelsevis mottog hans bjudna arm, och så började de gå vidare framåt allén. Edvard kastade då och då in ett ord med i laget, der han gick bredvid von Walden.

Vägen mynnade ut på en stor öppen plats midt i parken, der man fordom haft en karusell, men der man på senare tiden anlagt en dansbana. Nu var den festligt upplyst med kulörta lyktor, och gästerna hade samlat sig i flockar der rundt omkring för att se på dansen.

I språngmarsch defilerade godsets ungdom förbi under en våldsam nigarpolska, vid ljudet af flere hundra klackar och två bondfiolers förenade ansträngningar.

Det var en liflig anblick som snart tilldrog sig Thérèses hela uppmärksamhet, hon följde paren lifligt med sin lilla guldlorgnett och talade så gladt med sin lycklige riddare som om hon hvarken varit trött eller ledsen.

Edvard log för sig sjelf och lät menniskoströmmen omärkligt föra sig ett stycke längre bort; han tyckte sig se Elisas hvita klädning skymta mellan träden.

Ja, det var hon, som der på gräsplanen svängde om med några små fattiga torparebarn, hvilka förut i missmodig förbidan stått och hängt hela aftonen halfsofvande vid dansbanan för att se på huru de fullvuxna roade sig. Nu hade de liksom fått lif på nytt, sedan Elisa tagit hand om dem; ögonen tindrade, kinderna blossade,

glädjeqvitter och barnaröster klingade som silfverklockor.

»Småttingar! ha vi inte dansat nog nu?» hörde Edvard henne andtruten fråga, under det hon afstannade polskans snurrande fart, »du, lilla Anna från Skogstorpet, ser så trött ut.»

»Ack, nej, nej!» skrek lilla tösen, ängsligt bedjande, och alla barnen hoppade otåligt om hvarandra som små tomtegubbar i det ovissa lyktskenet, ropande: »litet till! bara litet till!» Åter tog Elisa fatt på dansen till dess violinerna borta vid dansbanan upphörde att gnälla.

»Se så! nu orkar jag inte mer», sade hon beslutsamt och drog sig skrattande undan till en bänk, förföljd af sina små danslystna tyranner, som med öppna munnar och undrande ögon ställde sig i rad för att begapa huru hon viftade sina heta tinningar med näsduken.

Hon vände på hufvudet; der stod Edvard tätt invid, tyst betraktande henne med samma tankfulla, trofasta blick som fordom, denna blick som kom hennes hjerta att klappa fortare och lät blodet strömma upp i kinderna som en rosenflod.

Han njöt ett ögonblick af hennes älskliga förvirring, så äkta qvinlig, så ljuf och böjde sig ned till henne. »Elisa», sade han sakta, »här har du som alltid spridt glädje omkring dig, de stackars barnens afton har du gjort till en högtid, vill du nu inte offra en stund också åt mig? Om vi toge en liten vandring till exempel ned

åt stranden, för att se hur illuminationen der tager sig ut?»

»Gerna, Edvard, jag skall blott säga ett ord till mamma innan jag går, så att hon ej är orolig.» Lätt skyndade hon öfver gräsvallen fram till sin moder, som slagit sig ned på en soffa med några andra äldre fruar. Hon lyssnade tankfullt till hvad Elisa hviskade i hennes öra, gaf en vänlig nick till svar och såg länge efter de två unga, som arm i arm gingo framåt den långa kastanjealléen. Snart försvunno de vid en sidogång som slingrade sig in mellan yfviga häckar och sakta sluttade nedåt sjön.

Elisa förnam en underbar känsla af ljuf förväntan. I denna förtrollande natur med sina magiskt belysta löfkronor, som hemlighetsfullt susade i den ljumma aftonluften, gick hon ensam med honom, Edvard! den så länge saknade! Var det verkligen sant och icke blott en dröm af de många, som så ofta föresväfvat henne alltifrån den dag hon förstod att hon älskade honom.

Först gingo de tysta framåt, och Elisa tyckte sig nästan höra sitt hjertas brådstörtade slag, då Edvards röst åter satte henne in i verkligheten.

»Hvad det är längesedan vi voro här tillsammans, Elisa», sade han långsamt i det han stannade och såg sig omkring, »det var min nittonde födelsedag för fem år sedan. Hvad jag väl minnes den dagen och huru ni alla öfver-

hopade mig med vänligheter och glada öfverraskningar. Kommer du i håg, Elisa, att du gaf mig en liten andaktsbok, med ett godt bibelspråk för hvar dag? Du bad mig ofta läsa i den, och tro mig, jag har hållit hvad jag lofvade. Under hela min utländska resa följde den mig troget, hvar gång jag öppnade den, var det mig, som hade jag hört klockorna ringa i vår kära landskyrka här hemma; jag tyckte mig se eder alla gå in i Guds hus, jag såg dig, Elisa, sitta nedböjd i bön vid din moders sida, och jag kände att du också bad för mig.»

»Ja, Edvard, ja!» hviskade hon och strök bort en tår från kinden.

I den unge mannens ädla, uttrycksfulla ansigte återspeglade sig den djupa rörelse som rådde i hans inre, och i hans dämpade röst hördes en lindrig darrning, då han tog hennes hand i sin och sade: »Du tror ej huru ifrigt jag längtat efter att få råka dig en stund ensam efter min återkomst; det har nu ändtligen lyckats mig i qväll, låt mig då få tala ut hvad jag bär på hjertat sedan så länge, kom låt oss sätta oss på din gamla älsklingsplats der vid monumentet!»

Han qvarhöll hennes hand i sin och drog henne sakta ned bredvid sig på den mossiga stenbänken, bakom hvilken det åldriga minnesmärket höjde sin mörka granitvägg.

Den varma blicken som var fästad på Elisa verkade magnetiserande på hela hennes varelse,

hon gjorde en ansträngning att besegra dess förunderliga makt och upplyfte nästan bönfallande sina nedslagna ögon.

Hon var vacker, rörande vacker i detta ögonblick, aldrig hade han sett ett så englaljuft uttryck i dessa kära drag. Den fina ansigtsfärgen hade fått ökad glans af själens förtjusande oro, och i det trollska skenet från de flammande marschallerna strålade hennes ögon som stjernor.

»Elisa, Elisa!» hviskade han, »tror du att jag älskar dig? Förstår du att jag älskar dig outsägligt, oföränderligt?»

Hennes lockiga hufvud böjde sig jakande, medan glädjetårar rullade ned under de långa ögonhåren.

»Säg», fortfor han med brådskande innerlighet, »säg om också du känner något för mig, och säg att du älskar mig, att du vill bli min, min egen!»

Hon lutade sin fuktiga kind mot hans axel, och han omslöt henne fast med sin arm, medan hans lyssnande öra nåddes af hennes blyga, ömma hviskning: »Ja din vill jag blifva! evigt din!»

Tillitsfullt hvilade hennes hufvud mot hans bröst, och i en innerlig kyss beseglades deras unga hjertans förbund.

Högtidlig stillhet omgaf dem, från stranden hördes blott då och då ett svagt plaskande och i löfhvalfvet öfver deras hufvuden ett hemlig-

hetsfullt prassel. De två förlofvade kände det som skulle en osynlig engel sväfvat ned till dem i denna stund, välsignande och helgande; de sutto helt tysta, men bådas ögon voro rigtade mot den genomskinliga aftonhimlen, och ett jublande tack höjde sig ur deras öfverlyckliga hjertan till Honom, som de båda lärt att älska.

De förstodo hvarandra; de talade halfhögt om länge sedan förflutna bardomsdagar, då deras kärlek låg i knopp liksom de sjelfva, men nu, nu hade den slagit ut i härlig blomning! De voro ju gamla vänner, och dock, huru underbart! de voro ändå nu såsom nya menniskor för hvarandra; och hvad de hade mycket, mycket att säga hvarandra, mycket att minnas, mycket att hoppas! Tiden flög emellertid hän som på vingar. De hade ingen aning om att ett afundsjukt, af bitterhet flämtande hjerta just nu räknade deras sällhetsminuter med harmsen noggrannhet.

Bakom det gamla fredliga monumentet stod Thérèse lyssnande. Hennes lilla hand var hårdt knuten om den halft krossade elfenbenssolfjädern, hennes kind var blek, och de mörka gnistrande ögonen hvilade hotfullt på de två älskande.

För en stund sedan hade hon sett Edvard och Elisa lemna dansbanan arm i arm; genast hade hon förstått att aflägsna sin trogne följeslagare, baronen, genom att med den naturligaste ton i verlden skicka honom upp i salongen efter en schal, och sjelf hade hon skyndat att

ljudlöst följa efter de två på afstånd ned till stranden.

»Det skulle ändå gå derhän!» mumlade hennes skälfvande läppar; »en liten sentimental landtlolla skulle spela mig detta spratt! Med sina oskyldiga dufvominer har hon lyckats kollra bort en man sådan som Edvard! Åh, det är oerhördt! Kunde hon inte blifvit lika lycksalig med en beskedlig adjunkt eller doktor? Nej, Gud bevars, en *grefve* skulle det vara och just *han*, ingen mer eller mindre. Om jag hade kunnat tänkt mig möjligheten af att Edvard varit i stånd till en sådan sottis, då skulle sannerligen Sverige blifvit det sista land vi besökt i år!»

Med hufvudet sänkt i handen stod hon i ett par sekunder orörlig och stirrade ned, under det att de fina mörka ögonbrynen sammandrogos, och ett sällsamt uttryck af hårdhet nästan vanställde den annars så leende munnen.

Plötsligt såg hon upp med en triumferande blixt i ögat. »God lust har jag dock att förvåna dem», fortfor hon skadegladt, »det skall ej blifva *deras* förlofning som vi kommit hit för att bevittna, nej det skall bli min, just min, med hvilken de här skola få sysselsätta sig. Von Walden friar vid minsta vink, det skall få ske i morgon, ja hvarför icke redan i denna qväll! Han bör bli den äkta man, som passar mina planer. Jag är inte sentimental, jag!» skrattade hon bittert i sin själ, »jag kunde kanske blifvit det, men nu är tärningen kastad, jag skall veta att

roa mig, jag skall brilljera! Von Walden är rik liksom jag sjelf, hvarför skulle vi inte taga lifvet som det brukas utomlands i de stora städernas brusande hvirfvel? Genom min far kan von Walden lätt få en diplomatisk post, och min salong skall gifva mig precis den ställning hvarom jag alltid drömt. Då, då Edvard, skola vi väl återse hvarandra; jag gör nog en resa hit ibland till dessa fredliga trakter med sina patriarkaliska hemseder, om icke annat så för att se huru prestgårdsidyllen tager sig ut i längden. Jag känner männerna, flegmatiskt kunna de en tid lefva fram sitt beprisade hemlif i hvardagligt enahanda, säkra på att ej nås af frestelsernas mjuka silkessnaror . . . de stackrarna! hvad de litet kunna förutse eller hindra 'det förbjudnas' bedårande makt. Detta, ja detta skall blifva min hämd!»

Var det då försmådd kärlek som så förgiftat hennes unga hjerta? Nej alls icke, blott såradt högmod och jäsande egenkärlek. Skulle *hon* mista den hon täckts inregistrera bland sina beundrare? Hvilken förödmjukelse! och dessutom hade ju hans vackra, manliga utseende mägtigt tilltalat hennes sinnen och smekt hennes inbillning, på samma gång det lugna sätt, med hvilket han bemött henne, alltmera eggat den brinnande lust hon kände att få se honom för sina fötter. Nu fann hon en oerhörd stöld vara begången mot hennes eganderätt, *han* var henne fråntagen, och af hvem? En beskedlig li-

ten flicka, som sjelf väfde sina klädningar, som aldrig tagit ordentliga sånglektioner och saknade metod. Förlusten grep dessutom så mycket djupare, som hon var en af dessa naturer hvilka, när de förlora något — vore det än den likgiltigaste småsak — alltid inbilla sig att det just var *den,* som varit dem dyrbarast.

Thérèse hade rätat upp sig i hela sin längd, med nervös häftighet svepte hon den hvita slöjan tätare omkring sig och skyndade bort mellan de skuggiga buskarna.

Osedd hade hon lyckats försvinna från sällskapet vid dansbanan, och omärkligt smög hon sig åter in i menniskovimlet. Herraväldet öfver sig sjelf hade hon snart fullkomligt tillkämpat sig; sorglöst leende mötte hon baron von Walden, som med hennes schal på armen en stund redan irrat omkring, letande i parken.

Med ett af sina mest bedårande ögonkast tackade Thérèse honom och lät honom följa sig fram till en soffa.

När Edvard och Elisa strax derefter kommo gående från andra sidan af parken, möttes de af ett rigtigt solfjädersstycke. I klar belysning af dansbanans starka eklärering sågo de Thérèse och baronen, något afskilda från det öfriga sällskapet, sitta oafbrutet talande med hvarandra, såsom det tycktes, om allvarsammare saker än vanligt, ty de egnade icke den ringaste uppmärksamhet åt andra.

När prostinnan Lindman fick syn på sin

dotter, försvann det moln af oro, som en stund förmörkat hennes panna.

»Der har jag dig igen, barn lilla!» utropade hon gladt och gick sin dotter till möte, inneslutande henne i en vacker, moderlig blick.

»Det var bra du kom, min stumpa», fortfor hon och klappade Elisa på kinden. »Pappa gick just nyss och sade till om förspänning, klockan är mycket.»

Modrens genomträngande blick hade redan läst i dottrens kära drag att något betydelsefullt, något lyckligt timat under vandringen i parken. Hennes hjerta anade en stor glädje, förverkligandet af ett *så* hemligt hopp, att hon hittills jagat bort det som en farlig, bedräglig gyckelbild; men nu, nu längtade hon med otålighet efter att snart få vara ensam med sin Elisa inom prestgårdens lugna murar och der få visshet.

I detsamma kom prosten och sade att vagnen var framme, hvilket med ens gaf signalen till allmänt uppbrott. Alla kommo i rörelse, somliga skyndade på jagt efter hattar och schalar, andra ropade på sina kuskar, och i allt tätare krets inneslöts det grefliga paret af sina afskedstagande gäster, under nigningar, bockningar och handskakningar.

När turen kom till Elisa, möttes ovilkorligt hennes och grefvinnan Cronskjölds ögon i en lång blick, som nära nog aflockat den förra ett rop af glad förvåning, medan den fullkomligt

uppenbarade rigtigheten af den senares aning, nemligen att denna afton på Örnstaholm varit djupt betydelsefull för hennes älskade sons hela lif. Hårdt kramade hon Elisas hand, som darrade af rörelse, och hviskade förstulet i hennes öra, under det ett ömt moderligt leende lyste upp det allvarligt milda ansigtet: »Jag längtade alltid efter att hafva en dotter, nu börjar jag tro att Gud hört min bön!»

Elisa hviskade ett blygt men innerligt »tack!» Hon var för mycket gripen af alla de känslor som fyllde hjertat, att kunna säga mera; men huru ljuft klingade ej ännu dessa milda välkomnande ord i hennes öra, medan hon vid Edvards arm gick utför trappan!

Hon tyckte sig nästan svindla vid tanken på så mycken lycka, och längtade nu blott att få tala ut hvad hon kände vid sin moders bröst.

En innerlig tryckning af Edvards hand i det han hjelpte henne upp i vagnen, ett halfhögt: »Vi råkas snart! snart!» och så satte sig prestgårdstrillan i rörelse, under det prostafar ömsom viftade med hatten ett sista farväl till värd och värdinna, ömsom smackade uppmuntrande till de feta grållorna, som efter någon tvekan kommo öfverens om en maklig traf.

Prosten satt på kuskbocken, uppmärksamt afvaktande det vigtiga ögonblicket då Polle och Bolla, trogna deras mångåriga vana, skulle börja trängas i utförsbacken nära prestgårds-ängen; det var så gifvet som amen i kyrkan, och prosten

fann det rigtigt uppkryande att då reguliert få uppträda med några väl afpassade snärtningar af sin gamla tagelpisk, som annars egentligen blott var med för syns skull.

Damerna inne under suffletten fingo således i ostörd förtrolighet meddela sig med hvarandra. När trillan rullade in genom prestgårdsgrinden och prostens sjungande »pro-o-h!» hade stannat grållorna och tillkallat alla husets hjon, då visste prostinnan allt hvad hon ville veta, och litet till på köpet; primo att Edvard friat och fått Elisas ja, samt att han redan i morgon ämnade sig till prestgården för att begära fars och mors samtycke; secundo att Thérèse Wildenheims och von Waldens lifliga »flirtation» med all säkerhet skulle flamma upp i frieri och förlofning, efter hvad man kunde döma af deras långa allvarsamma öfverläggningar under aftonens lopp. Friherrinnan Wildenheims och hennes dotters hemresa hade nu blifvit utsatt till veckan derpå, hvarföre det var Edvards och Elisas ifrigaste önskan att ingen måtte få minsta aning om deras egna hjerteangelägenheter förr än alla gäster väl voro borta, och allt återinträdt i sin gamla fredliga gång.

Den sena timman hindrade icke prestfamiljen i att göra sin gemensamma aftonandakt inne i prostinnans sängkammare, der hvardagslampan stod tänd på runda mazurbordet framför gröna liggsoffan. Under bönen var Elisa så upprörd att prosten, sedan hon tagit god natt och gått

upp på sitt rum, smått bekymrad framkastade några betänksamma frågor till sin hustru om nervositet och bleksot, men hon skingrade snart sin gode mans välmenta farhågor och betrodde honom hela hemligheten.

»Är det möjligt?» utropade han och tappade af bestörtning den tillämnade »prisen» på prostinnans hemväfda matta. Prosten, som på hemvägen känt en viss blytyngd i ögonlocken, och lofvat sig sjelf att det skulle dröja innan han nästa gång utsatte sig för nattvak till half elfva på qvällen — han hade tvärt blifvit alldeles vaken. Sedan han tändt tobakspipan och beqvämt lutat sig tillbaka i svarta gungstolen, fick hans goda hustru utförligt berätta hvad som tilldragit sig, medan hon omsorgsfullt rullade upp de hvita atlashakbanden på bästa helgdagsmössan kring hopvikta papper. »Ja, kära Johan, det var ju underbart!» instämde hon, med så mycken entusiasm som de två knappnålarne hon höll mellan tänderna tillåto.

Prosten vågade inte störa sin gumma medan hon inhängde sin svarta paradklädning i skåpet, men när sista knappnålen blifvit fästad i lärftslakanet, som höljde helgdagsblåsan, störtade prosten upp ur gungstolen och tog sin kära hälft i famn med en sådan kraft, att hon höll på att qväfvas.

»Jag sade dig ju alltid, mor lilla», utbrast han med tårar i sina gamla ärliga ögon, »att Herrans välsignelse hvilar öfver oss!»

Prostinnan var djupt rörd, men van att ständigt vara liksom klockan i hemmet, strök hon bort de skimrande glädjeperlorna ur ögonvrån och började utan krus befria sin gode gubbe från halsduk och löskrage; hon tänkte på stortvätten, som varit ute till torkning och som man skulle börja draga ut tidigt nästa dag.

Afgörande knöt hon sin nattmössa under hakan och kröp till kojs, och när prosten, sittande på sängkanten, fortfor att loforda den präktige pojken, som begripit hvad hans Elisa var värd, och uttalade sina glada känslor i ett »jag säger! jag säger!» inföll prostinnan efter en ljudelig gäspning: »Ja, kära min gubbe, men nu säger jag verkligen god natt.» Prosten blef väl omstoppad i ryggen — något som hörde till hans välbefinnande — och så blef allt tyst.

Men Elisa var ännu vaken uppe på sitt lilla vindsrum. Förgäfves ansträngde hon sig att sofva, det gick inte, hon var allt för lycklig. Först mot morgonen slumrade hon in ett par timmar. När hon vaknade hade hon först alldeles glömt hvad som tilldragit sig aftonen förut; i morgongryningen låg hon med slutna ögon och påminde sig efter hand helt långsamt den illuminerade Örnstaholmsparken, vandringen med Edvard till monumentet. Förskräckt slog hon upp ögonen och frågade sig om hon möjligen drömt allt detta. Men hvilken fröjd! I hennes minne klarnade det plötsligt, hon kom ihåg alltsammans tydligt. I samma stund trängde den

första klara solstrålen in genom fönsterrutan, färgande de hvita sänggardinerna alldeles rosenröda; Elisa satte sig upp i bädden och böjde stilla ned sitt hufvud mot sina hopknäppta händer: »Min Gud, hvad du är god! och hvad jag tackar dig!» utbrast hon.

Nedanför fönstret hörde hon det enformiga skrapandet af trädgårdsmästarns kratta i sanden, och ur hafreåkern lärkans morgonfriska sång, som stämde in i hennes eget hjertas tacksägelsehymn.

På Frommesta hade friherrinnan Beate Cederstolpe och hennes ärade gäst doktor Hydronius ingenting vidare att säga om Örnstaholmsfesten, sedan de afgjort att den var en förargelseväckande tillställning, och friherrinnan till yttermera visso citerat sin favoritsentens ur Ordspråksboken: »Om du stötte en dåre i en mortel med stötare såsom gryn, så går dock hans dårskap icke ifrån honom» — en behandling, hvaraf säkerligen den gode grefve Wilhelm ej det ringaste trott sig vara förtjent på sin femtiondefjerde födelsedag.

Doktor Mårten Hydronius satt ensam i bruna förmaket på Frommesta, makligt utsträckt i stora fåtöljen nära kaminen. För en stund hade han upphört med studerandet af sin egen pietistiskt-hygieniska tidskrift: »Vatten och anda»,

hvars sista häften lågo spridda på bordet, och ett ännu ouppskuret på doktorns knä.

Han var sjelf rigtigt nöjd med sitt författareskap, och hvilade nu välbehagligt efter lektyren, under det han lät sina plirande ögon långsamt glida omkring rummet.

Med inre tillfredsställelse iakttog han der alla de nyttiga förändringar som vidtagits i möbleringen allt sedan han börjat blifva enkefriherrinnan Cederstolpes ledare på den rätta vägen.

Tänkespråken öfver dörrarna, i stället för de lättsinniga herdar och herdinnor hvilka förut suttit der till blygsel för alla sedlighetens vänner, de bibliska taflorna, hvilka undanträngt vissa barhalsade och sminkade familjeporträtter, Pauli och Petri statuetter, för hvilka ett par mästerligt utförda biscuit-grupper blifvit relegerade till ett mörkt skåp . . . allt vittnade om doktorns allsmägtiga vilja.

Märkvärdigt nog, hade den stora förgyllda bronspendylen fått bibehålla sin plats på kaminen, såsom en bedröflig qvarlefva af salig baron Cederstolpes verldsliga smak. Ofvanpå densamma utförde nämligen de tre gracerna i matt förgyllning sin obesvärade »pas de trois». Friherrinnans tänkesätt lemnade emellertid intet rum för mytologiska sympatier; de tre nakna gestalterna voro henne vidriga, och hon hade derföre obarmhertigt hängt kring de tre fina små halsarne ett svart sidenband, vid hvilket var fästadt ett

stort kort, utmåladt med en blomsterkrans, i hvars midt man läste detta språk: »Fåfäng gå lärer mycket ondt.» Under denna mera moraliska än sköna beklädnad framsprungo emellertid ganska tydligt de tre olympiska flickornas små runda vador och näpna fötter, och doktor Mårten Hydronius — ett ofrivilligt offer för satans arga list — försjönk en längre stund i beundrande åskådning.

Under det han tillbringade ett par timmar med andlig litteratur och konstnjutning emot bättre öfvertygelse, följde friherrinnan Beate troget hans föreskrifter, och hade sin dag indelad helt och hållet derefter.

Uppvaknandet hvarje morgon följdes omedelbart af en iskall öfversköljning, en morgontoilett i största hast, och en timmas förtviflad promenad af och an i stora lindalléen. Derpå lästes bön. En frukost, bestående af mjölk, bröd och legymer, brukade derefter vederqvicka det syndiga köttet — visserligen icke till kättja — och så följde åter en promenad, ackompagnerad af flitig vattendrickning. Vid tolftiden var en religiös meditation för handen, och efter en ny vandring i lindalléen gick friherrinnan klockan ett att lägga sig i »packning» under ett bolster, hvarest hon regelbundet förblef i en timmes tid. En dusch och en promenad medhunnos ytterligare före middagen, denna späkande måltid, från hvilken kötträtter merändels voro bannlysta, men der rot- och grönsaker spe-

lade en så mycket betydelsefullare rôle. Enligt detta sitt system ansåg doktor Hydronius det menniskoanden slutligen skulle komma att fullständigt beherska sin animaliska följeslagare, kroppen.

Klockan var en qvart öfver ett på dagen. Friherrinnan Beate låg alltså inpackad i sin smala jernsäng, omkring hvilken inga poetiska draperier på minsta vis fingo hindra luftens fria spel.

Ett kolossalt bolster hvälfde sig som en snöhvit ättehög öfver bädden; ingen skulle anat att en mensklig lefvande varelse derunder låg begrafven, om ej en röd nästipp tittat upp vid ena sänggafveln. Här fans således friherrinnan Beates hufvud med de magra kinderna infattade i en solrosformig nattmössas yfviga remsor.

Framför hennes ögon låg på det pösande bolstret en religiös bok, hvars blad friherrinnan under läsandet sjelf behändigt vände medelst tillhjelp af en strumpsticka, hållen mellan framtänderna. De komiska grimaser och vändningar med hufvudet som dervid gjordes, skulle väl hos vanliga menniskor framkallat den största munterhet, men friherrinnans kammarjungfru, mamsell Marie, hade för längesedan fått vänja sig af med sådana glädjeyttringar, helst doktor Hydronius både muntligt och skriftligt förklarat att man ingen moralisk nytta har af att skratta, och att det derföre är syndigt.

Mamsell Marie inträdde sakta i sängkammaren för att vördsammast tillse det stora sängklädspaket, som innehöll hennes kärfva matmoder, och för att lägga ett nyss från Örnstaholm anländt bref under hennes ögon.

Med en betydelsefull blick bemyndigades Marie att öppna kuvertet, samt breda ut papperet på bädden.

»Kära syster», läste friherrinnan halfhögt för sig sjelf, »här sänder jag dig skördemaskinen, som du begärt; den var något dyrare . . .» »Hvad för slag?» utropade hon, »dyrare? Ja, det är så likt den slösaktige Wilhelm, men det är nu som det är!» Friherrinnan nös, och fortfor tyst att läsa vidare, med ett så stegradt intresse, att hon ej märkte huru Marie neg och sade »Gud hjelp!»

»Brefvet är således från grefven», tänkte Marie och närmade sig varligen dörren, för att skynda ut och efter egen smak begagna den dyrbara timma, under hvilken hon med all säkerhet hade sin oroliga fru i stillhet.

Men i samma ögonblick hon lade handen på låset, hejdades hon af ett harmfullt utrop, som uppsteg ur bolstrarna.

»Hvilken galenskap!» ljöd friherrinnan Beates sträfva röst, »von Walden är en narr och Thérèse är en toka; hvad skall det bli af? Jo jo men», suckade hon andäktigt, »huru sant är icke det ord som säger, att 'när en blind leder en blind, falla de båda i gropen!'»

Marie, som nu fullkomligt inhemtat anledningen till sin matmoders harm, ansåg lämpligt att, innan hon gick, servera henne ett glas friskt vatten, hvilket i följd af friherrinnans nedbäddade läge måste ske med samma varsamhet som då man fyller på ett bläckhorn. I dag inverkade dock nyheten om den eleganta fröken Wildenheims stundande förlofning något på Maries handlag, så att vattnet kom friherrinnan i vrångstrupen. »Nog! nog!» torrhostade hon, karmosinröd i ansigtet och befallde förgrymmad den obehändiga att gå.

Marie neg och ilade skyndsamt ut ur rummet, för att hos sin intima vän hushållerskan dricka kaffe på den färska underrättelsen om fröken Thérèses förlofning; den var ju så mycket läckrare som hon på sin matmoders förtretade min kunnat märka att hon öfverraskat något som tills vidare skulle hållas hemligt. »Vi tala naturligtvis inte om detta, kära Christine», hade hon tillagt, när hon fick sin på-tår af hushållerskan, »utom för trädgårdsmästaren och kusken», sade hon med vigtig ton, »det är ju naturligt, att vi inte hafva hemligheter för *dem*», och derpå var kaffekoppen urdrucken.

Medan alla i huset vederqvicka sig efter bästa förmåga under friherrinnans packningstimme, vilja vi underrätta oss om hvad unga fröken Ruth tager sig före. Vi finna henne promenerande efter sitt förmiddagsbad i stora lindalléen.

Hon är tätt insvept i en kort grå kappa, öfver hvilken hennes rika mörka hår — ännu vått efter duschen — faller ned som en slöja, och omkring hufvudet är knuten en liten röd foulard.

Ruths skönhet framträder i denna fantastiska utstyrsel med en så sydländsk, så vild effekt, att hon mera liknar en sällsynt vacker zigenerska än en fin fröken.

Kommen till slutet af alléen, stannar hon och ser på sitt ur; klockan är ett, hon vet att hennes mor nu bör vara lyckligen inpackad, — alltså en timmas frihet.

Med snabba steg skyndade Ruth framåt, följande en mängd slingrande gångar, tills hon befann sig i den aflägsnaste delen af parken, der täta massor af löfträn slöto sig samman till ett halfdunkelt hvalf. Här stod en gammal ek, omgifven af några mossbelupna stenbänkar. Det väldiga trädets stam var omgjordad med ett bredt rostigt jernband, men detta oaktadt var den åt ena sidan remnad och alldeles ihålig. Den gapande öppningen skyldes likväl af några vidt utgrenade nyponbuskar, som ännu buro ett par bleknade blommor.

Här stannade Ruth och såg sig uppmärksamt omkring åt alla sidor. Säker att vara ostörd, böjde hon raskt undan några qvistar, stack ned sin hand i stammens inre och framdrog derur ett litet svart träskrin. Hon satte sig på en sten, tog skrinet på sitt knä och öpp-

nade det försigtigt med en liten nyckel, som hon bar på sig.

Innehållet bestod af tre böcker och några lösa pappersblad. Af dessa senare betraktade Ruth länge och noga ett och ett i sender; de buro alla några mer eller mindre idealiserade utkast af samma originalbild. Edvard Cronskjölds nordiska ansigtstyp och ridderliga hållning framträdde här i de mest omvexlande omhöljen. Än var det i burgundisk drägt, än som en af Carl den tolftes drabanter, än som Shakespeares Romeo, och slutligen i lifregementets lysande husaruniform.

Ruths dystra ögon hvilade på dessa kära skatter med ett koncentreradt uttryck af svärmisk men hopplös kärlek. Det var först nu efter Edvards hemkomst från sin utländska resa som Ruth fått det rätt klart för sig, hvilken stor olikhet det i grunden var i hans sätt att bemöta Elisa Lindman och henne sjelf.

Under barndomsåren, då de varit så mycket tillsammans, hade han funnit sitt egentliga sällskap i Ruth, som var hans kusin och dessutom i ålder och väsende föreföll betydligt äldre än Elisa, då deremot denna senare med sitt mera blyga och undfallande sätt sjelfmant ställde sig under de störres beskydd.

Det var just vid den tidpunkten af Ruths förflutna lif, som hennes moder börjat afskilja henne mer och mer från de andra. Hon hade som liten flicka emellanåt fått komma till Örn-

staholm och prestgården öfver några dagar och då deltagit i lektionerna; men nu förklarade friherrinnan Cederstolpe, att hon ej vidare släppte ut sin dotter ensam från hemmet, och när dansundervisningen på Örnstaholm tog sin början — vid hvilken de flesta af grannarnes barn voro med — uttryckte hon så oförställdt sitt misshag öfver dessa syndiga tillställningar, att Ruth icke vågade höja en enda bön om att få fara. I prestgården tillät friherrinnan emellertid sin dotter att då och då göra besök på egen hand, men ej på Örnstaholm som förut. Förhållandet emellan slägtingarne hade i följd af detta icke blifvit förtroligare, ehuru sämjan ihärdigt uppehölls genom Cronskjöldska familjens storsinta godmodighet; man vexlade besök, men aldrig åsigter.

I början kom Edvard ofta till Frommesta, vänlig och språksam som förr, men som friherrinnan, hans faster, beständigt försurade hans glada lynne med långa pessimistiska föreläsningar eller ett gudsnådeligt suckande vid det oskyldigaste skämt, följde häraf, att hans besök blefvo mer och mer sällsynta.

I det längsta hade Ruth kämpat för att motverka den tråkighetsanda, som utbredt sig i huset, men svårigheterna ökades år efter år, isynnerhet sedan hennes mor, en tid efter det Ruth blifvit konfirmerad af prosten Lindman, gjort bekantskap med en sekterisk prest och sin fanatiske vattenläkare, under hvilkas andliga

förmynderskap hon mer och mer ställde både sig och sin dotter.

Så hade Ruth sett sin framtids himmel öfverdragas af ledsnadens enformigt grå och tunga moln. Vid minsta ljusning spanade hon halft förtviflad efter en liten hoppets stjerna; månne den icke slutligen skulle visa sig? Skulle ej hennes ideal, Edvard, en dag träda fram och föra henne med sig ut i ljuset?

Men år efter år hade med dödande långsamhet seglat framåt för slappa segel; ingen glad förändring hade inträffat, och nu satt hon här, betraktande hans bild med tungt hjerta. Den sista tiden hade uppdagat för henne, att den älsklingstanke hon så varmt omfattat, blott varit en försvinnande hägring i hennes egen inbillning, en prismatisk återspegling af oskyldiga barndomsminnen, som vid nogare betraktande egentligen icke bestodo af annat än några gemensamma lex-bekymmer, öländingsridter, krusbärsplockningar, julfröjder och lekar.

Hon hade ju nu senast på Örnstaholmsfesten blifvit fullt öfvertygad om att Edvard och Elisa älskade hvarandra.

Ett sorgset bittert drag förmörkade Ruths tankfulla ansigte, och med en rörelse af otålighet lade hon porträtterna ifrån sig. »Jag förefaller mig sjelf som sutte jag i en slags moralisk karantän, jag känner mig så ensam och olycklig!» utbrast hon, och tryckte sina båda händer mot tinningarne. »Olycklig?» återtog

hon långsamt, »och hvarför? Derföre att andra blifva lyckliga? Nej, nej! Skulle jag missunna Elisa, min enda ungdomsvän, hennes glädje? Nej, det vore förfärligt af mig. Afunden har ju alltid förefallit mig som en giftig slingervext; om den får snärja in ett menniskohjerta, slipper det aldrig mera ut.»

Nervöst grep hon en af de tre böckerna — det var fru Staëls »Corinne» — och fördjupade sig i läsning.

Huru hade hon ej känt och lidit med denna snillrika högsinta qvinna! Huru ofta hade hon ej med vällust kastat bakom sig Frommestalifvets trånga bojor för att skynda bort till sin älsklingsplats vid eken, och med Corinne bestiga Capitolium. Hon hade delat hennes triumf när hon, strålande af ungdom, skönhet och inspiration, stod der inför ett lyssnande folk, höjande sin stämma till Italiens lof. Hon hade känt sig genomströmmad af hennes segerglädje och hennes qvinliga bäfvan, när hela denna hänryckta menniskomassa bröt ut i en åska af bifallsrop och handklappningar. O! hvilken berusande njutning att fira en sådan geniets och ärelystnadens högtid inför *den* mans ögon som man älskar! Ja, detta kom ännu Ruths friska läppar att le triumferande.

Hon tyckte sig se en Oswald med Edvards anletsdrag andlös följa hvarje åtbörd, hvarje ord hos en mörkögd Corinne, en Corinne som var ingen annan än hon sjelf.

Ifrigt läste hon vidare, och hennes panna fördystrades på nytt. Vankelmod hos en man? Huru ömkligt! Den stolta Corinne, så lycklig innan hon mötte Oswald på sin väg, börjar ju lägga sina lysande snillegåfvor liksom för hans fötter, — gudinnan stiger ned från sin olympiska höjd till den oansenlige jordens son, och slösar på honom sin gudaborna andes ömhetsskatt . . . och hvartill detta? Hon blir ju ändå till sist ensam, öfvergifven! Snillets örn, som en gång majestätiskt höjde sig med starka vingslag upp mot sjelfva solen, träffades plötsligt af kärlekens pil, och sjönk så, från sin färd i ljuset, magtlös ned till jorden att förblöda och dö.

Ruths kinder voro dödsbleka, boken föll ur hennes hand och tungt lät hon hufvudet hvila i händerna, under det några halfqväfda snyftningar skakade hennes framåtböjda axlar.

En prassling i löfven kom henne att hastigt höja hufvudet; det var blott en ekorre, som beställsam hoppade uppe bland ekens knutiga grenar.

Ruth öppnade en ny bok, det var Tegnérs Axel. Halft drömmande följde hon den djerfve unge krigarens ridt längs Ukräns gränser, den tappra striden i skogen, det hjeltemodiga försvaret af kung Carls bref, och huru Axel sårad föres hem och vårdas af den sköna Maria. Så småningom vaknade Ruth åter till intresse, fär-

gen återkom på kinderna, och halfhögt utsade hon dessa entusiastiska rader:

»O kärlek, jords och himmels under,
Du salighetens andedrägt!
Gudomlighetens friska flägt
I lifvets qvalmuppfyllda lunder!»

Hon var så helt upptagen af hvad hon läste, att hon säkert icke skulle anat att klockan nu var tu, om ej den lille verksamme ekorren uppe i trädet, i det han hoppade öfver till en gran, kommit att nedruska en kotte, som hårdt föll ned på marken, till både hans och Ruths stora förskräckelse.

Uppfarande som ur en dröm såg hon häftigt på klockan, lät i en fart Corinne, Axel, Romeo och Julia och Edvards porträtter slutas in under lås och nyckel, och sedan spårlöst försvinna i ekens mörka gömma.

Brådskande lemnade hon sin kära fristad, och återkom i rättan tid till stora lindalléen, för att efter vanan möta sin fru moder, der hon i gamla svarta taftsbahytten, grå regnkappan och den starkt uppskörtade svarta klädningen promenerade af och an som en rastlös perpendikel, vid sin trogne följeslagares, doktor Hydronius' sida.

Knappt fick friherrinnan Beate syn på sin dotter, förr än hon ökade farten, och med den vidt flaxande regnkappan i stark svängning ilade henne till möte.

Ruth visste på förhand hvilka frågor hennes mor skulle göra henne, och var beredd på deras besvarande.

»Hvar har du varit?» så började det.

»I parken, mamma.»

»Har du promenerat länge?»

»Åh ja, en god stund.»

»Har du ingen tid haft till läsning?» Friherrinnan anade ej dervid, att en ung flickas väg till en roman ibland kan vara lika förunderlig och outgrundlig som någonsin »en ung mans väg till eno pigo».

»Jo, läst har jag visst», var Ruths tröga svar.

»Och *hvad* har du läst?» fortfor friherrinnan ifrigt.

Ruth svarade ingenting, men drog blott upp ur fickan en tunn, häftad bok, som hon räckte fram.

»Ja så, Bunyans »Christens resa»! mycket bra, och hur långt har du hunnit?»

Rodnande svarade Ruth: »Jo, mamma, till portarne af staden Förderf.»

»Och der kan du stanna för i dag, kära barn», suckade friherrinnan andäktigt, och lemnade henne boken tillbaka. »Jag vill nu under det vi promenera oss här meddela dig en nyhet, som säkerligen skall göra samma intryck på dig som på doktorn och mig.»

Längtande att komma bort från en viss pinsam förvirring, som den lilla nödlögnen qvarlemnat, grep Ruth lifligt fatt i den nya vändning samtalet fått; hennes samvete fortfor likväl att envist tillhviska henne: »Ruth, du har lju-

git!» Hon hade år från år, tack vare sin mors ensidiga uppfostringsmetod, som i trånghufvad välmening ej haft ringaste undseende för dottrens egen individualitet, vant sig vid en viss grad af dubbelhet gent emot henne. Fyndigt ursäktade hon sig äfven nu hos sin inre domare: »Jag har ju ingen osanning *sagt!* Jag har ju blott *visat* den bok jag hade i fickan. Ganska säkert *skulle* jag läst i den, ifall tiden icke varit så kort; dessutom har jag ju redan studerat den så mycket, att jag nästan kan den utantill.»

Något lugnad af dessa vacklande resonnemanger, åhörde Ruth uppmärksamt berättelsen om Thérèse Wildenheims och von Waldens förlofning.

Den förvåning hon visade dervid var icke illa spelad. Säkerligen hade Ruth varit en af de första, som på födelsedagsfesten lagt märke till baronens lifliga beundran för hennes kusin, men hon hade gömt sina iakttagelser, liksom mycket annat, blott för sig sjelf.

»Är det verkligen sant? Det var då märkvärdigt! Och vet man ännu när bröllopet skall stå?» frågade hon med ett oskyldigt leende.

»Bröllopet?» utbrast friherrinnan med harmsen förundran. »Det har minsann gått hastigt nog med förlofningen, — nå ja, den lärer då inte komma att eklateras förr än de återvändt till Nizza — men skulle nu också bröllopsdagen redan vara utsatt, det vore då allt för galet! Jag är till den grad obehagligt öfverraskad af

denna tilldragelse i familjen, att jag verkligen behöfver tid för att lugna mig, och bra gerna skulle jag vilja höra min värde vän Hydronius säga sin tanke derom.»

Doktorns tunna sammanknipta läppar drogo sig till ett leende, så pergamentsaktigt, att man kunnat tro sig höra dem knarra af ovana vid denna rörelse.

»Min dyra friherrinna», började han säfligt, med en stämma, hvars sannsaliga lenhet ej stod i ringaste harmoni med munnens hårda form, »det är bra älskvärdt af er att vilja hafva min mening i frågan; jag vill också i all ödmjukhet framställa den.»

Friherrinnan Beate sköt bort bahytten från högra örat, på hvilket hon var litet lomhörd, och närmade sig ifrigt lyssnande till sin aktade rådgifvare.

Med ett par torra hostningar klarade doktorn sin hals, och började högtidligt:

»Mig synes, att man i våra dagar tager hvarandra till äkta med en sjelfrådighet och en skyndsamhet, som icke anstår unga och oerfarna personer. Låtom oss betänka huru det tillgick i de gamla patriarkernas tid; huru sände icke Isaak sin son Jacob till Mesopotamien, att der hemta den maka han åt honom utsett i Labans hus, och ingenstädes står att läsa hurusom den unge mannen skulle gjort några invändningar deremot. Lärer man ej häraf att föräldrarne böra leda sina barns val? Och här deremot lärer

väl intet tvifvel förefinnas om att fröken Thérèse och baronen varit de enda bestämmande; fadren är ju i Nizza, och modern? . . . ja . . . jag säger inte mera.»

Friherrinnan Beate hade hela tiden med kraftiga nickningar beledsagat hvarje stafvelse af sin mentors ord, och skulle just öppna sin mun till bifall, då doktorn liksom i förbigående långsamt fortsatte:

»Det förstås, att något annorlunda *kan* frågan gestalta sig, när till exempel en äldre, stadgad . . . man med bepröfvade grundsatser vänder sig till en blygsam ungmö, begär och vinner hennes hjerta, . . . då ligger ju i mannens ålder och ärbara skick en garanti, som i någon mån berättigar till ett mera sjelfständigt afgörande.»

Här gled från doktorns halföppna ögon en snabb och lurande blick bakom friherrinnans rygg öfver till hennes dotter.

Det var ej första gången Ruth märkte sådana förstulna ögonkast; en stark rodnad flammade upp på hennes kinder, de mörka ögonbrynen sammandrogos, och med sin »en-tout-cas» började hon att under promenerandet i vredesmod halshugga några oskyldiga astrar på blomsterrabatten emellan träden.

Friherrinnan Beate lade ej märke härtill, utan fortfor med sin läraktiga ton: »Bästa doktor, det är alltid så upplysande att inhemta edra åsigter; det är för mitt modershjerta en lättnad att finna huru mycket de öfverensstämma med

mina egna. Ja, ledning, ledning, se der hvad de kära oerfarna barnen så *väl* behöfva!»

Ruth hade inga flera astrar att slå af; hon höjde hufvudet och såg halfdrömmande ut i fria rymden, under det hon vårdslöst lät undfalla sig dessa ord:

»Mamma, efter det talas om ledning, ville jag gerna rigtigt veta hvad som menas dermed; skulle du inte vilja låta mig få höra till exempel *hvem* det var som ledde *ditt* val när du gifte dig med pappa? Du har aldrig talat om det för mig.»

Friherrinnan blef alldeles blodröd i ansigtet; för hennes minne framträdde just nu på ett obehagligt och lefvande sätt den bal, vid hvilken hennes man i verlden friade och fick ja midt i en brinnande kotiljong. Ängsligt betvingande sin förlägenhet svarade hon, otåligt stapplande på orden:

»Hvem som ledde mig? Ack! kära barn, vid mitt giftermåls ingående blef allt så förunderligen styrdt, utan någons åtgörande; jag förstod vinken från ofvan och gick att utan knot beträda mina allvarliga pligters väg!»

Åter började Ruth sina små krigsöfningar med »en-tout-cas'n» och ämnade just i tillämpning använda sin moders svar såsom en ursäkt för Thérèses förlofning, då matklockans gälla ringning gjorde slut på samtalet och kallade de promenerande till middagstoiletten.

Måltiderna på Frommesta voro icke särdeles substantiella; i doktor Hydronius' tidskrift afråddes man från köttätande; deremot tillstyrktes så kallade »bond-bönor» såsom varande ett för menniskokroppen fullt lika närande födoämne, samt alla slags rot- och grönsaker. Friherrinnans matsedlar voro helt och hållet redigerade i enlighet med dessa åsigter.

Kaffe skulle ganska säkert efter tidskriftens stränga bud blifvit bannlyst från Cederstolpska bordet, hade ej under pagina 61 befunnits en liten fin not som medgaf att undantagsnaturer finnas, för hvilka kaffe någongång i *mindre portioner* kan vara lämpligt såsom stimulerande medel.

Tack vare denna lilla not, plägade friherrinnan och doktorn efter middagen tillbringa en god timma i bruna förmaket vid en kaffebricka, under det att de afhandlade några andeligt och lekamligt sanitära frågor. I doktorns tidskrift talades visserligen om kaffe i *små* portioner, men under de djupsinniga samtalen öfverstegs oftast den föreskrifna dosen rätt betydligt.

Dessa kaffeséancer, från hvilka Ruth var alldeles utesluten, ansågos likväl af henne såsom riktiga högtidsstunder; hon kunde då i allsköns ro få vara ensam med sina tankar i det lugna biblioteket — det enda rum som någorlunda fått förblifva oförändradt efter baron Cederstolpes död för sex år sedan.

Biblioteket låg innanför bruna förmaket. En gång för alla hade Ruth fått tillåtelse att under kaffestunden der få sitta och läsa, d. v. s. blott i de böcker som funnos i ett afskildt skåp; alla de andra stodo såsom skåderätter innanför väl igenlästa glasdörrar, hvartill nycklarna lågo i friherrinnans egna gömmor.

Den eftermiddag vi här beskrifva satt Ruth som vanligt i denna sin fridlysta vrå, sjelfsvåldigt lutad i en af de djupa ekstolar med grön sammetsbeklädnad som omgåfvo det stora runda biblioteksbordet midt i rummet. Eftermiddagssolen smög in en matt stråle under de tunga fönsterkapporna och drog ett dallrande ljusstreck snedt öfver den gamla gröna bordsduken med dess högar af nötta skinninbundna böcker, låtande här och der ett gammalt förgyldt bokspänne skimra i ungdomlig glans.

Drömmande satt Ruth och följde solstrålens glidande upptäcktsresa bland de åldriga folianterna, och hon gjorde en tyst jemförelse mellan sig och dem. »Också jag», sade hon för sig sjelf, »är ju en bok, en ganska liten bok med ett individuelt innehåll i menniskoslägtets stora bibliotek; skall väl jag någonsin bli läst och förstådd? Skall väl någonsin en varm stråle från glädjens sol falla ned i mitt hjerta? Mamma och doktorn vilja göra mig till en bönbok; ja det kunde må hända lyckas, om ej Edvards bild trängde sig in mellan bladen.» Här drog Ruth en djup suck och fortfor: »Der ligger en gammal

bok från sextonhundratalet, hvad de starka förgylda spännen som tillsluta den äro betecknande för en tid, då tankefrihet och forskningsbegär höllos tillbaka af så många hårda och trånga band! Ja, äfven i detta finner jag en likhet med mig: jag är fången inom ett par starka jernspännen, de heta mamma och doktor Hydronius; de skola förr sjelfva börja rosta, innan de skänka mig någon frihet. Att de mena *väl*, förstår jag, också vill jag foga mig i allt; men så länge Edvard är fri, irrar min blick ännu oroligt omkring, och lifvet här tyckes mig qväfvande. *Fri* säger jag? och hvad har det egentligen att betyda för mig, om han är det eller ej? Jag är ju honom likgiltig, jag är ju blott hans tråkiga, besynnerliga kusin och intet mera. Ack! det går nog med mig som med den åldriga boken der; innanför dess hårda metallknäppen ligga bladen år från år och gulna allt mera, och skriften förbleknar; någon gammal bibliofil lorgnerar kanske permarna i förbigående och lägger den så tillbaka på sin plats, sägande: »ett vackert band när det var nytt!» och sedan tänker ingen mera på den gamla boken.

En tår smög ned öfver Ruths kind, hon bortströk den hastigt med handen och höjde sina fuktiga mörka ögon mot ett stort porträtt sittande på väggen midt emot; det var hennes afdöde faders bild som med sitt sjukliga, fina ansigte och sin trötta, lidande blick tycktes se ned på sitt sorgsna barn.

»Stackars pappa!» fortfor Ruth sakta, »du var icke lycklig du heller! Hvad var det som tärde dig så? Jag törs ej göra denna fråga på allvar, men jag anar svaret, och jag känner att vi förstå hvarandra!» Hon sträckte sina båda armar mot porträttet och sjönk sedan samman i den stora stolen, gömmande ansigtet i sina händer.

Hade fadrens ande kunnat meddela sig med dottren, skulle Ruth otvifvelaktigt fått veta att han mången gång i lifstiden, just i detta samma gamla bibliotek, ganska allvarligt öfvertänkt sanningen af den vise Salomos ord: »en trätosam qvinna är såsom ett beständigt drypande», endast med den skilnad att den stackars baronen deruti velat innefatta äfven de ängsligt käxande och ständigt förmanande fruarna. Liksom vattendroppen, när den jemt faller på samma fläck, i tidens längd kan urholka den hårda stenen, så hade äfven otrefnaden i hemmet småningom tärt på hans helsa och steg för steg fört honom till grafven.

Men de döda förråda icke sina hemligheter. I det tysta biblioteket hördes blott det gamla väggurets dofva knäppningar och emellanåt från förmaket utanför ljudet af friherrinnans och doktorns samtalande röster, åtföljdt af ett svagt rasslande med kaffekoppar och théskedar.

Dagern sjönk alltmera, skuggorna mellan bokskåpen blefvo allt djupare, och utan att hon

visste hur det tillgick, gled Ruth oförmärkt öfver den luftiga gränsen från vaket drömmande till slumrande dröm.

Säkert var hon sedan en halftimme försänkt i en stilla sömn, då dörren sakta öppnades och doktor Hydronius' mjuka röst hviskande frågade:

»Är fröken Ruth härinne?»

I halfdunklet trefvade sig doktorn varligt fram till bordet och letade forskande med sina skarpa ögon i de stora emmorna. Ja der fann han den han sökte, en mensklig varelse hvilade i en af dem, och försigtigt på tå närmade han sig till den slumrande. För att bättre kunna urskilja hennes ansigte böjde han sig djupt ned; Ruth sof lugnt, och hennes jemna andedrägt gled som en varm sommarflägt tätt förbi doktorns lyssnande öra.

Några sekunder förblef han stående orörlig i samma ställning, fästande blicken såsom förtrollad på Ruths tillbakalutade, något bleka anlete, der det framträdde halft beslöjadt af skymningens skuggiga dok. Det började svindla för doktorns ögon, blodet strömmade till hans femtioåriga syndarehjerta, så att det klappade som i den första ungdomens febertid; utan besinning lutade han sig ned och tryckte en eldig kyss på hennes lilla fina kind.

I samma minut spratt den unga flickan upp ur sin slummer med en häftig rörelse af för-

skräckelse och utropade: »Hvar är jag? Hvem är der?»

»Tyst, tyst, min lilla älskade fröken», hviskade doktorns något upprörda stämma, i det han fattade en af hennes händer och hårdt qvarhöll den i sina. »Ni hade somnat här i biblioteket, jag anade ej att ni ännu var qvar, och då jag kom hit in för att hemta en bok, hände det sig olyckligtvis att jag ofrivilligt stötte till den stol, i hvilken ni sitter.»

Det var något i doktorns röst som gjorde ett mer än vanligt obehagligt intryck på Ruth och som väckte hennes misstro; häftigt drog hon sin hand tillbaka, reste sig och svarade med någon skärpa i tonen:

»Det är allt litet oförsigtigt att gå och välja böcker i mörkret, man kan så lätt göra misstag, sådana äro ju lättare att begå än att hjelpa; och så kan man allvarsamt stöta sig både med döda ting och lefvande varelser. Jag förmodar att mamma nu snart återkommer från sin aftonpromenad, jag tror det är bäst att vänta henne derute vid lampan.»

Med nervös brådska skyndade Ruth ur biblioteket, följd af den något förlägne doktorn. I bruna förmaket var lampan tänd, Ruth såg på klockan, den var nära åtta, friherrinnan var således genast att förvänta. Beslutsamt tog Ruth sitt arbete och satte sig att sy med all ifver, under det doktorn sökte skydd bakom sin tidskrift, den han höll upp mot lampan. Små-

ningom återhemtade han sig dock från sitt bryderi, höjde sine ögon öfver bladets kant, fäste dem bedjande på den unga flickan och började helt vemodigt:

»Fröken Ruth! jag vet ej på hvad sätt jag råkat försynda mig emot er, men ni behandlar mig ofta med en viss frånstötande kärfhet, som på det allra högsta smärtar mig! mig, som ju är en af edra bästa, mest välmenta vänner! mig, som ville göra allt för att se er nöjd och lycklig!» Här försvann doktorns lena röst i ett darrande pianissimo.

Ruth lät sitt arbete sjunka ned på knäet och fäste en stolt och allvarsam blick på den talande, i det hon svarade: »jag är ledsen om jag ej visat den höflighet och den välvilja, som jag är skyldig min mors gäst . . .»

»*Vän* vill ni säga!» afbröt doktorn ifrigt, men Ruth låtsade ej höra detta utrop, utan fortfor lugnt: »och i det fallet ber jag er ursäkta mig; jag vill icke gerna brista i den aktning jag är skyldig *äldre* personer!»

Doktorn bet sig i läppen och beredde sig på att svara, då friherrinnans inträde gjorde slut på samtalet. I stället för den tillrättavisning Ruth väntat sig för sin långa vistelse i biblioteket, uttryckte modrens ansigte en verklig belåtenhet. Hon höll ett bref i handen och började förnöjd:

»Ett särdeles godt bref från Stockholm har posten i dag fört med sig, det är från min väl-

villige vän, hofrättsrådet Ädelborg; han låter mig veta, att vi hafva allt skäl att vara tillfreds med den våning han så hjelpsamt skaffat oss för vintern; han kan nu riktigt bedöma den sedan alla reparationerna blifvit gjorda, och enligt hans ord kunna vi flytta in till staden redan om fjorton dar. Våningens läge är förträffligt, vid Mästersamuelsgatan, då ju asylen för enkor ej ligger långt derifrån — jag menar den som hofrättsrådet inrättade för fem år sedan och för hvilken jag länge intresserat mig.»

Doktor Hydronius skiftade färg och böjde sig ned för att uppmärksamt betrakta det veckade bandet kring lampmattan. Det var då ej utan orsak som han hyst en hemlig motvilja för denne Ädelborg, hvars namn isynnerhet på senare tiden som oftast hvilat på friherrinnans läppar. Han var ju en ogift, förmögen man, med eget hus på Kungsholmen och dertill något yngre än doktorn sjelf. Då man hunnit till femtiotalet och ännu har ouppfyllda planer för framtiden, betyda några år mer eller mindre ganska mycket, och när doktor Hydronius dertill betänkte hvilket stort inflytande hofrättsrådets verksamhet för stadens sjuka och fattiga skulle utöfva på friherrinnans hjerta och inbillning, fann han sin ställning i hennes hus allvarsamt hotad. Han sökte emellertid tygla sin oro och sitt dåliga lynne, vände sig med nedslagna ögon till frun i huset, som höll på att

leta efter sin sticksöm och yttrade med sin vanliga blida röst:

»Det är mig särdeles angenämt att erfara det en verldsman, som hofrättsrådet Ädelborg, mer och mer vänder sig från de döda afgudarna för att offra något af sina håfvor på barmhertighetens altare; jag hoppas det måtte ske i hjertats enfaldighet och ej för någon snöd vinnings skull! Litet förundrad är jag, att icke förr än i dag hafva fått full visshet om att *han* är den egentlige stiftaren af den lilla asyl ni omnämde.»

På friherrinnans nästipp steg färgen från rose till purpur, hon gaf sina strumpstickor en skramlande liten knyck och svarade med temligen hvass ton:

»Min käre Hydronius, jag kan försäkra att hofrättsrådet icke är mera verldsmenniska än ni och jag. Med sin asyl tycker han icke om att skryta, han ombesörjer detta sitt goda verk i all tysthet; och för min del har jag icke funnit nödvändigt att tala derom för någon, då vi ju läst att den högra handen ej bör veta hvad den venstra gör.»

Doktorn betraktade åter noga lampmattan, och en stunds tryckande tystnad uppstod, en af dessa pauser, om hvilka man så olämpligt brukar säga, att de uppstå när en engel flyger genom rummet. Gamle halte betjenten Andersson, som på intet vis var englalik, öppnade i stället

dörren, för att med sin buttra röst tillkännagifva att supéen var serverad.

Hafregrynsgröt och mjölk, som annars enligt doktorns utsago hade en så lugnande och mild verkan på aftonen, tycktes nu icke motsvara denna egenskap, ty sällan hade doktorn känt sig mera nervös och retlig; till och med då friherrinnan efter vanan lät ur silfversockerasken ett lätt snöväder falla ned öfver hans rågade tallrik — något som annars alltid framkallade ett leende och en sirlig bugning — bockade han sig tafatt och tankspridd.

Man lemnade matsalen och återvände till förmaket. Sedan Ruth en stund ögnat i ett par tidningar, lade hon ihop sitt arbete och satte sig i sitt vanliga soffhörn, ett stycke från lampskenet, för att åhöra bönens läsande. Friherrinnans röst förekom denna afton skarpare än vanligt, Ruth gjorde inom sig denna iakttagelse och förmådde icke att rycka sina tankar ur det spår, hvaruti de råkat; hon kände sig icke i stånd att höja dem öfver det närvarandes tryckande atmospher.

»O! hvad jag längtar upp till mig, att der få bedja ensam, ensam, med mina egna ord!» suckade hon; och när friherrinnan sagt amen och klockan slagit nio, begagnade sig också Ruth skyndsamt af sin rättighet att få säga god natt och försvinna; på slaget tio skulle nemligen alla i huset vara lagda och alla ljus släckta.

Doktor Hydronius, som satt i en emma vid

sidan af stora soffan, der frun i huset tronade, hade knappt sett Ruth stänga dörren efter sig förr än han lade ifrån sig den tidning han läste i och långsamt tog till ordet:

»Som det synes, lärer herrskapet tidigare än ämnadt var lemna Frommesta, och jag för min del nödgas äfven göra min vistelse här kortare än jag tänkt, enär jag genom ett bref i dag från Göteborg ser mig tvungen att med snaraste der infinna mig. Redan i öfvermorgon är jag nödsakad att lemna denna lugna fristad. Men innan jag begifver mig på färd anser jag mig böra säga något, som ligger mig på hjertat, helst det sker i den mest välmenta afsigt.»

»Min bäste Hydronius, skall ni redan tänka på att resa?» svarade friherrinnan litet fundersam, medan hon tog strumpstickan och petade bort ur sitt lomhörda öra den tapp af svart hundull, som alltid der hade sin gömma. »Det var verkligen ledsamt; om ni dessförinnan har något att meddela mig, min aktade vän, så är jag nu beredd att höra.»

»Nå väl, jag vill då göra er uppmärksam på, min dyra friherrinna, huru dyster, tankfull och fåordig unga fröken Ruth blifvit på en tid. Månne icke några oförståndiga kärleksgriller bemäktigat sig hennes lifliga hufvud? Jag tillstår att jag hyser någon fruktan härvidlag.»

»Åh, ingenting annat!» utropade friherrinnan lugnad och återtog sin sticksöm, »tack, min värderade doktor för er trogna omtanke, den är mig

alltid så dyrbar, men i denna sak känner jag mig fullkomligt trygg. Min brorson Edvard är nästan den ende hon känner af unga herrar, han tänker inte på henne, och är för ingen del passande till man åt min dotter; han är visserligen min brorson, men han har blifvit uppfostrad i en allt för verldslig riktning, och saknar helt och hållet stadga. Nej, nej, en helt annan måg tänker jag mig, ifall min Ruth skulle träda in i det äkta ståndet.»

Doktorns ansigte klarnade. »Ni menar måhända», inföll han lent, »att med fröken Ruths lifliga temperament skulle en *mogen* man vara mera lämplig som stöd och ledare?»

»Alldeles, min bäste Hydronius, en man med grundsatser . . .»

»Kunskaper och allvarlig gudsfruktan», fortsatte doktorn med ovanlig liflighet, under det hans små genomträngande ögon blinkade fortare.

»Ja visst, med allvarlig gudsfruktan», återtog friherrinnan, »det förstås, och en aktad ställning, samt tillräcklig förmögenhet.»

Doktorn studsade, och en grå mulenhet bredde sig öfver hans lyssnande anletsdrag.

»Jag skulle icke fästa mig dervid», fortfor friherrinnan och letade ifrigt efter en nedfallen maska på stickningen, »om icke penningar vore alldeles oumbärliga för de höga mål vi föresatt oss, nemligen de fattiges sak och menskligheten förädling.»

Doktorns gryende förhoppningar hade med ens blifvit tillintetgjorda. Han fann sig således hafva predikat förgäfves om försakandet af de rikedomar »dem rost och mal förderfva» och hvilka han sjelf alldeles saknade. Friherrinnan var icke allenast besluten att söka sig en rik måg, men hon hade äfven förstått att skydda denna mammon för doktorns alla angrepp, i det hon ställt honom under välgörenhetens oförvitliga flagg. Här var alltså ingenting mera att vinna.

Icke utan kraftig ansträngning lyckades det honom att dölja sin förtrytelse, genom att instämma så godt han kunde i friherrinnans mening; men en verklig lättnad erfor han då hon efter några minuter reste sig, tog god natt och gick in till sig.

När hon väl var borta, stod doktorn en stund orörlig, med rynkad panna, och stirrade framför sig. Vid ljudet af gamle betjentens steg, som närmade sig, rätade han hastigt upp sig, samlade omsorgsfullt alla de kringspridda häftena af sin tidskrift till en tjock bundt, som han tog under armen, och med den tända vaxstapelslyktan i hand vandrade han långsamt utför trappan till sitt gästrum på nedra botten. Under vägen muttrade han för sig sjelf: »Gumman är korkad, och ändå spelar hon mig detta gemena spratt med sitt rika hofrättsråd. Det är klart som dagen att *han* är den måg hon tänkt sig. Nå ja, lycka till! Här är ingenting att göra,

senast i öfvermorgon reser jag, min tid är för dyrbar att leka bort.»

En klar morgonsol sken in i Ruths lilla rum, men det låg något höstlikt i dagern, som påminte om att September månad nu ingått, och en lindrig imma på fönsterrutorna vittnade om att natten varit kylig.

»Snart frysa väl dahlierna bort och astrarna sedan!» tänkte Ruth i det hon insvepte sig i en morgonrock af mörkblått ylle. »Ja astrarna!» Ett flyktigt leende smög öfver hennes läppar, ty hon kom ihåg huru obarmhertigt hon häromdagen med sin »en-tout-cas» bearbetat några arma stackare af denna stela blomsterslägt.

»Hvarför skulle de också reta mig så? Jag är aldrig riktigt nöjd med mamma, när hon talar om sin ungdom, och doktor Hydronius kunde jag inte fördraga på sista tiden. Jag kan inte förstå att mamma visat honom så mycket förtroende — något som i alla fall aftog mot slutet —, men det kan då vara detsamma nu då han ju lyckligen och väl reste härifrån i går; och jag skulle storligen misstaga mig, om han nånsin mer blir vår sommargäst här på Frommesta.»

»Men hvad var det?» hon lyssnade, »knackade det ej?»

Hastigt reste sig Ruth från skrifbordet vid ena fönstret, der dagboken låg öppen, — hennes

förtrogne, åt hvilken gerna egnades åtminstone en liten stund hvar dag.

»Nå, är det du, lilla Frida? God morgon, god morgon! Hvad kan du vilja, min lilla tös? Kommer du med lexan?»

Smedens äldsta flicka, en liten rundkindad nio-åring med tofvigt gult hår och undrande blå ögon, guppade till en nigning och räckte upp ett bref.

»Det här hade Peter snickare från prestgården med sig nyss; han skulle öfver till Stenby ett ärende och lemnade in brefvet hos mor. Han sa' att fröken skulle ha' det i handom så fort som möjligt, och så skicka' mor mej hit med det.» Barnet såg tillitsfullt upp på Ruth, som så ofta brukade taga sig af den lilla, hjelpa henne med de svåra lexorna för skolmamsellen, och som emellanåt skänkte henne så vackra halsdukar och kjolar.

»Tack, lilla Frida! Här har jag något vackert åt dig», sade Ruth och tog fram ur en byrålåda ett litet nätt barnförkläde, som hon nyligen köpt på lotteriet för de fattiga. Lilla tösens ögon tindrade: »Åh, så grannt! Tack, goda fröken!» och fort bar det af med skatten i famn ner till mor.

Brefvet var från Elisa. »Säkert en kaffebjudning till prestgården», tänkte Ruth och öppnade det, medan hon återtog sin plats vid skrifbordet. »Nej, dertill är det alltför långt.» Hon började ifrigt läsa:

»Örnsta prestgård d. 2 September.

Älskade Ruth!

Det är ej tre veckor sedan vi råkades vid Örnstaholm, och mig förefaller det nästan som hade ett helt år förflutit, men också har ju så mycket händt på denna korta tid! Jag kan ej beskrifva hvad jag derunder längtat att få tala med dig i enrum, du afhållna vän; men mamma hade tagit ett heligt löfte af mig, att ingen — icke ens du — skulle få del af hemligheten förr än Wildenheimska gästerna lemnat Örnstaholm. Olyckligtvis kommo de ju att dröja qvar längre än ämnadt var, under väntan på baronens bref från Nizza, men nu äro de då ändtligen resta. Jag hade räknat på att möjligen träffa dig vid stationen när de bröto upp, men vi kunde ej fara dit som vi tänkt, emedan pappa ville spara hästarne, som varit till staden på förmiddagen.»

»Hvad har hon då att berätta?» undrade Ruth, och en bäfvande aning genomilade henne. Hon fortfor att läsa:

»Till hvem om ej till dig, du kära Ruth, skulle jag väl skynda att meddela min lycka, du som alltid var mig en så huld vän, och som håller af både mig och honom? Ja, tänk dig Ruth, att jag nu är förlofvad! Det var på födelsedagsfesten vid Örnstaholm som Edvard talade ut sitt hjerta för mig . . .»

Brefvet gled ur Ruths skälfvande hand ned på bordet. »Edvard talade ut sitt hjerta?» lät

det nästan som ett qväfdt skri, och hon gömde häftigt ansigtet i händerna.

Plötsligt upplyftade hon åter hufvudet och ref till sig pappersbladet . . . Ja, der stod det, oföränderligt, oåterkalleligt! Med kort flämtande andedrägt satt hon länge och stirrade på orden, läste samma mening om och om igen; det kunde icke förstås annorlunda, det blef som det var!

Maskinmessigt läste hon vidare rad efter rad, om huru ringarne skulle vexlas om söndag efter gudstjensten, att Edvards far sjelf oförtöfvadt ämnade meddela sin syster på Frommesta den stora nyheten, och att Ruth för all del icke dessförinnan skulle låtsa om att hon kände den. Bokstäfverna skymtade som små svarta punkter för Ruths förvirrade blick; öfver allt såg hon blott tydligt ett ord, och det var Edvards namn.

Blek reste hon sig upp och började gå af och an, med ögonen fästade på golfvet. »Hvad jag är ömklig!» suckade hon, »jag var ju så godt som säker på, att det skulle ske en gång, och ändå griper det mig så; ja, jag känner huru allt ondt, allt afundsjukt och bittert, som tyvärr ännu gömmer sig i mitt hjertas dunkla vrår, nu vill sjuda öfver och bryta ut! Det flämtar inom mig en vild, förtärande låga, som söker luft. O! det är ju mitt innersta »jag» som trår efter ömhet, efter glädje! Hvarför, ack hvarför blef mitt lif så ödsligt?»

Hon stannade vid det öppna fönstret och lät sina sorgsna ögon drömmande följa skogs-

brynets dunkla våglinie. I hacktornshäcken nedanför höjde en liten fågel sin afskedsdrill, det var som skulle den uppbjudit hela sin kraft för att göra sig hörd. Ruth lyssnade stilla. »Det faller ej en sparf till marken Hans vilja förutan», klang det ljufligen i hennes själ; hon började förnimma hvad det arma menniskohjertat så ofta har erfarit, att en stor smärta medförer något högt och majestätiskt, som stillar och renar; det är som en mägtigt lyftande orgelton, när deremot de ständigt återkommande småförtreterna verka oroande som gnisslet af nötta lås, eller som knarrandet af dörrar på gläntt.

En bred solstråle sken in i Ruths lilla kammare, och lyste vackert på bokhyllan öfver byrån, der böckerna stodo prydligt uppradade; guldbokstäfverna på den tjocka gamla bibeln, som Ruth ärft efter sin fader, glänste så klara och tydliga, de vinkade till sig den bedröfvade ensamma: »Kommer till mig alle I som arbeten och ären betungade, jag vill vederqvicka eder.»

Ruth öppnade den heliga boken och började läsa. Mer och mer ljusnade det i hennes inre; snart droppade undergifvenhetens stilla tårar ned på de gulnade bladen; der stod ju hvad hon hade att göra: »Glädjens med dem som glade äro.» Ja! *detta* ville hon, och derom ville hon bedja; hon hade ju icke kraft dertill af sig sjelf, o nej! men Han, som skref detta

kärlekens bud. Han skulle göra henne mägtig att följa det.

När om en stund friherrinnan Beates skarpa röst hördes ropa nedanför fönstret: »Barn, hvar håller du hus? Kommer du inte och går med mig i lindalléen?» då tryckte Ruth en öm kyss på sin trogna bibel, när hon lade den ifrån sig, och skyndade ned till sin moder, lugnad och styrkt.

»Du ser verkligen litet blek ut», iakttog friherrinnan. »Din dusch måste göras mycket kort i dag, hör du det, och stark motion skall du hafva efteråt. Du förkylde dig bestämdt i går, när vi stodo så länge ute på gården vid doktorns afresa.»

»Det kan nog hända, men jag skall noga följa hvad mamma sade om duschen», svarade Ruth, tacksam att hafva sluppit undan några frågor.

Elisas förlofning hade firats i största enkelhet, enligt de ungas egen önskan. Prostinnan, hennes dotter och alla prestgårdens tjenare hade varit i kyrkan och hört prosten predika; gamla Dora stannade ensam hemma för att vaka öfver anrättningarna, som skulle vara i ordning vid herrskapets återkomst. Efter gudstjenstens slut, då Örnstaholmsboarne och familjen Lindman till fots följdes åt till prestgården genvägen genom

trädgården, hade man samlats i det lilla sollysta gröna förmaket.

Der vexlade de unga tu ringar, prosten bad högt en bön för de kära barnens förbund, slutande med att läsa välsignelsen, hvarefter kraftiga omfamningar fullföljde meningen, då den af rörelse darrande stämman ej förmådde mera.

Prostinnans och Doras förenade kokvett hade sedan på ett lysande sätt uppenbarat sig i en smaklig frukost. Det med dill-vippor rikt utsirade kräftfatet, de gulbruna kotletterna, de läckra hvita kycklingarna och slutligen Doras mästerstycke, äppeltårtan, allt var så lyckadt, allt smakade gästerna förträffligt.

När grefve Cronskjöld druckit de nyförlofvades skål och rest sig från bordet, hade han varit så upprymd och glad, att han kraftigare än någonsin tillförne dunkat sin vän prostafar i ryggen, och omfamnat prostinnan med dessa ord: »Se så, mutter lilla! nu lägga också vi gammalt folk bort titlarna, med förlof, syster Karin!»

Dagen derpå hade prostens varit på Örnstaholm till middagen, hvarest man efter kaffet på maten grundligen rådgjort om de ungas framtid och bosättning. Till det lyckliga resultatet hade man kommit, att bröllopet gerna kunde få stå nu på hösten. Grefve Cronskjöld, som hatade långa förlofningar, gjorde slag i saken med följande magtspråk: »Barnen känna ju hvarandra, alltså behöfver inte bekantskapen göras, och tak

öfver hufvudet sörjer *jag* för. Hvarför skulle de gå här och sucka i långa månader? Jag låter Edvard sköta Liljeby åt mig om han vill; der kan ett ungt par må som turturdufvor; hvad gör det om möblerna der äro litet urmodiga? Sådant hjelper man så småningom, det skadar inte att ungt folk får rätta mun efter matsäcken, och kunde Liljeby duga för Amelie och mig när vi bodde der de första åren sedan vi voro gifta, så tror jag nog det duger nu med, eller hur?»

Det blef en glädje, så den stod högt i tak: »Snälle lille far!» ropades i duett, »hvad du är rar, som hittar på sådana präktiga utvägar; vi kunde väl aldrig tro, att du hade ett paradis som Liljeby tillreds åt oss!»

»Jo jo, det der smakar ungherrskapet!» skrattade grefven förnöjd, och skickade dem in i sitt skrifrum efter papper och penna. Nu började planritningar öfver Liljeby, man resonnerade vidt och bredt om förändringar, tapetdörrar, skåp och skänkar; när prostens om aftonen skulle vända hemåt, befans det ännu återstå så mycket att öfverlägga om, att Elisa måste qvarstanna på Örnstaholm. »Minst i åtta dar behöfva vi henne!» ropade grefven och grefvinnan under det de vinkade farväl till det bortrullande prostaparet.

Om någon kände sig lycklig, nog var det Elisa! Grefvinnan Cronskjöld hade låtit ordna åt henne ett vackert litet gästrum tätt intill sin egen sängkammare, der hon kände sig så hemmastadd. Om aftnarna, sedan alla sagt hvarandra

godnatt, kom grefvinnan alltid in en stund till sin lilla »dotter», som hon kallade henne; dessa förtroliga samtal beseglade ännu fastare den sympati de redan så länge närt för hvarandra. Grefvinnan tackade Gud för det lyckliga val hennes Edvard gjort, Elisa kände att hon var välkommen och älskad, och erfor dervid en sådan tacksamhet, att hon blott djupt rörd kunde böja sig ned och öfverhölja sin svärmoders händer med kyssar. Till henne vågade den unga flickan fritt säga ut alla sina tankar på sitt naturliga enkla vis, säker att aldrig missdömas.

Grefvinnan, som i sin tidigaste ungdom varit förlofvad och sett sin fästman dö och bäras till grafven, hade genomgått en allvarsam lärotid i sorgens skola och då blifvit för hela lifvet invigd i den sköna konsten att kunna sätta sig in i andras så väl glädje som sorg; hon *förstod,* och detta gjorde alltid hennes hand lätt när hon berörde nästans hjertesaker.

Elisa skref om henne till sina föräldrar: »Edvards mor tyckes ega en rigtig divinationsförmåga, hon har en talang att kunna gissa sig till mina känslor och tankar, och en förmåga att reda ut dem åt mig när jag tycker de löpa i oredigt virrvarr.»

En mindre klok och storsinnad moder än prostinnan Lindman skulle lätt kunnat känna en smula afund eller hjerte-trängsel vid läsandet af dylika utgjutelser i dottrens små breflappar, — hvilka, i parentes sagdt, gerna afsändes

med mjölkbudet, som dagligen reste förbi prestgården — men Elisas moder var icke af dessa småsjälar, som med misstänksamma sidoblickar ängsligt bevaka sitt anseende och sina rättigheter, skuggrädda för det minsta. Hon visste väl hvar hon hade sitt kära barn, och tackade blott Herren af hela sin själ, som sörjt så förunderligen nådigt för henne i allt.

Dagarne flygtade som hade de haft vingar för de nyförlofvade, det var en lust att se deras lefnadsglada ansigten, när de skyndade hem till frukosten från någon uppfriskande morgonpromenad i skogen eller i den gamla välkända parken. Förmiddagarne voro upptagna af vigtiga göromål, än var det grefvinnan Amelie som invigde Elisa i sina prentade inventarier öfver linneskåpet, än skrefvos nya listor på hvad som skulle anskaffas, medan grefven talade landthushållning med sin son. Ett par besök hade redan gjorts i det blifvande nya hemmet på Liljeby, der några nödvändiga reparationer oförd röjligen skulle sättas i verket, och de två unga voro i hänryckning öfver det nätta och trefliga boningshuset och dess förtjusande idylliska läge vid den lilla vackra Elfsjön.

På nytt skulle en gemensam färd till Liljeby företagas. Tidig middag skulle ätas, på det man måtte kunna hinna hem igen före skymningen, hvarför friherrinnan Beate från Frommesta och Ruth — som voro bjudna att deltaga i utflygten — väntades klockan tre.

Elisa gjorde i största hast sin middagsklädsel, en liten enkel, grå casimirsklädning med en ljusröd bandknut under den fina veckade spetskragen, och en frisk röd och hvit aster instucken mellan de rika gullgula flätorna. När hon sprang förbi de stora speglarne i röda salongen, såg hon i dem sin egen bild skymta som hastigast, och så anspråkslös hon än var, kunde hon ändå inte dölja för sig sjelf, att det var en rätt behaglig syn som der mötte henne.

»Se, der ha vi vår lilla tös!» utropade grefve Cronskjöld och sprang upp ur sin stora emma, när Elisa öppnade dörren till hvardagsförmaket.

»Det var tusan hvad vi gjort oss fina; se bara på den der lilla klädningen, sitter den inte som om den vore smord?»

Hans belåtna, vänliga blick öfverfor hela Elisas täcka gestalt, och fästes sedan skälmskt på sonen:

»Du är en lycklig ost, din krabat!» nickade han fryntligt och slog honom ett kraftigt slag på axeln.

»Jag skulle ödmjukast tro det, min herr fader!» svarade Edvard med skalkaktigt trots, och drog sin lilla fästmö intill sig.

»Nej, Edvard!» och härmed rodnade hon så vackert som en nyutsprucken ros, »du får inte hindra mig att gå fram och helsa på din mor; jag slipper ju hvarken hit eller dit, som om jag vore ett lindebarn», skrattade hon.

Men nu hördes rullandet af en vagn på afstånd från allé-sidan. »Der hafva vi dem bestämdt», sade grefve Cronskjöld, såg på klockan, som fattades tre minuter i tre, och gick fram till fönstret. »Måtte nu bara min gamla hederliga syster Beate vara litet blidare i dag till lynnet, än när jag var hos henne och omtalade er förlofning. Brrr! Hvad hon höll för långa välmenta tal, alldeles gement tråkiga! Nå ja, det der är nu öfverstökadt, skola vi hoppas. Se så! der äro de!» Grefven viftade välkommen i fönstret och skyndade utför trappan, åtföljd af Edvard, för att taga emot sin syster.

Friherrinnan Beate i sin stålgrå gamla taftsklädning, svarta spetshatten och den stora gredelina piraten på armen, såg föga upplifvande ut när hon trädde in i förmaket.

»God dag kära Amelie, god dag Edvard, och du Elisa», sade friherrinnan, behållande hennes hand i sin, under det hon fästade på den unga bäfvande flickan en blick, som kunnat pröfva njurar ... »du står nu inför ett mycket allvarligt skede af ditt lif; jag vill tro att ni båda, fast ni äro mycket unga, noga öfvervägt allt, och i denna förhoppning kan jag nu lyckönska er.» Friherrinnans tunna, kalla läppar berörde lätt Elisas nedböjda panna, hvarefter hon vände sig till Edvard, som fört Ruth uppför trappan och nu skyndade fram till sin faster, för att komma i åtnjutande af samma ära som vederfarits hans fästmö.

Ruth hade vid utstigandet ur vagnen redan lyckönskat honom, och hon var glad att detta första prof var öfverstådt. Hennes dunkelgröna promenaddrägt, den lilla svarta hatten med sin gröna fjäder och svarta slöja läto kindernas blekhet framträda mer än vanligt. I de mörka ögonen låg ett uttryck af trötthet, som kom blicken att förefalla mildare än förr, men den största innerlighet lyste likväl fram derur, när hon nu slöt Elisa till sitt hjerta och kysste henne.

»Ack min Ruth!» utbrast Elisa, »hvad jag längtat att få omfamna dig och säga dig hur lycklig jag är! Jag vet ju huru upprigtigt du delar vår glädje!»

Ruth höll henne ännu en sekund sluten intill sig, och svarade sakta med en lindrig darrning på rösten: »Ja lita derpå Elisa, er glädje skall vara min! alltid, alltid!»

Elisas glädjestrålande ögon sågo in i Ruths: »Tack! tack!» Hon drog henne med sig till den lilla hörnsoffan vid fönstret och fortsatte lifligt: »Tänk så roligt att i eftermiddag få visa dig vårt blifvande hem, det vackra Liljeby! Du skall lofva mig, Ruth, att du vill gå omkring med mig i alla vrår och vinklar; du får lof att råda och säga din mening, du har så god smak. Lofva mig att du riktigt vill vara snäll och hjelpa mig?»

»Ja, så gerna!» och Ruth log stilla med ett underligt leende; men Elisa var för glad att

gifva akt på den fina skugga af vemod, som dröjde qvar i mungipan, lik spåret af den första nattfrosten på en frisk planta.

Nu uppslogos dörrarna till salen, der betjenten med den hoprullade servietten i handen bugade sig på tröskeln. Grefve Cronskjöld förde ut sin syster till bordet, grefvinnan tog Ruths arm och lade den i sin, och de förlofvade följde efter, pratande som om de icke råkats på flere timmar.

»Det var trefligt att ni ville följa med oss till Liljeby», sade grefven, sedan han satt sig till rätta på stolen, fästat servietten i knapphålet och blåst på sin rykande sopptallrik. »Vi ha ju redan börjat ordna litet der åt barnen, och vi tänkte just det kunde roa er att se det blifvande hemmet.»

Friherrinnan hällde en droppa vatten i bouillongen, — ty hennes vanliga åkomma näsfebern lät känna af sig, — och svarade temligen vänligt: »Ja, det skall intressera mig rätt mycket, och du skall hafva tack, Wilhelm, som tänkt på oss i dag; men säg mig nu, när månne bröllopet skall stå? Kanske i vår?»

»Nej du, här bry vi oss inte om att vänta, jag kan inte tåla att onödigtvis se förlofvade par sitta och hviska i vrårna dagen om. De äro för oss andra normala menniskor som ett slags sömngångare, på hvilka man icke kan räkna. Frågar man dem: »Hvilken dag hafva vi i dag?» så måste de springa efter almanackan

för att finna svaret. Nej, kära Beate, sådant vill jag inte veta af!»

Friherrinnan satte på sig sin gudsnådeliga min och började varligt bena den kokta gösen: »Men anser du inte, bror Wilhelm, att man försigtigtvis borde under någon tid först pröfva huru deras lynnen passa för hvarandra?»

»Nej, ta mig tusan jag det gör!» utropade grefven och slog i ett godt glas scherry åt sig. »Vi menniskor äro så beskaffade, kära Beate, att vi väl behöfva behålla qvar några illusioner om hvarandra för att vara lyckliga; man kan också lära känna sin nästa *för* väl, skall jag säga dig, och det är inte bra det heller.»

Det utrop af förfäran, som undfallit friherrinnan vid sin brors ogudeliga svordom, hade kommit så tvärt, att ett ben fastnat i hennes trånga, magra hals. Efter några förtviflade försök att tala lyckades det henne att jemmerligen framhväsa dessa ord:

»Gör som du vill, jag tvår mina händer!»

»Ja, gå på med det, du!» skrattade grefven och slog sin spensliga gamla syster välment i ryggen, »det skadar aldrig att hålla tassarne rena, men två nu också din hals invändigt med litet vin, så får du rösten tillbaka, och då kan du låta mig veta när du ämnar göra din inflyttning till staden i år?»

»Mot slutet af månaden», pep friherrinnan, eldröd i ansigtet.

»Ja så, nå då hinna ni först vara med på

bröllopet. Ruth skall bli brudtärna, det är klart.»

»Inte kan det vara meningen att låta barnen gifta sig så snart?» utbrast friherrinnan med plötsligt återvunnen stämma.

»Jo akurat det, lilla Beate, och om prostaföräldrarne gå in på att ställa till bröllopet i början af Oktober, då måste du skjuta upp inflyttningen, det kan inte hjelpas.»

»Nå, må ske då», svarade tant Beate med en undergifven suck, »jag rättar mig nästan alltid efter andra, som du vet» — något hvarom hennes bror ingalunda var öfvertygad, ehuru han nickade god mening under det han tog mera sallat till steken.

Friherrinnan kände sig alltid smickrad öfver sin brors och svägerskas oföränderliga uppmärksamhet emot henne, om de än betydligt skiljde sig från hennes åsigter. Sjelf uppfattade hon deras gästvänlighet vid alla tillfällen som ett tyst erkännande af hennes andliga öfverlägsenhet, och hon sade ofta till sig sjelf: »De stackrarne på Örnstaholm äro visserligen verldens barn, men jag hyser ändå alltjemt litet hopp om dem» — »ty kärleken hoppas allt», sufflerade tant Beates egenkärlek.

Hur det var, smuttade hon emellanåt med välbehag på vinglaset. Sedan långliga tider hade friherrinnan icke tillåtit sig ett sådant frås-seri som i dag; hon kom ihåg sin vattendoktor och suckade botfärdigt vid minnet af gårdagens magra

middag på Frommesta, nemligen spenatsoppan, de stekta rofvorna och äppelkrämen. Efter steken började emellertid vinet stiga tant Beate åt hufvudet, skruplerna försvunno helt och hållet, och ingen kunde påminna sig att någonsin hafva sett henne vid bättre lynne än i dag; hon drack till och med en liten extra skål med de förlofvade under lifliga små gester och blida leenden.

Grefve Cronskjöld vexlade öfver bordet ett skälmskt ögonkast med sin hustru, och Edvard och Elisa knepo hvarandra hårdt i fingret under dukens rika veck, kämpande med en oemotståndlig skrattlust.

Nu hade man ätit de förträffliga persikebakelserna, och alla reste sig från bordet för att återvända till hvardagsförmaket, der man i största hast drack kaffe, ty vagnarne sågos redan köra upp från stallet.

Snart var sällskapet redo att begifva sig på färd. Grefve Cronskjöld körde för sin syster i nya phaëtongen, grefvinnan och Ruth åkte i droskan, och i lilla engelska korgvagnen skulle Edvard och Elisa tura om att köra, det hade de kommit öfverens om.

I friskt traf rullade vagnarne af parkvägen och ut genom grindarne fram öfver gärdena. Så bar det af inåt skogen, der Örnstasjön på ena sidan om den skuggiga vägen glindrade fram emellan granarnes ärevördiga stammar.

Der borta glesnar skogen, och en sned dager lyser ned öfver den bugtande vägen och det

blanka lingonriset. De splittrade ljusstrålarne irra in mellan remnade klippstycken, yfviga klungor af ormbunkar och fantastiskt formade enbuskar. Nu klarnar det allt mer, man vänder af in i löfdungen, der en från lukt af vått björklöf och svampar blandar sig med den rena höstluften.

Grefve Cronskjöld pekar i förbifarten med piskan på några majestätiska gamla ekar, som jättelika resa de dunkelgröna hjessorna högt öfver björkskogens guldbesprängda bakgrund, djerft aftecknande sina mörka knutar och vresigt hopgyttrade löfmassor emot den klarblå himlen.

»Präktiga gubbar de der! De ha ruter i sig!» utropar grefven förtjust och blossar ett friskt tag i cigarren, men hans funderande syster, som nu fullkomligt återvunnit sitt hvardagshumör, bryr sig ej stort om naturskönheter; hon öfvertänker nu som bäst de goda råd som böra gifvas åt den blifvande lilla frun på Liljeby med afseende på huru hon skall indela sin tid förståndigast.

I vagnen numro två har grefvinnan Cronskjöld — som annars finner sin största njutning i att tiga, se och tänka när hon åker — icke haft hjerta att stålsätta sig mot Ruths enträgna bön: »Snälla moster Amelie, berätta nu litet för mig om din ungdom, du vet, om den tiden, då du första gången var förlofvad!»

Huru ofta hade icke grefvinnan redan un-

der årens lopp beskrifvit detta, alltsedan den efter sinnesrörelser törstande unga niècen upphört att vara barn! Som oftast när det fallit sig så att de varit ensamma en stund, hade den unga flickan gerna fört samtalet på detta ämne, hvilket tycktes ega ett afgjordt intresse för hennes romaneska, passionerade natur.

Den vänliga moster Amelie började också nu med en viss vemodig undergifvenhet att berätta denna sorgliga episod ur sitt flydda lif, hvilken nu tycktes henne ligga så långt tillbaka i tiden, att den nästan föreföll henne som en främmande persons historia. Först talade hon litet maskinmessigt och matt, under det hon vänligt nickade till mötande gummor och torpare, samt kastade ut sina slantar åt barnen vid grindarne med säker blick. Småningom stegrades dock hennes eget intresse, hon började sjelf lefva det förflutna om igen; uttrycket i hennes bleka, ovala ansigte blef alltmera inåtvändt och drömmande, de omgifvande föremålen veko undan för minnenas klarnande taflor, och de stora, milda ögonen fingo en fuktig glans af återhållna tårar. Ruth satt framåtlutad, följande med lidelsefullt deltagande hvarje ord, hvarje vexling i mosterns anletsdrag; när hon tystnat, slog Ruth sina armar omkring henne och tryckte sina heta djupröda läppar intill hennes kind: »O, moster!» hviskade hon, »hvad jag förstår huru du lidit! Huru kunde du nånsin bli glad igen?»

»Mitt barn», svarade grefvinnan och strök den upprörda unga flickan sakta på kinden, »det är med glädjen ofta som med silkesmasken, den tager en annan form än förr; ungdomsglädjen spinner sig in i hemlifvets nyttiga puppa, der skall den utveckla sig i tysthet till sin sista förvandling, den stund då fjärilen får slippa ut, och rigtar sin jublande flygt mot glädjens hemland.»

»Moster, moster hvad jag älskar dig!» hviskade Ruth, lutad mot hennes axel.

Borta i tredje vagnen pratades oaflåtligt, och klingande silfverskratt genljödo mellan de hvita björkstammarne, der de två lyckliga ilade fram. Gudomligt roligt hade de, och ändå sade de ungefärligen detsamma hela vägen igenom. Huru behändigt förstodo de ej att på de mest omvexlande sätt konjugera: »jag älskar, vi älska?» Visserligen gjorde Elisa emellanåt små lama försök med afkylande intermezzo'n af mera prosaisk art, men innan de visste ordet af hade de återtagit sitt konjugerande.

Nu bär vägen uppför en höjd; se der ligger det hvitrappade lilla Liljeby på sin gröna lummiga kulle, med Elfsjön nedanför, som en glittrande silfverväf utspänd i solskenet, och med en leende infattning af björkbevuxna uddar och mossiga stenblock.

Man svänger af in på gårdsplanen, der blommande dahlier i mångbrokig fägring och klungor af frodiga, hvita flox prunka på gräsvallen.

Ut på stentrappan framför porten skyndar den fryntliga lilla gumman Ohlson, trotjenarinnan, med hvita kambriks-mössan och storblommiga kattunsförklädet, hon som i många Herrans år varit förestyre på Liljeby, som sköter grefvinnans väfvar, gör den läckraste sötmjölksost och dessutom är så underfundig i att uppföda kalkoner och kycklingar, att ortens alla hönsgummor betrakta henne som ett orakel.

»God dag, Carolina!» ropa alla när de få syn på den hederliga gumman, hvars lilla trinda figur åt alla sidor utför de prydligaste nigningar, under det den tandlösa munnen skrynklar sig till ett fryntligt leende, och fingrarna ifrigt tumma på en stor nyckelknippa. »Nu har du oss här igen, gamla Lina», säger grefven, räckande henne handen från vagnen. »Hvar ha vi Thomas? Jo, se der! God dag min gosse.» Och så lemnas tömmarna till trädgårdsdrängen, som i hast rest sig från sitt arbete vid rabatten, skakat jordklumparne bort från blå förklädet, och nu skyndat fram med mössan i näfven.

Samtliga gäster träda gladt pratande in i förstugan, framför hvars gammaldags hvitmålade boisering man nyss uppställt några bräder som varning mot våt oljefärg.

»Herrskaperna få vara goda och akta sig!» underrättar gumman Ohlson med gäll röst, »målaren slutade nu på minuten att stryka om listen der.»

»Håll åt sig grå sidenfodralet, kära Beate!»

ropar grefve Cronskjöld, tjufpojkaktigt iakttagande sin gamla systers utmagrade smalben, der de i hvita strumpor och båtaktigt långa promenadkängor lotsa sig fram mellan bräderna.

»Och nu», fortfor grefven, »hvar hafva vi den blifvande frun i huset? Hon och ingen ann' måste visa oss omkring i rummen!»

»Här är jag, pappa!» och så sätter sig lilla Elisa helt käckt i spetsen för tåget, hon öppnar en dörr till höger i förstugan: »Vill herrskapet vara så goda och stiga in i salen?» niger hon, blyg och road på en gång, »jag bjuder på hvad huset förmår», tillägger hon, skälmaktigt leende, med en grop i den friska kinden.

»Hvad tusan är det jag hör?» utbrister grefve Cronskjöld muntert, »har lilla matmor redan förstått att trolla fram goda saker här i huset? Ja minsann!»

Midt på golfvet stod ett aflångt bord med snöhvit duk, på hvilket prunkade några prydliga fruktkorgar med drufvor, persikor, aprikoser och äpplen, aptitligt uppstaplade på ett underlag af friska gröna blad, och der bredvid en bricka, fullsatt med rubinröda saftglas och tårtor. Allt hade i hemlighet medtagits från Örnstaholm för att öfverraska gästerna.

»Ja, mamma Amelie är sig då alltid lik, ingen hittar på surpriser så som hon!» utropade grefven och började utdela persikor åt alla håll. »När vi stillat den första hungerns fasor, skola vi litet nogare betrakta de gamla tapeterna här.

Ni kan tro, mina vänner, att de äro kära för Amelie och mig, som regelbundet hvar dag under de tre första åren af vårt äktenskap omgåfvos af denna militäriska hedersvakt; också har jag bedt Edvard spara dem i det längsta, fast de äro gamla.»

»Det är så länge sedan jag såg på dem», inföll friherrinnan Beate, gnidande sin guldlorgnett med näsdukshörnet. »Mins jag rätt, så föreställa de ju Napoleon den förstes tåg till Egypten?»

»Alldeles rigtigt; i vår ungdom voro sådana här tapeter i grått och sepia ansedda som tusan så fina. Du kan se öknen och pyramiderna der emellan båda valnötsskåpen; fransosernas bajonettanfall försvinner tyvärr der bakom spiseln, men resultatet se vi ändå på andra sidan; målaren har funnit lämpligt att lägga de sårade och döda mameluckerna i slutna regelbundna led, som skulle hedrat dem medan de lefde. Mamma lilla, kom hit och se hur väggskåpsnyckeln ännu sitter qvar midt i ögat på Murad-Bey, der han ses fly i vild fart på sin löddrige springare; mins du hur ofta vi förargade oss åt att hans blick var spolierad?»

»Här se vi ju Bonaparte sjelf på kortväggen!» utropade Edvard och gick med Elisa och Ruth att närmare beskåda den store fältherren. »Hans triumftåg in i det eröfrade Cairo tager sig prägtigt ut, skada blott att detta fönster kommer in midt i herrligheten, men här se vi

de ståtliga franska soldaterna igen! Det kunde löna mödan att vara krigare i den tiden!»

»Åh ja», inföll grefve Cronskjöld, »isynnerhet om man tar intryck af dessa tapeterna, då kan man ha rätt att tycka så; men hvad skulle du säga, ifall din våning vore så stor att väggmålningarne sträckte sig ända fram till återtåget från Moskwa? Det blefve temligen ruskiga taflor.»

»Jag är bra glad, goda pappa, att utrymmet icke tillåter oss att se dessa hemska scener!» utropade lilla Elisa gladt, isynnerhet som jag fruktar att, med ett sådant tafvelgalleri i min närhet, jag ofta skulle få skämmas öfver min stora okunnighet i historien; annat blefve det om du, Ruth, vore fru här», tillade hon med samma skämtsamma ton, »du som kan allt det der på dina fem fingrar!»

Ruth ryckte till vid dessa ord och kände blodet strömma till hjertat, men hon betvang sig nästan genast och svarade med lugn obesvärad röst: »Vet du Elisa, när man sjelf håller på att eröfra lifvets lycka, då tror jag att de historiska eröfringarna få ett mycket underordnadt värde; om jag nu lade handen på ditt hjerta och frågade: »hvilket intresserar dig mest, Napoleons inmarscherande i Cairo eller ditt eget lilla triumftåg genom ditt blifvande hem?» Då skulle vi få höra!»

Elisa brast ut i ett klingande skratt: »Åh, det är lustigt hvad du säger der! finge *du* bara måla tapeterna åt mig, min egen Ruth, då blefve

det väl hela svärmar af kärleksgudar som fladdrade på väggarna!»

»Ja, tycker du inte det skulle passa rigtigt bra just i vårt hem, lilla blå-öga? Jo jo men, du!» och dermed tog Edvard sin hjerteglada fästmö och snurrade rundt med henne kring salen, till tant Beates verkliga häpnad.

»Vet ni», fortfor han, »à propos kärleksgudar, kommer jag ihåg, att sist jag var här såg jag uppe i ett af gästrummen på vinden några sådana slags tapeter, stora blomsterfestoner på hvit botten, och emellan dem dinglade de näpnaste små amoriner.»

»Det måste vi se!» ropade Elisa och klappade muntert i händerna, »kom Ruth, vi springa ditupp med Edvard nu i en fart.»

Uppför den smått knarrande trätrappan skyndade ungdomarna, och stodo i ett ögonblick på den tysta stora vinden med sina gamla mörknade takstolar och underliga skrymslen. Dagern föll in snedt och dämpadt mellan takpannorna genom två små fönstergluggar, der spindelväfven sakta rörde sig i luftdraget. En dallrande iriserad dampelare drog sig från ena gluggen framåt vindens andra sida, der melankoliskt förtorkade knippor af vissnad lavendel, melifolium och timjan hängde ned från ett utspändt tåg. Gamla ekkistor med rostiga beslag och halft utplånade årtal från farmors ungdom stodo i ett grått dunkel invid den hvitlimmade stora skorstenspipan, bakom hvilken några gamla taflor utan

ramar blifvit ställda mot väggen, med rätorna vända inåt. Längre bort, på andra sidan ett mörknadt ekskåp på tre fötter, der redskaper och gamla söndertagna väfstolar voro hopade, stod bland annat en vinglig liten spinnrock, som farmor ansågs hafva nyttjat i sitt föräldrahem; ännu satt en liten lintått qvar på pinnen och, när Ruth berörde det dammiga hjulet, snurrade det omkring med ett doft mullrande, som genljöd underligt i den omgifvande dödstystnaden.

Icke alla menniskor hafva öra för hvad en gammal ödslig vind kan tillhviska dem om förgångna dagar. Medan Edvard och Elisa småpratande gingo omkring i gästrummen och rådgjorde om hvad tapetserarne hade att göra, stod Ruth stilla framför den lilla spinnrocken och tänkte på huru gamla farmor Cronskjöld hade det i denna verlden, när hennes hand sista gången satte hjulet i rörelse; månne det varit glädje eller sorg som kommit henne att aldrig spinna slut på linet?

En lätt beröring kändes plötsligt på armen, som lät henne spritta till. Det var Edvard: »Hvarför så tankfull, Ruth? Du ser trött ut, kom in och sätt dig att hvila i det lilla rummet med amorin-tapeterna, som Elisa och jag nyss bestämt till din bostad; ty du måste komma ofta hit till oss och stanna hos oss långa tider, det hafva vi två öfverenskommit om. Men nu behöfver du hvila dig litet, du ser ju rigtigt svag ut; åkningen har bestämt tröttat dig, tänk,

först från Frommesta till Örnstaholm, och sedan derifrån och hit.»

Han sade dessa ord med så mycken vänlighet och en så hjertlig blick, att Ruth med en förunderlig glans i sina stora mörka ögon såg upp på honom, under det färgen återkom på hennes kinder. »Tack Edvard», sade hon med vek röst, »du har rätt, jag har verkligen en tid känt mig klen och svag, men just i dag är jag stark, ja riktigt stark, det försäkrar jag.»

»Hvad det gläder mig, min snälla Ruth», svarade Edvard, som på intet vis anade den dubbla betydelsen af hennes ord, »efter du inte känner dig trött, undrar jag om du har lust att hjelpa oss med att få reda på hvad de gamla taflorna der borta i vrån kunna föreställa; förmodligen är det några fula bristfälliga familjeporträtter, som man ej haft plats för.»

»Mycket gerna!» Ruth och Elisa gjorde en betecknande gest åt hvarandra att skörta upp promenadklädningarne bättre och klefvo behändigt öfver de utbredda stora pappersarken, der fläder och törnrosblad lågo till torkning.

Nu togo de uti af alla krafter, och började draga fram ett af de tunga porträtterna ur deras dammiga hörn.

»Hvad är det här för en gubbe? jaså, gamla riksrådet; han har ju fått en ohjelplig skada i magen, man kunde ju föreställa sig att han som ifrig »Mössa» fått den skavanken under något gräl

med Gyllenborgs anhängare, de krigiska »Hattarna»; men i alla fall låta vi gubben stå qvar här, vi anse denna vrå som ett serafimerlazarett för gamla förfäder.»

»Här ha vi en annan; låt se hvem det kan vara? Aha, en dam!» utropade Edvard, ifrigt bortblåsande dammet från en högväxt, blek fruntimmersfigur i hårdt målad, svart sammetsdrägt, som oredigt aftecknade sig mot en illa medfaren bakgrund af stela gröna draperier.

»Det der är en gammal örn», fortfor Edvard, »hon har ett nobelt ansigte när man ser noga på det, och ögonen äro ju mörka som höstnätter; jag kunde verkligen hafva god lust att veta hvem det är».

»Usch, jag tycker hon ser så förfärligt dyster ut, jag ville inte ha henne hängande i mitt rum», inföll Elisa med en öfvertygelse, som närmade sig spökrädsla.

»Ja det kan väl vara, men låt oss i alla fall först se om det fins något skrifvet inunder; du, Ruth, kommer bättre åt än jag der du står, tror jag.»

Hon böjde sig ned och spejade i halfskymningen nere vid golfvet om hon skulle finna någon inskription.

»Viktoria!» utropade hon, »här tror jag mig se ett par gulbruna bokstäfver. Luta taflan litet bakåt, Edvard, då ser jag bättre; se så, här står ju en hel hop saker.»

»Läs då, läs då!» ropade Edvard och Elisa på en gång, »vi dö af nyfikenhet!»

»Nå, lugna er! Hör nu: Grefvinnan Anna Gunilla Christina Cronskjöld, född 1602, död ogift 1629.»

»Ser du ingenting mera?» frågade Elisa begärligt.

»Jo vänta, det är en vers, men duken är skadad på ett ställe, nu tror jag jag ser:

Dem fattigom gaf hon sitt röda gull,
Förrän hon blef lagder i kista.
Hon längtade ner i den tysta mull,
Ty af sorg hennes hjerta månd' brista.»

De sista orden framsades knappt hörbart.

»Gud! mår du illa, Ruth?» ropade Edvard och Elisa på en gång, »du blir ju alldeles dödsblek». Taflan makades i en hast mot väggen, och båda skyndade fram till Ruth, som med färglösa kinder och halfslutna ögon började signa ned mot golfvet.

»Här fins ju ingen bänk eller stol!» jemrade sig Elisa med ängslig röst, »för all del, Edvard, håll henne uppe du, medan jag springer in efter en länstol från ett af gästrummen!» och hon skyndade bortåt ena ändan af den stora vinden.

Han lade sin arm fast omkring Ruths svigtande midja, och hennes hufvud föll tungt ned mot hans axel. De halföppna, fylliga läpparna rörde sig vanmägtigt och ljudlöst, som skulle de ännu försökt att upprepa den sorgliga inskriptionen.

Edvard betraktade med forskande intresse detta själfulla, vackra ansigte som låg lutadt intill honom. Ögonlockens mörka fransar kastade en mystisk skuggning öfver de bleka kinderna, och under den lilla svarta, runda hatten, som glidit ned på ena sidan, böljade det glänsande bruna hårets vågor fram i sjelfsvåldig oordning. Han böjde sig djupare ned öfver den rena pannan, der fina blå ådror skymtade fram vid tinningarna; hennes korta, flämtande andedrägt smög som en smekning öfver hans kind och darrade i hans blonda mustasch. En förunderlig, alldeles ny känsla af ömt deltagande bemägtigade sig honom. Var detta Ruth? Den slutna, besynnerliga Ruth, som nu, med ett så rörande uttryck af stilla smärta och qvinlig öfverlåtenhet, uppehölls af hans arm?

»Ruth!» hviskade han sakta, »försök att tala, säg, hur är det?»

En matt rörelse af läpparna visade att hon hört ljudet af hans röst; mödosamt lyfte sig de sänkta ögonlocken, och hennes djupa ögon stannade på Edvard med ett förvånadt, främmande uttryck. »Du! nej, det är omöjligt! . . . Hvar är jag?»

Hon vände sin undrande blick ifrån honom.

»Gud ske lof, färgen börjar återkomma på hennes kinder», sade Edvard till Elisa, som nu kom närmare, bärande på en stol af gammaldags tunga dimensioner.

Ruth såg åter upp på Edvard, hans mörk-

blå ögon voro fästa på henne i tankfull beskådning, deras blickar möttes, och ett ögonblick hvilade de i hvarandras, ett berusande ögonblick af frågande undran och farlig ljufhet.

En rosenglöd göt sig, som aftonrodnaden efter en stormig dag, öfver Ruths ansigte; hon förde långsamt handen till ögonen med en åtbörd som då man vill försöka att jaga bort en envis dröm och fick i detsamma se Elisa tätt bredvid sig.

»Stackars min älskade Ruth, som blef så sjuk! Här har jag hemtat en länstol åt dig», sade Elisa ömt och strök sin vän sakta på kinden.

Med en kraftig ansträngning försökte Ruth att räta på sig, men förmådde blott att glida ner i stolen. Efter en stund började hon dock åter komma till sig och kände småningom sina förlamade lifsandar vakna igen.

»Jag tror mig verkligen hafva åkt litet för mycket i dag, som du säger, Edvard», började hon och log med ett blekt leende; »frisk luft är bra, men man kan få för mycket af det goda».

Elisa hjelpte henne att sätta hatten till rätta och betygade, under det hon strödde ut små lifliga kyssar på sin väns panna och kinder: »Hvad jag är lycklig öfver att du repade dig så fort! Du kan inte föreställa dig huru ängsliga vi blefvo när vi sågo dig blekna så förfärligt!»

»Jag förstår inte hvad som kom åt mig», svarade Ruth, »jag måtte verkligen ha svimmat, det har då aldrig händt mig förr».

»Ja det gjorde du visst. Om Edvard inte sprungit fram och hållit dig uppe, skulle du ganska säkert fallit på golfvet och kanske slagit dig mycket illa», förklarade Elisa med bekymrad min och betänksam ruskning på hufvudet.

Ruth lutade sig framåt och började att med handen stryka bort litet dam från klädningsgarneringen. »Man har visst aldrig något bestämdt medvetande om hvad som tilldrager sig omkring en, när man är afsvimmad, det är snarare som en oredig dröm», sade hon med någon osäkerhet i rösten.

Edvard stod några steg bakom dem, halft skyld af en framskjutande takstol, men hans ögon hvilade genomträngande på Ruth. »En oredig dröm», upprepade han tyst i sitt innersta, »ja, men en dröm som kanske vore farlig att drömma om igen, en dröm, som *jag* aldrig skall glömma!»

Ruth reste sig upp från stolen. »Jag känner mig nu fullkomligt rask igen», sade hon, »låt oss inte vidare göra någon affär af mitt lilla illamående, utan hellre nu gå ned till de andra, vi hafva visst varit här uppe rätt länge».

»Ja, det är nog bäst, men tag mig under armen, Ruth lilla, du kan nog inte ännu gå utför den branta trappan utan hjelp», sade Elisa med en älsklig bestämdhet, som skulle vara li-

tet »mamm-aktig»; »du, Edvard, får lof att stöda henne på andra sidan».

»Nej, nej! jag är ju alldeles bra!» bedyrade Ruth med något feberaktigt häftigt i ton och blick, »ingen behöfver hjelpa mig! . . . Men tack, Elisa» — och hennes röst blef åter lugn — »tack för att du nu som alltid är så öm och snäll emot mig».

I vindstrappan hördes ett starkt knarrande af steg. »Ären I bergtagna deruppe, ungdomar?» ljöd grefve Cronskjölds väldiga stämma. »Skynda er nu och kom ned, vi få lof att raska på med möblernas ordnande i salongen och lilla fruns skrifrum; i draget köra vagnarna fram, och då måste det bära af innan mörkningen».

»Här äro vi!» svarades i trio, och så började de en och en att vandra ned från vinden, der aftonskuggorna föllo djupa i de hemska vrårna.

Ruth kastade, då hon kom i trappans svängning, en afskedsblick upp mot det skumma hörn, der hon ej mer kunde urskilja de gamla porträtterna. Ovillkorligt återkommo för hennes minne den dystra Christina Cronskjölds bleka drag, och hon återupprepade för sig sjelf de sista orden af inskriptionen:

»Hon längtade ned i den tysta mull,
Ty af sorg hennes hjerta månd' brista.»

Från den ödsliga vinden förnam hon något som liknade en dof, klagande suck . . . var det

luftdraget från fönstergluggen som susade förbi hennes öra?

I sin eleganta ungkarlsvåning, två trappor upp i ett hus på Lilla Vattugatan, hade baron Casimir von Walden mycket brådtom att ordna allt för sin stundande afresa till utlandet. Wildenheimska familjen skulle sammanträffa med honom i Paris, hvarifrån man tillsammans ämnade begifva sig till Nizza, der Thérèses och baronens förlofning skulle eklateras.

Vid det bästa lynne hade den blifvande fästmannen beslutat att, innan ungkarlsvåningen lemnades, der rigtigt grundligt göra reda i lådor och skåp. På divanen i det tältlika, orientaliska rökrummet lågo uniformspersedlar, frackar, hattar, halsdukar, med ett ord en uppradning af de mångfaldiga saker som höra till en utsökt herrgarderob. I sofrummet voro byrålådorna utdragna, och spegelskåpets dörrar stodo vidöppna, visande de mest omvexlande prof på hvad en skicklig skräddare förmår, när hans kund sjelf lägger an på att vara växt som en Apollo, och dertill — hvad som är ännn mera ovanligt — punktligt betalar sina räkningar.

Casimir von Walden egde verkligen den förtjensten att vara planmessig i allt; också hade han aktning för sig sjelf, och började gerna,

när det passade sig, sina meningar med dessa ord: »Inga svårigheter för den som är rangerad karl och vet hvad han vill!»

Till och med i sina byrålådor och i sin chiffonnier älskade han att se allting ordnadt i vissa kategorier: *gamla* bref i lådorna till venster, *nya* i dem till höger och souvenirerna i chiffonnierns helgedom, nemligen lilla midtelskåpet.

Som baronen under en fem à sex års tid varit en sjelfskrifven kotillongsanförare på Stockholmsbalerna, hade han hopsamlat en så fruktansvärd massa rosetter, medaljer och annat kotillongsbjefs, att en enkom stor låda måst egnas åt dessa hederstecken.

Äfven här skulle nu i hast revideras, hvarför lådan blifvit utdragen, blottande sitt delvis förvissnade innehåll.

»Inte kan jag gömma allt det der skräpet?» mumlade von Walden, der han, insvept i sin präktiga turkiska nattrock, stod midt på golfvet, med ena handen i sidan och med den andra betänksamt utdragande sina långa mörkbruna mustascher.

»Här måste ske en liten utgallring, fast det är fan så tråkigt!» och smått hvisslande slog baronen sig beslutsamt ned i sin låga hvilstol, aftog den röda fez med blå tofs, som förut undangömt hjessans gryende månsken, och upptog under en ljudlig gäspning en handfull skrynkliga bandvippor.

»De här datera sig från min Malmö-tid, tror jag, det var inte i går det, också se de förfärliga ut!» Med en afgörande åtbörd vände han sig mot kakelugnen, der en munter brasa flammade som bäst, och slungade föraktligt in en hel mängd af dem midt i lågorna. Ett ögonblick blossade de upp under ett knattrande ljud och så adjö! blott litet skälfvande aska! Baronen såg icke ens på dem, och likväl funnos i detta potpourri af balrosor åtskilliga, som under de första åren af underlöjtnants-tiden med stolthet blifvit eröfrade på balerna och sedan under veckor och månader suttit instuckna med en nål i kanten af toalettspegeln, der baronen rätt ofta låtit blicken glida bort från sin egen bild för att halft sjelfbehagligt, halft sentimentalt dröja vid de fladdrande baltroféerna.

Men tyst! der är en liten hvit och blå rosett med ett guldhjerta i midten. Baron Casimir håller den fundersam mellan fingrarna. »Var det inte någonting med den här? Ack jo! nu kommer jag i håg! Det var ju lilla vackra Mina Söderling från Christianstad som gaf mig den. Det var fan så roligt att dansa med den lilla nippertippan, helst när den tjocke apothekaren stod och såg på, svartsjuk som en Othello; det var ju honom hon gifte sig med sedan? Jaha, så var det!» och lilla Minas rosett flög in i kakelugnen.

»Här ligger en liten eldröd satan! jo, jag tackar, jag; det var lilla fru Amanda i Carls-

krona! Tyst, tala aldrig om'et! i brasan med dig, du har spelt ut din roll!»

Midt i sitt arbete störtes baronen af en knackning. »Stig in! jaså, är det du, John! Sätt frukostbrickan der på bordet och spring genast ner till skräddaren med uniformen, det skall vara mera vadd omkring armhålen, han vet, att jag tål inga gropar; skynda på honom, hör du, ty jag reser ovilkorligt i morgon med snälltåget!»

John tog uniformen och kilade ut i en fart, under det baronen återtog sin sysselsättning.

Inom en qvart hade visst en sextio à åttio bandvippor obarmhertigt kastats på bålet efter flere års fångenskap; endast två fingo äran att öfverlefva denna autodafé, båda hade nemligen af fröken Thérèse Wildenheims små fingrar öfverlemnats åt baronen vid födelsedagsfesten på Örnstaholm.

När han nu betraktade dem — den ena en kokard, den andra en ros med en trollslända på — lekte ett belåtet leende kring baron Casimirs läppar; han lutade sig med halfslutna ögon makligt tillbaka i stolen och började med falsk pathos hvissla ur Lucie:

»Hulda ängel som försvunnit,
Du har kämpat, du har vunnit!»

Hvad nu egentligen denna hjertslitande aria kunde hafva för sammanhang med tankarna på den lifsglada, koketta Thérèse, det lemna vi

derhän; nog af, baronens känslofulla stämning hade behof af att utgjuta sig i Donizettis toner, och det böra vi ej förmena honom.

Men klockans regelbundna slag från salongen afbröto baronens musikaliska drömmeri, och han ihågkom allt det myckna som ännu återstod att ombesörja före afresan. Det var ju sakerna hos Söhrman och Bégat, två angelägna uppvaktningar, en »titt» inne hos den vackra parfymösen på D-gatan och så de välsignade breflådorna att genomgå, förutom koffertens inpackning.

I hast tog baron Casimir några bitar kotlett och sköljde ned dem med ett glas bordeaux, skyndade sedan tillbaka till sin chiffonnier och återtog arbetet.

»Gamla slägtbref, de äro då så oförargliga, de må gerna ligga qvar, jag känner liksom en inre tillfredsställelse dervid», mumlade han för sig sjelf, »de fylla på ett aktningsbjudande sätt sin plats och gifva en slags tyst absolution åt de andra lådornas litet misstänkta innehåll.

En hög bjudningsbref vältrades nu i brasan, der kamratkorrespondansen som bäst flammade, hvarefter von Walden med en viss högtidlighet öppnade lilla midtelskåpet i sin chiffonnier och villrådig strök sitt skägg.

»Här ligga Augusta Ekeborgs bref, det vore ändå skada att kasta dem på elden, hon var i alla fall en engel, det är säkert! Sådana concepter

sedan! . . . Bland alla dessa fruntimmersbref fins inte ett enda jemförligt med den minsta billett från henne.» Baronen suckade och insöp med vällust den doft af violetter, som trängde fram ur brefpaketet. »Hon grämde sig, stackars liten, öfver att jag inte ville göra allvar af förlofningen, men om jag också inte var precis utfattig, kunde jag väl inte draga öfver mig hela hennes utsvultna slägt, och det hade blifvit följden. Nå, lyckligtvis var hon så förnuftig, att hon tycktes inse det, fast det kostade på henne. Senare, när jag ärfde onkel i Skåne, funderade jag verkligen allvarsamt på saken; men hon såg då klen och eländig ut, och som hon inte svarade på mitt sista bref, kunde jag antaga att hon lugnat sig, annars hade jag ovilkorligen gift mig med henne», tillade baronen med ädel beslutsamhet i minen. Han älskade att bepryda sig med detta oegennyttiga drag; den aflidnas förstummade läppar kunde ju icke bestrida honom denna tillfredsställelse, och tron på de dödas uppståndelse hade ännu aldrig stört hvarken hans dag- eller nattro.

Brefven fingo emellertid ligga, och nu kom turen till en massa blekröda och gröna små billetter, somliga börjande med: Älskade! döm om min oro, när jag i går icke fann dig på den vanliga mötesplatsen» etc. etc., andra åter så här: »Casimir! skulle du händelsevis vara svartsjuk? Huru kan du tro att din Rosalie *nå'nsin* skulle kunna glömma dig? . . .» eller

också i en mera tragisk tonart, såsom: »Otacksamme! jag vet knappt hvarför jag skrifver dessa rader.»

Kakelugnen storknade af brinnande pappersblad, och en instängd lukt af mysk, patchouli och mossros fyllde rummet med ett tryckande qvalm.

Nu hördes en ringning på tamburklockan. »Det är sant, John är ju ute!» och baronen gick sjelf för att öppna. Det var postbudet som bockade sig och stack in ett bref med utländska postmärken på kuvertet. Fort stängdes dörren efter honom, och baronen skyndade fram till skrifbordet för att med pennknifven försigtigt öppna det väl tillslutna brefvet.

»Ganska rigtigt, från Paris! Hon kunde inte låta bli att skrifva, den söta, lilla ungen!» utropade baronen med strålande ögon. »Det ser mig bara väl stort ut, det här, för att vara ett fruntimmersbref, men låt se!»

Ifrigt uppvek han det glänsande hvita papperet, der ett präktigt monogram och ett »Högvälborne Herr Baron!» mötte hans förvånade blickar.

»Hvem fan kan det vara som skrifver detta petiga perlstilsbrefvet till mig?» frågade sig von Walden mulnande och letade vresigt efter underskriften.

»Ah! det är från baron Wildenheim, hennes far; hvad månne det kan vara?»

Han kastade sig häftigt ned i soffan och började läsa:

»I betraktande af den allt för korta tid, under hvilken ni, herr baron, varit i tillfälle att göra min dotters bekantskap, vågar jag antaga, att ni icke missförstår innehållet af detta bref, i synnerhet om ni tager i beräkning en knappt tjugoårig flickas ungdom och oerfarenhet . . .»

»Jo min själ, är hon inte tjugo år och mera till!» utbröt baronen otåligt; »hvad kan gubben mena?» och utslätande papperet för att bättre kunna urskilja de fina, små bokstäfverna, fortsatte han att läsa.

»Sedan min dotter lemnade Sverige, har hon nogare öfvertänkt allt och allvarligt pröfvat sitt hjerta, såsom det ju egnar och anstår den, hvilken håller på att ingå en förbindelse för lifvet. Hon har efter mogen öfverläggning . . .» — här ryckte von Walden häftigt till, och färgen började fly från de omsorgsfullt rakade kinderna — »Hon har efter mogen öfverläggning kommit till klarhet och finner, att de känslor af sympati och verklig högaktning, dem hon så lifligt erfar för er, likväl icke kunna stegras till den värme, hvarmed ni är förtjent att älskas. Hon är bedröfvad» — von Walden stampade hårdt med foten — »bedröfvad att nödgas tillintetgöra edra förhoppningar, men hennes öppna karakter . . .»

»Fan heller!» skrek baronen och störtade

upp ur soffan med det tillskrynklade brefvet i handen, »hon är det kokettaste stycke jag nå'nsin varit ute för!»

Ännu en gång fästade han ögonen på det olycksdigra brefvet och läste vidare: »Hennes öppna karakter förbjuder henne att ingå en förening som aldrig skulle medföra någon verklig lycka hvarken för er eller henne.

Jag ber er, herr baron, vara öfvertygad om huru smärtsamt det är för mig att skrifva dessa rader, men min pligt som fader och som man af heder . . .»

»Fraser! fraser!» utbrast von Walden och kastade brefvet på mattan, börjande att gå af och an i rummet med stora steg.

»Det är klart som dagen, att den lilla snärtan fått spritt nya idéer i sin ständigt arbetande hjerna; det är någon fogel Phoenix, som slagit ned på deras väg, någon millionär, någon förnäm lord . . . hvad vet jag! Och ett sådant spratt vågade hon spela *mig!* det lilla trollet med sina söta miner! Hon inbillar sig kanske att jag ämnar skjuta mig för pannan af sorg, det skulle hon säkert finna rätt pikant. Åh nej! lilla Thérèse, *så* farligt är det inte . . .»

Någon hördes komma in i tamburen, Baronen upptog brefvet och stoppade det i fickan.

»Är det du, John?»

»Ja, baron, uniformen är färdig, jag har den med mig.»

»Det är bra, lägg den på divanen och tag bort frukostbrickan!»

John lydde och försvann.

»Jag reser i alla fall», mumlade baronen och gick resolut in i sängkammaren, aftog nattrocken och började kläda sig för att gå ut.

»Nu gäller det att ingenting låta märka för vänner och bekanta här; de hafva visserligen ett »hum» om att jag rätt tappert kurtiserat Thérèse i somras, men som jag lyckligtvis har plan i allt hvad jag gör, hafva de hittills fått nöja sig med blotta förmodanden. Det är värre med hennes slägt derborta på Örnstaholm, som kände till saken, men i deras eget intresse ligger det naturligtvis att göra så litet väsen deraf som möjligt. Uff! de fruntimren!» pustade baronen och borstade sig med raseri i nacken.

Nu var toaletten gjord. Det illa tilltygade brefvet låg på bordet; med en harmsen blick tog han det, gnuggade i hop det till en boll och slungade in det med sådan fart i den kolnande brasan, att falaskan efter de förut brända billetterna yrde omkring.

»Så! nu är det slut på den historien!» sade baronen och tände sin cigarr. »Det skall icke tusan göra sig ond blod för litet fruntimmerstrassel!» och dermed gick han med raska steg utför trappan, skötte omsorgsfullt allt hvad som skulle göras till resan, och när klockan slog fem intog han sin middag på Rydberg med förträfflig aptit.

»Nå, du reser ju ut i morgon, Casimir?» frågade ett par ungherrar som slagit sig ned vid samma bord som han.

»Ja visst, först till Köpenhamn naturligtvis och vidare till Paris.»

»Skulle inte resan gälla Nizza också?» myste de med skalkaktig nyfikenhet; »det är ju der, som . . . som den vackra fröken Wildenheim residerar?»

»Det är mycket möjligt», svarade baronen med spelad vårdslöshet, »hon roade mig verkligen att prata med när vi råkades på landet, som ni vet, men inte reser man särskildt till Nizza för hennes skull!» och baronen höjde öfverlägset på axlarna.

»Du är då en oefterrättlig rikskurtisör som vanligt, kära Casimir», skrattade de andra, »*när* skall du bli stadgad karl en gång?» och så följdes alla herrarna åt på Dramatiska theatern.

Tre månader derefter lästes i en tidning från Paris, att fröken Thérèse von Wildenheim dotter af f. d. ministern, baron von Wildenheim och hans friherrinna, firat sitt bröllop med furst Saratow, af urgammal rysk slägt och flere gånger millionär.

På Örnstaholm och i prestgården sysselsatte man sig icke länge med Thérèse Wildenheims misslyckade förlofning; allas sinnen voro så helt upptagna af det nu stundande bröllopet.

Prostinnan hade haft otroligt mycket att göra med Elisas vackra utstyrsel, som nu i all sin glans förevisats på sista lysningsdagen, till stor ögonfägnad för grannfruarna, hvilka mangrant rullat af till prestgården med väldiga buketter i hand.

Förgäfves hade Elisa bedt: »Älskade mamma, förtag dig inte, vi kunna ju så väl köpa hvad som fattas!» För prostinnan var det en rigtig hederssak att hennes kära barn skulle blifva väl utrustadt, innan hon lemnade föräldrahemmet.

Nu när allt var färdigt och prostinnan dagen före bröllopet blott hade att ordna förberedelserna till bröllopsmiddagen, tyckte hon sig jemförelsevis hafva god tid och bestod sig några kära ensamma pratstunder med sin Elisa, för hvilken hon hjeltemodigt sökte dölja det smärtfulla hennes modershjerta kände vid tanken på att enda barnet redan i morgon skulle lemna henne.

Elisa höll på att sy fast ett par hvita bandrosor på sin brudklädning och såg emellanåt upp på modren, som stod vid lilla bordet i sängkammaren och klippte qvistar af en frodig myrten. Prostinnan hade sjelf med stor omsorg

uppdragit den under många år, i tanken på en brudkrona åt sitt älskade barn.

Hennes och dottrens tårfyllda blickar möttes, Elisa sprang upp och slöt sin moder hårdt i sin famn: »Den högsta lycka har också en skuggsida», hviskade hon ömt, »jag känner det nu då jag skall lemna dig och far!»

»Men du kommer oss Gud ske lof så nära», tröstade prostinnan, fast hon fåfängt upprepat detsamma för sitt eget beklämda hjerta. »Nu torka vi raskt bort tårarna min unge, och när jag satt myrtenqvistarne i vatten gå vi ut litet i trädgården.»

Så led det framåt; sista dagen före bröllopet hade Elisa tusen saker att beställa, hon gick omkring öfver allt, till fattiga och tjenare, alla skulle hafva ett vänligt ord af tacksamhet eller en liten gåfva; ja till och med husdjuren skulle undfägnas af den lilla hand, ur hvilken allt som lif och anda hade i prestgården vant sig att hemta hjelp och välsignelse.

På trappan stod Elisa i solen och strödde ut ett regn af ärter åt dufvorna, som med ljudeliga vingslag kommo flaxande och slogo ned omkring henne; den vackra hvita favoriten satte sig på hennes axel, kurrande belåtet, och lade näbbet intill sin herrskarinnas kind.

»Polly! Polly! jag kommer ofta och helsar på dig!» jollrade Elisa, smekande sin älskling, och strök hennes vingar och hals.

Solen sjönk och skymningen föll på. Dora

tände hvardagslampan och satte den med en suck på thébordet.

Hå, hå, ja, ja! pustade hon och drog hårdt i förklädsbandet; »nog är det en glädje förstås, att se lilla engeln stå brud med så'n en karlakarl som unge grefven, men inte vet jag hur vi alla här i prestgården ska' berga oss, se'n hon är borta!» och så gned gamla Dora sina skrumpna ögonlock och smet ut genom dörren.

Men Elisa sprang efter henne och tog hedersgumman i famn: »Tack lilla snälla Dora!» ropade hon halft rörd, halft skälmsk, »ni slipper mig inte så lätt här hemma, jag kommer ofta hit, när ni minst anar det, och talar om hur lycklig jag är!»

Men Dora runkade på hufvudet och strök bort tårarne med afviga handen: »Åh nej lilla stumpan, nog vet man hur det går; inte far unga frun och frågar hur pappa och mamma mår midt i smekmånaden! Så enstöring hon är, gamla Dora, men *det* kan hon ändå gissa sig till!» och så bar det af med gumman ned i köket.

Det hvilade en afskedsstämning öfver Elisas sista dag i hemmet, som gaf sig luft i den djupa rörelse med hvilken alla denna qväll deltogo i aftonbönen, och prosten sjelf kände emellanåt rösten svika sig när han läste högt aftonpsalmen och den vanliga bönen för hus och hem.

Men morgonen derpå, när en klar höstsol lyste in genom prestgårdsfönstren, förgyllde träd-

topparne och lät ett och annat gulnadt löf uppe i lönnarna skimra som mogna oranger, då försvunno de vemodiga tankarne, och i allas blickar lyste något festligt gladt, som förkunnade: »Vi ha bröllop i dag här i huset!»

Vägguret i salen visade på tolf, och klockan half tu skulle alla samlas i kyrkan till vigseln.

Prostinnan skyndade, innan hon skulle kläda sin dotter till brud, att kasta en sista husmoderlig blick på tillagningarne nere i köket, der Dora med uppvikta ärmar och snöhvitt förkläde, som bäst höll på att garnera de ståtliga hummer-aladåberna, medan klockarens matkunniga hustru, fru Rundbom, ifrigt sysslade vid spiseln med puttrande och fräsande kastruller.

Fru Rundbom och gamla Dora sammanträdde gerna till förenad verksamhet vid kökslågorna, när någon festlig måltid skulle lagas i prestgården. Dora ansåg sig visserligen litet förnärmad af att »Rundbomskan», som var tio år yngre än hon sjelf, jemt slog henne i näsan med den nyare kokkonstens uppfinningar, och de kunde emellanåt munhuggas litet om redningen af en fisksås, men deras ord fräste till med en hastigt öfvergående häftighet, — alldeles som deras såser —; man lugnade sig och förstod, att man allraminst borde gräla i prostens eget kök.

Rundbomskan hade i dag haft det rigtigt »hett», alltifrån det hon tog sin kaffetår på morgonen, såsom hon nu beskref för gamla Dora. Det

var nemligen på henne som prostinnan lagt ansvaret att tillse, det kyrkan blef klädd med växter och blommor.

»Det är så fint som i en löfsal, det ska' prostinnan veta, och stora palmerna, som trädgårdsmästaren skickade oss ifrån Örnstaholm, di gjorde riktigt »susen» öfver altaret», förklarade gumman, medan hon röd i ansigtet som en trumpetare rörde om i champignonskastrullen.

»Tack kära Rundbom, hon är alltid vaken på sin post», sade prostinnan, klappande på axeln den hederliga gumman, som förnöjd såg upp öfver glasögonen och gjorde en prydlig nigning.

Men klockan var mycket, och prostinnan lemnade köksgebitet, sedan hon belåten fått visshet om att blancmanger-skålarne voro lyckade, orrarne väl späckade och laxen magnifik. Hon gick med raska steg uppför vindstrappan till Elisas lilla rum, der den unga bruden, höljd i ny broderad peignoir, som bäst höll på att kamma sitt utslagna blonda hår.

Medan brudens klädsel lider framåt, under betänksamma jemkningar och fästningar af prostinnans omsorgsfulla händer, börjar folk samlas i stora skockar nere på kyrkplanen, och skrida stilla samspråkande hän emot de öppna kyrkodörrarne.

Solen lyser vänligt ned på kyrkogårdens lummiga träd, stilla vårdar och krattade sandgångar. Bondhustrurna, som tagit med sig hemifrån de små trädgårdstäppornas bästa höstblom-

mor, hålla tysta på att pryda sina käras enkla grafkullar medan de vänta på brudens ankomst, och högt öfver deras hufvuden ringa klockorna högtidligt som till gudstjenst.

Inne i kyrkan fyllas bänkarna efter hand med sakta samtalande sockenbor, som beundrande blicka upp mot det blomsterklädda altaret och de friska eklöfsfestonerna kring korets väggar. »Nej då, så'na granna trän! de' ä' från orangeriet på Örnstaholm!» hviskar en.

»Månne det?» svarar smedens hustru, »men alla de röda blomsterna, som hänga mellan grenarna, de äro från prostinnans drifhus, si det är tvärsäkert det!»

I sakristi-dörren står lilla tjocka klockar Rundbom och öfverser med vigtig min de snart alldeles fullsatta bänkarna; hans storrosiga, gula kattunsväst och styfva halsduksrosett hafva icke kommit på af någon obetydlig anledning, det kan man märka, och klockarfars styfva hållning förminskas icke af de hårdstärkta löskragarna, som hota att skära loss hans röda örsnibbar.

Uppe från orgelläktaren piper då och då en ensam ton, förrådande hurusom den nye orgelnisten i sista stund sakta repeterar tongångarna i sitt preludium, medan Nils, klockarens äldsta pojke, riksvigtigt slamrar med messingsnumrorna, under det han sätter upp psalmerna på svarta taflorna i koret.

Nu löper en böljande rörelse genom menniskomassan, på stora gången ses prosten gå

långsamt framåt, bärande kappan på armen och boken i hand; fryntligt utdelar och besvarar han helsningar åt alla sidor och försvinner genom sakristi-dörren.

Några minuter derefter tillkännagifver ett doft rullande af vagnar att brudskaran är i antågande. »Nu komma de visst!» höres halfhögt hviskas i mängden. Ett par tjocka madamer rusa upp på bänkarna med sådan fart att Peter Snickares bästa hatt rullar ned på stengolfvet, skomakarens »knorrsvansade» Prisse, som af misstag kommit in oförmärkt i kyrkan, börjar skälla af alla krafter; brottslingen köres ut under ömkligt gnäll, och nu slås stora kyrkportarna upp med buller och bång.

Orgelnisten drar till af alla krafter med Abbé Voglers Hosianna — i brist af någon lämplig marsch; tonerna brusa mäktigt under det gamla gråstenshvalfvet. »Se, der äro de! Det var då det raraste brudpar jag sett! Nej, men se då, mor Lisa, hvad den bruden är söt!» så hviska gummorna och sträcka sig på tårna för att se bättre; »hon är då så vacker som en rigtig Guds engel! och han ser då så präktig ut som sjelfvaste kungen!»

Edvards resliga figur tager sig ståtlig ut i den glänsande husaruniformen, hans öppna, lugna blick är stadigt fästad på altaret, der en vacker gipsafstöpning af Thorvaldsens Kristusbild höjer sig öfver den rika blomsterdekoreringen.

Prosten har redan intagit sin plats och står väntande innanför altarringen med öppen bok och den utslagna näsduken hängande ned från fingret.

Öfver hans vördnadsbjudande grå hjessa hvälfva sig palmernas stora blad liksom välsignande, emellan dem väfva akasiorna sin fina, genomskinligt gröna bladväf, och fuchsiorna droppa ned ett helt regn af glödande kärlekstårar.

Med sin hand i Edvards skrider Elisa framåt i sin långa snöhvita bruddrägt; hon är ovanligt blek, och hennes lilla täcka hufvud är lätt framåtlutadt, med ett uttryck af blyg, oskuldsfull glädje, som låter åskådaren påminna sig huru de hvita snödropparna se ut när de titta fram om våren.

Nu äro de framme vid altaret; föräldrar och slägtingar ordna sig i koret, och närmast brudparet sluter sig en halfkrets af fyra brudtärnor och fyra marskalkar.

Ruth står främst bland tärnorna, och hennes skönhet intager också obestridligt första platsen; den skära sidenklädningens återglans meddelar sig åt de något bleka kinderna, och den hvita liljan i hennes hår passar för ansigtets nästan inspirerade uttryck.

På brud och brudgum hvilar hennes tankfulla, drömmande blick; de hafva intagit sina platser framför altaret och böja sig framåt i gemensam bön. Ruth vill också försöka att

bedja, hon lyfter sina mörka ögon upp mot frälsarens bild, och orden komma af sig sjelf ur själens innersta: »Herre, låt din vilja också blifva min! först då finner jag frid!»

Ljudet af Edvards röst kom henne att spritta till; det var hans starka, manliga »ja» som genombäfvade hela hennes varelse, det var vid detta afgörande, korta lilla ord som hennes tanke dröjde qvar liksom förstenad.

Först när ett oroligt prasslande af sidenklädningar tillkännagaf att mammor och tanter satte sig i rörelse för att gå fram och gratulera de nygifta, återvann Ruth någorlunda sin fattning; hon sjelf skulle ju också bringa dem sina lyckönskningar. Ja det ville hon, just nu med frälsarens bild för sina ögon, med kraften af hans nåd i hjertat.

Hon skyndade att innerligt sluta Elisa i sin famn och vände sig sedan till Edvard. Hennes ögon strålade af en glädje så sann, af ett deltagande så varmt, att han med djup rörelse tryckte hennes hand och tänkte: »Hur kommer det sig, att jag aldrig riktigt uppfattat henne förr än nu? Hennes djupt kännande själ har varit inhöljd i dunkel, lik den klara, skinande perlan, som på hafvets botten ligger innesluten i musslans hårda skal.»

På nytt klingade från orgelläktaren det sköna Hosianna; bröllopståget satte sig i rörelse, och der det nu följde stora gången, strömmade folk till i mängd. Der helsa gubbarna

under vänliga viftningar med hattarna, och bondgummorna nicka fryntligt, lyftande upp sina skådelystna småttingar på armen; alla glädjas åt unga mamsell Elisas lycka.

När brudparet och bröllopsskaran kommit ut ur kyrkan och stego upp i vagnarna för att fara till prestgården, hade menniskomassan uppställt sig i täta led, och ett trefaldt hurra höjdes för de nygifta. I vägkrökningen, när bruden än en gång böjde sig ut ur vagnen och viftade åt de hurrande med sin hvita slöja, strålade solen fram mellan ett par silfverbrämade moln, och öfver trädtopparna glimmade tornspiran som guld mot den klara blå himlen.

En ruskig Lördagsförmiddag i Februari månad hade friherrinnan Beate Cederstolpe tidigt begifvit sig till hofrättsrådet Ädelborgs enkeasyl på Kungsholmen, för att — som hon sjelf yttrade sig — hålla en liten helsosam räfst med de tio gamla fruntimmer, hvilka der hade hus och hem.

Den äldsta af asyl-gummorna, en åttioårig skomakare-enka, hade visst med tandlös vältalighet sökt öfvertyga sina medsystrar om att friherrinnan, i egenskap af asylens patronessa, hade full rätt att der fordra exemplarisk ordning och renlighet. De motsade henne icke precis, men deras mulna tystnad och buttra miner bevisade

nogsamt, att friherrinnans besök i asylen icke voro välkomna, och att man mera fruktade än älskade hennes kärfva person.

När hon med sin falkblick slog ned än på en otillåten matsäck i hörnet af en dragkistlåda, än på en mystiskt insmugglad kaffepanna i kakelugnen, då kände gummorna sig som om en omutlig domsens engel gripit fatt i deras glesa grå hårtestar, och de mådde ordentligt illa af förskräckelse. Också, när den stränga husesynen för veckan brusat igenom den tysta asylen lik ett stormväder, och de arma gummor som försyndat sig ännu stodo helt förintade i stora samlingssalen, för att bevittna huru friherrinnan hjelptes på med kappan af deras lyckligare kamrater, då grämde de sig djupt öfver att deras kära små kaffe-lurendrejerier blifvit framdragna i ljuset; de hade en känsla af att hafva blifvit nästan ut- och invända af friherrinnans ransakande ögon.

»Så mycket fruarna veta», förklarade friherrinnan Beata ganska hvasst, »men här får inte vidare hållas några 'smyg-lagningar' i kakelugnarna, ifall jag skall hafva något att säga i asylen! Jag hoppas att hvarken hofrättsrådet Ädelborg eller jag måtte vidare behöfva upprepa detta.»

»Men goda friherrinnan!» . . . hördes en bönfallande röst; det var en gammal sjuttioårig kammarjungfru, som fått inträde i enke-asylen, fastän hon saknade äkta ståndets gloria.

»Säg inte 'goda' till mig, jungfru Christine», inföll friherrinnan barskt; »hon vet mycket väl att det endast är vår Herre som är god; var så beskedlig och säg 'dyra' i stället när hon ämnar tala till mig.»

Jungfru Christine hade just ingenting att invända häremot, ty hon hade ju egentligen aldrig åtnjutit någon godhet af den bistra friherrinnan. Hon tog mod till sig och började på nytt under ett ängsligt blinkande med de insjunkna ögonen: »Dyra friherrinnan! när nu en fattig stackare som jag precis känner att hon behöfver en liten värmande tår på förmiddagen, hvad ska' en då ta sig till?»

»Jo det skall jag säga henne, jungfru Christine», svarade friherrinnan torrt; »hon skall taga sig till något klokt i stället för att pimpla i sig kaffe som en svamp; hon skall knyta en schal på sig och taga sig en reel vandring af och an i långa korridoren, så ansvarar jag för att kölden ger med sig. Farväl nu, mina vänner, till nästa gång!»

Friherrinnan släppte ned bruna floret öfver sitt temligen upphettade ansigte och lemnade de nigande gummorna att öfvertänka hvad de hört.

På gatan mötte hon hofrättsrådet, som hon på långt håll igenkände, tack vare den långa, buteljgröna syrtuten, som flägtade på ett honom egendomligt sätt kring de magra, långa benen. Friherrinnans anlete ljusnade upp vid denna

syn, och hon kunde ej låta bli att hejda honom, der han i full fart kom gående för att helsa på sina skyddslingar i asylen. Med kraft ålade friherrinnan honom att stålsätta sitt veka hjerta mot gummornas böner och klagovisor; »de måste hållas efter en smula!» sade hon med öfvertygande bestämdhet. »Ja, jag har en hel hop saker att säga härom, men nu hinner jag inte. Skulle hofrättsrådet kanske hafva lust att dricka en kopp thé hos oss i afton? Vi kunde då i allsköns ro språka litet om asylens angelägenheter.»

»Jo, det har jag naturligtvis», bockade hofrättsrådet förtjust och tog ett tafatt baksteg på trottoar-kanten, hvilket gaf en förbigående, intet ondt anande målarpojke en så häftig puff i ryggen, att han nära nog stått på hufvudet med sin fulla oljefärgspyts. »Jag skall visst hafva den äran! I friskt minne har jag ännu den senaste angenäma aftonen hos herrskapet i förra veckan, och jag rigtigt gläder mig åt att kunna emotse ett sådant nöje om igen!»

»Ja, ni vet, min vän», och friherrinnan log blidt, i det hon till afsked räckte honom handen, »att vårt hem alltid står öppet för er!» Och så skyndade hon vid allra bästa lynne ifrån honom, för att som hastigast se till en sjuk tvätterska och läsa lagen för hennes supige man, samt derefter smaka på maten i en ny soppkokningsanstalt för fattiga.

Medan friherrinnan motionerade sig i hufvudstadens aflägsnaste qvarter, satt hennes dotter hemma och arbetade i den vackra våning på Mästersamuelsgatan, dit hon och hennes mor inflyttat på hösten efter Elisas bröllop.

Vid fönstret i förmaket, der Ruth åt sig ordnat ett litet trefligt arbetsbord, sysselsatte hon sig nu som bäst med att sy några hvita mössor, ämnade till gummorna på asylen.

Der hon nu satt lutad öfver arbetet, föll en klar dager på hennes ansigte, som framhäfde den stora förändring, hvilken der föregått under dessa få månader. Kinderna hade blifvit mindre afrundade, läpparna mindre purpurröda, och de drömmande ögonen, kring hvilka drog sig en mörk skuggning, föreföllo större än förr.

Hon lyftade upp hufvudet och lät sin melankoliska blick hvila på de enformiga, snötäckta taken med sina skorstenar, öfver hvilka några blygrå, tunga moln långsamt gledo hän.

»Ja, det är grått i grått, alldeles som mitt lif, men solen fins der bakom, det är godt att veta!» suckade hon och återtog sin mössremsa. »Förunderligt är det med mig, att jag så ofta återkommer med tankarna till den der stunden på Liljeby, när jag hade svimmat och började komma till mig sjelf igen; aldrig förr hade han sett på mig så som då, och säkert är, att från den stunden är jag icke mera likgiltig för honom, såsom jag var förut; detta är mig en bit-

ter tröst i min ensamhet; jag har åtminstone upphört att anses af honom som en outgrundlig gåta. Men . . .» fortfor hon och stirrade tankfullt ned framför sig, »härvid måste det stanna. Jag kände väl, när mamma och jag sist voro på Liljeby hos de nygifta för att taga afsked, att min plats icke är der; mellan Edvard och mig måste finnas afstånd; jag kan inte värja mig för en fara som dagligen bjuder sig åt mig. Det förbjudna har en hemskt tjusande magt, det lockar och drager oss till sig, likt den vilda forsens skummande djup; man ryser, men man frestas att störta sig deruti.»

Ruth kastade från sig arbetet, steg häftigt upp och började gå af och an i rummet.

»Skulle jag som förut återvända till Frommesta alla somrar? Nej, och åter nej! Det lilla gästrummet på Liljeby med sina amorin-tapeter skulle ju genast stå öppet för mig, Elisa skulle ständigt komma och hemta mig till sig, och innan jag sjelf visste af, skulle min fot glida ut på den farliga branten för att inte mer kunna hejdas.»

Hon stannande plötsligt eftersinnande. »En räddningsplanka finnes», mumlade hon och stödde hufvudet i handen. »Jag vet det nog. Under dessa månader i staden har jag för länge sedan märkt mammas mening med hofrättsrådet Ädelborgs ständiga besök här i huset; och han sjelf, den hederlige mannen, huru har han ej fästat sig vid mig! det är nästan rörande; allt hvad

jag gör beundrar han, och allt hvad jag säger har den största betydelse för honom; men, min Gud! skulle detta bli min lott? Hvad hade jag icke hoppats af lifvet? hvad hade jag icke drömt om? Mitt blod isas vid blotta tanken på att bringas till detta steg, och dock inser jag att det är min enda räddning!»

En svår kamp kämpade Ruth med sin friska ungdom och sin lifliga, glödande natur; tusen gånger sade hon sig huru omöjligt det vore henne att blifva för en äldre man hvad hon borde. Men en klar blick in i framtiden, med det dystra, tråkiga Frommesta på ena sidan och det farliga, soliga Liljeby på den andra, bestämde henne slutligen att åtminstone icke trotsigt vända sig ifrån den utväg som stod öppen.

»Jag skall försöka att vara mindre förbehållsam och stel emot hofrättsrådet», sade hon med en suck; »att han är ädel och hederlig, derpå har jag under denna tid ofta sett de säkraste bevis just i hans sätt att bemöta de gamla, fattiga gummorna på asylen; men ack! hvad han är ful och onkelaktigt gammalmodig!»

Här afbröts hon i sina tankar af sin mor, som med ovanligt förnöjdt ansigte visade sig i dörren.

»God dag, kära barn», nickade hon vänligt; »innan du kläder dig, vill jag råda dig att sätta på dig din nya mörkbruna, du vet; jag tänkte ifall någon kommer hit i afton, såsom till exem-

pel hofrättsrådet», och friherrinnan skyndade fort tillbaka för att begynna sin egen toalett.

Ruth såg efter sin mor med ett vemodigt leende och drog i klockströngen.

»Tag fram min nya ripsklädning», sade hon till den inträdande kammarjungfrun, och hennes röst lät besynnerligt högtidlig för en så enkel fras.

Det visade sig att friherrinnans förutsägelse om möjligheten af någon visit på qvällen icke var så alldeles obefogad, ty vid sjutiden hördes en blyg ringning på tamburklockan, och hofrättsrådet Ädelborg steg sakta in genom förmaksdörren.

»Ödmjukaste tjenare, fru friherrinna; jag kommer litet tidigt, som det brukades förr i verlden», sade han, varligt slätande på den blanka kastorhatten, medan han gick fram för att kyssa värdinnans magra hand.

»Åh, det är tvärtom mycket klokt af er, min värderade vän, när ni kommer i ett hus, der man inte brukar sitta uppe till midnatt», försäkrade friherrinnan, artigt visande på en stol bredvid soffan, der hon sjelf satt och stickade i skenet af den stora lampan med pappersskärmen.

»Nå, bästa hofrättsråd», började hon och sköt en dyna bakom sin rygg, »säg mig nu om inte gamla Christine på asylen höll något väsen öfver den lilla välförtjenta näpsten hon fick af mig i morse?»

»Nej, det kan jag inte säga», svarade hofrättsrådet i sin saktmodiga, litet sjungande ton och såg ned på sina stöflar; »hon är i allmänhet rätt beskedlig, tycker jag; under de tre år hon varit i min asyl, har hon just inte gifvit anledning till missnöje, hm, hm», hostade den fredlige mannen litet besvärad, ty han hade gerna öfverseende med sina stackars gamla gummor och skulle önskat att friherrinnan, som genom sin energi och duglighet för öfrigt var en ypperlig bundsförvandt i asylen, jemkat en smula på sina stränga ordningsregler.

»Ja», log hon litet öfverlägset, »i så fall har ni väl aldrig rört vid det ömtåliga ämnet om kaffepannan?»

»Nej, det kan jag inte påminna mig», sade hofrättsrådet, något illa till mods; »gamla gummor hafva så litet att glädja sig åt här i verlden, tycker jag», och hans ton var helt bedjande.

Men nu öppnades dörren, Ruth kom långsamt in i rummet med sin arbetskorg i hand, och hofrättsrådet skyndade upp från sin plats för att helsa på henne.

Han iakttog med tyst deltagande att fröken Ruth i afton såg blekare ut än vanligt, men hennes vänligt utsträckta hand och den välvilligt uppmuntrande blick som mötte honom, gåfvo snart åt hans tankar en gladare vändning.

Andersson tände ljusen på bordet och inbar det rykande théköket, och Ruth började syssla med théserveringen.

Medan hofrättsrådet temligen lamt underhöll sin asylkonversation med friherrinnan, följde hans små grå, trohjertliga ögon alla Ruths rörelser, och hans gamla hederliga ungkarlshjerta började bulta af alla krafter, när han såg med hvilken omsorg hon lade de fyra sockerbitarna i hans egen thékopp.

»Herre Gud, hvad hon är söt!» tänkte han, och hans vemodigt känslofulla blick råkade att stanna i stora trymåen midt emot: ack! det var ingen Adonisbild som der mötte honom, och det stackars hofrättsrådet drog en djup suck.

Huru ofta hade han icke känt sig förödmjukad öfver sitt utseende, men nu allra mest!

I yngre dagar hade han ständigt på balerna fått uthärda dessa små grymma afslag på ödmjuka uppbjudningar, dem firade baldamer, öfvermodigt leende eller halft beklagande, hålla i beredskap åt litet äldre herrar, isynnerhet när de icke äro militärer och dertill blifvit af himlen begåfvade med för stor näsa och för liten egenkärlek.

Att balerna icke voro ett fält för honom, lärde han sig snart att inse, och utan bitterhet drog han sig ifrån dem, åtnöjande sig med enklare och mindre kretsar, der hans flärdfria, godmodiga väsende mera kom till sin rätt.

Hofrättsrådet hade aldrig känt ringaste skymt af den anspråksfullhet, som vanligtvis frodas hos så kallade »épousörer», dessa eftersökta, högt kraxande foglar, som ibland draga

fram igenom sällskapslifvets brokiga plantering. Han höll sig hellre i skuggan, försigtigt utvecklande ett blad i sänder af sitt inre för den han efter mångårig bekantskap utkorat till sin vän, dragande sig vid ringaste köld tillsammans som sensitivan. Men den som en gång lärt känna hofrättsrådet Ädelborg i botten, förblef gerna hans vän för lifvet, ty en mera redbar och sant gudfruktig man än han var svårt att finna. Icke underligt då att äfven friherrinnan Beate, som dessutom kände noga till hans storartade välgörenhet och på siffran visste beloppet af hans betydliga förmögenhet, ansåg honom som idealet för en blifvande måg. Vid utseendet fästade hon sig icke. Helt och hållet glömsk af de fordringar hon sjelf i sin ungdom haft på ett vackert yttre hos en man, ansåg hon numera att endast verldsliga fjollor gjorde afseende på så förgängliga bisaker. Men stackars Ädelborg sjelf hade andra åsigter; med nackspegelns tillhjelp hade han fått ett klart begrepp om sin litet storkaktiga axelställning och spetsiga profil: »Algernon, du är ohjelpligt ful!» var den dom han fällt öfver sitt utseende, och han sökte rätta sig derefter.

Genomträngd af denna nedslående visshet, skulle naturligtvis den minsta yttring af välvilja från den vackra Ruths sida förefalla honom som manna i öknen. Tänk! det var en skön, mörklockig Hebe som nu värdigades servera honom med thébordets läckerheter och i skorpkorgen

utleta hans favoritbröd! Han gjorde också, i det han emottog koppen, några sirliga bocknin-gar, som han sjelf trodde vara hjelpliga nog, men hvarvid de långa frackskörten voro på vippen att sopa ned Ruths arbetskorg från sy-bordet.

Stackars det goda hofrättsrådet! Han var ej så litet obehändig i sina rörelser, och detta mest i fruntimmerssällskap, der han dock så in-nerligen gerna velat vara behaglig. Anledningen var den, att han då alltid erfor en slags exa-menskänsla, som uppdref den medfödda blygh-eten till oberäknelig tafatthet.

Han, som moget och klart vid sitt skrifbord förstod att afgöra vigtiga frågor, som med be-stämdhet affattade sina ord i rättsförhandlingar och affärer och genomförde sin vilja med lugn energi, han var i ett samtal med damer så för-sagd, att långliga tiders bekantskap fordrades innan han började känna sig normal.

Denna hans blyghet hade ofta kommit Ruth att draga på munnen i smyg, och medlidsamt hade hon undfägnat honom med den slags vän-lighet, som en ung flicka opåtaldt kan egna hvarje snäll gammal onkel, under det hennes mor omhuldade honom med små uppmärksam-heter och tätt återkommande bjudningar.

Hofrättsrådets stackars hjerta, som så länge lefvat på halfportion i känsloväg — lifnärdt med magra surrogater, sådana som skrynkliga asylgummors aktning och erkänsla —, erfor nå-

got liknande en ljuflig solvärme efter en grå och kulen höstdag.

Vid thébordet denna afton kände sig hofrättsrådet också rigtigt nöjd och lycklig; det var dessutom något i Ruths ögon som gjorde, att han med mera lugn vågade se på henne under det han talade; han visste ej rätt hur det kom sig. Hittills hade han ju alltid rodnat som en skolpojke, som inte kan sin lexa, hvar gång hon vändt sig till honom. För ovanlighetens skull hade han ej heller tappat hvarken näsduk eller handskar, något som annars oundvikligen plägade ske, till hans egen stora förvirring.

Flere gånger under aftonens lopp vände Ruth sig till honom, berörande med vänligt tillmötesgående hvad som kunde vara af intresse för honom särskildt; han uppmuntrades att tala om sina resor i utlandet, om sitt förflutna lif, om sina studentår i Upsala, och hon lyssnade med spänd uppmärksamhet. Hofrättsrådet började känna sig rigtigt modig. Emellertid hade qvällen gått sin gång så angenämt, att han blef mycket förvånad, när klockan på spegelbordet hördes slå half tio och friherrinnan uppslog sin stora bibel till aftonbönen. Hon tryckte fast binoclen på sin bugtade, smala näsa och började högtidligt uppläsa allt hvad Moses förkunnade den motsträfvige konung Pharao, när han inte ville släppa Israels folk ut ur Egypten.

Ruth kunde inte hjelpa det, men i afton var hon icke i stånd att rigtigt uppmärksamt följa läsningen; hon såg blott framför sig ett virrvarr af bistra landsplågor, paddor, gräshoppor och hagel, som snurrade omkring en medelpunkt, nemligen det oskyldiga hofrättsrådet.

Den hederlige gamle ungkarlen deremot hade aldrig i sitt lif känt sig så uppbygd af bibliska historien som i qväll; till och med gräshopporna funderade han öfver en lång stund.

Dristigare än vanligt tryckte han Ruths hand till afsked och vandrade sakteliga hem åt sin ensliga boning på Kungsholmen, med ena handen på ryggen och i den andra hållande sin stadiga käpp med guldknappen.

»Hon är den sötaste flicka jag nå'nsin sett!» mumlade han, »och god sedan! Hvad var hon icke älsklig när hon pysslade om mig vid thébordet!» och hofrättsrådet började gå långsammare, smått bitande i käppknappen. »Ja ja, du är en gammal kavaljer, Algernon», fortfor han; »det tål att fundera på, och hon är i sin härligaste fägring! Ja ja, ja ja! Men hon är mycket allvarsam för sina år; ibland förefaller det mig också som om hon vantrifdes med modren. Åh ja, så respektabel friherrinnan Cederstolpe än är, kan det nog hafva sina sidor att jemt lefva med henne. Hvem vet om inte den söta flickan gerna lemnade hemmet? Ja ja, kanske till och med ifall en äldre man . . .»

Nu var hofrättsrådet framme vid sin port.

Det gamla grå stenhuset låg ett stycke från Mälarstranden, omgifvet af en stor trädgård. Träden stodo alldeles öfversnöade och skymde stranden nedanför, der ett tunnt istäcke i utskjutande spetsar sträckte sig öfver det öppna vattnet. Den dunkla natthimlen genombröts här och der af en tindrande stjerna, och öfver slottets massiva fyrkant strålade Vega i praktfull glans.

Hofrättsrådet kände sig så svärmisk, så glad, att han dröjde några ögonblick för att njuta af det sköna skådespelet, innan han gick upp till sig. I en hoppfull blick inneslöt han hela taflan och skyndade så med lätta steg uppför trappan.

Hans hushållerska, mamsell Metta, som mötte med ljus i öfre förstugan, hade inte hört sin husbonde taga sådana obesvärade steg allt sedan sista rheumatiska anfallet, och hofrättsrådets glada min hade också en nästan oroande verkan på gumman, som hatade alla förändringar.

När Metta kom in för sig sjelf i sitt rum, muttrade hon betänksamt: »Det stod inte rätt till med herrn i qväll; min sann var det inte första gången på tjugu år som han glömt att fråga mig om middagsmaten för nästa dag. Hm, hm, han måtte väl inte i all verlden fått några dumma giftastankar i skallen, gamla karlen?»

Hofrättsrådet hördes vanka ovanligt länge inne i sin sängkammare. Han hade svept omkring sig sin rosiga sidennattrock och omsorgs-

fullt dragit stickade nattmössan öfver den glest bevuxna hjessan. Vid lampan slog han sig derpå ned i ro för att ögna litet i aftontidningen, medan han väntade på John Blund, men det gick klent med läsningen i afton.

Riksdagsfrågorna föreföllo honom oförlåtligt utdragna, de politiska artiklarne innehållslösa och rättegångs- och polissakerna osmakliga.

Maskinmessigt radade han igenom en del af annonserna; än var det en äldre jungfru, som önskade plats till våren, än en barnkär madam med frisk och tillräcklig mjölk, som ville hafva en medätare åt sin egen lille pojke och så vidare. Hofrättsrådet började ljudeligen gäspa och skulle just lägga bort tidningen, då hans blick kom att falla på följande rader: »Se hit! Allt skämt undanbedes! En äldre ungkarl med god karakter och fördelaktigt utseende önskar sig en ledsagarinna genom lifvet.» Der stannade hofrättsrådet och mumlade halft i sömnen: »En god karakter? Åh ja, den kan då reda sig, men ack! det fördelaktiga utseendet?» Åter kommo tankarne in på ett vemodigt spår.

Hofrättsrådet steg upp och suckade ett betänksamt: »Ja ja!» då han fick ögonen på sin egen skugga, som hånande aftecknade sig på väggen. Häpen stannade han ett ögonblick; der syntes ju i grotesk förstoring hans långa näsa och spetsiga haka, och dertill kom ju att nattmösstoppen med sin dinglande tofs liksom på trots rest sig strutaktigt i höjden.

Den stackars Ädelborg gaf sin hufvudbonad ett förtvifladt slag, tog ett afgörande steg upp i bädden och släckte fort lampan, gömmande i de mjuka kuddarne både sin profil och sin retsamma nattmössa.

För en mycket ung nygift fru, som känner sig rigtigt lycklig och hjerteglad, är brefvexling med en god fruntimmersvän en känslo-ventil, lika nödvändig för hennes andliga välbefinnande som luftvexling i rummen är för det lekamliga.

Allt sedan bröllopet hade Elisa afsändt åtminstone ett bref i veckan till sin afhållna Ruth, bref fulla af utropstecken, tankstreck, betydelsefulla understrykningar och långa post-scripta, dem vännen i Stockholm — ehuru mindre i behof af att meddela sig — regelbundet besvarat. Hon hade föresatt sig att söka rigtigt deltaga för Elisas lycka, att glädjas med henne, att lefva sig in i hennes intressen, och detta hade till en del lyckats, isynnerhet i början, då hon ännu egde qvar något af den öfverspända stämning, som hållit henne uppe vid Edvards och Elisas bröllop. Men ju längre tiden förde henne framåt, ju mera mattades hennes förmåga att känna sin väns sällhet som sin egen och att skrifva till henne på det sätt hon önskade. Ruths ansträngningar i detta fall drefvo henne slutligen att i sina bref antaga en ton af torr humor, som

bättre än något annat hjelpte henne att öfverskyla sitt i djupet blödande hjerta och som ofta hos Elisa framkallade den förmodan, att Ruth kände sig lyckligare i Stockholm än på landet och måhända i hufvudstaden gjort någon bekantskap som inverkat upplifvande på hennes annars så melankoliska humör. Elisa blef då icke öfverraskad att ibland i sin väns bref läsa små vinkar om en person som ofta besökte dem i Stockholm, en medelålders rik man, som allt mera syntes fästa sig vid henne, och snart fick hon fullständigt veta att denne hemlighetsfullt antydde tillbedjare var hofrättsrådet Ädelborg, en särdeles hederlig, hygglig och bildad man, med eget hus på Kungsholmen och en solid förmögenhet.

Under högtidligt tysthetslöfte hade Elisa anförtrott denna stora hemlighet till sin man, tillika med sin egen förvåning öfver att Ruth tycktes känna sig dragen till en person som i alla fall var så betydligt äldre än hon sjelf. »Litet egen är Ruth, det kan inte nekas!» sade Elisa med en liten tvärsäker runkning på hufvudet. »Hon har föresatt sig att vara allvarsam och förståndig till och med i sådant der man, efter hvad jag tycker, bör hafva rättighet att främst följa hjertats röst.»

Edvard hade lagt ifrån sig pennan på skrifbordet och lyssnade tankfull till sin lilla vackra hustrus ord.

»Är man säker på att, ifall hennes hjerta

har talat, hon då också fått följa dess röst?» tänkte han tyst för sig sjelf, men i samma ögonblick blåstes denna dunkla fråga bort när han såg upp på sin Elisa, som med ett solskensleende på de rosiga läpparna och glädjeskimmer i de milda mörkblå ögonen böjde sig ned öfver honom. En eldig kyss blef det svar han gaf, och så tänkte man inte mera på Ruth för den gången.

Smekmånadens heta temperatur hade hjelpt unga paret på Liljeby att finna vintern både kortare och mildare än hvad den varit i andra, vanliga menniskors tycke. De trefligaste körturer på tu man hand i kappsläde, med lilla frun väl ombonad och unge herrn som kusk, hade omvexlat med besök och återbesök grannarne emellan, och vid aftonlampan i lilla hvardagsförmaket hade man pratat, arbetat, läst högt och musicerat.

Så voro vintermånaderna tilländalupna under det trefligaste hemlif, och aprilsolen började smälta snön i skogarna. Här och hvar sipprade små rännilar i bergskrefvorna, ur mossan tittade redan de fjuniga rödbruna blåsippstånden fram. Snart begynte varma strålar leka som muntra amoriner mellan trädens nakna qvistar, och när Maj månad ingått, syntes de späda löfven öfver allt sticka ut. Blott några dagar ännu, och Liljeby på sin kulle låg öfverskuggadt af ett fint ljusgrönt nät.

Nere i trädgården, der mästaren och hans

biträde Peter sysslade med spade och knif, promenerade lilla frun på Liljeby längs de våta sandgångarna och utsåg med husmoderlig fundersamhet några förändringar, som skulle ske med rabatterna. Den korta bruna klädesdrägten med sitt nätta koftlif och den lilla runda skälskinnsmössan på det täcka hufvudet gåfvo henne ett förtjusande drag af barnslig käckhet, der hon raskt trippade mellan de stora vattenpussarna på sina små snabba fötter.

Än bar det af på tå emellan sparrissängarna med så stor ifver, att gamle mästarn rigtigt fick »knalla på» för att hinna med och höra hvad lilla matmor hade att säga, än stannade hon tvärt med en djupt begrundande min framför ett par buskar som skulle utdömas. Nu var emellertid trädgårdsfrågan bestämd tills vidare; mästaren och Peter lemnades att på tu man hand utbyta sina enskilda meningar om saken.

På gårdsplanen fick Elisa se Edvard, som vid ett af stenborden mellan träden höll på att öppna den nyss anlända postväskan.

»Är der bref till mig?» ropade hon muntert och skyndade fram till honom.

»Få se! Det tyckes som vore det blott till mig», och han upptog två bref med sin adress. »Nej, vänta, här låg ju ännu ett under tidningarna; det är till dig, Elisa.»

»Ruths stil!» utropade hon förnöjd, och började gå af och an på gården under det hon öppnade sitt bref. Hastigt genomögnade hon första

sidan och vände bladet. Långt hade ej hennes blickar hunnit ned på andra sidan förr än hon tvärt stannade och utbrast: »Nej, skall jag tro mina ögon?»

»Hvad är det som har händt?» frågade Edvard och såg upp från sitt affärsbref.

»Ja, kom bara hit, skall du få höra!» Och Elisa hoppade och klappade händerna.

»Låt mig se, hvad är det?» frågade han på nytt och räckte ut handen efter brefvet.

»Kan du inte gissa, Edvard? Ruth . . . är förlofvad!»

»Med Ädelborg?»

»Ja, naturligtvis; det var ju den stora hemligheten!»

I en fart slog det unga paret sig ned på en bänk och började tillsammans läsa Ruths bref med stor ifver. Ja, det var verkligen så: hofrättsrådet hade friat förra Tisdagen, och som i dag Torsdag skulle förlofningen eklateras. Ruth framhöll med värme och kraft allt det goda som med skäl kunde sägas om hennes fästmans karakter, bildning och samhällsställning; om hans yttre talade hon deremot icke.

De som nu så gladt läste hennes bref, anade ej huru många pinsamma intryck som lågo inhöljda i denna tystnad. O! hvad hade icke Ruths poetiska smak och skönhetssinne uthärdat just den dag då Ädelborg framfört sitt frieri! Mer än vanligt onkelaktigt styf hade han sett ut, der han i bästa svarta fracken och hvita,

pappersstyfva halsduken förlägen suttit midt emot henne på yttersta kanten af en stol. Huru förtvifladt hade han icke vridit på de ljusgula handskarnas allt för långa fingrar, innan han förmått utsäga hvad han hade på hjertat! Och när hon gifvit honom sitt högtidligt allvarliga »ja», och hofrättsrådet förtjust sprungit upp från stolen för att skynda fram till henne . . . ack! skulle hon någonsin kunna glömma det obehagliga ljudet af hans knarrande stöflar, och den gula silkesnäsduken, som vinkande hängde ned ur bakfickan?

Elisa dröjde begrundande vid Ruths beskrifning på sin fästmans egenskaper. Hon blef mer och mer öfvertygad om att hofrättsrådet måste vara något alldeles utmärkt, då Ruth med sina stora moraliska fordringar kunde uttala sig så som hon gjort i brefvet. »Men», sade Elisa eftersinnande, »jag ville ändå bra gerna veta hur den store mannen ser ut.»

»Han är ful, det kan du lita på!» svarade Edvard med öfvertygelse. »När en nyförlofvad ung flicka skrifver till sin bästa vän en hel sida om sin fästman, och inte säger ett enda ord om hans vackra ögon, då misstänker jag starkt att han vindar, eller något sådant.»

»O! den arma Ruth!» utropade lilla Elisa och slog sina armar hårdt omkring sin vackre, ridderlige Edvard, liksom hon velat skydda honom från all skadlig inverkan af den långa rad gulbleka hofrättsråd, hvilka i de mest komiska

skepnader nu defilerade genom hennes inbillnings laterna magica.

»Arma Ruth! Jag hoppas ändå i det längsta, Edvard, att du måtte bedraga dig! Men låt oss nu vidare se hvad hon skrifver.» Och Elisa uppläste halfhögt:

»Vi komma att utflytta till Frommesta före midsommar. Mamma vill att vårt bröllop skall stå på landet i slutet af Augusti, hvarefter meningen vore att Ädelborg och jag skulle göra en resa till Edinburg, der min fästman har en gammal god vän, professor Washbourne; sedan hafva vi för afsigt att uppehålla oss under ett års tid i utlandet, dels i Tyskland, dels i Frankrike och Italien.»

»Det är märkvärdigt», afbröt Elisa, »att alla menniskor genast skola ut och resa, bara presten sagt amen öfver dem, utom du och jag, som veta att uppskatta vårt lilla paradis på Liljeby. Det skulle gladt mig så mycket att just nu få vara tillsammans med Ruth, när hon kan börja att råda sig sjelf.»

»Det der låter något», smålog Edvard med skälmsk ömhet och drog henne intill sig; »en liten fru som talar om att rå sig sjelf? Jo, jag tackar! Men allvarsamt taladt, det är ju naturligt att Ruth vill se sig om i verlden, och dessutom stod det ju något mera i kanten på brefvet om att hon ej varit rigtigt rask på senare tiden; hvad kan då vara bättre för henne än ombyte af luft och litet omvexling?»

»Ja, du har rätt, en badsejour utomlands bör man rigtigt tillråda henne för att styrka sig. Mins du hur blek hon såg ut sista gången de voro här?»

»Jag tror väl», sade han och bläddrade tankspridt i sina affärsbref.

»Du är då alltid så likgiltig, Edvard, när det gäller min snälla Ruth! Kanske du inte en gång mins att hon, stackars liten, svimmade första gången hon var med oss här?»

Edvard höll alltjemt ögonen fästade på sina papper. »Jo, när du nu påminner mig, kommer jag mycket väl ihåg det, men sedan dess har ju Ruth varit rask; det är först nu på våren som hon åter igen varit skral?»

Han steg upp och såg på klockan. »Redan tu? Nej, det här går inte an; jag måste ut på egorna nu, om jag skall hinna vara hemma innan fyra. En kyss, lilla frun! och farväl på en stund.»

»Under tiden», sade Elisa, »går jag och skrifver till Ruth, och jag ämnar helsa mycket ifrån dig, fast du inte bedt mig göra det, stygge man!»

Hon viftade farväl med sin lilla runda pelsmössa och försvann genom dörren till verandan.

Edvard gick med snabba steg framåt vägen till sin utgård; han gjorde upp i sitt hufvud beräkningar för väganläggningar och dikningar, han undersökte brolagningar och inhägnader, men ingenting tycktes i dag vilja gå så hurtigt

och bra som vanligt, ty på botten af tankarnas hemlighetsfulla djup skymtade ett blekt ansigte med mörka, lidelsefulla ögon och ett par purpurläppar som hviskade: »Edvard, hvarför fick jag ej bli din?»

Sommaren var kommen; i skog och på äng rådde lif och lust, och foglarna qvittrade kärleksqväden dagen lång för att hinna med allt hvad de hade att säga innan midsommar. Ja, det var så härligt ute på landet som det kunde vara, och det tyckte också smedens lilla Frida på Frommesta, som efter slutad läsning för skolmamsellen i byn sprungit ner till ån för att bada.

Under det hon fort befriade sig från sin korta yllekjol och sin lilla tröja, tänkte hon på den snälla fröken Ruth, som i dag skulle komma åter till Frommesta med sin mor och sin fästman. Lilla Frida höll så hjertligt af »*sin* fröken», — som hon kallade henne, — hon ville också vara rigtigt ren och fin när nu herrskapet kom ifrån Stockholm, så att fröken kunde se att man inte glömt hvad hon sagt när hon reste i höstas. »Låt se, hur var det?» tänkte lilla Frida; »jo, vänta, så här sade hon: 'Lofva mig att du möter mig snygg och putsad när jag kommer tillbaka, och att du då ordentligt kan berätta mig alla kapitlen i din bibliska historia ända till profeten Daniel.'»

»Ja, det lofvade jag min fröken, och det har jag hållit!» sade lilla Frida triumferande och tog ett muntert språng ut i ån, der vattnet stänkte henne högt öfver hufvudet och kom näckrosbladen vid stranden att häftigt gunga.

Ack! så skönt det var att blunda och fort doppa ned det lilla rosiga ansigtet i den klara, finkrusiga ån, alldeles som foglarna bruka göra, och så titta upp igen och låta de glittrande vattenperlorna rulla i tusental öfver panna och kinder! Ja, lilla Frida ville aldrig sluta; än sprang hon upp på stranden och hoppade i gräset som ett litet, ystert föl, än var hon åter nere och plaskade. Men plötsligt stannade hon midt i sina sqvalpande öfningar; var det ej en vagn hon hörde rulla på vägen? Inte kunde väl herrskapet redan komma?

Lilla Frida fick mycket brådtom att bli torr och klädd, och så bar det af i full fart på de små nakna fötterna.

Ganska rigtigt, det var stora herrskapsvagnen som körde upp på gården. Lilla Frida skämdes smått att visa sig så slarfvigt klädd; bakom en af lindarna på gården stod hon, tittande så mycket hon förmådde, med händerna på ryggen. Hon såg sin fröken stiga ur vagnen, och en herre, som såg ut som en farbror — tyckte barnet — hjelpte henne ned, och med dessa vigtiga nyheter skyndade Frida hem till mor och småsyskonen.

»Det var godt att åter befinna sig här!» ut-

ropade friherrinnan Beate, när hon i förstugan med verklig förnöjelse välkomnade sin blifvande måg och kysste honom på pannan. »Jag hoppas Ädelborg skall trifvas i numro sex, jag menar det gästrummet som vetter åt trädgården»; och friherrinnan tog hofrättsrådets arm och förde honom ett stycke fram i korridoren, der hon öppnade en dörr, medan Ruth gick uppför trappan till sitt rum.

Trött till själ och kropp kände hon sig; det var skönt att en stund slippa se någon menniska, och sedan hon tagit af sig hatt och kappa, kröp hon upp i sitt gamla trogna soffhörn, der hon allt ifrån barndomen haft sina käraste läse- och tänke-stunder; men hvilken förändring hade icke föregått i hennes lifsåskådning under alla dessa år, dem hon nu öfverfor med en vemodig blick. Var det verkligen samma Ruth? denna häftiga, passionerade, sig sjelf mödosamt betvingande natur, som nu med sorgmodig undergifvenhet gick in på att söka åldras i kapp med ett gammalt hedervärdt hofrättsråd? som med tacksamhet erkände honom vara sin räddare?

Hon skakade sjelf tviflande på hufvudet och, i det hon fattades af en bitter skrattlust, tyckte hon sig se hofrättsrådet som en ny Sanct Göran i grön syrtut spränga fram till hennes befrielse, med guldknappskäppen i högsta hugg. Det var länge sedan stackars Ruth skrattade, men detta var ett skratt som gjorde ondt, och hon föll i häftig gråt.

Men det gick ju icke an att sitta uppe för sig sjelf; hon måste ju tänka på att gå ned till de andra.

Beslutsamt reste hon sig upp, gick fram till toalettbordet och började släta sitt hår, då en blyg knackning hördes och smedens lilla Frida tittade in genom dörren.

»Åh, är det du, min stumpa!» utropade Ruth, borttorkande tårarne och skyndande emot barnet med öppna armar.

Lilla Frida neg vackert och räckte fram en liten korg, flätad af lönnlöf, i hvilken lågo några nyss plockade näckrosor med skälfvande vattendroppar på bladen.

»Det här skulle *min* fröken ha!» hviskade hon högt rodnande.

»Tack, min lilla, kära unge!» Ruth tog korgen och ställde den på bordet, i det hon rörd tryckte barnet intill sig. »Jag ser», fortfor hon ömt, »att du inte glömt hvad jag bad dig om när jag sist var här; du ser ju så snygg och nätt ut.»

»Och jag kan också berätta de der kapitlen i bibliska historien, som fröken sade att jag skulle lära mig!» sade lilla Frida med sjelfkänsla och glädjetindrande ögon.

»Bra, min unge! Du skall också få se att jag haft dig i tankarna denna vintern. I min koffert har jag en treflig yllekofta, som jag stickat åt dig, och några par goda strumpor; men jag hinner först i eftermiddag packa upp mina

saker, ty jag ser klockan är mycket. Adjö så länge, barn lilla; vi råkas snart!»

Frida fick en huld klapp på kinden och lemnade öfverlycklig sin frökens rum. »Jag skall plocka friska blommor till henne hvar enda dag!» tänkte lilla flickan förnöjd. Hon såg på alla menniskor hon mötte så gladt och frimodigt, som skulle de klara, upprigtiga barnaögonen velat säga: »Kan ni inte se hur genomsnäll lilla Frida vill vara?»

Ruth var innerligt fästad vid sin lilla skyddsling; barnets okonstlade tillgifvenhet hade redan ofta hjelpt henne igenom mörka, ödsliga stunder. Också nu efterlemnade den i själen en mild, välgörande ljusstrimma.

Med lättadt sinne mötte hon i gamla, bruna förmaket sin mor och Ädelborg, och middagen — från hvilken Ruths böner förmått aflägsna alla hydroniska anrättningar — föll sig treflig nog, tack vare hofrättsrådets visserligen litet pedantiska men sakrika konversation.

Eftermiddagen tillbringade de förlofvade i Ruths älsklingsrum, biblioteket, medan friherrinnan var sysselsatt inne hos sig.

Denna hvilande stillhet, denna allvarsamma omgifning af goda böcker verkade välgörande på bådas stämning; här närmade deras litterära sympatier dem till hvarandra. Öfver det gapande afstånd, som åren lagt emellan dem, började här att småningom byggas en liten bro, i hvilken Ädelborgs gedigna beläsenhet och Ruths glö-

dande begär efter vetande utgjorde solida beståndsdelar.

I biblioteket glömde hon hans gammalaktiga fasoner; der var han blott för henne en ädel, sanningstörstande ande, som med klarhet och ofta med utsökt smak lade i dagen sitt gedigna kunskapsförråd och sitt eget upphöjda åskådningssätt.

Regelbundet hvar dag användes åtminstone ett par timmar till läsning i biblioteket, der utom den rika boksamlingen förvarades en stor mängd förträffliga kopparstick och gravyrer.

Friherrinnan Cederstolpe iakttog med stegrad belåtenhet det närmande som inträdt emellan Ruth och hennes fästman; hon störde dem aldrig under deras biblioteks-timmar, och när lyckligen och väl alla presentationsvisiter hos slägt och grannar voro öfverstökade, tyckte sig friherrinnan gerna för sin del kunna börja återtaga den gamla vattenkuren — efter hvilken hon storligen längtade —, nu då Ruth var upptagen på egen hand.

I huset hade inträdt en lugn hvardagstrefnad; den nervösa öfverspänningen hos Ruth hade stillats något sedan hon återsett Edvard och Elisa. Den förstnämde hade lyckönskat henne just på det fåordiga men från hjertat gående sätt som hon tänkt sig, Elisa hade som vanligt öfverhopat henne med ömhetsbevisningar, och båda hade de tagit emot Ädelborg med en så

aktningsfull hjertlighet, som skulle de redan lärt känna honom.

Oaktadt Ruths helsa emellanåt var vacklande, kände hon sig i det hela starkare än den sista tiden i staden, och hvardagslifvet på Frommesta hade aldrig förekommit henne så lugnt behagligt som nu, hon måste erkänna det för sig sjelf med en viss vemodig förundran. Möjligen låg skälet deri att hennes mor helt och hållet upphört med sitt stränga bevakningssystem; hon kunde handla mera fritt, sysselsätta sig efter egen smak och göra långa skogsvandringar, ibland ensam, ibland med Ädelborg, som älskade naturen lika högt som hon sjelf och med hvilken hon kunde tala som med den hängifnaste bror; det var ju ett ädelt hjerta som älskade henne, och måhända förstod henne bättre än någon hittills gjort.

På sina promenader ställde Ruth gerna sina steg bort till den gamla älsklingsplatsen i parken vid stora eken, helst när hon var allena, ehuru det lilla skrinet, som der haft sin plats, försigtigtvis blifvit förflyttadt till en chiffonnierlåda i hennes rum.

En dag, då Julisolen kändes qväfvande i rummen, fick Ruth stor lust att uppsöka sin skuggiga ek, och med en bok i handen skyndade hon ut i de svala alléerna.

Friherrinnan Cederstolpe låg i packning, Ädelborg var fördjupad i brefskrifning, och öfver hela huset hvilade den tunga bedöfning,

som en ovanligt het sommardag gerna förer med sig.

Ruth satte sig ned på bänken under trädet, och sedan hon strukit bort håret från sin däfna panna, öppnade hon boken. Men hela svärmar af surrande och stickande insekter tycktes under doft mummel vilja göra henne platsen stridig; för att få läsa blott några rader i sänder ostörd af deras ständigt återkommande anfall, måste hon flitigt vifta omkring sig med näsduken. Nej, i dag var det outhärdligt! Det vore bestämdt bättre att återvända till biblioteket.

Hon steg förtretad upp och började gå hemåt, då hon plötsligt tyckte sig höra ett besynnerligt rop. »Hvad var det?»

Hon stannade och lyssnade. »Nej, ingenting!» och hon gick vidare. »Tyst! ljöd ej ropet igen?» Jo visst, och nu på nytt, ännu mera tydligt.

»Min Gud, hvad kan det vara? Det kom bestämdt från denna sidan!» och en ilning af förskräckelse bäfvade igenom hela hennes varelse.

Fort skyndade hon utför en sidoallée, som förde ner till ån; ropen hördes allt högre. »Ja, det var säkert här; hvad hade händt?»

Under tusen oroliga frågor sprang hon i stark fart mot stranden; nödropen ljödo nu alldeles tydligt från motsatta sidan af ån, ja, ja, det var der! Nu såg hon det, en korg full med näckrosor låg på gräset, och ej långt derifrån,

just der ån var som djupast, syntes lilla Fridas hufvud svagt höja sig öfver vattnet, under det hennes små händer krampaktigt sökte hålla sig fast vid en utskjutande albuskes qvistar.

I samma ögonblick stod det klart för Ruth att barnet varit ute för att plocka blommor åt *sin* fröken, och med förtviflan såg hon sig om efter någon hjelpande varelse; nej ingen, ingen! Och spången var allt för långt borta. Hvad var att göra?

Fort kastade Ruth ifrån sig bok och parasoll och sprang utan tvekan ned i ån. Vattnet räckte henne öfver knäet; ju närmare hon kom stället, der det stackars barnet kämpade för lifvet, desto djupare blef bottnen, och sega sjöväxter hindrade hennes rörelser. Snart nådde vattnet henne till axlarna, men Ruth märkte det icke; orörlig hängde hennes ångestfulla blick vid hennes lilla skyddslings hand, som ännu höll fast sitt tag. Nu hördes ett svagt rop om hjelp, den utmattade barnhanden släppte sitt fäste, och hufvudet sjönk under vattenytan.

Men i det samma var också Ruth vid målet. Flämtande af ängslan fattade hon häftigt i det halft medvetslösa barnet och lyckades, icke utan stor ansträngning, att få det med sig upp på stranden.

På afstånd såg hon trädgårdsdrängen, som med ett par vattenkannor i händerna tycktes ämna sig ned till ån, och hon började högljudt ropa »Matts! Matts!»

Drängen stannade och såg sig om, fick ändtligen syn på de två nere vid stranden och skyndade dit full af gapande förvåning.

I korthet upplyste Ruth honom om hvad som nyss tilldragit sig, och bad honom taga lilla Frida — som nu började öppna ögonen och titta omkring sig med undran — för att bära henne hem till smedens.

Sjelf skyndade Ruth, drypande af vatten, den kortaste vägen upp till sig, för att så fort som möjligt blifva befriad från den isande kyla, hvilken kom henne att hacka tänderna. Hennes omklädsel var nyss slutad då middagsklockan hördes ringa i förstugan; och snart lyssnade friherrinnan Cederstolpe och den förfärade Ädelborg till beskrifningen om hvad som händt, men med sådan häpenhet, att de alldeles skulle glömt bort sina sopptallrikar, ifall ej Ruth leende påmint dem derom. Sjelf förmådde Ruth nästan ingenting smaka, en svår tyngd kändes i hufvudet, och iskalla rysningar ilade öfver rygg och axlar.

Friherrinnan Cederstolpe var så upptagen med detaljerna af förmiddagens händelse och de olyckor som kunnat blifva en följd deraf, att Ruths mattighet och bristande aptit alldeles undgingo henne. Hofrättsrådet deremot hade med bekymmer och oro iakttagit sin fästmös trötta utseende så väl som hennes kraftiga ansträngningar att hålla sig uppe.

Under den vanliga eftermiddagsstunden i bi-

blioteket såg Ädelborg ofta oroligt forskande upp öfver bokkanten, och lät länge sin blygt frågande blick hvila på Ruth, der hon med en lätt feberrodnad satt lutad öfver några gravyrer, som lågo på bordet.

Hon märkte det, förstod hvad han tänkte och sade, vänligt räckande honom handen: »Tack! var lugn, min vän, jag skall tidigt gå till sängs i afton; får jag bara sofva i natt, är jag nog åter rask i morgon.»

»Det gifve Gud!» suckade hofrättsrådet och strök bort något ur ögat, som skymde bokstäfverna i Horatii Oder.

Natten förde icke med sig någon hvila för Ruth. Förgäfves tillslöt hon ögonen med fast föresats att somna; en brännande feberoro hindrade henne att ligga stilla, och mot morgonen började hon känna stickande smärtor vid hvarje andedrag.

När Eva, hennes jungfru, kom in för att väcka henne, studsade hon vid anblicken af frökens sjuka utseende; Ruth lugnade henne och ville försöka att lemna sin bädd, men hufvudet kändes tungt som bly; hon förmådde ej att lyfta det från hufvudgärden.

Under dagens lopp tycktes Ruths tillstånd snarare försämras än förbättras, och hofrättsrådet bönföll friherrinnan att afstå från sina ex-

perimenter med hydroniska kurer och läkemedel; ändtligen segrade han och doktorn efterskickades.

Budet träffade honom icke hemma; först om ett par timmar var han att förvänta. Emellertid ökades febern synbart, och vid doktorns inträde såg Ruth upp på honom med en så hemskt strålande glans i de sköna, mörka ögonen, och en sådan glöd på kinderna, att han med häpnad undersökte pulsen och ruskade på hufvudet.

»Detta är ganska allvarsamt», mumlade han betänkligt; »här måste allt göras för att hindra en hotande lunginflammation; bästa friherrinnan Cederstolpe, följ för all del noga mina ordinationer, och låt oss inte använda huskurerna denna gång!» tillade han med en viss skärpa, som förrådde misstroendet för doktor Hydronius såsom läkare.

I stor hast skickades bud efter medikamenter, en skärm ställdes skyddande omkring sängen, och jungfru Eva installerades i rummet utanför den sjukas.

Det led mot qvällen; en stark rodnad flammade på Ruths kinder, der hon låg med slutna ögon, talande halfhögt några korta, orediga meningar för sig sjelf. Friherrinnan Cederstolpe böjde sig ned emellanåt för att söka uppfatta hennes ord, men fåfängt. »Endast osammanhängande ord», hviskade hon häpen till den stackars Ädelborg, der han, med pannan lutad i handen, bekymrad satt i soffhörnet invid skärmen.

Friherrinnan Cederstolpe vakade sjelf denna natt öfver sin dotter, som ändtligen efter midnatt fick ett par timmars ro.

Under vacklande mellan hopp och fruktan hade fyra dygn framskridit; ännu såg doktorn alltjemt mörk och orolig ut. Från Örnstaholm och Liljeby kommo ständigt nya bud med förfrågningar om den sjukas tillstånd, och alltid samma svar: »inflammationen har spridt sig något mer än i går; doktorn var inte nöjd sist han besökte den sjuka».

Elisa hade ansatt sin man med böner att få resa till Frommesta på ett par dagar; hon ville så gerna vara sin afhållna Ruth till nytta, hjelpa till att vårda henne och vaka om nätterna; sist hon var på Frommesta, för två dagar sedan, hade hon ju blott fått se sin vän ett kort ögonblick. Edvard lät henne genast resa.

Hon hade ingen möda ospard att öfvertala sin kärfva tant Beate, som slutligen med knapphändig tacksamhet biföll hennes förslag att åtminstone under den kommande natten få vaka i sjukrummet, helst hon sjelf började känna sig helt utmattad; och när aftonen var inne, smög Elisa sakta till soffan, der hon i nattrock skulle tillbringa natten på andra sidan skärmen.

Hon hade förut på eftermiddagen passat på en stund, då febern tycktes minskad, för att sakta kyssa Ruths lilla hand, hvars slappa blekhet och redan begynnande afmagring förde tan-

ken på ett fallande hvitt rosenblad om hösten. Vid beröringen af Elisas läppar hade Ruth långsamt öppnat ögonen, och kring hennes halföppna mun hade irrat ett matt leende af igenkännande.

Nu, då Elisa varligt på tå sträckte sig fram på sidan om skärmen, såg hon Ruth ligga orörlig med slutna ögonlock, och den korta, men jemna andedrägten lät hoppas att hon inslumrat.

I denna lugnande förmodan lade sig Elisa på sin bädd. Först flögo hennes tankar hem till Liljeby, der Edvard fått sakna henne både vid middags- och thébordet, och icke utan hemlig tillfredsställelse sade hon sig sjelf, att en lycklig, ung äkta man egentligen hade rätt godt af några dagars svältkur i känsloväg; derpå återvände hon småningom till sin oro öfver Ruths sjukdom, allt under det hon med vidöppna ögon låg och såg upp i taket på den dallrande, runda ljusfläck, som lampans återsken framkallade, — denna sjukrummets gulbleka måne, hvars melankoliska sken så väl brukar stämma öfverens med både den sjukes och den vakandes halfsofvande tankar.

Huru än Elisas ögon följde den matta ljusningens ovissa kontur, började likväl ögonlocken mer och mer gifva efter för en ung och sund naturs obetvingliga behof af sömn; de slöto sig småningom, och snart låg Elisa försänkt i slummer.

På andra sidan skärmen rådde under nära två timmar samma stillhet; men fram mot ett på

natten började Ruth oroligt vända på hufvudet, och med händerna gjorde hon emellanåt häftiga, afvärjande rörelser.

Plötsligt slog hon upp ögonen och såg sig förskräckt omkring; spejande stirrade hon på ett mörkt föremål borta i kakelugnsvrån: »Är hon ännu der?» mumlade hon ängsligt. »Åh nej! det är ju blott min klädning, som ligger på stolen; jag tyckte ändå så tydligt att jag såg henne, den hemska, svartklädda porträttdamen, stå här framför mig. Hur var det nu? Har jag kanske drömt alltsammans? Nej! Här tätt bredvid mig såg jag Edvard och Elisa; de hade så mycket att säga mig och jag lyssnade uppmärksamt, men då öppnades dörren, Elisa sprang ut för att se efter om der var någon, och han och jag blefvo ensamma; han såg på mig så ömt och ville tala sakta ett par ord i mitt öra... men hu! Då kom hon, den dystra Christina Cronskjöld, och ställde sig så olycksbådande och mörk emellan oss; hon läste upp sin vers, den der versen om hur hon längtade ner i den tysta mull... hur var det nu? Jo, nu mins jag: »Ty af sorg hennes hjerta månd' brista!»

Ruths trötta ögon slöto sig, men det vexlande uttrycket kring munnen antydde att tankarna fortfarande voro i verksamhet.

Åter såg hon upp, blicken irrade halfdrömmande omkring på de närmaste föremålen och stannade vid ett litet bord nära sängen; den öfverfor medikamentsflaskorna och klockställnin-

gen för att eftersinnande dröja vid ett litet, svart skrin, på hvars metallhandtag lampskenet kastade en glänsande ljusglimt. Det var skrinet från eken, som för några dagar sedan under en ensam stund tagits fram ur chiffonnierlådan och ännu stod qvar.

»Skrinet ja!» mumlade Ruth, ansträngande sig för att samla sina orediga tankar, »och *hans* porträtt som ligger der...» Feberns vådeld började åter brinna i hennes ögon, och blodet steg henne åt hufvudet. Hon satte sig upprätt i sängen och utsträckte fubblande händerna efter skrinet... »Tänk om!» hviskade hon brådskande, ... »i den tysta mull... och ingen får se porträtterna, nej ingen! ingen!»

Med glänsande ögon och uppblossande feberkraft grep hon skrinet; hennes magra, hvita små händer skakade, blicken var ångestfullt spänd, men det lyckades; tungt nedföll på täcket hennes kära skatt, och hon signade utmattad ned mot kuddarna; »jag orkar inte! ack, jag är så trött!» suckade hon klagande.

Men en liten stund derefter vaknade på nytt hennes feberoro; handen famlade letande på halsen tills den hittade bandet med nyckeln. Samlande hela sin styrka, bjöd hon till att öppna skrinet, låset gick slutligen upp, och hennes skälfvande fingrar fingo fatt i ett af de gamla pappersbladen. Skygg såg hon sig omkring, förde papperet häftigt till sina läppar och gjorde en ansträngning för att rifva sönder det; men

nej, det ville inte gå, papperet var starkt, och hon så fubblande, så matt; blott en obetydlig refva syntes derpå; hennes ögon slöto sig och hon föll tungt tillbaka i bädden.

Elisa hade vaknat och lyssnade. Hon hörde bestämdt något röra sig. »Så besynnerligt! Det var ju som ett prassel af papper?»

Hon skyndade upp och tittade förskräckt fram bakom skärmen.

I samma ögonblick vände Ruth sina undrande ögon ditåt, blef plötsligt varse Elisa, slog båda händerna för ansigtet och kastade sig med ett skärande ångestskri ned i kuddarna.

»Min Gud! min Gud! hvad betyder detta?» utropade Elisa och skyndade fram, darrande i hvar enda led.» Hvad är det som kunnat framkalla en sådan kris? Ruth! älskade Ruth, säg ett ord! svara mig?» Men intet svar, endast ljudet af hennes korta, flämtande andedrägt, och handens krampaktiga rörelser på täcket.

Elisas ögon föllo på det öppna skrinet; hur hade det kommit dit? Några lösa papper såg hon på bottnen. Men hvad är detta? Här på täcket ligger ju ett hårdt hopskrynkladt blad.

Ifrigt tog hon det, vecklade upp det och såg . . . nej! det var omöjligt, det måtte visst vara en synvilla! Andlös skyndade hon bort till lampan, höll pappersbladet tätt under lågan, och med ett qväfdt rop af bestörtning och smärta igenkände hon Edvards anletsdrag, tecknade af

en hand som noga följt ett skarpt iakttagande ögas säkra uppfattning.

Under den illa medfarna teckningen stod ett halft utplånadt datum och ett årtal.

»Alltså för fem år sedan! då redan . . . Ack! min arma, min älskade Ruth!» hviskade hon med en återhållen snyftning.

Men hon tyckte sig höra en rörelse; hastigt hemtade hon sig, stoppade porträttet i fickan och återvände till sängen.

Ruth låg med öppna ögon, blekare och synbart lugnare än nyss. Med en betecknande liten böjning på hufvudet vinkade hon till sig Elisa, som lade sig på knä vid bädden och lutade ansigtet mot vännens hand.

»Du är ju min barndomsvän, du min Elisa!» hviskade Ruth med ett matt leende och klappade famlande hennes hufvud. »Ser du skrinet der! Läs igen det nu här framför mig och sedan . . .» Hennes röst blef lägre och osäker: »låt det följa mig i kistan . . . det tar så liten plats.»

Ett par sekunder teg hon stilla; endast Elisas snyftningar störde tystnaden. Ruths hand strök smekande utefter vännens kind. »Barndomsminnen», tillade hon sakta, »barnsligheter! . . . men ändå!»

Elisa låg qvar vid sängen, omslutande Ruth med ena armen, kyssande åter och åter den lilla bleka handen.

»Skynda!» hördes på nytt den afmattade stämman. »Skjut inte upp; gör det nu!»

Omärkligt sköt Elisa in det halft sönderrifna porträttet i skrinet, läste igen det och hängde bandet med nyckeln kring Ruths hals, under det hon sakta berörde hennes böljande hår, genomfuktadt af nattsvetten.

»Tack, det var godt! Låt mig nu kyssa dig, min Elisa; sedan vill jag försöka att sofva.»

Elisas bedröfvade hjerta öfverflödade af ömhet, af medlidande; hon hviskade i sin väns öra ord af den varmaste, hängifnaste vänskap, och öfver Ruths ansigte hvilade ett ljuft uttryck af frid och stilla glädje.

Ofta, när Elisa under de förgångna åren brukat uttala sin tillgifvenhet för Ruth på sitt varma, ibland öfversvallande sätt, hade denna erfarit det vemodiga intryck som så ofta brukar qvarstanna på bottnen af hvarje jordisk fröjd — något liknande försmaken af ett stundande afsked —, men nu hade denna känsla förändrats. Ruth befarade ej mer att mista vännens tillgifvenhet, nej, hon kände tydligt att nu var det hon sjelf som skulle gå bort, och dit hon gick, der skulle hon ej mer behöfva hvarken att sakna eller mista.

Hon knäppte ihop händerna, och få minuter derefter tillkännagaf den jemna andningen att hon somnat.

Morgonsolen lyste vänligt in i sjukrummet när Ruth å nyo öppnade ögonen. Vid sängen

satt Ädelborg, betraktande henne med denna bedröfvade, undrande blick, som tillgifna hundar fästa på husbonden, när de se att något fattas honom.

Med ett svagt leende sträckte hon ut handen emot honom och sade långsamt och tydligt: »Tack, du ömma själ! Sedan pappa dog, har ingen varit så god emot mig som du.»

Han böjde sig gråtande ned öfver den lilla smekande handen och försökte att tala. I samma stund föllo hennes blickar på en frisk krans af förgätmigej, som såg ut att nyss hafva blifvit lagd på bordet invid sängen. »Ack, så vacker!» log hon barnsligt; »det är nog från min lilla Frida?»

»Ja», suckade Ädelborg, borttorkande sina tårar.

»Det kära barnet! Lofva mig», fortfor hon bedjande, »att du tar litet hand om henne när jag är borta; hon behöfver det så väl; en fin natur . . . ett ömt litet hjerta . . . och modren så grof, så rå . . . ack, lofva det!»

Hon såg ännu en gång på den lilla kransen och tillade: »Det är en af de förgätmigej, som jag räcker dig ifrån min dödsbädd, Ädelborg.»

»Ja, jag lofvar dig! . . .» Han kunde icke mer; öfverväldigad af rörelse skyndade han häftigt ut ur rummet under krampaktig gråt.

I dörren mötte han friherrinnan Cederstolpe och läkaren, men han såg dem ej. Utom sig af sorg sprang han utför trappan, tyckte sig som

i en dröm skymta grefve Cronskjöld och Edvard, stigande ur vagnen vid porten, och störtade in i sitt rum, der han kastade sig ned vid soffan och grät högt i sina händer.

Emellertid undersökte doktorn noga den sjukas tillstånd, som han fann mycket försämradt. Begrundande höll han handen på pulsen och stirrade ned framför sig, der han satt tyst vid sängen.

»Hur är det nu? Ack, säg oss!» frågade friherrinnan Cederstolpe ångestfullt, i det hon vinkade åt sin bror, som varsamt tittade in genom dörren.

»Dåligt, mycket dåligt!» mumlade doktorn mellan tänderna; »man kunde ju tänka sig», tillade han, dragande på orden, »att ungdomen möjligtvis förmådde göra något, men krafterna äro så klena, så klena.»

Ruth hade icke hört hans ord, men hennes blick följde forskande uttrycket i hans ansigte, med den skarpa iakttagelseförmåga som man ofta finner hos dödssjuka personer. »Åh nej!» log hon matt, »det går inte; men jag ville så gerna få tala med den käre gamle prosten i dag!» Elisa nickade och försvann.

Friherrinnan Cederstolpe såg efter henne med ett blandadt uttryck af bestörtning och hemlig förtret. Hon hade ju på morgonen skrifvit till pastor X. i staden och bedt honom komma. Men en blick på den sjuka öfvertygade henne

om huru tvifvelaktigt det vore, att pastorn skulle hinna infinna sig i rättan tid.

På eftermiddagen kom Elisa tillbaka, åtföljd af sin far. Han tog sitt dyra skriftebarns hand i sin, och under en lång stund varade emellan honom och Ruth ett lågmäldt samtal, med enkla, men djupgående frågor å ena sidan och trosvisshetens fridfulla svar å den andra. Derefter uppläste prosten med hög stämma det andra Corinther-brefvets femte kapitel; när han kom till slutet, såg han uppmärksamt på den sjukas ansigte; hennes läppar rörde sig nästan omärkligt.

Han lutade sig ned, noga lyssnande.

»Amen!» susade det förbi hans öra. Ännu en gång uppslog hon sina sköna, mörka ögon; de tycktes skönja i fjerran någon outsägligt härlig syn; öfver hennes bleknande drag gick en plötslig ljusning, ögonlocken slöto sig halft . . . och anden hade flytt i en salig suck.

Alla föllo på knä i en tyst bön. Dödsstillhet hvilade öfver rummet, blott störd emellanåt af en snyftning eller klockans pickande. Då hördes en blyg knackning på dörren, och lilla Frida smög in med en korg näckrosor i handen.

Elisa gick bort till flickan, som försagd stannat och häpen såg sig omkring.

»Tack, lilla Frida», sade hon hviskande och drog henne ömt intill sig; »nu behöfver fröken Ruth inga blommor mer, ty hon är död.»

»Död?» upprepade barnet förvånadt; »men hon ligger ju der, *min* fröken, och sofver?»

»Ja det är hennes kropp som du ser der, lilla Frida, men hon sjelf, hennes själ, är deruppe!» snyftade Elisa sakta och pekade upp mot den i guld och purpur strålande aftonhimlen.

»Men säg, hur kom hon dit?» frågade lilla Frida ifrigt; »flög hon bort som en fogel?»

»Ja, barn lilla, som en fogel, när den glad flyger ut ur buren!»

Och stackars Frida stod med fingret i munnen och såg undrande på sin fröken, der hon låg så snöhvit; och barnet tänkte på hur skönt det måtte vara att få vingar och kunna svinga sig allt högre och högre upp genom himlarna.

FRÅN BARNDOMSVERLDEN.

I.

Moster Margretha.

När ungdomsåren svunnit hän, och en öm, älskande qvinna befinner sig vid den höstligt kulna tidpunkt som halft satiriskt benämnes »den viss ålder», kan lätt en ofördelaktig förändring i sinnesstämning och sätt att vara inträda, isynnerhet hos den ogifta. Än gifver sig bristen på inre jemvigt tillkänna i en feberaktig törst efter verksamhet — helst *utom* det område, som af Försynen blifvit henne anvisadt, — än yttrar den sig i en missprydande manhaftighet i uttryck och fasoner, än i pjunkig gudfruktighet eller i dess motsats, nemligen en emancipérad verldslighet.

Hvad äro i sjelfva verket alla dessa mer eller mindre sjukliga ytterligheter annat än konvulsiviska, smärtfulla ryckningar af ett hjerta, som innerst lider och vrider sig under känslan af en gränslös ödslighet.

Mången bär' sålunda i tysthet på en tärande smärta, som hon är för stolt att anförtro åt någon, ty den skulle i de flesta fall blott mötas

med hån; och hvem i den sträfvande, äflande myrstack som kallas verld, gifver sig väl tid att stanna ett ögonblick för att öfvertänka huru det kommer sig att en gammal fröken ser så förunderligt beklämd och orolig ut?

Har icke den ensamma qvinnan under sin föregående lefnad allt mera lärt hvart hon skall rigta sin själs trötta blick i den tid, när allt tyckes börja gulna och vissna på hennes väg, då är hon i sanning olycklig. Hon känner sig då som en objuden snyltgäst, beskådande blyg och försagd de lyckliges fullsatta bord; som ett enstaka, melankoliskt frågetecken midt ibland de gladt öfvermodiga eller flegmatiskt öfvermättade gästerna vid den matrimoniala sällhetens buffet.

Till dessa missmodiga iakttagare af andras familjeglädje hörde lyckligtvis icke *den* gamla fröken, som barnen i det Ihlstjernska hemmet omfattade med så mycken kärlek under namn af »moster Margretha»; nej, hon förstod huru man under försakelse kan lära den stora konsten att hjertligen glädjas med de lyckliga och så sörja med de bedröfvade, att deras sorg dervid kännes mindre bitter.

Innan Margretha på fullt allvar blef en »*moster* Margretha», hade hennes ungdom obemärkt förflutit långt borta i en aflägsen landsort, der hon inom det gammaldags, förmögna hemmets murar sett den ena dagen gå som den andra under årens lopp, lugnt men enformigt.

Någon resandes ankomst till denna vrå af verlden var — i betraktande af de svåra kommunikationsmedel som erbjödos i början af adertonhundratalet — att anse som en verkligt epokgörande tilldragelse.

Visserligen hade den älskliga, lifliga Margrethas oskuldsfulla hjerta någon gång liksom tittat ut genom fantasiens hemliga lilla fönsterglugg och sakta frågat med borgfrun i den gamla fransyska sagan: »syster Anna, ser du någon komma?» men i allmänhet hade de irrande riddarne blott kommit för att dröja några ögonblick och sedan fara vidare. Ett par hade väl stannat längre, men deras otur var stor, ty just *dem* egnade unga Margretha alls ingen uppmärksamhet; hennes drömmande blick följde troget »den ende», han som motsvarat hennes ideal, som gjort ett outplånligt intryck på hennes hjerta och som, utan att märka detta, sorglöst fortsatt sin väg.

Samma svar som borgfrun i legenden fick på sin fråga, samma svar ungefär gaf hon sitt frågande hjerta: »Jag ser icke annat än solen som blänker och skogen som grönskar.»

Men denna slags utsigt, som för en vanlig qvinna helt säkert skulle blifvit dödande enformig och intetsägande, den väckte hos Margretha en lifvande och tröstfull tankegång. Hon såg upp *öfver* träden med hoppfull tillförsigt och tänkte: »Han, som skapade dem och de små foglarna i deras lummiga skygd, Han ser äfven till

mig, jag ensamma lilla fogel, gömd bakom en af de oräkneliga qvistarna på det stora verldsträdet.»

Hon blickade upp mot solen och utbrast: »Han, som värmer hela naturen i sin kärleksfulla famn, Han håller också mig omsluten med sin trofasta arm, Han skall vara min tillflykt midt i ensamhetens och ålderns höst och vinter!»

Styrkt och lugnad hade hon sedan beslutsamt stängt det lilla obemärkta hjertefönstret, och vändande sig derifrån, tog hon i närmare skärskådande de pligter, som i hemmet på alla sidor omgåfvo henne. Hon fann att de liksom väntade på henne, väntade att blifva rätt förstådda. Förut hade de ofta förefallit henne så intresselösa, så tråkiga — jag menar under den tid hon tankspridt uppfylde dem, med ögat spanande efter något utifrån. Nu deremot växte de och fingo med ens en tvingande, allvarlig betydelse.

Alltid hade hon varit sina föräldrar en god dotter, men nu blef hon det ännu mera, ty hon inlade i kärleken till dem något af den hängifna ömhet, som hittills lik en helig eld, koncentrerad i hjertats innersta helgedom, brunnit för en osynlig gudom. Dess låga fördelades nu värmande åt flera håll, nemligen till de omsorger och bestyr dem hemmet och föräldrarnes vård ålade henne. Också göt sig en mild ljuflighet i allt hvad hon företog, och när den dagen kom då hon ej mer behöfdes i föräldrahuset, då ilade

hon beredvillig och glad derifrån till det anspråkslösa majorsbostället Ljungstorp i Vestergötland, der hennes yngre syster Emerence bodde, gift sedan några år med major Ihlstjerna.

Väl behöfde fru Ihlstjerna sin afhållna, äldre systers hjelp; hon stod i spetsen för ett stort hushåll, der barnen voro många: sex från majorens första äktenskap och två af det senare.

Med kraftig föresats och ihärdig samvetsgrannhet sökte fru Ihlstjerna sätta sig sig in så väl i sitt magtpåliggande kall som styfmoder och moder, som ock uti det tarfliga hvardagslifvet på vestgötabygden. Det var så olikt allt hvarvid hon blifvit van i det ståtliga hem, der hon sjelf uppfostrats, der allt utförts liksom efter den menuettaktigt högtidliga rytm, hvilken ju betecknade den gamla gustavianska hoftonen, och der allt ända till pedanteri var putsadt och planmessigt ordnadt. Här deremot möttes hon af en liflighet, en viljefullhet hos den uppväxande ungdom, hvars andra mor hon blifvit, som bildade en slående motsats till hennes eget barndomshems stelt afmätta och något kruserliga skick. Men hon var besluten att offra sina vanor för sin pligt.

Bildlikt taladt, skulle man kunnat säga att hon, en hemmets Themis, höll i sin lilla fina hand den våg, hvarpå det helas jemvigt hvilade.

Med omutlig rättrådighet vakade hon framför allt deröfver att modershjertat ej i något

fall skulle få klappa varmare för de egna barnen än för styfbarnen.

I hennes sätt att vara låg visserligen något tyst, värdigt och disciplineradt, som ej likt den älskvärda, meddelsamma moster Margrethas väsende *genast* tillvann sig barnens förtroende; men när det verkligen gälde att i stort gifva bevis på uppoffrande moderskärlek och pligttrogenhet, då stod hon alltid redo att handla.

Vid den tidpunkt då moster Margretha gjorde sitt inträde i sin systers och svågers hus, närmade hon sig fyrtiotalet med stora steg; en och annan fin silfvertråd började redan glittra i hennes slätkammade bruna hår, som öfver hjessan doldes af en liten hvit spetsmössa, och hennes små, lifliga, gråa ögon hade sjunkit in något, på samma gång deras vänliga och ibland skälmska uttryck blifvit mera utprägladt.

Kindernas en gång friska rosor hade förlorat sin genomskinliga skönhet vid den första kalla flägten af ålderns frost, och kring munnen hade redan några fina veck begrafvit den skalkaktiga grop, der fordom en bidandé liten amorin haft sitt mjuka bo.

Så hade ett blad i sänder fallit från hennes blyga ungdoms vissnade blommor. Margretha såg det med sin vakna, iakttagande blick, och undertryckande en lätt suck, hade hon med vemodig förundran stilla hviskat för sig sjelf: »ja så, *redan?* Stundar alltså lifvets höst?»

Hennes verksamma, älskande natur dröjde

dock ej qvar i ofruktbart drömmande och sjelfbeklagelse, nej, hon tog modigt sitt parti. Den ensamma, obehöfliga fröken Margretha skulle ej mera finnas; nej! hädanefter ville hon blott vara sina kära systerbarns trofasta *moster Margretha*, och *huru* höll hon icke denna sin ädla föresats!

Här se vi henne med en af de små på knäet, lekande in i den lillas hufvud de första bokstäfverna och de första stafvelserna. Huru sinnrikt förstår hon ej att uppehålla barnets svigtande tålamod genom muntra infall. Det stora A är ju till exempel så likt snöplogen som gamle Ved-Sven om vintern kör framåt al-allén, smackande och ropande åt sina tröga brungula oxar. Hvem skulle väl efter den liknelsen glömma hur stora A ser ut?

Det lilla i är ju en liten kort herre, hvars hatt blåsten obarmhertigt förer högt upp i luften.

Stora H är en stängd grind, det kunna ju alla menniskor se! Och när moster under dess midtelbjelke ritar en liten envis gris, som förgäfves vill slippa ut, då är illusionen fullständig.

O, S, Z och X, ja *de* äro dock de allra lättaste att komma i håg; de likna ju helt och hållet gamla Majas, kokerskans, bästa thébröd, och *dem* är det ju alldeles omöjligt att glömma!

Så föres barnet omedvetet ut ur missmodet in i belåtenhetens solsken.

Moster Margrethas kära ansigte, kringgjutet af den fina hvita mössan, ler och uppmuntrar

samtidigt dermed att hennes lilla, omutliga pekpinne af hvitt elfenben med svart knopp envist följer hvarje rad och bokstaf — så envist ransakande, att ofta det läsande barnet hemligt misstänker att sjelfva pekpinnen har ett par ögon.

Emellanåt mulnar naturligtvis himmelen; lexan har först gått illa och sedan — kan man väl tänka sig något sådant? — *den* karamell, som i mosters sykorg alltid har sin plats, väntande på att belöna den som läst snällast, denna heliga karamell har blifvit utsatt för ett attentat! Hvad säges? Tredjedelen är helt försvunnen; ett sista, knaprande försök har ännu lemnat spår efter sig af ett par små, naggande tänder!

Hvem är brottslingen? Småttingarna stå förstenade af häpnad, med rodnande kinder, men ack! lilla Rosa, fyraåringen, är dock allra rödast. Med nedslagna ögon hviskar hon, tveksamt pekande på den gråa katten (som i sin oskuld fredligt sitter vid dörren och spinner): »Söta moster, jag tror det var kisse som gjorde det.»

Moster blir mycket röd på nästippen — olycksbådande tecken — och lilla pekpinnen hålles varnande upp i luften, under det moster missnöjd skakar på hufvudet.

O, hvilken stund för den lilla syndaren! det är som stode barnet inför vår Herre sjelf.

»Moster Margretha, den *snälla* moster, ser ju så bistert på mig! Ack, hvad jag måtte vara

rysligt stygg», tänker den lilla stackaren och brister ut i högljudd gråt.

Det ömma, moderliga i moster Margrethas själ lider djupt af barnets smärta, det kostar på att samtidigt vara en oblidkelig Justitia och en »Mater consolatrix»; till detta fordras icke allenast förstånd, här behöfves äfven ett varmt qvinnohjertas fina takt.

Se huru innerligt hennes arm omsluter den lilla brottslingen, medan hon trohjertligt, allvarligt och forskande blickar in i barnets tårdränkta ögon. Lyssna till de halfhöga, samvetspröfvande frågor dem hon med en läkarinnas varsamhet och säkerhet sänker ned i barnasjälen, upphemtande derur de små, bäfvande bekännelserna!

Huru letar hon icke fram och belönar det sanna, medan hon förkastar det falska med stränghet och afsky!

I sådana stunder af lag och evangelium understödes mosters pinsamma domarinne-kall icke så litet genom de svartbågiga konserver, dem hon nödgats lägga sig till för att bevara sina trötta ögon.

Dessa glasögon gifva omisskänneligen mera skärpa åt hennes ansigtsuttryck och göra hennes blick ännu mera genomträngande när den hvilar på en liten straffvärd fyraåring, men förlåtelsen kännes desto ljufvare.

Barnet lutar tryggt sin ännu våta kind mot mosters bröst och ler genom tårarna; allt blir godt igen.

En annan gång se vi mosters oefterhärmliga förmåga att ordna hushållsgöromål så att de blifva rigtiga glädjefester. Hösten är inne, på Ljungstorp skall lingonrensningen försiggå — ett arbete som på vestgötabondspråket kallas att »ralla kröser».

Några fattiga, små bondflickor från byn äro tillkallade för att hjelpa dermed; de äro förtjusta att förtjena en penning åt mor i stugan och en god måltid åt sig sjelfva. Några af dem äro redan såsom Ihlstjernska småbarnens lekkamrarater gamla vänner i huset. Stor glädje är också på färde, när man från salsfönstret ser dem komma i allén barfota, med de för dem så dyrbara skorna burna i handen. Huru ila icke de tre små flickorna i stormlopp ned till deras möte, alldeles öfverlyckliga; och sedan, när alla äro samlade — moster, barnen, jungfrurna och bondflickorna —, huru gladt och inbjudande ser det ej ut i den trefliga salen?

Alla blifva af moster Margretha genast iklädda stora, hvita förkläden, så att församlingens anblick kunde komma någon att undra, om det ej vore ungefär så här som en nyss inkommen stortvätt skulle taga sig ut, i fall den ett tu tre finge armar och ben.

Småbarnen hoppa som glada små sparfvar omkring, plockande här och hvar ett bär. Muntert klappa de i små händer, dem de redan lyckats få alldeles lingonröda på fingertopparna, och aftrycka dem sedan naivt på de rena för-

klädena, till mosters komiskt yttrade förtviflan. Vi vilja icke tala om munnarna! De äro omgifna af flera par mustascher i den grannaste röda färg.

Småttingarne, som skulle få rensa bär åt sina dockor, befinnas komplett odugliga, enär de endast deltaga i rensningen såsom mumsande medlemmar. Moster blir som vanligt den välgörande försyn som tvättar barnens utskjutande små läppar, der de hjelplösa och nedfläckade stå väntande i rad vid hennes knän. Den öfriga kretsen gläder hon genom att under arbetets gång dramatiskt berätta den gamla historien om Gustaf Wasa i halmlasset.

Så förstod hon alltid att para det nyttiga med det roande, och likväl var moster Margretha inom sig icke alltid så glad. Ett tungt ansvar hvilade ju på henne just denna höst.

Hennes svåger, major Ihlstjerna, som nyligen blifvit nämnd till öfverste, var rest till Stockholm — en långresa *den* tiden, åtföljd af tårade afsked —, och husmodern, fru Ihlstjerna, hade sedan en månad lemnat Ljungstorp och sina egna kära små, för att med de tre äldsta styfdöttrarnas hjelp förbereda familjens stundande flyttning till den vackra egendomen Fredriksholm, belägen nära staden X.

Det var i följd af dessa stora förändringar som moster Margretha under en längre tid kom att ensam föra spiran i det landtliga hemmet; det blef hennes lott att tala med inspektoren,

att skrifva veckorapporter till öfversten och att i alla frågor vara den rådande och dömande.

Ett gladt mål framhöll hon alltid för sig och barnen, nemligen den annalkande julen, ty för sista gången innan den stora flyttningen skulle hela familjen då församlas på Ljungstorp.

Hvilken massa göromål hade icke moster på sin stora promemoria! En annan skulle blifvit alldeles yr i hufvudet; men just i sådana trägna tider tycktes hon få nya krafter och nytt förråd af friskt, godt humör.

Öfverst på mosters långa lista stod: »skjorttillklippning». Skulle icke husets herre få sina skjortor färdiga till jul? Det vore en skam, tyckte den driftiga moster; nej de *måste* blifva gifna på sjelfva julaftonen, det var nu så hennes vilja.

Sagdt och gjordt! Det stora hvitmålade salsbordet slogs upp med buller och bång, som till en tjugo personers middag, den tjocka lärftsrullen frambars nästan som ett lindebarn till dopet på moster Margarethas egna armar. Nu gälde det att klippa med tanke, med besparing, efter tråden.

Men hade någon liksom en själ i hvar fingerspets, så var det just hon; hos henne fans visst det som ofta utlofvas i tidningsannonserna, nemligen »ackuratess och skyndsamhet».

Småbarnens närvaro skulle ju så lätt kunnat blifva till hinders vid en så vigtig förrättning, men nej! Vid sådana tillfällen, då moster

icke ville blifva störd i sina tankar af barnens lekar och bullrande, behandlade hon dem såsom en fiendtlig stormagt, med hvilken det var rådligast att träffa fredlig öfverenskommelse på förhand.

Ergo började underhandlingarna genom att öfvertyga nioåringen Hilda, åttaåringen Lisen och lilla Rosa, att pappa *nödvändigt* behöfde skjortor till jul, och att dessa omöjligt hunne blifva färdiga om ej barnen hjelpte till dermed.

De små växte visserligen betydligt i sina egna tankar genom detta vädjande till deras bistånd, men ändamålet vanns, ty de ställde sig helt och hållet under mosters befäl, och uppfinningsrik som hon alltid var, påfann hon äfven en mängd små tjenster som de kunde utföra.

Så till exempel såg man dem i gåsmarsch, med den äldsta i spetsen, försigtigt bära från bordet till skåpet de tillklippta skjortkilarna och manschetterna, der de symmetriskt skulle ordnas i jemna högar.

O, huru vigtiga sågo de ej ut, dessa små! så allvarsamma, så tysta, som hade de burit en helgonbild i procession.

När klippningen var slutad, tyckte de sig också verkligen hafva utfört något stort och magtpåliggande. De voro fullt genomträngda af den triumferande öfvertygelsen, att pappa helt visst skulle nödgats föra ett sorgligt skjortlöst lif här på jorden, om ej *de* skyndat att kraftigt afvända denna olycka.

Moster, med stora saxen ännu i högsta hugg, betraktade dem skälmskt belåten genom sina svartbågiga glasögon, och ropade: »Mycket bra, småttingar! När alla i huset taga fatt på sysslorna, då blir det något utaf, ty ordspråket säger sant: 'att många bäckar små göra en stor å!'»

II.

I skymningen.

Det fladdrande skenet från spiseln lyser upp den tarfliga matsalen på Ljungstorp. Möblerna, af gammalmodig stel form, se ut att någon gång vid högtidliga tillfällen hafva blifvit upp-putsade af gårdens egen okonstlade målarmästare, en glad, oförfärad öfverstrykare af både det som borde och det som icke borde uppfriskas med oskyldig perlfärg.

De hederliga möblerna med sina svarta, blanknötta yllesitsar äro i vänskaplig öfverensstämmelse med det gamla, hvitmålade klaveret, som nu står der öppet, visande sin tunna klaviatur, der tangenterna för säkerhets skull bära sina namn påskrifna: C D E F G A H, gammal redig ordning, till obestridlig hjelp för nybegynnare i musik.

Nyss hafva tvenne raska fruntimmershänder ur klaverets spensliga bröst lockat fram några muntra takter af en hambo-polska, efter hvilka de lifliga barnen svängt sig af hjertans grund. Nu hvila de som bäst vid brasan, och under tiden vilja vi se oss om i det enkla rummet.

På väggen mellan fönstren står ett måladt bord, hvarpå tronar ett gammalt schatull af masurbjörk med messingshandtag. Den flammande spiselbrasan lyser upp den skuggiga vrån mellan fönstret och dörren och visar oss en åldrig, smalväxt salsklocka, nästan spöklik i sitt höga, hvitmålade träfodral. Den hyste en gång i hänsvunna ungdomsdagar en liten glad gök, som hvarje timslag raskt tittade ut och med nästan odräglig punklighet gol sin korta visa, ackompagnerad af det nervösa slagverkets rasslande kedjor och surrande hjul. Men det gick med den göken så som det ofta går äfven med *de* muntergökar, hvilka pläga gala högt i glada, unga menniskohjertan — de tystna ofta med åren.

Klockgöken hade nu på gamla dagar en gång för alla dragit sig tillbaka och rigtigt stängt lilla dörren om sig, låtande det bräckliga slagverket sköta sig ensamt så godt det kunde.

Framför spiseln se vi församlade en liten grupp, bestående af ett medelålders fruntimmer, iklädt en enkel men vårdad hvardagsdrägt; hon sitter i en stor länstol och vid hennes fötter tre små flickor på hvar sin lilla pall.

Den äldre personen (i hvilken vi igenkänna moster Margretha) betraktar dem med sina grå, trohjertliga ögon, i det hon lutar sig tillbaka i stolen, icke så litet trött efter att visst för hundrade gången i sin lefnad hafva berättat den gamla sagan om Rödmössan.

I parentes må nämnas, att till detta berättande hörde såsom en nödvändighet, att den snälla mosters annars så milda röst vid vargens uppträdande skulle antaga ett hotfullt mullrande af hes bas. Just *detta* var för de små af en tragiskt skakande effekt.

Alltid när vargens stund närmade sig, flyttade sig de tre små flickorna såsom efter en tyst öfverenskommelse tätare intill mosters skyddande knän, för att der i mera trygghet afvakta »det rysliga», som skulle börja.

För denna gång är emellertid den stora effektscenen öfver, men de små egoisterna vilja höra mera. Deras begär efter sagor kommer dem till och med att för några ögonblick glömma öfvervakandet af de till stekning framför elden hängande äpplena, hvilka långsamt snurra omkring på sina trådar, aptitligt doftande, under det att saften som ett mos sipprar ut ur de spända, bristande skalen.

Moster Margretha uthärdar tåligt en stund det lilla auditoriets enträgna böner om *mera, mera,* tills hon beslutsamt åter sätter sig upprätt i stolen, drager den fina, hvita mössan, som kommit på sned, i ordning, och skyndar att behändigt klippa af de långa äppeltrådarna. Nu sker den stora utdelningen af detta »godt-godt», under klokt afpassade varningar, så här lydande:

»Hilda, du är ju stora flickan; blås på äpplena innan du äter dem, annars bränner du dig.

— Lisen, min lilla gullvifva, spotta ut kärnorna väl! — Lilla Rosa, du som är liten, vänta snällt, så skall moster gifva dig.»

Sedan allt blifvit åtlydt och äpplena spårlöst försvunnit i de friska barnamunnarna, börjar bönestormen om en historia på nytt. Intet val finnes för den kära moster, som, anfallen i sina sista förskansningar, måste rycka fram med de smås favoritsaga: »Den sköna och djuret».

»Det var en gång», börjar hon mellan två qväfda gäspningar, och de tre »småttingarna» se andäktigt upp på moster medan de lyssna. Med vällust rysa de vid beskrifningen om djurets förfärliga pels, och när moster sedan med en viss förkärlek målar för deras inbillning den skönas rosenröda klädning, öfverväldigas de af beundran. Moster Margrethas sagoprinsessor buro nästan alltid rosenröda plagg, troligen emedan mosters något rödfnasiga hy tydligt förbjudit henne sjelf bruket af denna lysande färg.

Berättelsen hinner ända fram till förvandlingsscenen, de små munnarna stå vidöppna af spänd väntan, de nästan tyckas vilja äta upp sin snälla moster; ingen hör huru den opoetiskt rasslande klockan borta i vrån slår i full fart.

Salsdörren öppnas, och der står barnens sköterska, den omutliga Greta, med den oryggliga domen på sina buttra läppar: »Klockan ä' åtta; nu ska' barna' lägga sig!»

Ett klagande »åh, redan?» höres i trio, och några halfhöga böner om »blott en liten, liten

stund till», men det hjelper icke. Man får nöja sig med löftet om »mera i morgon afton», och dermed punkt.

Nu kommer en våldsam god-natt-tagning, med så häftiga kyssar och omfamningar, att moster under skratt slår ifrån sig med händerna, som när man schasar mygg en sommarqväll.

Barnen klänga upp i mosters knä och kikna af skratt åt hennes ångestrop för sin arma mössas räddande. »Ä' ni rasande ungar? Håll! Håll! Nu är det nog. Se så, god natt, god natt, små vildbasare!»

Snart trappla de mot dörren och ut öfver förstugan till barnkammaren.

Moster Margretha lyssnar tills ljudet af de små ojemna stegen helt försvunnit; då ler hon icke mer. Trött lutar hon hufvudet mot handen och sitter så en stund försjunken i tankar.

Nu ser hon melankolisk in i den halft utbrunna brasan, liksom följde hon der någon hemlighetsfull syn ur det förflutna. Ja, det är den flydda ungdomens leende taflor som ännu hägra för den åldrade blicken.

Der skymtar fram ifrån den tiden en sommarafton i föräldrahemmet. Margretha står i det öppna salongsfönstret och ser ut öfver parken. Då höres ett doft vagnsbuller, en gul wienervagn rullar in på gården och stannar vid porten. Det är en vän till hennes far, gamle professor K., som med sitt giktbrutna knä var-

ligt stiger ned från det höga fotsteget. Men hvem är den unge mannen, så reslig och smärt, som hoppar ur och följer professorn in genom porten?

I detsamma ser hån upp just mot Margrethas lilla utkik i fönstret ... Nej! sådana svarta ögon! Aldrig hade Margretha mött en blick som denna! Upp till den unga flickans kinder strömmar blodets heta flod, — och på gamla dagar rodnar ännu stackars gamla moster Margretha vid detta minne.

Ljuder ej liksom en återklang af den hederlige professorns röst när han presenterar sin unge vän, monsieur Léon, den resande franske vetenskapsmannen? Léon! ... ja det namnet har Margretha sedan dess ofta upprepat för sig sjelf. Sitt hjertas romantik har hon koncentrerat i detta namn. Dess poetiska doft har smugit sig med henne genom skiftande öden, lik vällukten af den enda lilla droppe rosenolja, som i den tillslutna krystallen under åratal behåller sin aromatiska kraft.

Skulle hon någonsin glömma huru ädel och ridderlig han såg ut, den vackre främlingen, när han stod och lyssnade till »Webers sista tanke», som hon på sin harpa spelade den qvällen? Det hade varit enda gången i moster Margrethas lefnad, då hon förestält sig att hennes anspråkslösa person framstått någorlunda till sin fördel: »Hvita klädningen och gröna snibbskärpet klädde mig inte så illa, tror jag!» småler hon ännu ve-

modigt. »Ack, jag gamla toka! Jag hade en passion för min hvita klädning i den tiden. Låt mig se! hvart tog den vägen till slut? Jo, nu mins jag; den sista biten togs till svepning åt torpar-Annas lilla tös, som dog i fjol. Ja, så gick det med den!»

Blicken, halft skymd af tårar, förlorar sig åter bland de svartnande glöden på spiseln; men gök-klockan i hörnet slår nio, och moster Margretha reser sig såsom vaknande ur en dröm.

Beslutsamt drager hon eld på ljus och går med lätta steg ur salen för att skynda in i barnkammaren, att läsa aftonbönen med de små, der de ligga väntande i sina hvita bäddar.

Gud välsigne dig, moster Margretha! När du närmar dig, afstanna barnens tårar och leendet födes på nytt. Ditt hjerta är beslägtadt med deras, vid utstrålningen af dess värme förvandlas hvardagslifvets minsta bestyr till nöje och poesi, och dess bekymmer genomlysas af tröst och hopp.

III.

Vid jultid.

Den efterlängtade julaftonen var inne. Den märkliga dagens morgon uppgick klar och vacker. Öfver åker och äng hvilade ett tjockt, glittrande snötäcke, som vid utkanterna skiftade blåaktigt der det bredde sig ut under den omgifvande granskogens skugga.

Ljungstorps al-allé stod alldeles öfverpudrad af nyfallen snö. Från ett och annat träd föll den vid solens annalkande i små luftiga flockar ned på den hårdfrusna marken, der några tungt hoppande kråkor kraxande höllo på att afgöra sina familjetvister.

I snön sågos friska spår af flere par medar och skarpt inhuggna hästhofvar. De tillkännagåfvo att öfverste Ihlstjerna i går afton der i lidande traf kört sina raska, bruna hästar upp till gården, och att den tunga, bredsitsiga täcksläden der dragit fram.

I denna rymliga släde, hvars ankomst alltid förnams på långt håll genom den fylliga bjellerklangen, hade husets moder, öfverstinnan, de tre fullvuxna döttrarna, Sigrid, Thérèse och Julie,

samt den gamla guvernanten, mamsell Asplöf, lyckligen anländt från Fredriksholm, efter väl afslutade flyttningsbestyr.

Utom de fem damerna hade äfven i täcksläden befunnits en sådan massa påsar och paketer till julen, att när vagnsdörren öppnades en hel kaskad af sådana rullat ned framför trappan, till de välkomnande småbarnens högljudda förtjusning.

Pappa hade också — så tyckte barnen — sett helt hemlighetsfull ut, när han, insvept i stora vargskinnspelsen, steg ur sin öppna släde. De hade hört *hvar enda* stafvelse då han — i det han lemnade tömmarna till stallpojken — halfhögt sade till denne: »När du packat ur allt som finnes i lådorna, så bär det varligt upp i mitt rum.»

O, hvilken innehållsrik mening för de små! Huru hägrade icke för deras inbillning hela rader af rörliga dockor, harlekiner, dock-kök och snurrande väderqvarnar!

Ifrigare än någonsin hade de också sträckt sig på tåspetsarna, ropande i kapp med hvarandra, för att rigtigt kunna nå upp till pappas ansigte. Rimfrosten, som der hängde i silfverglittrande små tappar från ögonbryn och mustascher, hade ej det minsta inverkat på den höga hjertetemperaturen, hvilken gaf sig luft i barnens kyssar och omfamningar.

Der hade uppstått en rigtig glädjestorm i hela huset vid de kära föräldrarnes inträde, och

när man då samtidigt betänkte att det i morgon var julafton . . . ja, då blef sällheten nästan *för* stor att bära; också voro småflickorna helt trötta af glada sinnesrörelser och spänd förväntan, så att de den qvällen genast hade somnat efter det man lagt dem.

Men på julaftonens morgon, då voro de uppe »innan katten fick tofflorna på sig» — som pappa brukade säga. Med aningsfull vällust märkte de redan före frukosten hurusom en aromatisk doft af nygräddadt saffransbröd, russin, brändt socker och vanilj strömmade ut genom den halföppna köksdörren.

På förmiddagen voro alla menniskor i huset liksom försvunna; endast barnen och hundarne ströfvade omkring, än nere i förstugan, än i trappan som ledde upp till salen, förmaket och föräldrarnes båda rum. Så fort dörrarna till något af dessa rum öppnades, försökte de små att oförmärkt kila in, men pass! de blefvo genast energiskt motade med detta muntert hemska rop: »Ingen menniska får slippa in; barnen skola vara i barnkammaren!» Hvar de stucko in sina små näsor, möttes de af samma svar.

Lisen och Rosa, hand i hand, trapplade så en god del af förmiddagen från den ena dörren till den andra, lurande på hvarje den minsta gläntning. De hade också ganska rigtigt uppspanat skymtar af tända skrifbordsljusstakar och uppfångat en betydelsefull lack-lukt.

Under denna märkliga förmiddag var isyn-

nerhet moster Margretha mycket osynlig, men barnen anade att det nog var i deras intresse, och som de tyckte sig hafva friare spelrum än vanligt, beslöto de att på en stund rymma från det hemlighetsfulla huset.

Knappt hade Lisen och Rosa fått denna idé förr än Hilda också slöt sig till dem, och nu bar det af, med yllekoftorna och de stoppade bahytterna på, i fyrsprång ned till vedbacken.

Der stod »Ved-Sven», klädd i sin bästa vadmalströja, och lassade på den stora kälken med köksved.

»Ack, den som finge åka litet!» tänkte barnen, men hunno icke komma fram dermed förr än den hederlige Sven — som väl kände till de små pullornas svaghet sedan gammalt — sjelfmant började, under det han vackert lyfte på mössan:

»Gu dagen, gu dagen; nu sulle vi la änta köra di små fröknera te gåln, om de inte misslika't, eller tetta ett grånn på sparfvera?»

»Ja, snälla Sven! Tack, tack! Både se på sparfvarna och sedan åka! Ack, så roligt!» ljöd det i korus från de små flickornas friska läppar.

Och nu bar det af bakom de jettestora, uppstaplade vedhögarna bort till den rödmålade ladugården.

Nej se! der uppe på det snöiga taket har man ju bundit fast den stora kärfven, så att vindflöjeln är fullkomligt inbäddad i ax. Rundt omkring råder glädje och lif. Tjogtals små

sparfvar samlas högt qvittrande från alla håll för att njuta af välfägnaden; den är väl behöflig, ty deras grå fjädrar äro alldeles upp-purrade af köld.

Nere hos korna inunder vankar gamle »Lagårds-Matts», smått gnolande, under det han gifver sina råmande skötebarn ett godt julfoder, och från hönshuset höres gamla hönsgumman Stina tala reson med svarta tuppen, som alldeles icke vill tillåta en mindre tuppkyckling att deltaga i den allmänna måltiden.

Barnen njöto en stund grundligt af alla dessa ladugårdens förnöjelser, och återvände sedan i triumf till hemmets port, sittande alla tre öfverst på vedkälkens rågade lass.

När Sven lyft ned småttingarna från deras upphöjda plats och inträdde i köket, möttes han af en fryntlig inbjudning att »doppa i grytan».

Han gaf sin vadmalströja en hyfsning med rockärmen, skrapade af stöflarna på lilla granrismattan, och följde så in med husets alla hjon i den hvitlimmade kökskammaren, der de nu församlades till »doppning».

På spiseln derinne knattrade en munter julbrasa, och på stenhällen framför densamma stod den rykande grytan, der det väldiga köttstycket höjde sig ur sitt sjudande och puttrande spad. Midt i rummet var uppslaget ett stort bord med snöhvit duk; der glänste väldiga ölstånkor af tenn med bägare omkring, der tronade ansenliga julbullar i gulbruna rader och den stora bröd-

korgen af vide, ur hvilken hvar och en tog ett brödstycke för att doppa.

I spetsen för husets qvinliga personal sågs öfverstinnans kammarjungfru, Annette, med sirligt rosenrödt band om halsen och svart sidenförkläde — förnämligt doppande det yttersta af brödkanten i grytan. Der stod Hallén, trädgårdsmästaren, och bredvid honom hans bredkindade maka, med händerna andäktigt hopknäppta omkring en hårdt hoprullad näsduk.

Der klifver kusken fram, angelägen att behålla rangen framför den linhåriga betjenten; stallpojken Jöns, med röda hårluggen i pannan, märker det och ler i mjugg med ett bredt grin. Allt flere komma.

Borta i dörren skocka sig de inträdande: La'gårds-Matts, Målare-Johannes, Karin, väfverskan, och hennes medhjelparinnor, spolflickorna Kajsa och Anna-Beata.

Alla äro grundligt tvättade och borstade för julen och de bästa plaggen äro på. Den stora »stassen» imponerar på dem sjelfva *så,* att en god stund förgår under tystnad och eftertänksamt begapande af nästan.

Värmen blir stark i rummet; Målare-Johannes torkar sig ideligen med blårutiga näsduken i pannan, och tycker att man bör komma sig för. Tre gånger harklar han sig eftertryckligt utan att kunna säga något, så brydd är han; slutligen förmår han dock att stammande stöta

fram ett: »Mamsell Annette! . . . det är *mycket* vackert väder i dag.»

När detta nu lyckats honom, finner han ett sådant välbehag till denna oskyldiga fras, att han flere gånger upprepar den, med allt mera stegrad öfvertygelse.

Mamsell Annette svarar nedlåtande, att äfven hon tycker detsamma, och drager sig så småningom bort från grytan, lemnande plats för menige man.

Lisen och Rosa, som väl visste att de icke hade lof att vistas i kökskammaren, och som dessutom tillåtit sig det orådet att också doppa i grytan, skyndade nu ut ur det qvalmiga rummet, i rättan tid för att hinna blifva klädda innan middagsklockan ringde.

Ack, hvilken middag! Hur god, hur intressant på samma gång med sin äppelfylda stekta julgris och sin utsirade, pyramidformiga tårta!

Småbarnen, med servietter hårdt knutna i nacken, sitta förväntningsfullt vridande sig på stolarna, alla samtidigt följande med ögonen den beundransvärda grisen, som nu kringbjudes vid det stora bordet.

Den ätes med en matlust och en okonstlad munterhet, hvarom stora verldens kinkiga »dîneurs de métier» aldrig skulle kunna göra sig en föreställning.

Familjefadern är glad och upprymd, han höjer efter julgrisens förtärande sitt glas och tömmer det i en hjertlig skål för hem, maka

och barn. Vid tårtans serverande dricker han och hela familjen i botten för konung och fosterland, småttingarna klinga med hvarandra i sockervatten — i den tiden brukade aldrig femåringar få smaka drufvans gyllne safter, och de mådde bra ändå.

Med buller och bång steg man upp från bordet, kaffe dracks i blå förmaket, och derefter framträdde moster Margretha, förklarande med en bestämdhet, som ej var fri från skälmaktighet, att barnen oförtöfvadt skulle begifva sig till barnkammaren, och der *förblifva* till på slaget sex, af skäl som ännu icke kunde tillkännagifvas. Inga invändningar vågades, och dessutom visste man ju att man icke väntar för länge, när man väntar på något godt. Till barnkammaren alltså, i arrest på hedersord!

Till denna undangömda vrå närmade sig ändtligen moster Margrethas lätta steg vid den utsatta tiden. Dörren upplåts, och nu stormade de små genom mammas sängkammare och det menniskotomma, halft upplysta blå förmaket ut i den öfre förstugan, som ledde in till matsalen.

Redan här möttes de af festliga anordningar; golfvet var öfverströdt med friskt, hackadt enris, och på de stora förstuguskåpen brunno rader af nytända ljus. Ja, eklåreringen var så strålande, att till och med den mörka trappan, som härifrån förde upp till vinden, nära nog tog sig inbjudande ut.

Det var annars uppe på den skumma vinden

som barnen — tack vare några uppmärksamt åhörda ammsagor — brukade förlägga den hemlighetsfulla ort der spöken, gastar och tomtar troddes grassera; men i afton, glad ända till öfvermod, sprang lilla Rosa obesvärad förbi denna fruktansvärda trappuppgång, hvilken hon under vanliga förhållanden brukade gå förbi med ena handen för ögonen och med den andra hårdt hållande i mosters kjol.

Nu slås dörren upp ... hvilken bländande syn!

Barnen gifva till ett skri af förtjusning och springa med utsträckta armar in midt i härligheten. Det är som såge man fångna små fjärilar med ens släppas fladdrande ut i solskenet.

Midt i salen står ett stort bord, på hvars hvita duk ögat mötes af otaliga föremål, öfver hvilka en klar ljusflod nedströmmar från kronan i taket och de fyra stora armljusstakarna.

Här pösa de färska, doftande saffransbullarne med sina gömda skatter af russin och succat under det halfsmälta sockrets aptitliga rimfrost. Der stirra Nisses och Nasses förvånade mandelögon fram ur de runda pepparkaksansigtena, mellan rågade skålar af blanka, rosiga äpplen.

Här stå i rader de frestande faten med saftiga fikon, med nötter, russin och mandel. Men hvad är allt detta i jemförelse med det brokiga virrvarr af leksaker, som fyller tomrummet kring alla läckerheterna!

Dockor, väderqvarnar, leksakskök, svanar

att låta simma efter magnetnål, och så en dockvagn med rigtig sufflett, som pappa fört med sig från Stockholm.

Den ena öfverraskningen aflöser den andra; julgranen reser sig tindrande och högtidlig framför salens bortre hörn, företrädande skogens majestät.

Barnen äro öfverväldigade af fröjd och tacksamhet mot Gud och menniskor, de uttrycka dessa sina känslor genom att feberaktigt omfamna och kyssa far och mor, moster och syskon, de öfverrösta hvarandra till den grad, att Tusse, den långhåriga, stora, svarta hunden — misstänkande att här icke står rätt till —, börjar skälla och rusar fram ur sin vrå vid dörren.

Under allt detta mumlar och mumlar den flammande julbrasan i spiseln något för sig sjelf uppe i skorstenspipan, som ingen lyssnar till, hvarför den snart höjer tonen och fritt uttalar sig i vresiga sprakningar.

Allt andas lif och munterhet. Massor af julklappar brytas under skratt och glam. Julpoesierna röra sig ogeneradt på oberäkneliga versfötter, men det gör ingenting, ty alla föra de dock till målet, som är oskyldig glädje.

Föräldraparet, moster, de fullvuxna döttrarna, sonen i huset, den glade husarlöjtnanten, guvernanten, mamsell Asplöf, ja, till och med den lilla lifliga tvååringen Jenny, som slår ihop sina små knubbiga händer af fröjd . . . alla få de sin väldiga del af paketerna.

Sist ser man dörren öppnas på vid gafvel, och en förfärlig julbock klifver in i salen; det är pappas ut- och invända vargskinnspels, som huspigan dragit öfver hufvudet och som nu hemskt närmar sig.

Moster Margretha går oförskräckt midt i odjurets gap och lösgör ur dess med svarta yllevantar öfverdragna klor ett stort paket, adresseradt till husfadern sjelf. En lång julvers uppläses, antydande att paketets innehåll är en produkt af hela familjens arbete och flit; i sista strofen förekomma följande ord:

»Utaf vår flit du skådar här bevisen,
De gälla ock för Rosa och för Lisen.»

Nu skulle man se de små! Rodnande af stolthet och belåtenhet, under medvetandet af den andel de haft i skjortarbetet, låta de sig triumferande upplyftas i högsätet — jag menar i pappas knä — för att mottaga en grundlig öfverborstning af hans stora mustascher på kind och mun.

Ja, en så härlig julafton som den på Ljungstorp fans väl ej maken till i hela Sveriges rike, tänkte barnen, och denna deras öfvertygelse blef ytterligare befäst af den sköna julgröten och bakelserna vid supén. De voro nu också till den grad mätta af godt-godt och trötta af alla gladt stormande känslor, att de med vällust sjönko

ned i de små bäddarna för att äfven der drömma om eller »se i kudden» — såsom de kallade det — dagens försvinnande Schlaraffenland.

Mamma hade bestämdt förklarat att de små icke skulle få deltaga i den tillämnade stora färden till ottan på juldagsmorgonen, då luften så tidigt var för kall; alltså slumrade de ännu godt mot de små, hvita hufvudkuddarna, när i den stilla, stjernljusa gryningen en rad öppna slädar med klingande bjellror muntert ilade fram genom granskogen, förande den öfriga familjen till kyrkan.

Föräldraparet i spetsen för tåget ledde färden; bakpå deras släde stod betjentpojken, hållande på ett långt skaft den stora lanterna, efter hvars tindrande två ljus de följande slädarne rättade sig.

Höga och snöiga bredde granarna ut sina grenar på båda sidorna af den smala vägen, bildande der såsom en häck af åldriga, hvithåriga veteraner i stum orörlighet. Drifvorna lågo höga som vallar, och ju längre man kom in i den djupa skogen, desto mörkare blef det rundt omkring; ljusen från lanternan läto i förbiilandet de spöklika snömassorna skymta fram och bakom dem här och der ett mossigt stenblock, hemskt begrafvet i skuggorna som ett lurande bergstroll.

Nu klarnar det litet; man är ute på stora

landsvägen igen. Der gå i rader efter hvarandra de väl påpelsade bondgubbarne med hustrur och barn, alla med psalmböcker i hand, vänligt nickande när herrskapsslädarne ila förbi. Vid grinden svänger vägen till höger, och der ligger den fredliga lilla kyrkan, lysande ut sitt »välkommen» genom de upplysta fönstren. Klockorna börja nu ringa; »bingeli bång, bingeli bång!» ljuda de, tunna och skrällande, ut öfver nejden.

Vid kyrkomuren stå bondslädar och kärror i rader; der ses några af de små, blackiga hästarne ilsket bitas och krångla, ruskande sina tjocka ståndmanar med raseri, under det andra oroligt gnägga och trampa; längre bort blifva flere undfägnade af sina egare med hafrebröd och foder.

Små, rundkindade bondtöser med linfärgadt hår, fallande i testar under storrosiga halsdukar, stå tätt vid mödrarnas sida och titta, storögda, efter herrskaperna, som stigit ur slädarne och, pulsande i snön på kyrkogården, nu begifva sig in i kyrkan. Taflan är liflig och skulle erbjuda en brokig anblick, om ej öfver densamma ännu hvilade en dimmig skymning.

Det lilla, landtliga templet strålar af ljus — visserligen blott talgljus, hvilka här och der i det starka luftdraget bedröfligt ryka och smälta ner öfver de simpla jernbleckspiporna, men som ändå vackert och högtidligt upplysa kyrkans inre. Bänkarna fyllas af andäktiga sockenbor, och i stilla förundran stå bönderne, tätt skockade, på den granrisade, stora gången.

Tyvärr är sången klen nog; orgel finnes ej, och psalmen ledes blott af socknens gamle, hederlige klockare, hvars spruckna, skälfvande stämma ibland drifves upp till en nästan galande pathos, ibland helt och hållet uteblifver. Men öfverste Ihlstjerna faller nu in med stentorsröst, tagande med sig hela församlingen i en skallande julpsalm.

Bönen förrättas af en ung hjelpprest, adjunkten Lyra, enär prosten Silander ju för en månad sedan lemnade detta jordiska. Det var hans efterlefvande, något excentriska enka som, i smärtan öfver hans död, lärer hafva gifvit luft åt sina känslor genom att skrifva ett långt poem, hvaraf en vers lydde sålunda:

Store Gud, förlåt mitt klander,
Men Du har mördat min Silander!
Jag frågar Dig om detta rättvist går,
Att slå ihjäl en man i sina bästa år?

Hos denna orginella enka aflade familjen Ihlstjerna på hemvägen från kyrkan ett kort besök i den gamla prestgården, värmande sig der med en kopp godt kaffe. Vid afskedet förklarade fru Silander, ödmjukt nigande, att hon med allra första skulle hafva den äran att besvara visiten.

Moster Margretha tyckte sig dervid bemärka en viss häpnad i båda prestgårdsbarnens bleklagda anleten, hvilket möjligen kunde förmodas stå i sammanhang med hvad man i socknen hört hviskas om prostinnans ovanliga metod vid barnauppfostran.

Man påstod nemligen, att då fru Silander någon gång tog sina åtta- och nioåriga flickor med sig på besök hos förnämligare personer inom grannarnas krets, var hennes oro öfver barnens skick och uppförande så liflig, att hon alltid lät hästarne pusta litet vid herrgårdsgrinden, medan hon på förhand administrerade flickorna en varnande liten risbastu, såsom skyddsmedel mot alla förseelser.

Moster Margretha — som alltid barnens vän — bedyrade också, under det hon steg i släden, att fru prostinnan gerna kunde uppskjuta sitt återbesök och åtminstone icke skulle göra sig omak dermed förr än juloset vore fullkomligt slut.

I lidande fart bar det nu hemåt för de slädfarande. Alla nattliga skuggor hade försvunnit från skog och äng, solen trängde strålande fram mellan granarna, och på de hvita löfträdens fina qvistar glittrade rimfrosten som juveler.

Fylligt klingade bjellrorna, de resandes röster genljödo högt i skogen, och från kyrkan vandrade flockvis de språkande bönderna hemåt. Gubbarne bjödo hvarandra fryntligt tobak och snus ur massiva messingsdosor, gummorna, med yngsta barnen i famnen, skörtade upp sina kjortlar, raskt följande männen åt; och utför backarna ilade bondslädarne ned mot byn, körda med lösa tömmar och vid muntra pisksmällar.

Från de röda stugorna på snöfälten upp-

stego luftiga, blåaktiga rökpelare ur skorstenarna, vänligt signalerande för de tidiga kyrkogångarne att frukost väntade på spiseln.

Äfven Ljungstorps invånare voro nu snart framme vid hemmets allé. Här emottogos de af Hilda, Lisen och Rosa, som sprungit dem till möte, oaktadt himlen börjat mulna och snön redan föll ned i stora flingor.

Det var godt att komma under tak. Inom hus hade man det lugnt och trefligt; man förplägade sig med en smaklig frukost, man beskådade hvarandras julklappar, man hörde husets moder läsa predikan i blå förmaket, och efter en stunds pratande serverades klockan half två den väldiga juldagsmiddagen.

Barnen, som ej varit med om färden till ottan, fingo i ersättning lof att, ifall vädret klarnade, göra en tur i täcksläden efter middagen med syster Julie och mamsell Asplöf.

Vid half tre-tiden hade snöandet afstannat, och samtidigt hördes unge Fritz Ihlstjerna — husarlöjtnanten — muntert hvissla på gården, under det han slog hvinande klatschar med sin stora piska.

Täcksläden stod vid porten. I dess rymliga sköte inpackades medelst en tung skinnfäll den af åkning mindre roade gumman Asplöf, Julie och barnen.

Den gamla, beskedliga guvernanten hade ett särskildt misstroende till unge löjtnantens talang som körsven och detta icke alldeles utan

skäl. Hon hade ofta sett prof derpå, och de hade förefallit henne rent af halsbrytande, ehuru ju måste erkännas att de mot förmodan hittills alltid slutats lyckligt. »Vår Herre är de dårars förmyndare!» suckade Bonne-Amie och ruskade på hufvudet.

Unge Fritz, ehuru han verkligen höll af mamsell Asplöf, var ändock särdeles road af hennes stora rädsla när åkning kom i fråga, och kunde icke emotstå att göra sig en glad stund på juldagen, helst den förefallit honom litet lång och enformig. Det var derför icke fritt att han i sin hjerna rullade tanken på en liten carrière som extra förnöjelse.

Moster Margretha visste väl hurusom unge herrn fann ett utsökt nöje i att smått skrämma den nervösa Bonne-Amie, hvarför hon också vid affärden varnande ropade till honom, der han tronade på kuskbocken:

»Käre Fritz! vill du nu lofva mig att denna gången köra som en förståndig menniska och icke som en galenpanna; låt se att ni snart komma hem igen med armar och ben!»

Fritz, ännu proppad med julverser och rimslut, gjorde en komiskt sentimental gest och svarade med handen på hjertat:

»Margretha, hälften af min själ,
Jag dina ord skall minnas väl!»

— en föga lugnande vers för moster att fundera öfver.

I detsamma snärtade han till hästarne, och i traf bar det af med täcksläden från gården genom allén ned mot landsvägen.

Inne i vagnen språkade Julie och de små gladt och lifligt. Mamsell Asplöf deltog ännu föga deruti; hon ville först vara fullt säker på att körsvennen icke förberedde några hemska öfverraskningar.

Lyckligt komna ett godt stycke utanför allégrinden skulle hon just börja samtala med Julie, då till hennes obeskrifliga häpnad täcksläden tvärt fick en skarp lutning åt ena sidan och oförväntadt tog sin rigtning uppåt en liten smal byväg, som förde öfver åkerfälten.

»Oh, en sådan imprudence!» suckade stackars mamsell Asklöf förfärad; »vägen är ju alldeles igensnöad; ingen menniska kan här urskilja hvar dikeskanten finnes!»

Knappt hade dessa ord halfhögt undfallit henne förr än en häftig stöt — som kastade henne framstupa öfver de skrattande småbarnen — tillkännagaf att man for öfver ett bredt gärdesdike.

Den arma Bonne-Amie började darra och nedfälde till hälften slädfönstret för att ångestfullt titta ut.

Unge Fritz anade hennes oro, vände sig om på kuskbocken och iakttog med tjufpojkaktig belåtenhet hvad som tilldrog sig.

»Hur står det till, rara mamsell Asklöf?» frågade han artigt, smällande samtidigt på hä-

starne, hvilka togo munter fart och läto stora täcksläden ömkligen guppa upp och ned, ned och upp på den ojemna åkern.

Bonne-Amie började blifva ytterligt nervös; Julie hade all möda ospard för att lugna sin kära lärarinna, nedtysta småttingarnas tilltagande skrattlust och försöka att låta sina femton års värdighet imponera på unge Fritz, men fåfängt! Allt fortare ilade släden framåt öfver det snötäckta fältet; hoppeti hopp! hoppeti hopp! hvad det gick öfver stock och sten!

Nu förmådde den arma Bonne-Amie icke återhålla sina ångestrop. »Håll! håll! för allt i verlden! vi välta, ja det är säkert!» ropade hon gällt ut genom fönstret; men värre blef det. Hon knäppte då ihop sina händer och började framstamma sina böner. I förskräckelsen hade hon alldeles glömt dem, så att efter en förfärlig puff, som till och med skrämde Julie och barnen, utbrast hon, gömmande ansigtet mot Julies axel:

»Nu hvilar hela jorden,
Och himlen mörk är vorden!»

Fritz, som nu böjde sig ned och såg in i släden, märkte att han fullständigt vunnit sin lilla, barbariska önskan — nemligen att halft ihjälskrämma den afhållna Bonne-Amie — och stillade derefter farten någorlunda.

Mamsell Asplöf begagnade dessa lisande ögonblick för att med ömklig min titta ut genom fönstret och bedja om nåd.

Den store spektakelmakaren Fritz berättade derom vid hemkomsten, att lilla gumman Bonne-Amie i förskräckelsen högt uppläst bordsbönen — ej i sitt minne finnande någon annan — och att han derpå tyckt sig böra svara med tacksägelsen efter maten.

Vare nu dermed huru som helst, men visst är, att Fritz fick sig en het afton efter denna promenad, ty alla damerna i huset, med moster Margretha som ordförande, förklarade honom i korus för en galning, som de hädanefter aldrig ville hafva till kusk.

Den snälla, fredliga Bonne-Amie, som skrattande förlät den treflige om än bullersamme unge löjtnanten, inskränkte sin hämd till en lindrig klagan i den dagbok, hvaruti hon alltid plägade skrifva en stund om qvällen innan hon gick till sängs.

Der stod med hennes prydliga, runda perlstil vid den 25 December dessa ord: »Ypperlig juldagsmiddag — åt kanske väl mycket. — Derefter åkning i täcksläde, som blef både nervskakande och lifsfarlig. Löjtnant Fritz, den unge, älskvärde mannen, borde *aldrig* köra för damer; 'il est d'un naturel trop turbulent'. För öfrigt hafva vi här tillbringat en glad och högst angenäm jul, som vi länge skola minnas med tacksamhet.»

IV.

Frun med piraten.

För en femtio år sedan, vid barnens uppfostran, spelade riset en betydelsefullare rol än nu för tiden, då det allt mera blifvit förvandladt till ett slags aflöfvad, oförarglig trofé från mindre hyfsade dagar, en trofé, åt hvilken vår tids sjuåringar medlidsamt höja på axlarna såsom åt något föråldradt och löjligt.

Annat var det i Ihlstjernska familjen. Småbarnen hade kraftigt fått smaka risets genomgripande upptuktelse. I fredstider satt det visserligen fördoldt bakom barnkammarskåpet, men detta oaktadt låg det ändå något lömskt hotande i denna förborgade fara, ty innan man visste ordet af, var en *het* stund för handen, och då blef man grundligt öfvertygad om fiendens förfärliga tillvaro.

Alla de uppväxande hade under en kort men stormig period af deras första barndom fått göra den betänkliga erfarenheten, att en björk, växande ute i hagen, ljusgrön och frisk, är vida angenämare att *se* än den afbrutna torra qvisten är

att komma i beröring med inne mellan fyra väggar.

Så vemodiga än de tankar voro, hvilka under leken i barnkammaren framkallades vid ovännen risets plötsliga åsyn — der det olycksdigert tittade fram bakom skåpet —, så fans det dock något i en annan genre, som nära nog verkade lika förstämmande då det uppenbarade sig i barnkammaren.

Det var nemligen annalkandet af en liten tjock, rödblommig och uppnäst fru i svart bombasinsklädning och med en stor mörkblå pirat på armen. Ja, *den* piraten hade sannerligen något hemlighetsfullt med sig.

Det var fåfängt att dess utsida i välmening blifvit broderad med en stor blomsterkorg i gulgrönt ullgarn, öfverfyld af lysande blommor i alla färger; intet hjelpte, piratens innehåll var och förblef starkt misstänkt.

En fru med pirat! Kan väl detta innebära någonting fruktansvärdt? . . . Jo jo, men!

Det är icke blott hjertat hos en fattig syndare som bäfvande lyssnar till samvetets straffpredikan i denna bedröfliga verld; våra arma magar hafva äfven ett slags samvete.

När vissa oppressioner under bröstet låta känna sig, när kring munnen synes ett ömkansvärdt drag af ofrivillig afsmak för hvad man i friskt tillstånd ansåg som en läckerbit, och när den annars frossande fantasien helt matt rörer sig i allt trängre och trängre kretsar, för att

slutligen ödmjukt stanna vid tanken på en senaps- eller terpentinduk . . . då blir man snart en pultron. Magens samvete börjar obarmhertigt påminna oss om den med så stor sorglöshet förtärda stekta grisen, smörtårtan, julkusarna eller andra gastronomiska svaghetssynder.

I sådana eftersinnandets stunder blir lätt den modigaste en kruka, och med oro skall han se dörren öppnas för en liten främmande fru med pirat, vore än hennes leende aldrig så blidt. Han frestas att springa sin väg och att tillropa henne på samma sätt som herr de Pourceaugnac till apotekaren i Molières komedi: »on voit bien, Madame, que vous n'êtes pas habituée à parler à des figures!»

Intet under då, om arma barnahjertan klappade högt i den mån de hade ett oredigt minne af omogna krusbär och äppelkart. Nog kunde sådana samvetsvinkar blifva förfärande, helst de ju utgjorde omvexlande exemplar af strängeligen förbjuden frukt.

När illamåendet ej längre kunde fördöljas, och så dertill barnpigan — en slags poliskonstapel i måttlighetens tjenst — började sitt bistra förhör med dessa ord: »Nå, hvad i all verlden ha nu barnen ätit igen?» då sjönk modet mycket hastigt hos de små syndarena. Man visste hvad som komma skulle: efter bekännelsen straffet, och detta straff i form af en viss fru med pirat.

Jo jo! der öppnas just barnkammardörren

sakta med ett fint gnäll, och in trippar behändigt den lilla frun. Hon ser så nyter och rödblommig ut i sin svarta bahytt med en stärkt hvit remsa omgifvande det runda ansigtet, att man måste tänka på ett väl konserveradt vinteräpple vid jultiden.

Hennes oljade leende har ett nästan *festligt* uttryck, och i den lilla feta handen håller hon ut emot barnen en karamell såsom parlamentärflagg.

Men ack! det hjelper icke; de två små olyckskamraterna hafva ej sinne för karameller nu. De tränga sig ängsligt emot hvarandra i ett hörn; lilla Rosa gör ett lamt försök att se frisk ut, men det lyckas ej alls.

Barnen nästan rysa för den vinkande karamellen; den förefaller dem som en afskyvärd snara.

O ve! *der* skymtar ju den stora piraten! Nu kommer dödsdomen; ty lilla frun har med silkeslen röst frågat: »hvilken af de små stumporna är det som . . .?

Hon hann ej komma längre förr än moster Margretha med omutlig bestämdhet svarade: »jo, kära fru Kilén, *båda* två.»

Det susade för de små krusbärsäterskornas öron, de hörde som i en dröm klockans jemna tick-tack, och oredigt förnummo de ett hemskt hviskande om olydnad, omogen frukt, förkylning och barns oförstånd.

Lilla fru Kilén tog raskt af sig bahytten,

satte sig fryntlig och glad i soffan, under det att moster resolut tryckte fast glasögonen bättre på sin näsa. Nu lyfte fru Kilén sin stora pirat af armen och placerade den *afgörande* på sitt knä. Med en smula embetsifver drog hon upp ur dess djup ett cylinderformigt vapen, mystiskt och hotande.

Vid denna hemska syn utbröto småttingarna i en ljudlig duett; orden dertill kunde gerna varit dessa: »Norma, de arma skona!» men den lilla nytra fru Kilén var mera beslutsam än den tragiska Norma. Också lärer väl ingen kunna neka att gummans vapen i det hela var mera fredligt och isynnerhet mera menniskovänligt i sina verkningar än Normas.

Allt nog, sedan straffet var öfverståndet och de små lugnats något efter ovädret, gingo de bort i sin lekvrå och resonnerade, ännu snyftande, med sakta röst öfver dagens olyckshändelse.

De kommo öfverens om att riset gör *mycket* ondt, men fru Kiléns pirat gömmer något som är *förargligare,* »isynnerhet när man är så stor som jag», tillade lilla Rosa och såg öfverlägset ned på sin mindre syster. Treåringen kände sig liksom litet stött och gick bort att söka upprättelse hos sin stora docka.

V.

Midsommaraftonen.

Der gårdsplanen på Ljungstorp upphör och allén tager vid, sluttar marken sakta åt venster ned mot en liten klart rinnande bäck. Länge har den som en skälmsk reskamrat följt allén åt, än hemlighetsfullt sorlande nere i det djupa diket under saftiga grodblad, gula, högstjelkade ranunklar och blåögda knippor af förgätmigej, än sprittande till som en liten blank silfverpil mellan albuskarna.

Här i sluttningen strömmar den till sist fram i dagsljuset och blir till ett litet, stormigt haf för de små gulfjuniga ankungarna, som uppurrade och häpna efter badet stå och stirra ned i dess oroliga djup.

Något längre bort försöker en gammal, rankig gärdesgård, som är dragen öfver bäcken, att hålla ihop så godt den kan, men i ett glittrande hopp öfver de mossiga störarna kastar sig den muntra bäcken in i hagen bredvid, som saftgrön och frodig doftar vida omkring af ängsblommor och gräs.

Det var just nere vid bäcken som det rådde lif och rörelse midsommaraftonen på förmiddagen. Majstången skulle ju klädas, och så lång var den att man ej sett maken på många år. Väldig som en slagen jätte såg han ut der han låg på sina träbockar, redo att prydas med all sin ståt. Ett tiotal af byns unga töser höllo som bäst på med att binda långa kransar af eklöf. Spolflickorna från Ljungstorp, Kajsa och Anna-Beata, som af fröken Margretha blifvit stälda i spetsen för bindningsarbetet, voro smått stolta deröfver, och deras sexton år tycktes berättiga dem till en viss vårdslös öfverlägsenhet emot de mindre bondtöserna på tolf, tretton. Också hade de åt sig utvalt den del af bestyren som ansågs finast, nemligen att utstyra med guldpappersstjernor de färgade äggskalen och träda dem upp på långa blångarnsändar.

Några af de yngsta töserna skulle stänka vatten öfver de färdiga kransarna för att hålla dem friska till qvällen; men hvad gjorde de? Jo i stället skrämde de på flykten de högt snattrande och pipande ankfamiljerna och började sjelfva ett hoppande och barbent plaskande i den upprörda bäcken, så att ett helt regn af glittrande droppar föll ned öfver de blomsterbindande flickorna.

Der blef ett skratt och skrik: »La barasten bli, uschla ongar! Ja, de' ä' uschelt te' göra så! La bli! la bli!» och så återtogs arbetet så ifrigt

att fingrarna lupo i kapp med de sladdrande tungorna.

»Den som barasten visste», började lilla Spol-Kajsa, »om vi få blåklenta som Målare-Johannes' Andreas löfte oss i går så skrappigt? Han ä' nu så'n en pilemagök, så en inte kan tro ett ord hvad han säjer!» Här vände hon sin lilla näpna uppnäsa spanande mot allén, och skuggade de rätt vackra, bruna ögonen med handen.

Anna-Beata sköt ned rödrutiga halsduken från sitt linfärgade hår med en otålig rörelse och muttrade halfhögt:

»Åh, de' står la inte för lifvet heller! Da'n ä' långer. Har Andreas sagt att han skaffar blåklent så ger'n'et, för se te hålla lofven, de ä' han kerl te!»

Kajsa tittade spefullt upp på kamraten, som ifrigt sysslade med garnhärfvan och blef helt röd på kinderna.

»Hör en på den då! så du tar ved däk! En får inte så mö'e som peka på pojkestackarn en gång!»

»Jo, Gu' bevars, gerna för mäk!» fnös lilla Anna-Beata, redande sig till ett hvasst svar, då plötsligt en hviskning lopp genom flickskaran, som en prasslande vind i rosenhäckar.

»Der kommer fröken Margretha med små herrgårdsfröknera!»

Ungarna, som plaskade i bäcken, fingo bums fart och skyndade med drypande kjortelkanter upp på stranden igen, spolflickornas lilla träta

blef tvärt slut, och ankfamiljerna tordes åter i vaggande skock draga sig ned till oceanen, der vågorna stillat sig.

Ja hon närmar sig ganska rigtigt, fröken Margretha, fryntlig och leende under sin sufflettformiga, gredelina rottingshatt. Ett rågadt smörgåsfat bär hon i ena handen, en stor mjölkkanna i den andra, och bakom henne kånka Lisen och Rosa tillsammans på en stor grepkorg, full af färska kringlor och bullar.

»Nu, barn, skall här bli traktering af!» ropar gladt fröken Margrethas välkända röst — det fans då väl ingen fattig unge i hela byn som icke någon gång hört den milda, uppmuntrande rösten, när sjukdom eller bedröfvelse varit på färde i stugan.

Alla anleten klarna. Som på ressårer flyga töserna upp till helsning; der guppas upp och ned i ifriga, sneda små nigningsförsök. Ögonen tindra, solglada leenden leka kring friska läppar och hvita tandrader, helsande den rara, goda fröken och hennes icke mindre goda välfägnad.

Det blef ett mumsande öfver lag inom ett par sekunder; der stoppades så gedigna smörgåsbitar i de verksamma munnarna, att vid hvarje fåfängt försök att säga ett ord, stod ena kinden ut som en spänd boll.

»Gud ske lof för aptiten; den är inte så liten!» skrattade fröken Margretha, vändande upp och ned på den tomma korgen och det tomma fatet.

Nå, hvad hon var rolig, den rara fröken! Alla töserna skrattade så de höllo sig i sidan, och de små bondungarna började åter fundera på om de skulle töras klifva ned i bäcken och skrämma ankorna. Men der kom annat i tankarna, ty i allén syntes något närma sig, liknande en löfsal på hjul. Det var min sann Målare-Johannes' Andreas, som satt på en kärra, fullastad med löfruskor och stora korgar, rågade med blåklint, prestkragar, åkervallmo och tjärblomster.

Blinda hästen, stackars Wira, som annars plägar draga gröna vattentunnan, är spänd för blomsterlasset; midsommaraftonen till ära har också hon blifvit utsirad med gröna qvistar, och öfver hennes sorgsna hufvud gungar en luftig triumfbåge af färskt björklöf.

Nu köra de fram ur allén, kärran stannar. »Hurra för Andreas!» ropa töserna, stora och små, viftande välkommen med sina röda och blå halsdukar och hoppande högt af glädje.

Andreas står uppe på kärran som en triumfator på sin char och vinkar till höger och venster; Anna-Beata får sig ett godt ögonkast; hon blir i rosenrödt lynne för hela dagen. Spol-Kajsa håller sig litet på afstånd, men lille Andreas är en vaken fyr; från sin upphöjda plats bland löfruskorna skickar han också henne en blick, »ett kungarike värd». Lyckligtvis gick den osedd förbi den lilla förnöjda Anna-Beata.

Vackra Kajsa är glad som en giga; än nic-

kar hon till den mörkögde, käcke Andreas, der han just nu hoppar ned från kärran så vig och smidig, än småler hon åt trädgårdsmästarns långe, striphårige Calle, som tafatt tummar på sin halmhatt och blyg räcker henne en bukett mångfärgade tulpaner.

Men fröken Margretha ser på sin klocka; det lider framåt middagen, nu får man min sann raska på. Lille Andreas tar kommandot öfver hela skocken, och när *han* sätter sig något i sinnet, så brukar det gå. »Nu tar vi uti, töser!» ropar han, och så går arbetet framåt med sjumila steg.

Andreas har beslutat att denna gången »sa missommarsstånga jäken i mej bli en stursker en!» och dermed går han på så oförtrutet i skjortärmarna, att det krusiga bruna håret är alldeles vått på tinningarna.

Nu är halfva stången färdigklädd. Nedomkring ringlar sig en yfvig eklöfskrans, högre upp äro blomsterklädda käppar fästa i kors, från hvilka nedhänga dinglande kransar af pioner och vilda blommor. Ju mera man närmar sig toppen, ju finare och luftigare blifva prydnaderna.

Vackra Kajsa kommer fram med hela fånget fullt af långa blåklintsguirlander.

»Jo, det douger, det!» jubilerar Andreas, afbrytande sin muntra hvissling. »Si de' va' sjelfvaste susen, de'! Men hjelp nu me' te binna fast klädsela, hör ho!»

Det var något som lilla Kajsa icke lät säga sig två gånger; Anna-Beata var inropad i väfkammaren, och någon skulle ju han, pojkstackaren, hafva till hjelp; han kunde väl inte »schlava» ensam, heller!»

Man skulle sett hvilken fart hon fick i fingrarna och huru behändigt hon knöt fast både blåklint och förgylda äggskal, medan Andreas liksom slog sig en smula på latsidan, stödde armbågen mot majstången och lutade hufvudet i handen.

Hans funderingar varade blott ett par minuter, men derunder hade han ändå fått alldeles klart för sig, att lilla Kajsa var både den flinkaste och grannaste tös han nå'nsin sett.

Majstångstoppen var i det närmaste färdig, derför hade trädgårdsmästarns Calle sörjt så godt han kunde med tillhjelp af byns småflickor, men hvad skulle man sätta allra öfverst? Si! detta var en så vigtig sak, att den endast kunde afgöras af fröken Margretha, som på en stund försvunnit för att göra en »titt» i handkammaren.

Hon lät dock icke länge vänta på sig; innan man visste ordet om, var hon tillbaka, viftande på långt håll med en präktig gul och blå flagg, som fru Ihlstjerna sjelf sytt i stor hemlighet, till öfverraskning på den stora dagen. Der blef en förtjusning, ett jublande!

»Men hvad tror ni, mina pullor, att jag har här?» nickar moster Margretha, under det Lisen

och Rosa, som äro invigda i hvad som komma skall, klappa i händerna och hoppa af fröjd.

»Jo, se bara!» Dermed drager hon högtidligt fram under sin grå schal ett guldskimrande, bevingadt, litet vidunder, en produktion af Ved-Svens och Målare-Johannes' förenade snilleansträngningar, hvilken de sjelfva välment anse för en tupp af furuträ och bladguld.

»Nej då! sicken en! Husch i all' sin da', hva' den ä' granner! En kan bli ännа förvirrater i öga' te se på'n!» ropas det i skocken.

Ja, det var visst och sant, ty ingen fauna i hela den civiliserade verlden har väl någonsin återgifvit ett tuppexemplar af så märkvärdiga former.

Men det gör heller ingenting; förträffligt tager den sig i alla fall ut i yttersta spetsen af majstången, bredvid flaggen, der Andreas med vigtig min sätter fast den »så den ska' sitta i mansålder», säger han tvärsäker och käck.

Se så, nu är majstången färdig; det var väl man hann med storverket före middagen. »Det stod hårdt, det!» pusta ungdomarna.

Min sann ringer inte i detsamma den stora middagsklockan, och nu bär det af med hela sällskapet åt skilda håll.

»Farväl så länge! Vi ses här, vet ja', i ättermidda' klockan fem!» ropa pojkar och töser, muntert nickande till hvarandra.

Långt före den utsatta tiden började folket samlas nere på platsen. Der sågos i första hand de vigtiga personerna Ved-Sven, Målare-Johannes, Hallén, trädgårdsmästaren, och den undersätsige, halte Peter smed, alla i skjortärmarna, fastgörande starka rep vid majstången, för att hissa den upp ur sin liggande ställning.

Nu spottade gamle Ved-Sven i händerna och tog fatt i sitt rep. »Oh hoj! Hallén! ta' i bättre der borta!» ropade Peter smed och grep ett karlatag med sina stora, svarta näfvar, så det knäppte i tåget. »Se så! se så! rappa på nu! Oh hoj! lite till, Hallén! Usch i-a mej, de va' en tunger baddare!»

Men nu stod också majstången der, upprest i all sin glans, och flaggen lyfte sig så vackert i vinden under stjertfjädrarna på den granna tuppen.

Fattig lilla Brita från skogstorpet, som troget höll sig fast i sin mammas randiga bomullskjol, der gömmande sitt ljusgula, lilla hufvud vid minsta sinnesrörelse, pekade också envist upp mot majstångstoppen och frågade helt sakta:

»Mor, hva' ä' de' för en som skiner så grant? Ä' de' sjelfvaste öfverstens paträtt i gulluniforma?»

»Tösa lilla, så ho talar!» öfverröstade henne modern, förskräckt öfver att någon skulle hört hvad barnet sagt, och gaf ungen en så grundlig och oförväntad snytning med blårutiga näsduken, att lillan blef alldeles häpen. »Ä' du stolliger,

Brita? Te tro att en sätter paträtter på missommarsstånga!»

Men egentligen var lillans fråga alls icke dum, ty min sann liknade ej det granna odjuret der uppe snarare en morsk liten generalsperson på korta, smala ben, i full uniform, med starkt utstående rockskört, sporrar och trekantig hatt, än en fredlig ladugårdstupp.

Ett ljungande hurra! hurra! skallade ur folkskaran, som drog sig i en allt tätare krets kring majstången, der en vigtig sak var på färde. Ved-Sven har laddat några gamla, skrala fogelbössor för att ge signalen till festens början.

»Herre Jessingen! Barasten ingen olycka kommer på färde!» ropa torparegummorna ängsligt och fly med flaxande, rosiga halsdukar bort åt andra sidan, dragande sina hvithåriga småttingar med sig.

Piff! paff! piff! paff! »Usch så de' smäller! de' ä' som sjelfvaste ryssen vore på gåln!» stånkar smedens gumma — »Smea-Maja» kallad — och banar sig af alla krafter väg ut genom hopen.

Men se der kommer ju herrskapet i högtidligt tåg vandrande från gårdssidan. Han ser något ståtlig ut, den öfversten! Och öfverstinnan sedan!

Efter dem gå i rader alla »herrgårdsfröknera», stora och små, och slutligen den kära fröken Margretha.

Samtidigt med den litet högtidliga helsnings-

introduktionen, der öfverstens fryntligt gå omkring laget, ruska hand och klappa på axlarna, höres ett svagt pling, plang! från den så kallade »Spralens» hesa fiol.

»Spralen» var en kuriös figur; ingen menniska i hela socknen hade rigtigt reda på hvem han egentligen var och hvad han hette. Han stod nu der, en mager, rödögd gammal gubbe med kal hjessa och krokiga ben, stämmande fiolen, under det han småslugt plirade på de kringstående.

Så hade »Spralen» sett ut i alla sina dar, trodde man nära nog, ty ingen hade känt till honom i ungdomsåren. Salig prosten och efter honom Peter smeds fader, gamle Matthias, voro de enda som haft en svag erinran om den dag, då »Spralen» för många Herrans år sedan kommit till byn för att sälja småkram.

Han lärer då äfven för betalning någon gång plägat utföra ett och annat enklare akrobatiskt konststycke, såsom att hoppa jemfota öfver en hög träpall, göra en kullerbytta och stiga upp igen, hvilket ådragit honom för lifstiden hans besynnerliga binamn.*

»Spralen» hade nu emellertid fått fiolen i ordning, satte honom hårdt under hakan och nickade knipslugt åt Ved-Sven, som med sin gamla, spruckna klarinett för munnen på försök bubblade fram några klagande: tu-de-*lu*-ri, tu-de-*lu* dlu dlu.

---

* Sprala betyder på vestgöta-dialekten att sprattla.

Se så der ja! nu ha herrskaperna satt sig i rad på de grönmålade gungbräderna, öfversten ger »Spralen» en uppmuntrande vinkning med handen, och så brister glädjen lös.

Peter smed är van att sätta folk i gång; halt som han är, kan ändå ingen bättre än han få fart i en långpolska, och troget stå hans vänner Trädgårds-Hallén och Målare-Johannes honom bi, så gamla de äro. »Hvar eveli en ska' mä, käringa ock!» ropar Peter, fattande i sin tjocka hälft, den rödbrusiga, hederliga Maja, som helt trygg stått och gapat på öfverstinnans garnering.

»Ä' du ståelter, Per?» fräser hon och ger honom en duktig puff med armbågen, men det är omöjligt för Maja att undgå sitt öde, *med* skall hon. Peter tar henne i ena hand och Hallén i den andra, och så bär det af.

Efter dem följa gamla hönsgumman och den beskedlige Lagårds-Matts, och så kommer mor Hallén, trädgårdsmästarns hustru, i svart bombasinsklädning och ärtgrön silkesduk. Trots Målare-Johannes' bemödanden håller hon envist upp sin hoprullade bästa näsduk som en kommandostaf, i stället för att hålla fast i polskans utsträckta kedja . . . pang! . . . der ligger hon också. »Ja, så sulle de gå! En s'a hålla fast så de förslår, när en s'a ut på tocket hära!» predikar Johannes under det han hjelper stackars mor Hallén upp på sina ben igen och leder henne till en bänk.

I frisk fart med oerhördt utsträckta armar komma nu Andreas och Kajsa, Trädgårds-Calle och lilla Anna-Beata, dragande med sig i fyrsprång alla byns töser och pojkar, stora och små.

Sjelfva öfversten vrider upp sina mustascher, springer upp från sin plats med ett lif som vore han tjugo år, förmår sin fru gemål till en liten sväng-om, och skyndar sedan i spetsen för alla sina glada döttrar in i det brokiga vimlet. Der fins ingen hedersgumma som inte får sig ett hvarf polska med nådig öfversten, och bondtöserna dansa rundt med »småfröknera» så det är en lust och glädje.

Högt uppe på sin trästol stod »Spralen», gnidande på sin fiol, som i de högre tonerna lätt kom en att tänka på klagolåten hos några små olyckliga grisar vid en igenstängd grind.

»Tram, tram, tram! Husch hva' polskan går!
Tram, tram, tram! Blås så de' förslår!»

sjöng han till fiolens gnäll, stampade takten med foten och gaf den stackars Ved-Sven, som stod och klunkade oredigt i klarinetten, en upplifvande puff med stråken.

Der kommo nu också från byn både soldaten, den vackre Trotz med svarta mustascherna, skräddar Sylén och hans madam och snickar Törnqvists hygglige son, som snart skulle få egen bod i Lidköping.

Hvad gjorde det att den tappre Trotz, oberörd af musiken, *alltid* dansade galopp i vild

fart öfver stickor och strån? Hvad gjorde det att skräddaren och hans maka, när de valsade, lutade sig *så* snedt öfver hvarandras axlar, att de tycktes jaga efter hvarandras ryggar i ständigt lika ifrig som vanmägtig sträfvan?

Inte betydde det heller något, att snickar Törnqvists långa, hyggliga son med borstlika, gula håret, oförtrutet trampade alla menniskor på fötterna så fort han skulle ut i dansen! Sådant betydde, som sagdt var, mindre än intet, ty man var nu en gång i farten, och roligt skulle man ha!

»Ja, roligt skulle man ha!» tänkte också med en längtans suck den lilla, bekymrade flickan med de stora, mörka, sammetsmjuka ögonen och det blåsvarta håret, som stod i ledet längst bort bland dem som sågo på dansen.

Hennes mörka hy och dystra uttryck bröt skarpt af bland alla byns ljushåriga töser, hvarför man allmänt kallade henne »Svarta Bengta».

Hon var ett barnhusbarn och tjenade nu som »barnflicka» hos Peter smeds, der hon varit inackorderad i sin späda barndom.

Huru gerna hade hon icke också velat dansa litet bland de andra glada flickorna! Men ack! det var ju alldeles omöjligt; hon hade den snälla mor Majas egna gamla skor på fötterna; de voro tyvärr så stora som båtar och skulle genast falla af henne om hon vågade dansa.

Mor Maja hade ett par gånger dragit henne fram för att hon skulle få sig en sväng, men

inte kunde hon göra mor ledsen och tala om att skorna inte passade? Hon hade blott helt sakta svarat att hon ville slippa, och så hade mor Maja blifvit liksom lite stött och sagt så tvärt när hon gick: »Ja, stå du der och tjura. Vill ho inte säta*, så kan ho stå der!»

Detta hade alldeles förstört lilla Bengtas midsommarsfröjd, tårarna stego henne i halsen och hon beslöt att smyga sig bort från hela härligheten och gå in i den vackra hagen bredvid.

Ängen stod så saftigt grön i den ljumma Juni-qvällen. Genom björkarnas luftiga hängen trängde solstrålarna ned med dämpadt sken och strödde hundradetals ljuspunkter — ej olika ett regn af nypreglade tvåstyfversstycken — öfver det sammetsmjuka gräset. Stora gråstensblock, fläckvis öfvervuxna med brungul mossa, lågo som dystra öar i det böljande gräset. Omkring dem växte i mängd stora knippor af blå veronikor, fina stellarier och gungande majnycklar. Hela sträckor af konvaljeblad beklädde sluttningarna, och när den minsta smekning af aftonvinden bäfvade emellan de fina perlstänglarna, göt sig deras aromatiska vällukt ut öfver hela ängen.

Hit stälde lilla Bengta sin ensamma vandring. Inkommen i hagen, gick hon en stund tankfull omkring, satte sig sedan ned med ryg-

---

* Lyda.

gen lutad mot en sten och lät sina drömmande ögon blicka upp mot de blå skymtar af himlen, som tittade fram mellan löfkronorna.

Ett par trollsländor med glänsande vingar lekte nere vid bäcken. Lilla Bengta följde deras luftiga färd med ögonen och märkte ej, att ett lefvande väsen sakta närmade sig, förr än en stor skugga aftecknade sig ett stycke ifrån henne.

Det var Wira, den stackars blinda hästen, ett ljusbrunt, vackert sto med hvita fötter och en hvit stjerna i pannan.

Långsamt och försigtigt kom Wira gående utför ängens sluttning ned mot bäcken.

Spejande nosade det stackars djuret på alla föremål, ibland ryggande förskräckt tillbaka för en obetydlighet, för att kanske strax derpå få en oväntad stöt mot någon trädstam, hvilket kom det att spetsa öronen och darra i hela kroppen.

Vacker och rörande var den stackars blinda hästen i sin ovisshet om allt som omgaf den; ibland tycktes det som sattes hennes tålamod på svåra prof, hon drog då djupa suckar, lyfte sakta upp hufvudet, vidt öppnande de stora, glanslösa ögonen mot himlen, liksom sökande hjelp.

Lyckligt och väl kom emellertid Wira nu ned till bäcken, hvars kala kiselstenar vid brädden ingåfvo henne något misstroende. I djupa, sörplande drag släckte hon sin törst, låtande

det klara vattnet slå glittrande ringar kring nos och framfötter.

Plötsligt upplyfte hon sitt vackra hufvud och utstötte ett ljudeligt gnäggande, hvarvid lilla Bengta rigtigt hoppade till, så tvärt kom detta skarpa ljud midt i ängens stilla tystnad.

Knappt hade ekot förklingat förr än hon från höjden på andra stranden förnam ljudet af en oregelbunden kort galopp, och fram ur en dunge af täta alar kom i snabb fart en liten munter, grågul fölunge, som fnysande ilade ned till motsatta strandbrädden.

Uttalande i små korta gnäggningar antingen sin rädsla eller sin ovillighet att hoppa öfver vattnet, sprang det lilla lifliga fölet oroligt af och an på stranden.

Den lika så ängsliga modern anade visst sin afkommas tvehågsenhet eller kapris — hvilket det nu var — och gjorde ett vacklande försök att taga det afgörande språnget. Ja, verkligen! det lyckades; men se, just när hon nådde andra stranden, halkade hon och föll på sina knän. Flere gånger ville hon resa sig, men snafvade ånyo på de rasslande småstenarna.

Andlös af deltagande hade »svarta Bengta» betraktat Wiras ansträngningar; nu sprang hon upp, lätt som en gazell, kastade af sig skor och strumpor och ilade barbent öfver bäcken, i rättan tid för att med ett godt grepp i Wiras man hjelpa henne åter upp på fötter. Lilla

Bengta var ej långt ifrån att sjelf vid det taget blifva lyft ett bra stycke upp från marken.

Ystert hoppande och skakande sitt lilla skälmska hufvud med de kloka ögonen, ilade fölungen fram till sin mamma, visst icke för att såsom ett väluppfostradt barn på hästspråket fråga efter huru det stod till efter kullerbyttan, men för att såsom en äkta liten egoist genast börja dia af alla krafter.

Wira höll sig stilla under tiden, tålmodigt böjande sitt hufvud bakåt mot sin älskling, under det hon med sin långa svans viftade bort de näsvisa flugor, som sökte hindra måltiden.

Lilla Bengta visste ej rätt huru det kom sig, men hon kände sig så vek om hjertat; ett par tårar droppade ned från hennes långa ögonhår. Hon gick långsamt tillbaka till sin plats vid stenen och satte sig der med hufvudet lutadt i händerna.

»Fölet har en moder, en moder som älskar sin afkomma!» suckade hon; »*de* äro dock bara djur, men jag, en mensklig varelse . . . jag har ju ingen, ingen! Jo, det är sant, mor Maja — och hon är visst rigtigt snäll emot mig, det vore otacksamt att säga annat —, men min rätta moder, hon som födde mig till verlden, hvem är hon? Hvar är hon? . . . Månne hon lefver? Ack! hvem vet det? . . . Jo Gud, som ser och känner allt!» snyftade sakta lilla Bengta.

I dessa vemodiga tankar försjönk hon mer och mer, hållande ögonlocken helt slutna mot

solglindret på gräsmattan. Hon märkte ej att vinden då och då förde med sig några glada vals-strofer från »Spralens» fiol, ej heller att Wira och fölet dragit sig längre bort på ängen ur hennes synkrets.

Aftonhimlen speglade sig rosenröd i bäcken, och rundt omkring doftade ängsblommorna allt starkare mot qvällen. Det kom en söfvande bedöfning öfver lilla Bengtas nedstämda sinne, ögonen blefvo tunga, hufvudet sjönk till sidan, och omärkligt föll hon i slummer.

Först hade hon en oredig förnimmelse af hvar hon befann sig; under de sänkta ögonlocken skymtade ännu träd och buskar, men efter hand bleknade verkligheten och gaf vika för drömmarnas luftiga gyckelspel.

Drömmar äro förunderliga, de likna hafsströmmarna, som från fjerran belägna kuster föra till oss spillror af föremål, träd, växter dem vi aldrig sett och kanske knappt nog förestält oss. Så bragte också nu deras trolska böljor med sig till den sofvande flickan en bild, den hon tillförne aldrig skådat.

Ängens blomsterströdda tufvor började höja sig, de växte och blefvo till stora vågor på ett skummande vatten, och granskogen vid horisonten förvandlades i en stor stad med torn och tinnar. Ut derifrån kom en liten svart båt af bräckliga plankor, med seglen sönderslitna och fladdrande; den skulle öfver till andra stranden, men sjövindarna grepo hårdt i tackel och tåg,

och vräkte den än högt upp på vågornas hvitskummiga kammar, än brådstörtande ned i mörka svalget.

I båten låg en ung, beslöjad qvinna på sina knän och grät så bittert, så bittert, med ansiktet gömdt i händerna. Plötsligt vände sig hennes mörka ögon mot stranden, hon fick se lilla Bengta, log vemodigt och började vinka henne med sin långa, svarta slöja.

I detsamma försvann båten bakom en framskjutande svartgå klippa, som bredde sin dystra skugga ut öfver vattnet. Bengta trodde att den hade förgåtts, men se! den kommer fram igen, dock huru underbart förändrad: nyss så svart, så bräcklig, nu så skön, der den på de lugnade, azurblå böljorna glider framåt, glimmande som silfver.

Upprätt, klädd i en glänsande hvit drägt, står hon nu strålande af glädje och ungdomlig fägring i båten, hon, densamma qvinnan som nyss låg der i sorg och tårar. Hon viftar icke mer med den nattsvarta slöjan, nu är det med sina stora, hvita vingar, som sakta lyfta henne ur farkosten ned på de glittrande böljorna.

Framåt sväfvar hon mot stranden, hållande högt i sin hand en snäcka, fyld med glänsande perlor. Ju närmare hon kommer, desto skönare är hon.

Hör! hon talar med en röst som musik: »Mitt barn! mitt älskade barn, som jag födde i öfvergifvenhet och smärta! Här kommer jag till

dig efter stormar och lidanden. Se, barn! jag har med mig alla de tårar jag grät på jorden öfver mig sjelf och öfver dig. Gud har förvandlat dem deruppe till dessa sköna perlor; säg, äro de icke härliga? Du skall hafva dem alla, alla, mitt eget barn!»

Huru mildt hon log och räckte ut handen!

Lilla Bengta tyckte sig känna ett svalt perlregn rulla ned öfver sitt hufvud, men när hon grep efter perlorna, voro de förvandlade till de friskaste liljekonvaljer; hela hennes knä var fullt af dem.

I samma stund hörde hon sitt namn hviskas helt nära sig, hon vaknade, kände ännu halfsofvande efter perlorna på sitt hufvud, men handen blef i stället alldeles fuktig af aftondaggen.

Förvånad slog hon upp ögonen och såg . . . icke den glänsande synen i drömmen, men den goda fröken Margretha, som med sina trohjertliga, små, grå ögon stod och betraktade henne.

»Hvad ligger du här för, min lilla stumpa?» frågade fröken vänligt och räckte flickan handen.

Lilla Bengta var helt förlägen hvad hon skulle svara och reste sig häftigt upp; hon hade nästan alldeles glömt anledningen hvarför hon begifvit sig till ängen, men vid en blick på sina fötter klarnade tankarna. Der såg hon ju mor Majas stora skor; de påminde henne om en verklighet, der tårar icke förvandlas till perlor, icke ens till liljekonvaljer.

Fröken Margretha, som såg hennes förlägenhet, klappade henne sakta på kinden och frågade:

»Hvarför är du icke med de andra vid majstången, lilla Bengta, och får dig en sväng-om? Nog vore det väl lite roligt ändå; här blir du förkyld att ligga ute just när daggen faller. Kom med mig nu, barn lilla.»

Bengta tänkte stilla på sin dröm, der hon nu gick; hon hade icke velat byta bort den mot tio majstänger, men hon ville inte omtala den för någon; hon tyckte den vara sin enskilda heliga egendom, som ingen annan borde känna. En annan sak var det med sko-bekymret, det kunde hon ju förtro till den som alltid var så god emot henne.

Uppmuntrad af fröken Margrethas moderliga blick och röst, omtalade Bengta under vägen huru det förhöll sig med mor Majas stora skinnskor, samt alla upplysande detaljer, såsom att mor alldeles bestämdt hade ämnat gifva henne ett par nya, ifall, nota bene, hon i förra månaden hade fått sälja de två grisarna; men som Peter smed funnit dem för magra ännu, hade det inga skor blifvit af.

Bengtas ärliga berättelse om saken hade emellertid den oväntadt lyckliga påföljden, att den rara fröken Margretha tog henne med sig upp på sitt rum och letade fram ett par präktiga kängor, hvilka passade flickan som om de varit gjorda åt henne. Förnöjd såg hon

än ned på sina nätta fötter, än upp i frökens vänliga ansigte; hon tyckte sig der finna något liknande den der ömma blicken, som nyss i drömmen varit fäst på henne.

»Se så, barn, nu gå vi fort ned till majstången; dansen skall ju vara slut på slaget half nio, och mycken tid hafva vi således icke att vinka på», sade fröken Margretha, och dermed skyndade hon och lilla Bengta öfver gården hän till dansplanen.

Der rådde för ögonblicket en paus, som gamle »Spralen» använde att grundligen forska i stora ölstånkans inre, samt flitigt förse sig med bastant »tilltugg».

Herrgårds-herrskapet hade för en stund sedan lemnat festen. Byns ungdom, som mangrant slagit sig ned på bänkar och gungbräden, sutto der rödblommiga och glada efter dansen, tagande sig ut som en rad friska tusenskönor om våren. Vid fröken Margrethas ankomst flögo gossar och töser upp från sina platser.

Vackra Kajsa iakttog förundrad att »Svarta Bengta» varit fröken följaktig; det föreföll henne minst sagdt besynnerligt, och hennes undran minskades icke vid anblicken af Bengtas vackra kängor.

Men i detsamma hördes åter »Spralens» gnällande fiol spela upp den allra sista dansen; han drog till med en kraft, som skulle — bildligt taladt — alla de små olyckliga grisar, de der

varit innestängda i instrumentet, på en gång blifvit utsläppta under allmänt jubel.

Ved-Svens klarinett deremot fortfor att vara pjunkig och jemrande, men i ungdomens tycke var musiken förträfflig, precist som den skulle vara.

Vackra Kajsa var mycket belåten med sin eftermiddag; hon hade dansat tre danser med Andreas, två med unga Trotz, soldaten, och två med rika Törnqvisten; detta oaktadt såg hon sig nu litet oroligt spejande omkring, såsom sökte hon någon, under det hon temligen tankspridt skrattade åt rika snickarens qvickhetsförsök.

»De' vore la kunstigt», tänkte hon, »om inte Andreas sulle ta mäk i sista dansen.»

Lilla Anna-Beata hade ungefär samma funderingar för egen räkning; men huru stor blef icke de båda flickornas häpenhet och missräkning, när de i stället fingo se Andreas alldeles obesväradt fara af i valsen — med hvem? Jo, tänk så oerhördt! med Smea-Majas tjensteflicka, »den dera sotögda, svarta ongen Bengta, som inga menska vet om stort!»

Ja, *den* synen grep verkligen djupt de unga baldrottningarna i bomullskjol, men samtidigt tycktes de hafva fattat det orygglіga beslutet att omsorgsfullt dölja förtreten.

Kajsa blef särdeles nådig mot rika Törnqvisten och tvekade ej att gifva honom dansen numro tre; Anna-Beata försökte så godt hon

kunde att se glad ut, fast Trädgårds-Calle hoppade i otakt och jemt trampade henne på tårna.

Allt groll mellan de båda spolflickorna var nu såsom bortblåst; de hade tvärt blifvit de bästa vänner i verlden.

Under tiden roade sig lilla Bengta af hjertans grund. Den vackre Andreas sade henne att hon dansade bäst af alla flickorna i byn, att han undrade hvarför hon inte förr kommit ned till majstången; han skulle då för länge sedan dansat med henne. Ja, hvad han var treflig och glad, den Andreas! Och så gaf han henne den lilla vackra »kryddqvasten», som han bar i knapphålet på sin klädesjacka.

Det var sant! Han frågade också om hon inte ämnade gå i kyrkan i morgon på Midsommardagen; då råkades man alltid litet på kyrkplanen innan det ringde till gudstjensten.

Med ett ord, Bengta tyckte sig hafva haft så roligt, att hennes femtonåriga lilla hjerta aldrig känt sig så lätt och gladt.

Men nu drog »Spralen» sista stråkdraget på fiolen, ratsch! ratsch! . . . Klarinetten dudlade sitt »dudeli du, dudeli du» jemmerligen en stund på egen hand, utan att märka kamratens reträtt; så tystnade äfven den, och dansen var oåterkalleligen slut.

Nu började uppbrottet; alla jemkade sig skockvis ned åt alléen, der man samlade sig i ordentliga led med »Spralen» till öfverbefälhafvare. Han ställde sig i spetsen för tåget, be-

slutsamt kämpande för sin fiols ära medelst det kraftiga uppspelandet af en marsch, den han sjelf ljudeligen förstärkte med sin egen spruckna stämma:

Pling, plang, plang plang pling!
Gubbar och gummor och töser små,
Raska drängar i byxor blå,
Knalla nu på,
Te by's sa de gå.
Pling plang, väga ä lång,
Kniper de', gå vi 'en än en gång.
Pling plang, pling . . . plang!

Nu vände tåget af vid grinden åt byn till; från »Spralens» fiol hördes blott enstaka toner och så blef allt tyst på gården.

Men Kajsa och Anna-Beata togo hvarandra förtroligt under armen och gingo hemlighetsfullt hviskande ned till ängen med snabba steg. Der skulle de, min sann, laga att de fingo höra göken, ty det skall man ju alltid på midsommarqvällen. »Det är endaste fasona te få veta ackurat hur länge en ska' få lof te lefva i denna uschla värla», hade gamla Bolla i grindstugan sagt, och då var det säkert.

Under hvar sin björk ställde sig de unga flickorna, och göken, den dansmästaren, lät inte vänta på sig: »kuku, kuku, kuku» . . . Ja, hvad han gol, först i Kajsas, se'n i Anna-Beatas träd. En gång höll han upp litet — troligen för att andas —, men det bekymrade dem icke; de antogo att detta blott betydde en lätt öfvergående

liten sjukdom, som man utan all fråga skulle gå igenom.

Troget höllo de ut att räkna till åttio, men då var tålamodet slut: »Hvem i hela värla brur säk om te lefva så länge? De va väl sturt omöjeligt att någon gjorde!» Och så skörtade de upp sina kjolar och gingo längre in i ängen, barbenta, med strumporna i handen, för den starka daggens skull.

Den vigtiga stunden var kommen. Under graflik tystnad skulle man gå att plocka sju slags olika, vilda blommor, för att sedan lägga dem under hufvudgärden. Då skulle man ofelbart drömma om den som en gång skulle blifva ens man; ja, det var säkert, ty Bolla hade bedyrat att det alltid slog in; men om man glömde sig och sade ett enda ord, ja bara så mycket som »god natt!» . . . ja se *då* var allt förloradt. »För si missommarsnatta ä' så dera förunnerlig!» hade Bolla sagt och nickat betydelsefullt med hufvudet.

Nattvinden prasslade sakta i löfvet öfver de plockande flickornas hufvuden, de yfviga, genomskinliga hundlokorna skymtade som hvit, luftig dimma i halfdunklet. Från vedbacken hördes den beskedlige Svens klarinett, på hvilken han ännu halfsömnig gick och blåste smått under det han såg till rep och verktyg, som nyttjats nere vid majstångens resning. »Dudel*uri*, dudel*uri*!» — »Luri . . . lu . . . ri», svarade ekot långt borta i skogen.

VI.

Familje-wursten.

Från gårdssidan på det vackra Fredriksholm small en ljudelig klatsch. I frisk fart rullade en vagn fram till trappan och stannade tungt i den knarrande sanden.

Såsom berörda af en elektrisk stöt, foro vid vagnens buller fyra unga flickor upp från sina stolar vid ett af arbetsborden i salongen, kastande i hast linnesömmen ned i sykorgarna, för att skynda in och sätta på sig hattar och kappor. I deras spår följde springande och pratande de yngre småsystrarna, med flygande hårflätor och korta, hemväfda klädningar i stark vift, schasade af brodern, den muntre husarlöjtnanten.

Efter den nyss beskrifna, genom salongen rusande ungdomstroppen, kommo i vild fart ett par dugtiga, linhåriga vestgötapigor, tillkallade af två ringklockors storm-appell.

Fröknarna allesammans skulle ju klädas, och öfverste Ihlstjerna, deras fader, stod ju redan ute i förstugan, färdig att stiga upp i vagnen.

Men hvilken vagn? Jo, den ofantliga familjewursten, som nu höll der framför trappan, förspänd med två stora, ljusbruna, tyska hästar, hvilka otåligt skrapade och stampade med framfötterna, under det de flämtande näsborrarna lyste helt röda vid hvarje andetag.

Paterfamilias hade tryckt sin runda hvardagsmössa af blått kläde med gul kokard stadigt ned på sin vackra panna; möss-skärmen kastade en mild skugga öfver de buskiga, stora ögonbrynen och de gråa, lifliga ögonen, der godhet, skälmaktighet och häftighet lyste fram.

Hans starkt markerade drag och stora, yfviga mustascher gåfvo honom ett imposant uttryck af kraft och manlighet, då munnen deremot hade en behaglig öfverensstämmelse med ögonens skalkaktiga hjertlighet.

Ja, denna mun var så välbildad, leendet så solskensgladt, att man helt visst kunde antaga det egaren hade haft och ännu hade ett afgjordt fruntimmerstycke.

Med raska steg, som ej tycktes det ringaste besvärade af den något korpulenta figuren, gick han utför trappan och fram till hästarne, noga mönstrande seldon och stångkoppel. Olycklig den stallbetjent som haft den ringaste tankspriddhet vid förspänningen — en handgriplig tillrättavisning lät icke länge vänta på sig i sådant fall. Nu besigtigades vagnen; ja, den var just icke något elegant åkdon: en rätt klumpig trästomme, öfverdragen med grönmålad väf.

Af dessa enkla materialier var uppförd en så kallad wurst, stor nog att anses kunna rymma familjen, några gäster, guvernanten, någon gång äfven husets tjenarinnor — när färden gick till kyrkan — samt betjentpojken, nota bene denne stående på fotsteget.

Ack! huru hade man ej på denna vådliga plats successive under årens lopp sett en hel, lång rad betjentpojkar i grönt och rödt livré? Den olycklige skulle stå, hållande sig fast i jernhandtagen på sidorna, under det hans vanligen runda gosskinder obarmhertigt ruskade vid de våldsamma skakningarna — ty wursten var från den gamla, goda tiden, det vill säga, att han totalt saknade alla stötförmildrande fjedrar.

Plats för småbarnen i familjen beräknades icke så noga; »de få alltid rum ändå», sade pappa; »ty», tillade han, »man stoppar med de stora och kilar med de små».

Nu steg han fort och lätt upp i vagnen, tog raskt tömmarna ur kuskens händer, blossade ett grundligt tag ur sin lilla, korta sjöskumspipa och talade smått med hästarne: »Så hå, så hå, pojkarne mina!» under det att dessa i små, oregelbundna, half betvingade hopp, otåliga fnysningar och ruskningar med manarna gåfvo till känna att de väntat nog.

»Skynda på!» ljöd tvärt Paterfamilias' stentorsröst, så att det klang i husets fönsterrutor.

Vid denna afgörande signal sågos dörrarna öppnas, och ut störtade husets alla flickor, iklädda

wurst-kostymen, det vill säga en sorts hemväfda, blåa bomullstygskappor, hvilka användes som skyddsmedel mot landsvägsdammet. Guvernanten, tätt i deras spår, hade också fått sin andel af detta himlafärgade familjetyg, som åt hela fruntimmersgruppen gaf ett ganska egendomligt utseende.

Från en af flygelbyggnaderna kommo springande i full fart den unge husaren och hans f. d. informator, som nu en tid var på gästbesök i familjen.

Utför trappan gick husmodern sjelf med värdig, rak hållning; hon var en högväxt, ståtlig dam med cendré lockar, örnnäsa och blåa, allvarsamma ögon. Majestätiskt och långsamt steg hon upp i vagnen, artigt biträdd af två unge löjtnanter, den ene af kavalleriet, den andre af infanteriet, hvilka, i egenskap af »herrar på visit», blifvit bjudna att deltaga i promenaden.

Dessa två löjtnanter voro egentligen ett par ulfvar i fårakläder, ty verkliga orsaken till deras stora uppmärksamhet mot husets mamma var att finna i deras lågande beundran för de två äldsta fröknarna, Sigrid och Theresine.

Sedan Materfamilias intagit hedersplatsen i wursten, midt emot pappa, vågade ingen stiga upp förr än han blifvit ordentligt uppropad vid sitt namn. Först kom turen till den kära moster Margretha, som fjäderlätt sväfvade upp på sin plats, oförmärkt nupen i vaden af den oreger-

lige, unge husaren, hvilken, glömsk af all respekt, trotsade både mosters hotande pekfinger och blossande rodnad.

Vid hennes sida sattes den vackra Sigrid, med de långa, glänsande, mörkbruna lockarna, markerade ögonbrynen och stora, mörkblåa ögonen, der kärleksgudarne roat sig med att tillställa ett litet gnistrande fyrverkeri. Så kom Theresine, liten, blond, själfull och sprittande af qvickhet och lif. Hennes förtjusande leende, genomlyst af en bländande tandrad, meddelade åt alla, hvar hon visade sig, en solskensstämning, som gjorde henne så välkommen.

Den sextonåriga Julie, med de hjertegoda, blåa ögonen och den lilla, skälmska gropen i kinden, stufvades in mellan guvernanten och den ljuslockiga Hilda. Lisen och Rosa hissades utan omsvep upp öfver vagnskanten af stora brors starka armar och ställdes som passiva collys mellan far och mor, der de sutto närmast hästarne.

Nu återstodo löjtnanterna. Det såg verkligen mörkt ut med att finna plats åt dem, men sämja ger rum.

Genom en slump — som man möjligen kunnat förutse, så mirakulös den än föreföll — befans snart löjtnanten af kavalleriet sittande vid fröken Theresines sida, liksom infanterilöjtnanten vid fröken Sigrids.

En generalklatsch af den stora piskan ljöd nu, betjentpojken med de feta kinderna slungade

sig upp i sista minuten på fotsteget, och ut rullade familjewursten i friskt traf genom gårdens höga gallerport.

Färden gick förbi smedjan; ditin kastade småbarnen från vagnen helt skygga blickar; derinne såg så svart och hemskt ut. Elden flammade till, vild och röd, kastande upp hela kärfvar af gnistor genom den höga, sotiga skorstenen. Mot eldskenet aftecknade sig smedernas kraftiga gestalter, som svarta silhouetter, injagande en sådan skräck hos småttingarna, att de icke iakttogo med hvilket vänligt och gladt uttryck de bistra männerna lyfte på mössorna, när öfversten i wursten rullade förbi.

Stadsfängelset låg också vid vägen; ett stycke derifrån voro några af fångarne sysselsatta med gräfningsarbeten; ett par af dem stodo nere i ett dike, tungt böjda öfver sina spadar, de öfriga uppe vid vägkanten.

Bland dessa senare sågs en äldre man med långt, gråsprängdt hår, starka drag och ett sorgset, men beslutsamt ansigtsuttryck, hvilken flitigt arbetade, under det han syntes försänkt i tankar.

»Sven!» ropade hastigt öfverste Ihlstjerna, i det han tvärt höll in hästarne, »kom hit, skall du få litet till tobak åt dig, min gosse!»

Fången såg hastigt upp, ryckte af sig sin hvitgråa mössa och skyndade att åtlyda befallningen, på samma gång han halft frågande och halft skyggt betraktade de många ansigtena i vagnen.

»Hur har du det nu, gamle Sven?» fortfor öfversten, vänligt räckande den tilltalade några slantar.

»Åh jo, nådig herrskapet, tackar som frågar», ljöd Svens grofva röst; »det knallar och går så smått, unna för unna; en får vara nöjd me't så'nt de ä'; den illa gör, den illa far, si så ä' de'.»

»Stackars gamle Sven!» utbrast Ihlstjerna, med en lindrig darrning på rösten, i det han klappade fången på skuldran. Den senare, uppmuntrad af det vänliga tilltalet, fortfor med lägre stämma, pekande på lilla Rosa uppe i vagnen, hvilken rysande kröp närmare sin far. »Tocken en liten rar tös der står! Så'n en hade jag en gång förr i tiden . . . Ho' ä' väl stor nu, kan tänke!» Mer kunde den stackars gamle ej få fram.

Men öfver Ihlstjernas ögon smög en fuktig glans; han lutade sig ned till sin lilla dotter och sade mildt, i det han stoppade en stor slant i barnets hand: »Kan du gifva Sven den här penningen, lilla Rosa?»

Här var ej fråga om att tveka, lyda måste man; men högt klappade den lillas hjerta af förfäran, då hon nödgades lägga slanten i den gamles valkiga, grofva hand.

»Gud välsigne lilla fröken!» mumlade sakta den gamle fångens dystra stämma, under det vagnen åter satte sig i rörelse. Man rullade i frisk fart framåt på den dammande landsvägen.

Snart hade det moln af sorgsenhet som mötet med stackars Sven bredt öfver sinnena alldeles skingrats. De glada samtalen i wursten återupptogos med nytt lif, men i den lilla Rosas tankar såg det ej så gladt ut; barnet grubblade öfver hvad fången sagt om att han egt en liten dotter. »Månne hon såg snällare ut än sin hemska pappa? Månne hon hade några leksaker, ja ens kläder och mat?»

Alla dessa frågor lågo tungt på det lilla barnahjertat och förde det i stilla drömmar bort från det närvarande. Hastigt väcktes hon derur af en hvinande klatsch.

Pappa hade kört in genom prestgårdsgrindarna och lotsade sig med den breda, otympliga wursten skickligt fram på den finkrattade gårdens smala gångar.

Rabatterna prunkade med de grannaste pioner, gula liljor, törnros- och jasminbuskar i full blomning, och kring den runda gräsplanen doftade en putsad kant af lavendel och reseda, som det fordrades hela öfverste Ihlstjernas talang som körsven att ej krossa med de tunga hjulen.

Från ett rum till venster om den hvitmålade prestgårdsporten, der fönstret stod öppet, sågs bakom den viftande hvita gardinen ett hufvud med kalott titta ut, och strax derpå kom prosten Syrén sjelf utspringande på förstuguqvisten, tydligen uppskrämd ur sin middagslur.

Den ärevördige gamle prestmannen skug-

gade med ena handen sina sömniga ögon mot solen och vinkade med den andra ett fryntligt välkommen till de anländande.

»Nå, jag måtte säga! ett så kärt besök!» ropade den gamle med sin vänliga stämma och skyndade utför den lilla, enrisbeströdda trätrappan för att hjelpa gästerna ur vagnen.

»Tusen gånger välkomna! Herr öfversten tillåter väl att vi spänna ifrån hästarne, så att vi få behålla herrskapet qvar till qvällen?»

»Tack, min hedersvän!» svarade öfversten, som lemnat tömmarna till betjentpojken och nu, i det han steg ur wursten, hjertligt skakade prostens hand. »Till qvällen få vi väl icke stanna denna gången, men om ni tillåter, hoppas vi få njuta af er värderade gästfrihet en timmes tid eller så, medan hästarne pusta ut.»

I detsamma kom prostinnan Syrén andfådd öfver gården från en af prestgårdens rödmålade flyglar med nyckelkorgen i handen. Under vägen kastade hon i en blink af sig sitt stora, hvita hushållsförkläde på gröna gungbrädet under lindarna och skyndade så fort hennes goda hull tillät fram till sina gäster.

Der blef ett helsande, ett nigande, ett klappande, ett pratande, så hjertligt, så lifligt, att alla talade på en gång. Hästarne för wursten började spetsa öronen, och stora Caro, som hittills förhållit sig temligen fredligt vid sin hundkoja, började skälla af alla krafter, under vilda hopp, som kommo hans långa kedja än att ut-

sträckas till det yttersta, än att slå skramlande mot vattenskålen.

Emellertid jemkade sig sällskapet in i prestgårdens lilla prydliga förmak. Fru Ihlstjerna, prostinnan och moster Margretha togo plats i den långa, brunmålade soffan med röda klädessitsen, dit de hade den vanliga svårigheten att inträngа, då ett hvasshörnigt divansbord (som af outgrundliga skäl ansågs orubbligt) nästan fullkomligt afstängde allt tillträde till högsätet. Damerna hade dock under årens lopp vant sig vid denna lilla förberedande klämning innan samtalen kommo i gång, och nu pågick som bäst prostinnans dramatiska berättelse om huru åskan i förliden vecka krossade gamla pilträdet vid trädgårdsdammen, medan ett svagt skrammel af theskedar ute i salen förespådde att saftbrickan med rågbrödssmörgåsarna och hvetekringlorna var i antågande.

Prestgårdsdöttrarna Beda och Fiken voro i lifligt samtal borta vid fönstret med Julie, tillsammans med hvilken de blifvit konfirmerade; Sigrid och Theresine — båda omusikaliska — bläddrade djupsinnigt i prostens notförråd på pianot, medan de båda löjtnanterna i deras närhet särdeles uppmärksamt undersökte prostens gamla, svarta violinfodral med messingsbeslagen.

Aldrig hade man hittills någonsin märkt att dessa fyra ungdomar intresserat sig för strånginstrument och notläsning, hvarför öfverstinnan Ihlstjerna, under det hon lyssnade till åskvädrets

inverkan på hönsens värpning, med en viss orolig förvåning iakttog den lilla, pseudo-musikaliska qvartetten. Hade den goda öfverstinnan kunnat taga densamma i närmare skärskådande, skulle hon kommit underfund med att Sigrid och Theresine höllo noterna upp och ned, under det de med nedslagna ögon och rodnande kinder lyssnade till improviserade romanser utan musik, som halfhögt framhviskades af violinfodralets betraktare. Och under tiden gick prostafar, »intet argt anande», ute i salen, med händerna på ryggen, och prisade sitt ypperliga klöfverfrö för öfversten. Kunde väl den hederlige gamle prosten tänka sig att Amor samtidigt grasserade derinne i förmaket bland de oskyldiga nothögarna? Nej, det kunde han då visst icke.

Men der inträder i förmaket prostinnans högra hand, den trogna jungfru Lisa, bärande af alla krafter på den stora saftbrickan med sina blänkande glas och karaffer, sina rågade smörgåstallrikar och röda skorpkorgar, öfverfylda med färska hvetekringlor.

Detta är en syn för Ihlstjernska småbarnen! Deras ögon lysa af glad förväntan, de lemna bilderböckerna åt sitt öde och springa sjelfmant fram till moster Margretha för att få servietterna knutna i nacken.

Prostinnan Syréns hemgjorda körsbärssaft, si! det var också någonting extra godt, som stora och små visste att värdera; en högtidlig tystnad uppstod medan jungfru Lena triumferande

gick omkring laget och bjöd; på hennes ärliga, feta ansigte läste man tydligt detta: »tag för er! tag för er! vi ha, min sann, mera derute, prostinnan och jag!»

Och man tog för sig, det var säkert, *så* att man med häpnad hörde prostinnans förslag att ytterligare gå ned och äta krusbär i trädgården.

Genom den lilla, grönmålade grinden vandrar man mellan jordgubbsland och sparrissängar framåt gångarna, der äppel- och päronträden breda sin lätta skugga öfver den lysande, gulröda krassen och den starkt doftande salvian.

Prostinnan visar med en viss stolthet sina sexton bikupor, beskrifver huru bien svärmade för fjorton dagar sedan, huru hon sjelf, till skam för den pjåkige trädgårdsdrängen, tog reda på de nya svärmarna, som nu trifdes förträffligt, tack vare hennes omsorg att gnida in de nya kuporna med elggräs. Öfverstinnan och hennes syster höra noga på prostinnans praktiska lärdomar, och under tiden skyndar ungdomen och barnen ned till krusbärsbuskarna, der de snart äro såsom försvunna inne bland de bärtyngda, frodiga qvistarna. Först när öfverstens ljudande stämma kallar till affärd, framkomma alla på nytt ur sina gömslen, ännu mumsande, med rispor på kind och hand.

Löjtnanternas hjerteblessyrer tyckas hafva blifvit ännu djupare, och fröknarna Sigrid och Theresine rita med parasollerna besynnerliga

hieroglyfer i sanden, i det de bedyra att de aldrig smakat så goda krusbär som i prestgården.

Snart sutto alla åter i wursten, högeligen förnöjda med besöket. På förstuguqvisten stod den vänliga prestfamiljen, vexlande leende afskedshelsningar och näsduksviftningar med de bortrullande. Småbarnen, i liflig känsla af all välfägnad som vankats, nickade af alla krafter, försökande på samma gång att i brådskan utföra några vackra nigningar, hvarvid deras rödkindade små anleten ömsom alldeles försvunno bakom vagnsskärmen, ömsom tittade raskt upp igen, lika små trollgubbar ur en dosa.

Nu var prestgården ur sigte, man var ute på landsvägen, och om en stund återsåg man stadsfängelsets murar och torn.

De gräfvande fångarne hade slutat sitt dagsarbete, gamle Sven syntes icke mera till, men lilla Rosa tänkte åter på honom och på hans dotter, och såg med en suck upp till fängelsefönstren. Aftonsolen i sitt nedgående förgylde så vackert de små rutorna, det låg något lugnande och tröstande i att se huru solljuset kunde förvandla och uppklarna det gråa, hemska fängelset så att det nästan skimrade rosenrödt.

Fast barnet ännu ej rätt tydligt kunde fatta huru just solen kan tjena som en synlig bild af Guds värmande kärlek och nåd emot oss menniskor, förnam det likväl en ljuf aning derom, som återgaf det glädje och friskt mod.

Wursten körde nu in igen på Fredriksholmsgården och inom några minuter var hela sällskapet församladt i den trefliga matsalen. Efter théet drog man sig in till salongen, der ett par tindrande ljus på pianot inbjödo moster Margrethas spelfingrar till vänlig verksamhet för det allmänna bästa.

Snart svängde sig de fyra äldsta flickorna i en liflig vals med husets fyra dansörer, Fritz, informatorn — litet styfbent — och de två för kurtis mer och mer misstänkte löjtnanterna.

Småflickorna, hvilka mot half nio-tiden började se rätt släpögda ut — ehuru de i det längsta, med konstlad käckhet, förklarade att de alls icke voro sömniga —, fingo nu gå hela laget omkring för att säga god natt, under små, korta nigningar för hvar och en särskildt, och affördes sedan »bon-gré, mal-gré» till barnkammarens grundliga aftonvaskningar och slutliga ro.

Det var ett härligt ögonblick för de små, att efter den ovälkomna kalla öfvertvättningen väl skötta och torkade inhöljas i det hvita nattlinnet och så fort krypa ned i de goda, varma bäddarna. Sedan kom aftonbönen. Att en och annan liten halfqväfd gäspning smög sig in mellan orden, hoppas och tro vi blifvit de små bedjerskorna förlåtet. Säkert är, att när lilla Rosa kom till detta stället af aftonbönen: »Gode Gud, hjelp de fattiga!» då tänkte hon på stackars

Sven och hans lilla flicka, och med den tanken somnade hon in.

Timmarna gingo, småningom blef allt tyst i huset, sömnens ande strödde sitt vallmodoft öfver de tyngda ögonlocken, och nattens högtidliga stillhet rådde ostörd.

I blåhvit månglans låg hemmet så fridfullt, kastande en djup slagskugga ut öfver gårdsplanen. Längre bort på andra sidan bron gjöt sig månljuset ned öfver vattnet i en bred, silfverdallrande väg, och från stranden lät det som ett doft suckande hvar gång böljorna slogo upp deremot.

I de höga kastanjeträden och lönnarna kring gården susade det hemlighetsfullt . . . var det löfvens prasslande eller hviskande anderöster? . . .

Då sänkte sig sakta ned från de silfverglänsande skyarna ett himmelskt väsende, en mild, helig engel med jungfruligt rena drag och en blick så underbart ljuf; det var en af de englar som alltid få se Gud Faders ansigte deruppe i lycksalighetens rymder: barnens engel.

Ett blidt sken omgaf den luftiga gestalten, lysande upp den enkla, tysta barnkammaren när han dit inträdde. Långsamt närmade engeln sig till de sofvande barnens bäddar, böjde sig ömt ned öfver dem och kysste deras rosiga anleten, i det han sakta hviskade: »Älskade små, slumren i frid, drömmen om den stora lärdom som i dag blifvit eder sänd genom en gammal, lidande man, att »den som illa gör, han illa far!» Behållen

detta i edra hjertan, i edra barndomsminnen till varning i frestelsernas heta stunder! Herren välsigne och bevare eder!»

»Amen! amen!» klang det såsom från en osynlig kor.

Engeln försvann, allt var åter stilla, men hans välsignelse hvilade framgent öfver huset.

Under dess tak framlefde familjen Ihlstjerna i många år ett godt och kärligt hemlif. Den dag kom också då genom gårdens grindar man såg familje-wursten rulla ut, medförande en muntert viftande bröllopsskara. — det var när löjtnanten af kavalleriet i triumf hemförde den vackra Theresine som sin lyckliga brud. Året derpå foro äfven infanterilöjtnanten och den mörklockiga Sigrid som nygifta fram samma väg. Den trefliga, snälla Julie var blefven mammas hjelpreda i hemmet. Hilda, Lisen och Rosa hade stälts under den något hårdhändta guvernanten, mamsell Hammarslags tuktan, medan moster Margretha som vanligt åtog sig den minsta, lilla Jenny.

När moster ibland på skämt ville gifva en kollektiv bild af det varma kärleksförhållande, inom hvilket familjen slöt sig samman, liknade hon det gerna vid familje-wursten.

Hon påstod nemligen, att när den rullade fram öfver lifvets jemna, sollysta vägar, då rådde gemensam fröjd inom dess hägnande område, och när den ruskande sträfvade uppför pröfningarnas ojemna, steniga backar, då fattade genast

alla familjemedlemmarne kraftigt i hvarandra, på det ingen måtte falla ut.

Så — förespådde moster — skulle det gå allt fortfarande, till dess resan var slut och alla lyckligen hunnit fram till målet.

EN KRISTLIG EGOIST.

En kristlig egoist.

De två gamla mamsellerna Gren hade sin lilla anspråkslösa handskbod belägen vid Vesterlånggatan. Handeln gick sin jemna gång, icke precist blomstrande, men icke heller tynande. Mamsell Agneta Gren, den äldre systern, hade fylt sina femtiosju år sistlidne trettonde September och då blifvit firad af sin yngre syster Vivica — ungdomen på femtiofyra år — vid ett rikligt kaffebord, garneradt med de vackraste gröna blad och mogna astrar, som hösten ännu hade att erbjuda.

Agneta var en stor och stark qvinna med rödfnasig hy, utstående, gråblåa ögon, örnnäsa och askfärgadt hår, som hölls i pinsam sträckning medelst två hårda flätor på hvardera sidan om den hvälfda pannan. På hennes hjessa tronade alltid en nystärkt hvit mössa med pipade, yfviga ryscher, som ibland åt den markerade profilen gåfvo ett visst tycke med en gammal kakadora. I egenskap af äldre syster hade Agneta tagit sig en rätt betydlig myndighet öfver den yngre, gaf henne sina order rörande boden och det lilla hushållet, lät henne hjelpa sig att vända sina nötta klädningar och stoppa strumporna;

men till belöning härför lofvade Agneta sig sjelf att i kyrkan, dit hon gick regelbundet två gånger hvar söndag och ett par gånger under veckans lopp, icke underlåta att bedja för sin systers omvändelse.

Agneta var nemligen öfvertygad om sin egen likhet med den bethaniska Maria. Vivica var naturligtvis en Martha.

Lilla syster Vivica tog emellertid denna sig tilldelade rol med ett förnöjdt och tacksamt sinne. Hon hade frågat sig, om det vore rätt att äfven hon kastade husets pligter på en annan persons axlar eller också lemnade dem åt sitt öde, och sedan hon funnit det enda rätta svaret, att hon borde taga sitt kall såsom henne tilldeladt af Herren, hemtade hon kraft dertill ur Hans hjelpande hand och gick tyst och flitig sin väg framåt, lemnande derhän sin stora systers betänksamma tvifvel om hennes själstillstånd.

Den stund vi göra vårt osynliga inträde hos systrarna Gren, är en söndagsmorgon. Vivica har nyss med knapp nöd hunnit städa boden, der Agneta först — för att få vara i fred, som hon sade — förrättat sin långvariga morgonbön, medan kaffet kokade.

De båda systrarna hade nu slagit sig ned i lilla gula kammaren innanför boden, för att njuta den ångande drycken. »Jag är säker på», började Agneta, medan hon sänkte sitt mandelbröd djupt ned i den stora koppen och uppmärksamt passade på

det ögonblick, då det blifvit tillräckligt kaffedränkt, »jag är säker på, kära Vivica, att du ej gifvit dig tid ännu att läsa din morgonbön i dag, fast det är Herrans egen dag? Om då åtminstone kaffet vore väl kokt, men det har min sann en rätt från bismak.»

Lilla gumman Vivica blef helt röd på sina bleka kinder, såg med de insjunkna, stora, blå ögonen bedjande upp på sin myndiga syster och svarade mildt:

»Snälla Agneta, du vet att jag tager mindre tid än du till min morgonbön, då jag gerna ber med mina egna ord innan jag stiger upp och kläder mig. Det är nu så mitt sätt. Hvad kaffet angår, tror jag nog att du lagt litet för mycket cikoria i kaffeburken. Jag tyckte jag såg det i går eftermiddags.»

Agneta satte afmätt ned sin kopp på bordet och valde omsorgsfullt i lilla glassockerasken en bit efter sin smak, under det hennes breda mun drog sig till ett svagt hånleende.

»Ja, så är det alltid, min stackars Vivica! Du vet likväl att det står tydligt och klart skrifvet: 'Gack in i din kammare när du beder, och slå dörren till'; men du ligger i stället helt makligt och talar till vår Herre mellan täcke och lakan, dörren står vidöppen till boden, och jag kunde ju vakna och störa dig. Det står också skrifvet: 'Af allt arbete blir vinst'; men rent ut sagdt, min kära Vivica, din kaffekokning

gör ett ledsamt undantag från denna regel; kaffet är visserligen drickbart, men icke mera.»

I detsamma höll Agneta på att qväfvas af den stora saffransskifvan, som ej ville gå ned. I de små, gråsvarta mustascherna kring hennes smala läppar glittrade en fin morgondagg af kaffe och grädde, och kindernas rodnad närmade sig det violetta.

Lilla Vivica böjde sig tyst ned öfver sin kopp, liksom letade hon något i dess botten. Ack, det hon sökte fans visst icke der! Det var ju blott litet trefnad, litet sympati efter hvilka hon törstade. För att finna dessa vederqvickande läskedrycker hade hon gerna afsagt sig både kaffe och cikoria.

»Du tiger?» utbrast den stora Agneta; »ja, det är då bättre än att tala ogudaktigt. Men mins väl, Vivica, att Predikaren säger — kapitlet tredje, versen sjunde —: 'Tiga hafver sin tid, tala hafver sin tid!'»

»Men säger han icke äfven i versen åttonde: 'Strid hafver sin tid och frid hafver sin tid' — och i dag är det ju Herrans dag.»

»En blind höna hittar också ett korn!» svarade Agneta barskt, i det hon såg upp på klockan, reste sig och fortfor: »Nu skyndar jag förut till kyrkan. Låt nu se att du kommer snart efter. Tänk på Romarebrefvets tolfte och sjette: 'Varen icke tröge i det I hafven för händer!'»

Agneta satte beslutsamt på sig gula sidenhatten med bruna nejlikan uti, hängde svarta

taftsmantiljen öfver axlarna, lade byrånycklarne, näsduken, börsen och lilla snusdosan i svarta sammetspiraten, tog så psalm- och evangeliiböckerna samt bruna parasollen, nickade åt systern och gick.

Lilla Vivica stod en stund oviss och betraktade frukostbordet med dess odiskade koppar, raskt tog hon så en bricka och bar ut alltsammans i den lilla skrubblika vrå, som kallades kök, vek upp sina svarta klädningsärmar och tvättade fort af koppar och fat.

»Nej», sade hon för sig sjelf, »jag kan icke stå ut med att finna denna otrefnad när jag kommer hem från kyrkan!»

Nästan i språngmarsch lopp den lilla gumman af och an; inom få minuter var hon färdig, läste väl dörren och vandrade af till kyrkan.

Pastor Smeltenius predikade i dag, och från alla håll och kanter sågos fruntimmer i sträckt traf komma springande andfådda med psalmböckerna i högsta hugg.

Lilla gumman Vivica hade ofta hört pastor Smeltenius, men sällan eller aldrig funnit sig verkligt upplyst, styrkt eller vederqvickt af hans långa predikningar. Agnetas tunga hand hade dock i detta liksom många andra fall lagt sig på hennes fria vilja. Vivica visste icke heller hvar hon skulle finna en predikant efter sitt själsbehof. Alltså gick hon och hörde Smeltenius, sökande att qvarhålla åtminstone något godt af hans långa tal och dessutom lycklig att få deltaga i den öfriga gudstjensten och psalmerna.

När lilla Vivica hann till kyrkodörren, möttes hon af en trängsel, som hade nästan ett uttryck af fiendtlighet, så armbågsknuffande, trampande och pressande var den. Vivicas lilla person med den lavendelfärgade hatten försvann bland alla dessa puffande menniskor som en vissnad blåsippa i mossan. Ändtligen lyckades det henne att glida in i kyrkan bakom en stor, axelbred herre, hvilken i trängseln fullkomligt tjenade såsom en vägbanande snöplog.

Vid hennes inträde i kyrkan skulle syndabekännelsen läsas; vår lilla Vivica förmådde med ansträngning tränga sig fram till en igenläst bänk, utanför hvilken hon stannade, och nedböjd mot dess kant lutade hon hufvudet i handen.

Hon slöt ögonen och såg i ett sorgligt sammandrag inför sin själs blick det förflutnas och det närvarandes synder och brister, liksom en stor, dyster tafla, grått i grått; här och der framträdde dock märkbarare de fel, för hvilka hon oftast frestades att duka under. Hennes benägenhet att lätt bli retad, hennes brist på tålamod och öfverseende i de dagliga pröfvostunderna med systern, hennes frestelse till bitterhet och hårdt bedömande af Agnetas idkeliga kyrkosprång, alla dessa brister lade Vivica, ödmjukt bedjande, inför Herrans fötter och suckade innerligt: »Herre, gör mig mild och ödmjuk af hjertat! Bepröfva mig och förnim huru jag menar det! Se till om jag på en ond väg är, och led mig på den goda vägen!»

En ljuflig känsla af frid göt sig ned i hennes ödmjukade själ, och tacksam höjde hon sina ögon mot den korsfästes bild öfver altaret.

Länge stod hon så, men hennes trötta knän påminde henne snart om nödvändigheten att söka en sittplats. Hon letade med ögonen åt den sida, der Agneta hade sitt bänkrum, och ganska rigtigt, der lyste den gula hatten med sin nejlika. Vivica var snart framme vid bänken och satte sig ned vid systerns sida, andfådd och pustande: »Ack, så godt att få sitta!»

»Du dröjde också förskräckligt länge», började Agneta, men hann ej längre, ty nu sågs pastor Smeltenius med utbredd näsduk och knarrande stöflar varligen gå upp till predikstolen.

Alla fruntimmershattarne i kyrkan rigtades samtidigt emot denna upphöjda plats, och när pastorn med oljelen röst för andra gången upprepat sitt ämne, nemligen: »de troendes saliga erfarenheter», då gick der liksom en stilla vind af suckar genom den qvinliga delen af församlingen.

Pastorn talade om tron så ensidigt och oklart att inskränkta åhörare ovilkorligt måste ledas till att anse den såsom ett privilegieradt tillstånd, i hvilket man omedvetet inträder ifrån det ögonblick man — först och främst till sig sjelf och så till andra — förklarar att man är en troende. Man börjar då läsa bibeln så ofta som möjligt, afskyr spektakler och baler såsom djefvulens snaror, skiljer sig från alla som icke iakttaga detta och afvisar hvarje deras inkast med

bibelspråk. Enligt pastorns ord tycktes man deremot alldeles kunna slippa det der tröttande sträfvandet efter goda gerningar och dygder, hvarmed alla de släpa ut sig, som ännu äro under lagen. Slutligen följde ett salvelsefullt uppradande af alla dessa sanna troendes erfarenheter och förmåner.

Samtidigt satte sig alla damhattarne nere i kyrkan i en stilla gungning; det var ett blidt nickande två och två emellan, ett ömt ruskande åt höger och venster, och gumman Agnetas bruna nejlika tog sig stark motion på sin långa stjelk.

Lilla Vivica böjde sig djupt ner i bänken och suckade beklämd: »O, min Gud! Får då intet sägas om att tron, denna din dyrbara gåfva, skall vara en lifgifvande kraft till allt godt? Skall då denne prest, af fruktan att binda oss vid en trång lagisk gerningsläras träldom, gå ända derhän, att han försummar att lägga oss på hjertat huru tro utan gerningar är död? Skall han ej ens påpeka helgelsens nödvändighet såsom en lifsyttring af den inneboende tron?»

Men nej, icke ett ord sades om allt detta; endast ett hårdt anatema ljöd öfver alla som ej till pricka följde pastorns utstakade spår.

Vivica gret sakta nere i bänken, tyvärr icke af rörelse öfver pastorns predikan, men af saknad och smärta att ej för sin stackars själ finna någon verklig klarhet och tröst. I detsamma uppstämdes den sista versen af den härliga psalmen numro 185:

Hör mig o Jesu! Var min tröst,
Du, som den ångerfullas röst
Med godhet lofvat höra.
Gif mig din andas kraft och nåd
Att alltid trogen dina råd
En kristlig vandel föra.
Min sköld i bättringsstriden var,
Mitt ljus, min tillflykt, mitt försvar
I alla lifvets öden,
Mitt säkra hopp i döden!

Der fann sig lilla Vivica liksom innesluten i sin frälsares kärleksfulla armar. Hennes bleka ansigte klarnade upp, och för ett ögonblick skymtade der en hägring af hennes flydda ungdom.

Gudstjensten slutade och Agneta reste sig, öppnade bänkdörren, gjorde en min åt Vivica att följa sig och började gå långsamt mot kyrkdörren under ständiga helsningar med mötande bekanta.

Vid kyrkdörren satt en sparbössa med påskrift: »För den kinesiska missionen». Majestätisk gick Agneta dit och lät en silfverriksdaler rulla ned till de oomvända stångpiskornas hjelp. Hon vände sig om och såg skarpt på den yngre systern, hvilken i samma stund höll på att halfhögt tala med en liten, fattig gosse i trasiga, grå kläder. Agneta märkte med en rynka i pannan huru en tjugufyra-skilling kröp in i den lilles magra hand, och hon suckade öfver att hennes kinesiska skyddslingar gått miste om denna skärf.

När de båda systrarna hunnit ur kyrkan, sade också Agneta temligen torrt: »Du borde verkligen icke gifva bort Guds gåfva, penningen, blott för att tillfredsställa din egen blödighet. Det vore säkrare att anförtro den åt personer hvilka förstå dess rätta användelse.»

Lilla Vivica spände instiktmessigt upp sin gredelina parasoll såsom ett svagt skydd mot hvad som komma skulle och svarade sakta: »Snälla syster, det var den stackars lille Johan, vår förra hjelpmadams son; han behöfver väl litet tröst och hjelp.»

»Men modern är ju ogift», afbröt Agneta barskt; »det finnes väl de som böra hjelpas före sådana?»

»Rår väl barnet för moderns fel?» frågade Vivica bedjande.

»Jag säger icke det, men lasten bör ej uppmuntras», var Agnetas korta svar.

Vivica gömde sig helt under parasollen och teg; Agneta snöt sig hårdt, tog sig en pris ur dosan och fortfor: »Jag har sällan hört vår käre pastor så härlig som i dag. Ack, ack! Huru väl känner han icke menniskohjertats skrymslor och alla dess illfundigheter! Ja, ja, han har min sann sett verldens barn på nära håll, han, som varit informator i så många, förnäma och rika hus. Huru väl målade han icke sedan all den öfversvinneliga sällhet vi erfara, vi andra, som gått ut ur de ondas läger och skuddat stoftet af våra fötter.»

Här kom lilla Vivica händelsevis att kasta en blick på sin systers stora promenadskor och märkte att de voro mycket dammiga. Månne icke äfven mycket stoft ännu låg qvar öfver Agnetas sjelfbelåtna sinne?

»Hvad jag tänkte på dig, stackars Vivica, ömsom med bäfvan, ömsom med något hopp; ja, du tror ej hur rigtigt varmt jag tänkte på dig!»

Rörd öfver sina egna ord, böjde sig den stora Agneta framåt, så att hennes utstående ögon trängde in under systerns parasollförskansning. Lilla Vivica blef nästan skrämd, men hon hemtade sig och svarade saktmodigt:

»Jag tackar dig, syster, att du tänkte så på mig. Det var då icke mindre än två personer som hade samma tankegång.»

»Och hvem skulle hafva tänkt på dig mer än jag?» frågade Agneta, nyfiken och förvånad.

»Åh jo, jag sjelf», svarade Vivica långsamt och lät blicken hvila lugnt på systerns frågande anlete.

Agneta drog sig tillbaka, lemnande Vivica i ro ensam under parasollen, och teg en stund innan hon började afhandla väderlekens ostadighet, hvilket senare ämne upptog henne ända tills man åter befann sig i hemmet.

Vivica tog fort af hatten, satte sitt hvita förkläde på sig och skyndade till köket för att laga i ordning den enkla middagsanrättningen. Agneta lade upp sockerskålen och tog fram kaffeburken till eftermiddagens lilla »tår» och satte

sig sedan i stora, svarta gungstolen att studera pastor Smeltenius' nyss utkomna betraktelse öfver: »Att bruka denna verlden så, som om man icke brukade den». Efter några sidors läsning upphörde Agneta en sekund för att tänka öfver det lästa; konklusionen blef denna: »Ack ja, Smeltenius har rätt. Jag skulle verkligen våga tro att det ungefär är så som jag i all svaghet och skröplighet söker att bruka denna syndiga verld. Jag går igenom den som på en vandring till kyrkan!»

Agneta glömde helt och hållet matsäcken på vägen och att hennes stora lekamen, då den mådde bra, min sann icke saknade en försvarlig aptit. Ej heller var hon ju klädd med hvita blad såsom liljorna. Det behöfdes nog hjelp af Vivicas flitiga fingrar för att få Agnetas bastanta koftlif och kjolar färdiga i rättan tid.

Men sådant smått undgick emellertid Agnetas uppmärksamhet, så länge allt var i ordning när hon behöfde mat och kläder. Hon fortfor att läsa, och uppbygd — enligt sitt sätt att resonnera — af pastorns bok, fortsatte hon studerandet, tills oförmodadt en liten listig, ond genius, under formen af en tupplur, smög sig in mellan de tryckta bladen, narrande Agneta att gäspa och gäspa, till dess hon sjönk tungt framstupa med näsan hvilande i boken.

När lilla Vivica inträdde för att säga det maten var färdig, möttes hon af en ljudlig snarkning, som omisskänneligen förkunnade den san-

ningen, att icke alla de som bedja taga det så noga med att vaka.

Men hon var ej bland dem som finna behag i att förödmjuka andra; hon gick derför ut igen, slående dörren ovanligt hårdt till efter sig. Detta hade den åsyftade verkan att Agneta spratt upp, såg på klockan och stack ut sitt hufvud i köksdörren, frågande mellan två gäspningar: »Nå Vivica, få vi inte äta snart?»

I en handvändning fick lilla gumman bordet dukadt, Agneta läste bordsbönen högt och gjorde en nigning, som kunde hedrat en öfverhofmästarinna. Vivica gjorde sin lilla korta knyck och tänkte: »Vår Herre, som vet bättre än jag hvar min rheumatism grasserar som värst, han lärer väl ej hafva någon bestämd fordran på våra nigningars djup.»

Den uppvärmda grönsoppan och den kalla grytsteken med potatis smakade gummorna förträffligt, och grundligen gjorde de äfven heder åt den rykande, lilla blanka kaffekannans innehåll, ty om söndagarna nyttjades kaffe med dopp såsom tredje rätt. Agneta skulle ju hafva tid att hvila litet på maten, innan hon återvände till kyrkan på eftermiddagen.

Dessa stunder, då Agneta på söndagseftermiddagen lemnade hemmet, voro egentligen lilla Vivicas enda, verkliga hvilotimmar på hela veckan. Också smög hon emellanåt en liten blick upp mot vägguret, under det Agneta »blundade» i svarta gungstolen.

Efter en qvart var blunden slut, gula hatten lyftes ned från sin hylla på nytt, och snart var Agneta åter på väg till kyrkan.

Lilla Vivica läste dörren efter henne och stängde den med nyckel inifrån. Hon stannade midt på golfvet, dragande en djup suck af lättnad och började sedan med händerna på ryggen att tankfull gå af och an i det lilla rummet, dit eftermiddagssolen kastade in en vänlig ljusstråle. Det var Vivica en vällust att känna sig en stund ensam, att fritt kunna se sig omkring, obesväradt röra sig och att få tala litet smått för sig sjelf. Med halfhög röst började hon:

»Ja, det var i dag, just för trettiotvå år sedan; vi bodde då ännu med föräldrarne nere i Karlskrona; jag satt och sydde vid fönstret, som vette åt trädgården, då *han* kom in och talade länge med min far i hans rum. Sedan närmade han sig fönstret, der jag satt. Huru han betraktade mig! Jag visste hvad som skulle komma, men vågade ej se upp. Då tog han ännu ett steg och fattade min hand. Och när han då frågade mig med sin klangfulla röst om jag ville blifva hans hustru — o, huru lycklig var jag ej!»

Lilla Vivica gick med snabba steg bort till sin byrå, drog upp mellersta lådan och tog försigtigt ur dess djup ett litet svart, lackeradt skrin. Hon drog fram länstolen och satte sig vid bordet med skatten framför sig, tog en liten

nyckel, som hängde på ett smalt, svart band kring hennes hals, och öppnade skrinet.

Der trängde upp en svag doft af pressade blommor, som kom Vivicas hjerta att klappa fortare. Huru många kära ungdomsminnen vaknade ej dervid!

Öfverst i det lilla skrinet låg ett dimmigt, gammalt daguerrotyp-porträtt, föreställande en ung sjöofficer med ett öppet ansigte. Man kunde ännu iakttaga det manliga, friska uttrycket, fast bilden fläckvis var nästan utplånad. Vivica tog porträttet med en lätt darrning på handen och satt länge, länge betraktande det noga, till dess tårarne skymde hennes ögon. Hon förde det ömt till sina läppar och lade sakta in det igen. Bredvid porträttet låg der äfven en bundt gulnade bref, som Vivica öppnade och läste det ena efter det andra; i ett af dem funnos ännu de sönderfallna återstoderna af en pressad liljekonvalje-bukett, den hon tankfull betraktade, i det hon hviskade: »Ja, han älskade mig, han förstod mig. Nog mins jag när han gaf mig denna lilla bukett, en härlig sommarqväll ute på ängen. Hvem hade då kunnat ana att allt skulle gå som det gick?»

Hon lade in brefven och suckade: »Herren gaf och Herren tog, välsignadt vare Herrens namn!»

Nu fans det qvar på skrinets botten blott en torr cypressqvist. Vivica lät den ligga och såg på den länge och sorgset: »Från hans graf»,

ljöd det långsamt från hennes läppar. Hon knäpte ihop sina händer och tillade: »Men, Herre, den som tror på dig, han skall icke dö evinnerligen!»

Länge satt hon så, drömmande vid det öppna skrinet och bindande samman sina minnens bleknade rosor till en krans; bladen voro ju vissnade, men doftade ändå så ljuft.

Ur sina stilla tankar väcktes hon af att vägguret ljudeligen slog sju. Det lät så starkt i den fullkomliga söndagsstillheten, att Vivica spratt till helt nervöst, läste undan det lilla skrinet och började duka thébordet. När detta var beställdt, tog hon sitt nya testamente, slog sig ned vid fönstret, der solen just lyste så vackert på hennes frodiga blomsterkrukor: geranien, hortensian och myrtenträdet. Hon slog upp Romarebrefvet 8:de, hvaraf isynnerhet de sista verserna, börjande sålunda: »Men i allt detta öfvervinne vi genom Honom, som oss älskat hafver», alltid hade ett så vederqvickande inflytande på hennes hjerta. Också var hon helt frimodig och glad, när hon i dörren mötte Agneta vid hennes återkomst från kyrkan och från en extra god kaffestund hos fru Krakelin, kryddkramhandlarens fru.

Agneta var vid präktigt lynne då hon inträdde. Fru Krakelins ypperliga java-kaffe hade alltid denna verkan. Också aflopp söndagsaftonen i godan ro. Vivica fick beröm för pepparkakorna till théet och Agneta läste sjelf aftonkapitlet i bibeln för systern.

Klockan slog half tio; man gick till hvila. Lilla Vivica skulle just somna, då Agneta tvärt vände sig i sin knarrande liggsoffa och frågade: »Vivica, sofver du?»

»Nej, jag skulle just deran», var Vivicas svar.

»Kära du», fortfor Agneta, »i morgon bittida klockan sex har jag stämt hit målarpojken att måla öfver det der fula hörnet på disken ute i boden. Det är så nött att det måste ske. För all del, laga att pojken slipper in, när han kommer. Glöm det inte. God natt, god natt, kära du!»

Lilla Vivica hade blifvit så uppväckt af denna oväntade order, att det dröjde länge och väl innan hon kunde få somna.

I en timmes tid hade hon dessförinnan att ödmjukt lyssna till den stora Agnetas ihållande snarkningar. Ändtligen kom sömnen.

Klockan åtta på måndagsmorgonen öppnade Agneta dörren till boden, efter väl intaget morgonkaffe. Målarpojken hade för länge sedan slutat sitt arbete och var borta. Vivica höll just på att förskansa den nymålade delen af disken medelst två stolar, som hon ställde framför detta hörn. »Det var bra, kära du!» sade Agneta, tagande i betraktande den hvita perlfärgsmålningen. »Det var då ändtligen väl, att

vi fingo den saken gjord. Jag tänker det torkar snart; målarn skulle taga sådan färg, det sade jag till om.»

Nu tog Agneta sig för att städa på hyllor och i lådor, lägga handskpaketerna till rätta, ordna paren efter nummer, och snart voro de båda systrarna i fullt arbete. En och annan kund började visa sig i boden. Somliga köpte, andra sökte och valde, utan att kunna besluta sig. När klockan klämtade tio, hade Agneta redan hunnit vara både blid och mulen många gånger efter att hafva fått vända upp och ned på handsklådorna utan något särdeles inbringande resultat.

Mer än en persons närvaro tycktes ej ännu vara behöflig i boden, hvarför Vivica begagnade tiden och gick till köket för att ordna litet för middagen. Agneta satte sig vid fönstret bakom disken och läste, under det hon väntade på kunder. Ändtligen slogs lilla glasdörren till gatan upp för att lemna inträde åt icke mindre än tre personer; också pinglade lilla dörrklockan nästan med raseri.

Det var en ståtlig, äldre dam i brun sidenkappa och dito klädning. Hon gick i spetsen för de inträdande; hon hade i många år köpt sina bruna handskar hos gummorna Gren.

Agneta trädde henne derför artigt till mötes med en djup nigning.

»Hvarmed kan jag i dag stå fru president-

skan till tjenst?» frågade hon; »kanske med bruna handskar numro sju liksom i fjol?»

»Alldeles, min goda mamsell Gren; två par och af bästa qvalitet», svarade presidentskan, i det hon gjorde en förekommande vink åt sin följeslagarinna att sätta sig.

Agneta letade uppmärksamt i handskpaketerna, blinkande i smyg åt den tredje damen att vänta. Det var nemligen ingen annan än hennes vän, fru Krakelin, som bespetsat sig på en kopp elfva-kaffe och litet andligt kallprat.

»Se här, fru presidentska, dessa paren tror jag äro förträffliga», började Agneta, i det hon sträckte på de fina handskarne och artigt räckte dem till den förnäma, allvarsamma damen. »De äro precist af samma sort som de fru presidentskans unga sonhustru köpte — jag menar kaptenskan — innan hon reste till vestkusten. Jag hoppas det står väl till med henne och familjen?»

»Jag tackar för mamsell Grens efterfrågan», svarade presidentskan med förbindlig värdighet; »det står Gud ske lof väl till. Och nu får jag bedja mamsell Gren vara god och låta laga dessa handskarne. De hafva spruckit i sömmen; jag tog dem med i tanke att få det gjordt med det samma.»

»Oändligt gerna», svarade Agneta sötsurt och gaf fru Krakelin en omärklig vink att gå och snart komma åter. »Oändligen gerna! Jag skall sjelf göra den lilla lagningen i ögonblicket.»

Fru Krakelin nickade i smyg till Agneta och gick med en betydelsefull blick, som tycktes säga: »hvad du gör, Agneta, men låt mig icke komma tillbaka utan att du har lilla kaffetåren i ordning».

När nu fru Krakelin skulle gå, hade hon af en händelse kommit att skjuta åt sidan en af de skyddande stolar, som Vivica stält framför det målade hörnet af disken. Presidentskan, omedveten om faran, hade visserligen med sin fina näsa tyckt sig märka en stark oljefärgslukt, men icke anande fiendens omedelbara närhet och upptagen af sina handskar, makade hon sig allt närmare det farliga hörnet, och Agneta, som bort varna henne, hade helt och hållet vändt sina tankar åt vestkusten, der hon inga pligter hade att uppfylla.

Under det hon arbetade, återtog Agneta samtalstråden och fortfor: »Åh, nog skola baden göra unga kaptenskan godt; hon som kan få sköta sig. Men ack, fru presidentska, har den unga frun, som jag så ofta här i staden har sett i de troendes skara, äfven tillfälle der nere vid sjöbaden att styrka sin själ med lifsens vatten?»

»Jag tror det finnes en hederlig och bra prestman der. Man har sagt mig det, så att jag tänker min sonhustru också i det fallet har skäl att vara nöjd.»

I detsamma tog presidentskan ett par steg baklänges, under det hon läste på de öfre handskhyllornas etiketter, och den bruna sidenkappan strök grundligt sin ena sida emot det oljefär-

gade hörnet, hvars ännu klibbiga, hvita färg rikligen meddelade sig åt det bruna sidenet.

Agneta fortfor att suckande tänka på den unga kaptenskans andliga behof, i det hon fortfor:

»Ja, man är nöjd och nöjd! Men ack, när man fått smaka den själaföda, som den käre pastor Smeltenius lägger för en, då blir man svårare att förnöja!»

»Kan hända!» svarade presidentskan kort, men dock artigt. Hon tyckte icke om långa konversationer i bodar. »Jag ser att mina handskar nu äro utmärkt väl lagade. Jag tackar så mycket; hvad är jag skyldig, bästa mamsell Gren?»

»Två par handskar och lagning af ett par, det gör sju riksdaler och femtio öre», svarade Agneta, neg och räckte presidentskan paketet.

Raskt gick Agneta, sedan damerna lemnat boden, fram till fönstret och vinkade till sin vän, fru Krakelin, som bodde i hörnet och som nu från sin mans butik hade skarp utkik åt systrarnas lilla bod.

Hon kom också med stormsteg och utbröt andfådd, i det hon tungt satte sig på en stol:

»Det var då väl att de gingo. Dessa höga herrskaper taga då dubbelt så lång tid som alla andra!»

»Ja, kära du, hvad skall man göra? Hon köper ju alltid hos oss, och slägten hennes med. Men en sanning är, att rysligt omständliga äro dessa finfina menniskor, och jemna upptåg hafva de. Jag förebrår mig, vet du, att jag aldrig

kan låta bli att taga intryck af den der ståtliga förnämheten. Jag retar mig sjelf öfver att jag rakt inte kan låta bli att niga så djupt för dem. Ack, när man i alla fall tänker på hurudana de i botten äro, dessa verldens barn. Skriften säger ju: utantill äro de hvitmenade väggar, men innantill äro de de dödas ben! Hu! det går en rysning öfver ryggen på mig när jag tänker på det. Nej, Carolina, nu går jag och tittar till kaffet. Jag tror nog det är färdigt i rappet.»

Hurtigt gick Agneta in i gula kammaren och satte fram sina bästa kaffekoppar med »Gesundheit» i guldbokstäfver på den ena och med »Ich gratulire» på den andra. Hon öppnade dörren till köket, ... men huru stor blef ej hennes förvåning att der återfinna den ståtliga gamla presidentskan, tåligt sittande på trästolen, medan hennes följeslagarinna och Vivica höllo på att med terpentin förgäfves söka uttaga några stora oljefärgsfläckar.

Vivica hade nemligen, då hon gått att köpa bröd, mött den gamla fina damen utanför porten, sett hvilken skada som skett och genast erbjudit sig att söka hjelpa den.

Agneta blef mörkröd och flat. Hon sjelf hade ju på sätt och vis hvitmenat det gamla verldsbarnet. Men hon fann ej annat att säga än detta:

»Det var då för ledsamt! Om jag kunde begripa hur det gått till!»

Hon höll så när på att glömma elfva-kaffet, men kom tvärt ihåg sin väntande Carolina Krakelin, grep behändigt lilla kopparpannan, smög den under förklädet och försvann.

Lilla Vivica, som af presidentskan fått en antydning om beskaffenheten af det samtal, hvilket föranledt Agnetas tankspriddhet, stod der och gned och gned på de envisa fläckarne, tänkande:

»Åh jo, nog kan man väl ändå räkna ut hur presidentskan fick sin kappa spolierad. Hade syster Agneta känt det såsom en pligt att sköta sina göromål i vår lilla bod på Vesterlånggatan, så hade hon ej skickat tankarne bort till Lysekil i oroligt kretsande kring fru kaptenskan och hennes själsbehof. Måhända oljefärgen då äfven stannat qvar på disken och ej förflyttats på kappan.»

Hon hörde Agnetas röst i liflig konversation med vännen Carolina inne från gula kammaren, och otålighetens rodnad började färga Vivicas kinder, men hon suckade för sig sjelf: »Herre, håll mitt häftiga sinne tillbaka! Du sade ju: »Salige äro de fridsamme, ty de skola kallas Guds barn!»

TANT BARBARA.

Tant Barbara.

Den som vistats någon tid af sin lefnad i den så kallade »stora verlden», har nog snart märkt att den, liksom församlingen i fru Justitias salar, är sammansatt — förutom profanum vulgus, åhörarnes stora hop — af fyra kategorier: inqvisitorerna eller domarena, de anklagade eller misstänkta, vittnena och advokaterna.

Här äro dock inqvisitorerna icke tillsatta af kunglig majestät, ej heller efter radikalt mönster valda af sina jemlikar, nej, de hafva utan tvekan af egen magtfullkomlighet förordnat sig sjelfva att taga befattning med societetens dömande, och utan protest har galleriet funnit sig i det oundvikliga.

De anklagade äro just ej synnerligen talrika, men så många flera äro de misstänkta. Advokaterna äro egentligen af två slag: de som försvara af öfvertygelse — dessa lätt räknade — och de som göra det af personligt intresse — dessa legio.

Pluraliteten inom den stora åhörande och betraktande församlingen antages bestå af de så kallade oskyldiga. Dessa äro grufligt rädda att

i trängseln eller af misstag blifva förblandade med de misstänkta, hvarför de genom tyst öfverenskommelse åt dessa »half-olyckliga» reserverat lägre platser utan ryggstöd, till åtskilnad från sina egna rymliga, beqväma länstolar.

I hufvudstadens förnäma salonger såg man vanligen på den tid vi här minnas, tronande i den dömande kretsen, enkefru-generalskan von Sprengkula — tant Barbara kallad.

Det var ett nästan förstenande tyranni som generalskan och några af hennes mognare meddomarinnor utöfvade på de stora tillställningarna, isynnerhet öfver de debuterande unga flickornas näpna flock. Inför dessa fruktansvärda systrar till Minos, Aeakus och Rhadamanthus afstannade nästan hjertats slag hos de unga, och deras idéer förvirrades, till stor ledsnad för de med dem konverserande ungherrarne.

Tant Barbara var en liten, undersätsig fru, i besittning af den fylligaste mage som någonsin mättats med goda saker, en mage hvilken man aldrig vågat neka det minsta och som blifvit allt ifrån ammans feta mjölk rikligen försedd med läckra, födande bitar. Man skulle väl nu med skäl tro att egarinnan af en sådan mage känt sig nöjd, lycklig och välvillig? Men nej, för ingen del! Den tarfliga skurmadamen i generalskans präktiga kök, ehuru i sitt fattiga hem ställd på rätt knapp kost, var en lycksalig varelse i jemförelse med henne. Skurmadamen åt nemligen sin sill och potatis med ett tacksamt

sinne och tänkte på, huru många de voro som saknade denna enkla rätt. Generalskan deremot var aldrig retligare och mera stridslysten än vid bordet.

Som man lätt kan tänka sig, nöjdes ej ett så beskaffadt lynne som generalskans med att utöfva sin dömande myndighet blott när hon befann sig i samlad rätt, i salongernas areopagus. Hon fortsatte sina stränga funktioner i hemmet, i sitt förmak som i sin matsal. Vid sopptallriken började hon esomoftast med små skärmytslingar mot kokerskan och vid desserten var attack öfver hela linien.

När man äter under krigstankar, är ej underligt om blodet rusar åt hufvudet; också var tant Barbara om eftermiddagen röd som en tupp.

I denna disposition var det vanligen som hon på allvar satte sig till doms i lilla förmakssoffan efter maten. Rätt ofta bestod den åhörande församlingen då blott af hennes långbente, ljushårige son Thure, som, efter att hafva kysst sin mammas knubbiga hand, alltid i en timmes tid var förpligtad att låna sina öron till hennes förbittrade ordflöde. Sjelf brukade Thure aldrig säga något; han ansåg allt tankeutbyte såsom arbete, och arbeta på maten var ej nyttigt.

Efter sina starka middagar slog sig tant Barbara ner i sitt soffhörn, så raskt att reså-rerna togo revanche medelst en känbar puff, som lät gumman hoppa upp i luften, och derpå började undersökningarna med de anklagade.

Deras antal var omvexlande, men vid den tidpunkt vi här tänka på, voro isynnerhet den så mycket beundrade och omtalade konsulinnan Glitterling och de något emanciperade unga fröknarna Rosenvift föremålen för hennes ransakningar. Det betydde ju ingenting att ifrågavarande personer icke voro tillstädes, och att de ej heller hade någon advokat; sak samma! gumman frågade och svarade sjelf, och länge Thure förestälde de oskyldigas aktningsvärda pluralitet.

Gumman saknade aldrig bevis mot sina anklagade; hon fann dem, tror jag, i piraten, mellan maskorna på stickstrumpan, i fickan . . . ja öfverallt!

Nu skall ingen derföre tro att tant Barbara var rent af elak, visst icke. Nej, saken var den, att hon hade hvad man kallar »en besvärlig matsmältning» och ville liksom underlätta densamma, genom att förskaffa sig en lindrig sinnesrörelse, och på samma gång ställa till litet omsättning bland menniskorna, så der, att de blott skulle hafva någon känning af att de lefde, och att de lefde under tant Barbaras omutliga ögonpar.

När den lilla gumman satte sig att afdöma, hade det någon gång fallit sig svårt att finna en passande inledningsfras, hvarför hon en gång för alla åt sig utvalt följande ord, dem hon städse med öfvertygelse och eftertryck uttalade:

»Man bör aldrig tala illa om någon menniska, det är en gifven sak . . . men . . .» Sedan

hon väl passerat detta »men», voro alla skrupler öfvervunna. Pratets slussportar slogos upp på vid gafvel, och strömmen stod ej mer att hejda.

Tant Barbara befann sig som vanligt en eftermiddag i sitt soffhörn; den ångande kaffekoppen höll hon i handen och hade just hunnit fram till sitt »men». För att lättare glida öfver det lilla ordet, letade hon uppmärksamt efter de smältande sockersmulorna i koppens djup, och fortsatte: »Men *så* som konsulinnan Glitterling i går var utspökad, är sannerligen svårt att beskrifva.»

Dock öfvervanns äfven denna svårighet af den oförtrutna tant Barbara.

»Käre Thure, nog har du väl hört dina kamrater beskrifva hennes famösa toalett sedan i går på balen hos justitieråd*ets*, ifall du icke såg den sjelf?»

Thure hade verkligen denna gång ämnat ansträng*a* sig och svara, men han fick olyckligtvis litet kaffe i vrångstrupen, så att deraf blef intet. För tant Barbara betydde likväl denna omständighet alldeles ingenting. Antagande hans torra hosta för ett jakande, utbrast hon:

»Ja, det visste jag! Alla förståndiga menniskor kunna icke annat än förarga sig åt en sådan kokett!»

Thure hade nu klarat sin hals, men fann det icke behöfligt att säga, det flere af kamraterna i kammarkollegium, som varit på balen, tyckte rätt bra om konsulinnan Glitterling, och att han sjelf just aftonen förut länge och grund-

ligt beskådat så väl hennes lockiga, vackra lilla hufvud, som hennes hvita axlar, från den post han efter vanan intagit vid balsalsdörren, orörlig, stum och spejande, ej olik den underlige fogel som vi kalla rör-drommel.

Med förunderlig instinkt träffade likväl tant Barbara just detta lilla samvetssår, efterlemnadt af gårdagens balminnen. Hon fortfor obarmhertigt:

»Det finnes kanske en och annan dum glop som anser henne skön och som föresatt sig att hennes magra hals, den hon jemt styr ut med sin mans, den enfaldige, gamle konsulns, presentsmycken, *skall* vara något märkvärdigt, men klokt folk med verkligt skönhetssinne gör det visst icke. Din salig fader i verlden, min käre Thure, han som hade så mycken smak och bildning» — detta »mycket» betonades starkt af tant Barbara vid tanken på hennes egna feta skuldror —, »din far, säger jag, afskydde sådana magra kycklingar!» Längre hann hon icke, då dörren sakta öppnades, och in trädde assessorskan Bjellerkrona, en mager, fyrtioårig enkefru med pirriga ögon och brouillerad hy. Hon var en af dessa vanlottade varelser, hvilka ty värr finnas i allt för stor mängd, nemligen de som genom sin fattigdom blifva alldeles beroende af andra.

Det enda arf hennes föräldrar kunnat gifva henne bestod i en vårdad uppfostran, och efter sin man, som dog i sina bästa år, hade den stackars frun blott ärft några obetalda räkningar.

De egenskaper och talanger hon egde hade satt henne i beröring med personer af lyckligare och förmögnare ställning än hennes egen. Hon hade blifvit dem angenäm genom sitt lifliga, språksamma sätt, sina små sällskapstalanger och icke minst genom sin beredvillighet att stå dem till tjenst. De åter på sin sida sökte att i pekuniärt afseende bereda henne en sorgfriare existens.

En sådan ställning kan dock svårligen i längden bibehållas utan att hos den beroende borttaga något af karakterens friskhet och sjelfständighet. Den stackars enkefrun bestod ofta hårda strider mellan stoltheten och den obligatoriska tacksamheten. Äfven ett annat slags dilemma bereddes henne. Hon var blefven hvad man kallar »vän i huset» hos den unga, vackra konsulinnan Glitterling, det vill säga, att hon ibland följde henne på hennes promenader, vid hennes uppköp i bodarna, att hon slutade hennes ofärdiga tapisseriarbeten till jul samt hjelpte henne att packa in julklappar.

Såsom vederlag för dessa tjenster var assessorskan alltid välkommen vid konsulinnans frukostbord, der hon helsades med dessa ord: »Ja så, det är bara du, kära Mimmi! Nå, då behåller jag min nattrock.» Isynnerhet var hon välkommen ifall hon hade något roligt att berätta, helst om gumman Sprengkulas dåliga humör eller om långe Thures tafatthet. Vid årets slut emottog fru Mimmi regelbundet hvar julafton sin belö-

ning, bestående af ett mörkt taft till klädning och en hatt, och sådant är ju alltid bra att hafva.

Hos tant Barbara åter var assessorskan ovärderlig, såsom den der kunde spänna sina små, skarpa ögon i den nya kokerskan då hon skulle antagas och med mönstrande kännareblick se hvad hon dugde till. Alltid fans det för öfrigt trasiga knapphål i Thures skjortor, och sådana var assessorskan en mästarinna uti att sy. Summan af detta blef, att generalskan gerna »tog hand om henne», kallade henne Mimmi och bad henne anse sig som hvardagsgäst när hon sjelf ville.

Allt det der gick för sig, men en svårighet låg deruti att assessorskans andra vän och beskyddarinna, fru Glitterling, och tant Barbara, såsom vi veta, ej voro några såta vänner.

Gumman Barbara ropade alltid högt öfver den verldsliga, behagsjuka konsulinnans granna toaletter och upphörde aldrig att med tvetydigt deltagande beklaga »den arme, gamle konsuln» — så föllo hennes ord — »som vid sin ålder gift sig med en sådan mod-journal».

Konsulinnan ansåg sig vara mera kompetent i bedömandet af sin mans lycka än tant Barbara; öfvertygad om att han ingalunda var beklagansvärd, tyckte hon att gumman Barbara icke borde lägga sig i andras angelägenheter; »man skulle nog sköta sig lyckligt ändå».

Mer än en gång hade vår pirrögda asses-

sorska sökt att som en fyndig advokat försvara den antastade unga frun, men ack! det hade blott haft en motsatt verkan, hvarför hon tagit sig som regel att, så snart samtalet lutade emot konsulinnan Glitterling, genast behändigt föra det öfver på någon annan af tant Barbaras »anklagade» eller »misstänkta».

Ibland uppstodo svåra ögonblick, nemligen då gumman tvärt afstannade, spände sina runda ögon i den stackars assessorskan och buttert frågade: »Nå, Mimmi, svara nu, har jag inte rätt? *Hade* inte 'Glitterlingskan' en klädning som med nöd hängde på axlarna?»

I sådana heta stunder tog assessorskan, fort blinkande, fatt i några milda jemförelser, såsom till exempel de nyutkomna fröknarna Rosenvifts oförlåtligt korta ärmar eller den korpulenta öfverstelöjtnantskan Breitenhügels låga klädningsryggar. Denna manöver lyckades som oftast ganska bra.

När assessorskan Bjellerkrona, såsom vi nämnt, gjort sin entré vid eftermiddagskaffet, klarnade också tant Barbaras röda anlete vid tanken på en liten diversion, och i det hon anvisade assessorskan en stol, vände hon sig, pekande på klockan, till sin halfsofvande herr son:

»Jag ser att tiden lider, min käre Thure; gå nu in till dig, och kom sedan ihåg att du lofvat hemta lilla Elsa när hon i afton kommer med ångbåten. Tag min ylleschal med i vagnen, så att barnet icke förkyler sig.»

Rätt belåten följde unge Thure vinken, nöjd med att få gå in till sin beqväma soffa och röka i ostörd ro.

När damerna blifvit ensamma, började tant Barbara:

»Jag skall berätta dig, min kära Mimmi, att jag i förra veckan hade bref af min måg Stålkrans; han skall nu på sina embetsresor, och han ber mig taga sin lilla dotter Elsa till mig under tiden. Redan i afton väntar jag henne med sin sköterska, och för min salig Adelaides skull . . .» Här blef tant Barbara ännu rödare och fick liksom några tårar i halsen.

Lilla Elsa var nemligen enda barnet till hennes afgudade dotter Adelaide, död för fyra år sedan vid den lillas födelse. Tant Barbara hade icke kunnat trösta sig öfver sin enda dotters bortgång; slaget verkade förbittrande på henne, helst hon hade sina egna tankar om huruvida hennes herr måg verkligen förstått värdera denna förlorade skatt.

Gumman Barbaras mindre välvilliga suppositioner voro emellertid helt och hållet ogrundade, endast alstrade i hennes egen kokande hjerna.

Kapten Stålkrans var hvarken ett geni, ej heller en särdeles känslig menniska, han plågades ej af en liflig inbillning och hade alls ingen lätthet att konversera; men han egde en sann och redbar karakter och sunda, allvarliga be-

grepp om hvad man var skyldig sin familj och sin heder.

Sådana skiftningar i en menniskosjäl undgingo emellertid alldeles den i sina omdömen så brådskande gamla gumman. Hon märkte ej heller huru mycket hon sjelf förlorade af inre frid och inre värde vid att ständigt lura på andras fel och svagheter.

Men återvändom till hennes och assessorskans eftermiddagssammanträde.

»Ja så, generalskan får en liten gäst i huset; det blir kärt för mormor!» inföll fru Mimmi med en sentimental dallring på de sista orden.

Tant Barbara, som icke tyckte om känslosamt deltagande hos dem hon i djupet af sin själ ansåg för underordnade, svarade temligen torrt:

»Det behöfver då inte sägas! Måtte barnet blott icke blifvit alldeles bortskämdt; den lilla ungen har ju vuxit upp dessa fyra år nästan helt och hållet i den der pipiga sköterskan Nannas vård; hon skall ju vara så förträfflig, kan tänka! och stor tillsyn lär väl icke min herr måg egnat den lilla stackaren!»

Assessorskan — ett torrt fikonträd i äktenskapets fruktträdgård — kände sig alltid besvärad när fråga blef om barna-uppfostran, och som hon dessutom ej rätt visste hvad hon borde säga för att träffa tant Barbaras smak, beslöt hon att draga samtalet öfver på något af dennas favoritämnen.

»Ja, det är visst nödvändigt», yttrade hon oljelent, »att barn noga följas af sina närmaste; resultaten af ett motsatt förhållande visar sig ofta ute i verlden senare, då de blifvit stora och ingen ändring mer kan ske, såsom till exempel med de stackars flickorna Rosenvift.»

»O, min vän!» utbröt tant Barbara häftigt, i det hon sparkade till pallen under bordet och lät soffressårerna kännas vid deras svaghet, »tala bara inte om dem! De snärtorna kan man blifva sjuk af att tänka på. Sådana fasoner! sådana miner! Min Thure — som lyckligtvis har ett klart omdöme, fast han ej yttrar sig i ogjordt väder — säger mig ständigt när han kommer hem från balerna, att de äro ordentligt löjliga att betrakta med sina svängningar på hufvudet, spelande ögon och pösande kjolar med getinglif.»

Assessorskan, förtjust åt den lyckade vändning samtalet fått, satte sig upp bättre i länstolen och göt olja på elden, i det hon sade:

»De vilja naturligtvis göra allt för att bli gifta, och, Gud bevars! det kan ju hända det lyckas dem; man ser ju jemt sådana der utstyrda modedockor hafva framgång och göra rika, präktiga partier; det är min sann icke de *bästa* som draga den stora vinsten på lotteriet.»

Här blef assessorskan Bjellerkrona litet röd på sin nästipp, hennes blinkande ögon höjdes mot taket, och långfingret började en liten nätt trumning på bordskanten. Hon tänkte på den ovärdige, rike enkling, som i hennes ungdom så

ifrigt gjorde henne sin cour, och som sedan fräckt nog friade till hennes unga, näpna systerdotter.

»Ja, deruti kan Mimmi hafva rätt», svarade tant Barbara, i det hon upptog sitt tapisseriarbete ur sykorgen; »också få männerna till hustrur sådana der paradisfoglar som doktorinnan Svindelstedt och konsulinnan Glitterling! Det bör verkligen vara angenämt för en förnuftig karl! Svindelstedtskan, som skall med i alla kotiljonger, påhängd med bandrosor som en vimplad lustjakt, och det fast hennes store pojke snart är så lång som hon sjelf! Och konsulinnan! Ja, jag tror ändå hon är allra värst; rikedomen har ju stigit den stackars tokan till hufvudet, så att hennes pretentioner ingen gräns hafva; fram skall hon, bevars, och när man då på samma gång ser hur hon axlar sig och sträfvar för att krypa ur sina urringade klädningar, alldeles som en kyckling, den der vill slippa ur ägget, ja, då kan man sannerligen beklaga den *arme* mannen. Säg, min kära Mimmi, *kan* man inte det? Säg rent ut!»

Assessorskan hade icke förutsett detta; också letade hon på måfå något i sin svarta sypåse som aldrig funnits der, och svarade tveksamt: »Hvad skall man säga annat än det vi förut veta, att det min sann inga englar finnes på jorden!»

Men som om det varit bestämdt att verkligheten skulle motsäga detta yttrande, hördes

från rummet bredvid lätta, små steg och en silfverklar barnaröst, som gladt frågade:

»Är det här som snälla mormor bor?»

I detsamma öppnades dörren, och springande kom en liten flicka med fladdrande, blonda lockar och stora, blåa ögon in i rummet. Utan tvekan sprang hon fram till den gamla. Slående sina små, runda armar om hennes hals, såg hon upp i hennes ansigte och hviskade frågande: »Det är ju mormor, min mammas snälla mamma?»

Aldrig förr hade något barn vågat helsa så ogeneradt på tant Barbara. Sina egna två barn hade hon ju ständigt hållit på afstånd, inom ett kyligt decorums afmätta gränser, der omfamningar ej kommit i fråga annat än på födelse- och namnsdagar eller vid extra högtidliga tillfällen. Tant Barbara undrade sjelf öfver att hon ej näpste till den lilla, som ej ens lärt att komma ordentligt in i ett rum, niga och kyssa på hand; men gumman kom alldeles af sig då hon mötte denna älskliga barnablick, som så bedjande och förtroendefull såg upp på henne. Det var som skulle tant Barbara förnummit ett »upptinande» kring sitt hjerta.

Hennes aflidna dotters bild framträdde så tydligt för hennes minne, och den lillas fina drag och ljufliga leende återspeglade så outsägligt mycket af den saknade.

Tant Barbara lyssnade till barnets många frågor utan att blifva otålig, hon kände sig mildare stämd än hon gjort på långliga tider, ja,

det var ej långt ifrån att hon velat räcka sin hand till den beskedliga Nanna, der hon nigande stod vid dörren. Tant hemtade sig emellertid något och, nickande nästan hjertligt till trotjenarinnan, sade hon: »God afton, jungfru Nanna; låt nu se hon trifves i Stockholm. Till att börja med kan hon nu behöfva något att förfriska sig med; gå derföre in till mina jungfrur; de hafva något i beredskap. Hvila sig der en halftimme, kom sedan och hemta lilla Elsa; hon bör gå tidigt till sängs i qväll efter resan.»

Nanna tackade, djupt nigande, och lemnade rummet, hållande förklädssnibben hårdt vriden om pekfingret — ett omisskänneligt bevis på att den hederliga varelsen kände sig förlägen och ängslig till mods.

Assessorskan, som icke mera tyckte sig behöflig och som fruktade någon oförutsedd sammandrabbning, såg på sitt ur och föregaf ett besök hos en vän, i det hon uppsteg och tog afsked.

Då hon stängt dörren efter sig, började den lilla: »Säg, snälla mormor, hvem var den frun som nu gick ut? Var hon ond, tror mormor?»

»Hur kan du fråga så, barn? Hon har ju aldrig sett dig förr och aldrig talat till dig», svarade tant Barbara helt förvånad.

»Nej», fortfor lilla Elsa, »men hon var ju så fasligt röd i ansigtet; och vet mormor, att när jag är stygg, så brukar Nanna leda mig

fram till spegeln och visa mig hur ful och röd jag blir, och derföre trodde jag . . .»

»Små barn», afbröt tant Barbara otålig, »skola aldrig understå sig att se efter om äldre personer äro röda eller bleka; de skola blott tänka på att sjelfva vara snälla. Kom ihåg det.»

»Ja, mormor lilla, det vill Elsa visst!» sade den lilla flickan och tryckte så lifligt sin körsbärsmun emot mormoderns hand, att den gamla kände sig fullständigt afväpnad, tog barnet i sina armar och satte det i sitt knä.

»Berätta mig nu, kära barn, hur du har det der hemma; brukar pappa nå'nsin gå in i barnkammaren till dig, och visar han dig någon gång din mammas porträtt?»

»Ack ja, mormor lilla! Mammas porträtt hänger ju öfver min säng. Om mornarna klockan sju, innan pappa går ut, kommer han alltid in och pussar mig. Då vaknar jag, och då lyfter han ofta upp mig på sin arm, så att jag kan räcka upp till porträttet och helsa god morgon på mamma. Då säger pappa: 'Hör du, min stumpa, vill du lofva mamma att försöka att vara rigtigt snäll i dag?' — 'Ja, det vill jag visst!' svarar jag. Åter igen pussar han mig då, och så lägger han mig ner i min säng och stoppar täcket omkring mig för att jag skall få sofva en liten stund till.»

»Men om mormor har du väl inte så ofta hört talas, kan jag tro?» frågade tant Barbara, i det hon skarpt betraktade barnet.

»Jo, mycket ofta! Vet mormor, att när jag rifver sönder mina kläder eller spiller på mig ibland, — ja, söta mormor, bara ibland, — då säga alltid pappa och Nanna: *'Hvad* i all verlden skulle mormor säga, om hon såge en sådan liten gris?' Ja, så säga de min sann!» mutterade lilla Elsa med en betänksam nickning på sitt lilla lockiga hufvud, i det hon sköt ut lilla munnen.

»Nå, säga de ingenting annat?» fortfor tant Barbara nyfiket.

»Jo, Nanna säger att jag skall vara lydig, att jag skall hålla mig rak och niga djupt, för det tycker mormor om.»

Tant Barbara var i det hela icke missbelåten med att man för barnet framstält henne som en betydelsefull rättvisans skiparinna, den der hade sista ordet i alla frågor om hvad man borde och icke borde.

Detta slags kalla hyllning skulle varit henne tillräcklig, om hon icke sett den lilla. Men nu hade barnets eget intagande väsende hos den gamla framkallat en känsla som hon aldrig förr erfarit i så hög grad, eller för hvilken hon åtminstone aldrig gjort sig fullt reda. Hon fann det nemligen nu icke nog att vara vördad och fruktad, hon förnam en gryende längtan efter att också blifva älskad.

Hennes stackars fattiga ande genomilades af något trånadsfullt och dock förödmjukande vanmägtigt. Månne icke också någon gång den

tranfeta pingvinen med sina rudimentära, små vingstumpar känner något liknande, när han från sin kala, ödsliga klippa ser flyttfoglarne draga förbi honom högt uppe i den soliga etern?

Detta oskyldiga lilla väsende, som så tillitsfullt närmade sig tant Barbara med öppen blick och öppen famn, var så olikt allt i den torra, konstlade, osanna verld, uti hvilken hon hittills sökt sin trefnad, att det nästan förvirrade henne.

När gamla Nanna efter en stund inträdde för att hemta barnet till aftonmåltiden, gick tant Barbara sjelf med, undfägnade rikligen den lilla med goda kakor till mjölken och stannade sedan inne under hennes afklädning.

Huru förtjusande var ej lilla Elsa, då hon i sitt långa nattlinne ett tu tre smög sig till att springa ifrån sin brummande Nanna och på sina små, bara rosenfötter ilade af öfver mattan, högt skrattande, till mormor för att kyssa henne ännu en gång.

Tant Barbara tyckte sig i denna luftiga, lilla varelse se sin egen saknade dotter på nytt, sådan hon mindes henne vid Elsas ålder.

Men ack! huru sällan hade ej gumman då varit tillsammans på detta förtroliga sätt med sitt eget barn. Hon hade ju i den tiden nästan alltid varit borta på baler, supéer, spektakler — alla dessa eleganta förevändningar att slippa från sitt hem. Hon hade omöjligt haft tid att vara med vid sina barns afklädning och aftonbön annat än undantagsvis.

»Ej haft tid med dina barn?» ljöd det anklagande i den gamlas vaknande samvete, »och hvarför?»

»Jo, min ställning i verlden, mina bekantas oändliga fordringar!» svarade tants beställsamma hjerna.

»Och böra dessa fordringar gälla mer än barnens?» fortfor samvetet allvarligt.

Tant Barbara blef helt besynnerlig till mods; sådana tankar hade den bistra domarinnan aldrig förr haft för egen räkning. Säkert är, att när lilla Elsa i sin aftonbön med sin klara barnaröst talade dessa ord: »Gode Gud, välsigna och bevara min snälla mormor!» då böjde sig den gamla djupt ned öfver sängkanten och strök med handen bort ett par klara tårar; — det var hjertats mångåriga isar som började smälta.

Hon kom nu ihåg de ord ur den Heliga Skrift, dem hon så ofta tanklöst låtit glida sig förbi utan afseende, när hon ibland — egentligen för exemplets skull — hedrade kyrkan med sin närvaro: »Utan att I omvänden eder och varden såsom barn, skolen I icke ingå i Guds rike.»

TOMTEBOLYCKA.

Tomtebolycka.

Unga jungfru Betty hade varit mycket tidigt på benen för att ställa allt i ordning till herrskapets återkomst. Det var min sann bäst att vara qvick i vändningarna för att hinna ned i rättan tid till centralstationen.

»Den evigt långa vägen här ifrån Humlegårdsgatan och dit!» puttrade jungfru Betty och gaf den vackra, ljusröda kåsösen ett hårdt slag med damhandduken; »jag skall ju också duka thébordet och tänka på omletten, som frun skrifvit till mig att hon ville öfverraska herrn med. Usch, hvad tiden springer af med en fattig stackare, det är förfärligt! Det får väl gå med städningen som det kan i dag. Inte lär väl nygifta menniskor gå precist och nosa i vråarna efter dam heller? Det vore då en skam om de inte hade något roligare att tänka på, tycker jag!»

Härmed företog jungfru Betty en nervös gnidning af spegeln öfver den vackra, hvita porslinsspiseln i förmakshörnet, blåste ifrigt bort dammet på klock-kupan och ilade derpå i full fart ut i salen för att duka.

Se så! Nu var det då ändtligen färdigt, och köksbestyren med. Jungfru Betty kastade på sig koftan i en fart och kom just i lagom tid ned till stationen för att få höra tågets aflägsna mullrande och se det komma rusande öfver jernvägsbron, dragande efter sig en hel »Asgaards-Reie» af bolmande, svart rök.

»Ja, se der är herrskapet, min sann!» Tåget saktar fart, och lilla jungfru Betty tränger sig fram bland menniskorna på perrongen.

Ur en andra klassens waggon tittar kunglig sekter Munter ut, nickar strålande glad åt ett par unga herrar på perrongen, hvilka ifrigt vifta med hattarne och ropa: »Välkommen hem, bror Munter! Lyckliga ost! Hvar har du din lilla fru?»

»Här är hon, vänner i viken!» svarar Munter, i det han böjer sitt vackra, manliga hufvud leende till sidan, för att gifva plats vid fönstret åt sin lilla förtjusande äkta hälft, som ännu är helt rosenröd på ena kinden efter sin morgonslummer och som, halft förlägen, halft skälmsk, med båda händerna söker ordna sitt lockiga, kastanjebruna hår.

Munter iakttager med stolt belåtenhet, att hans två vänner finna lilla frun öfver all beskrifning förtjusande. I detsamma stannar tåget.

»Se här, lilla Clara», ropar den lycklige unge mannen, »tag mig i handen, så hjelper jag dig ned. Se så der ja! Sakerna besörjer jag, var du lugn bara.»

»Snälle Hugo, gif mig först min påse!» svarar lilla frun. »Tack skall du ha! Se, der är Betty; god dag, kära du; god dag, god dag. Du har väl théet i ordning der hemma, och allt det jag skref om?»

»Ja bevars, frun lilla, och omletten skall bli färdig, det kan frun lita på», tillade jungfru Betty med en hemlighetsfull blinkning och neg en liten knyck för sin nya matmoder.

Den senare såg smått blyg på sin tjenarinna, efter det hon gifvit detta första prof på husmoderlig omtanke i en ton, som hon sjelf trodde vara mycket värdig. Hon hade nemligen icke sett sin nya jungfru sedan det högtidliga ögonblick, då hon som fästmö stadt henne till hösten, vid hvilket tillfälle hon ord för ord lärt af sin mamma hvad som skulle sägas och erfarit en verklig examenskänsla.

Kunglig sekter Munters bröllop hade firats i Juni månad hos Claras föräldrar, grosshandlar Soléns, ute på Nyponviken — deras sommarnöje på Vermdön. Sedan hade unga herrskapet gjort sin bröllopsresa i Norge samt till några slägtingar på landet, och nu i September skulle de flytta in i det nya hemmet på Humlegårdsgatan.

Efter det man vexlat lifliga helsningar med välkomnande vänner och bekanta, satte sig det unga paret i en droska, jungfru Betty fick plats på kuskbocken, och med pick och pack, schalpaketer och påsar, rullade man af, glada i hågen, till eget bo.

»Ack, lilla Clara!» utropade Munter och lade sin arm till stöd bakom sin unga makas rygg, »jag är så glad som en giga! Tänk när du träder in i nya våningen, och när du får se den ljusröda förmaksmöbeln! Mins du cretonnet med törnrosbuketterna, som du tyckte så mycket om? Tror du inte jag skaffade oss det? Jo, jo men, du! Herrn i boden stod der och pep, att det inte fans mera, och Gud vete allt som var i vägen. Men ser du, Clara lilla, jag kom, jag såg, jag segrade! Du ville hafva den sorten, ergo skulle det skaffas!»

Här knep den lycklige unge mannen sin fru i sidan med den påföljd, att hon kiknade af skratt och förklarade, att det alls icke passade för ett aktningsvärdt, gift par att köra omkring Stockholms gator under sådana fasoner.

Vägen till Humlegårdsgatan gick särdeles fort i de två »turturdufvornas» tycke, kusken svängde om hörnet från Norrmalmsgatan, Betty pekade på ett nytt hus till höger och sade till sin granne på kuskbocken: »Der är det som kunglig sekterns bor!»

Nu var man framme vid porten till det egna hemmet. Det kändes så besynnerligt för Clara — som, fast hon blott var nitton år, likväl hunnit fundera vidt och bredt öfver ämnet: ett eget hem i framtiden, och väl tusen gånger i inbillningen sett sig träda in i detta paradis, — att nu finna sin älsklingsdröm förverkligad. Hon var öfverlycklig, men ändå liksom litet högtidligt

stämd, när hon vid sin Hugos arm skyndade uppför de tre trapporna, der de nya, glänsande förstuguväggarna prunkade i olika färger.

Betty hade i fyrsprång skyndat upp i förväg med ressakerna och öppnade nu tamburdörren, nigande så festligt hon förmådde.

»Ack, Hugo, skall jag tro mina ögon? Här är ju alldeles charmant! Precist som jag tänkt mig att jag ville hafva det!» utropade Clara i det hon fort lade ifrån sig påse och en-tout-cas, såg sig omkring och med förtjusning slog ihop händerna. »Hur i all verlden har du kunnat få det så vackert?»

I sin oförstälda glädje sprang lilla frun rakt i armarne på sin lycklige man och gaf honom en kyss så varm som en solstråle. Ja, det var morgonsol både i hjertat och i hemmet, den lyste i de två ungas ögon, den sken in mellan de nya, snöhvita gardinerna, på blomsterkrukorna i fönstren, på de ljusröda törnrosmöblerna i lilla förmaket och på det inbjudande frukostbordet i salen, der den nya théservisen i hvitt och himmelsblått log emot dem, som en krans af förgätmigej.

Lilla Clara blef alldeles yr i hufvudet af att se på allting. Slutligen skyndade hon in till sig för att putsa sig litet till frukosten — tänk, första frukosten på tu man hand i eget bo! — medan Betty lade sista handen vid kotletterna och omletten.

»Nej, hvad det var vackert derinne i fruns sängkammare! Allt i himmelsblått och hvitt

cretonne, och rosenknoppar strödda öfver hela tyget! Och det koketta lilla toalettbordet sedan i hvitt, luftigt musslin med ljusröda bandrosor på! »Jag är den lyckligaste menniska i hela verlden!» utbrast den unga frun, under det hon i stor hast utbytte sin reskostym mot en sval, hvit morgonrock, som klädde henne förträffligt.

»Om jag skulle taga den lilla anndagsmössan på?» — och i en handvändning satt hon der, den lilla näpna, hvita spetshättan, så lämplig att pryda ett lockigt, ungt hufvud, der oräkneliga tankar, alla rosenröda eller himmelsblåa, fladdrade omkring i yster ringdans.

»Hugo tyckte så mycket om den lilla mössan», sade unga frun, under det hon gaf en slutlig uppurrning åt håret med en hårnål, »derför är jag väl tvungen att nyttja den någon gång», tillade hon med skälmsk undergifvenhet, medan hon rodnande betraktade sig i spegeln.

Men nu knackade Betty på dörren, och unga frun skyndade lätt som en vårflägt ut i salen.

Der stod det nya, blanka théköket rykande på frukostbordet och brummade doft för sig sjelft liksom ett välkomnande. Kotletterna med sin stekta potatis doftade aptitligt, och i gullgul fägring lyste frukostens glanspunkt, omletten. Allt var förträffligt i ordning.

»Det var tusan så läcker anrättning, min unge!» utropade Hugo, som finputsad efter resan kom ut i salen. »Det skall smaka härligt, vill

jag lofva. Jag är hungrig som en varg på morgonqvisten.»

Dermed slog sig unga paret ned att frukostera i godan ro. »Magnifika kotletter, lilla Clara, magnifika! Vår jungfru är ju en rigtig mästerkock. Sådan stekt potatis kunde man bjuda sjelfva kungen på. Jag tar en kotlett till och . . .»

I detsamma hördes en stark ringning på tamburklockan. Munter stannade af sin ätning och rynkade pannan.

»Hvem tusan kan det vara, som kommer och pinglar så här dags?»

»Betty måtte väl inte släppa in någon!» svarade Clara häpen och lyssnade. Plötsligt spratt hon till och fortfor helt förskräckt: »Min sann, Hugo, tror jag inte att det är faster Reginas röst som jag hör derute i tamburen.»

Kunglig sekter Munter lyssnade uppmärksamt. »Ja, min själ, är det icke käringen!» utbrast han förtretad, glömsk af den respekt han var skyldig sin svärfars äldsta syster. »Jag tror inte jag står ut med gumman så här nästan på fastande mage; förlåt mig, lilla Clara, men det är mig rakt omöjligt.»

Sagdt och gjordt! Den egoistiske unge mannen reste sig varligt från frukostbordet, tog thékoppen i ena handen och kotlett-tallriken i den andra och smög så på tå in i sitt rum.

Clara, som ännu hoppades på en möjlig räddning undan den öfverhängande faran, reste

sig tveksam från frukostbordet och lyssnade under spänd väntan.

»Goda mamsell Solén», hörde hon Betty svara, och det med den mest bevekande ton, »jag kan försäkra, att herrskapet alldeles nu på minuten kommit till staden, efter att ha rest hela natten. Nu hålla de på att frukostera, och sedan skall visst frun hvila sig, så det tas ej emot.»

»Den hederliga Betty!» tänkte Clara och väntade sig att få höra tamburdörren stängas efter en retirerande faster; men hon missräknade sig, ty i stället nåddes hennes öron af följande ord, uttalade med gamla faster Reginas oeftergifliga bestämdhet:

»Det hörs att lilla jungfrun är en nykomling, ty hon skall veta, att jag är fru Munters köttsliga faster, icke mer eller mindre. För mig gäller inte om det tages emot eller icke tages emot; det är min rättighet att slippa in. Dessutom, vid mina år, går man inte tre trappor förgäfves!»

Efter dessa märkliga ord hördes icke vidare någon invändning från jungfru Bettys läppar; dörren till salen öppnades varsamt men säkert, och faster Reginas stora, frågande ögon blickade in i rummet. Samtidigt yttrade hon under ett hemskt försök till smeksam munterhet: »Lilla Clara! Det är bara jag; sitt du lugn, kära barn, och låt mig inte störa. Jag sätter mig bredvid dig i allsköns maklighet; jag har ingenting som brådskar.»

Den unga frun bekämpade sin missmodighet så godt hon kunde och föreslog — sedan hon artigt tackat för fasters stora godhet — att få servera henne en kopp thé.

»Tack, kära barn, jag dricker aldrig thé, men för att göra dig ett nöje skall jag försöka.» Här gledo den gamla, magra mamsellens gråa ögon roflystet bort mot omlettfatet, och med ett leende, som visade de två vargaktiga, långa framtänderna, fortfor hon: »Det händer mig inte en gång om året att smaka varm mat om morgnarne, men jag ämnar verkligen låta fresta mig af omletten, som jag ser der. Den påminner mig om min barndom; det vankades alltid omletter om söndagarne hemma.»

Clara kände som ett sting i hjertat vid dessa ord. Det fattades bara detta, att omletten, Hugos egen favoriträtt, skulle sköflas af faster Reginas stora huggtänder!

Lyckligtvis märkte den gamla mamsellen ingenting. Frimodigt knöt hon upp hakbanden på sin chokoladfärgade taftshatt, lade för sig en god portion af den smakliga rätten och slog upp sin språklåda fullständigt.

»Vet du, Clara lilla, det var mig ett sådant nöje att i dag göra litet otta för er skull, mina vänner; men jag lofvade mig sjelf, att jag skulle vara den första här för att önska er tomtebolycka. Jag skall nemligen berätta, att vi alla tre, dina gamla fastrar, stämt möte här för att rigtigt lyckönska er.»

Gumman Regina tog sig en dugtig smörgås med kall kyckling, som hindrade henne att se det tunga moln af ledsnad, som förmörkade hennes brorsdotters anlete, då en ringning ånyo kallade jungfru Betty till tamburen. Den häpna, lilla tjenarinnan, som af de tre fastrarna Solén aldrig sett mer än mamsell Regina, vågade sig nu käckt fram med sin nästan dramatiska beskrifning på herrskapets återkomst, frukost och stora behof af hvila efter resan; och det var med ett visst eftertryck som hon beslutsamt såg de båda fruntimren i ögonen och tillade: »derför kan jag säga alldeles bestämdt, att herrskapet icke kan hafva den äran att taga emot.»

Men till stackars Bettys bestörtning möttes hon här af den femtionioåriga mamsell Binas torra skratt, i hvilket hennes yngre syster, lagmanskan Ripa, muntert instämde under ett ljudligt flämtande. Lagmanskan hade nemligen ensam fått på sin lott ett hull, hvaraf hälften skulle varit tillräckligt att väl bekläda systrarna Reginas och Binas beniga kroppshyddor. Hon var äfven den enda af de tre gummorna som fortfarande var i besittning af ett lifligt och fryntligt lynne, oaktadt sina femtiosju år och sitt enkestånd. I öfverensstämmelse med hennes godmodiga anlete och leende verldsåskådning klädde hon sig helst i ljusa och färgrika klädningar och hade passion för hvita hattar. Klockan åtta på morgonen, då lagmanskan vanligen gick ned till Munkbron med sin kokerska,

såg man henne alltid i hvit halmhatt med hvita barber och gula smörblommor. Klockan nio på qvällen — då hon gerna qvistade ut till Hasselbacken med en eller annan bekant, gammal fru — viftade hon sig med hvit plym i hvita sidenhatten. Med ett ord, hon hade intet klart begrepp om att vissa eleganta hattar aldrig böra gå, utan endast åka. Följden häraf var, att lagmanskan städse såg mycket parerad ut, och att alla, som mötte henne, antogo henne vara bjuden på någon festlig tillställning.

När hon nu slog upp dörren till salen, såg hon också ut som en personifierad gratulation. »Tomtebolycka, tomtebolycka, mitt unga herrskap!» deklamerade hon med löjlig pathos under afrundade armbågsgester, hvarvid hennes lilla, feta person elastiskt gungade fram mot frukostbordet.

»Sitt still, barn lilla! sitt still! Det är ju bara Bina och jag.» Nu smälde ett par fasterliga kyssar på lilla Claras friska kinder, och så slogo sig lagmanskan och mamsell Bina ned vid bordet.

»Det är då en sådan glädje att få önska dig lycka i ditt hem, kära barn, innan alla andra menniskor strömma till», började fru Ripa. »Så tycker Bina också, inte sant?»

Mamsell Bina var sin vana trogen att alltid svara på en till henne ställd fråga med en dylik. Konseqvent upplät hon derför sina tätt slutna läppar och yttrade: »Hvarför skulle jag inte göra det?»

»Men säg oss», fortfor lagmanskan, »hvar

har du gjort af Hugo? Honom måste vi då ändtligen lyckönska.»

Den stackars unga frun var i ett svårt dilemma. Sade hon att han var i sitt rum, så måste han ju mot sin vilja komma in att sällskapa med gummorna. Sade hon åter att han var utgången, såg det ju så kallt ut, att han genast efter hemkomsten skulle lemnat sin hustru solo i det nya hemmet. Nej, det gick icke heller an. Clara valde en medelväg.

Med nedslagna ögon svarade hon tvekande: »Stackars Hugo fick nyss ett par angelägna affärsbref, som skulle besvaras; men jag skall rigtigt framföra fastrarnas helsningar, då han slutat sina göromål. Han blir mycket, mycket tacksam för fastrarnas besök i dag.»

»Ja, kära Clara, hvem skulle väl tänka på er om ej vi?» utbröto de tre Parkerna i känslofull trio; »men att gå härifrån utan att hafva fått omfamna Hugo, nej, ser du, lilla Clara, det sker ej!»

»Ack», suckade Clara i sitt hjerta, »om de goda fastrarna verkligen hade nöjt sig med att blott tänka på oss i dag, då hade vi varit bra lyckliga. Hur i all verlden skall jag göra med Hugo? Han kan inte undgå att komma ut ur sin gömma, det är säkert.»

Högt sade hon med tvungen artighet: »Får jag inte lof att bjuda fastrarna litet thé med färska kringlor?»

»Tack, min stumpa; inte för mig», svarade lagmanskan, torkande sin däfna panna med näs-

duken. »Men bjuder du mig litet omlett, då säger jag inte nej.»

»Och faster Bina?» frågade Clara med en afskedsblick på omletten; »är det ingenting som kan smaka faster?» — »Hvarför skulle ingenting smaka mig? Säg, lilla Clara, ser jag så dålig ut i dag?»

Clara var van vid fasters frågande sätt att svara, så att hon helt tankspridd yttrade: »Visst icke!» och bjöd henne kotlettfatet. Men gumman Bina fortfor: »Månne kött inte är för starkt så här på förmiddagen? Tror du inte att litet omlett vore bättre?»

Tack vare faster Reginas och lagmanskans förenade krafter hade två tredjedelar af omletten försvunnit, och återstoden angreps nu af gumman Bina, som åt och frågade till dess intet mera fans qvar på fatet.

Ändtligen var måltiden slutad och fastrarna infördes i rosenröda förmaket, der allt synades, vändes och betraktades med största noggrannhet.

I lilla Claras ena öra frågar ideligen faster Bina: »Hvem har broderat den der kudden, mattan, sykorgen? Hvem har gifvit dig det der visitkortfatet, den der flaskan?» I det andra örat ljuda lilla lagmanskans glada, förvånade utrop: »Kors, hvad möbeltyget är vackert! Nej, se då den utmärkta blomsterställningen!» medan faster Regina slår en hel rad falska ackorder på det nya pianot, för att pröfva om tonen är god.

Åter hörs tamburklockan häftigt pingla. Nej, nu står inte lilla Clara ut längre. Fort springer hon in till sin Hugo i hans undangömda vrå, för att söka hjelp i nöden, och kommer triumferande tillbaka med honom. Hon behöfver i sanning denna undsättning, ty in genom dörren träder med stora, lidande steg onkel Anders Rytander, major vid fortifikationen och efter honom den gamle, jovialiske gubben Frodén, rik grand-onkel i familjen och f. d. bryggare, som på gamla dagar blifvit nästan stendöf.

»Har den äran, har den äran, min lilla allra som sötaste ungmor och min allra lyckligaste herr äkta man!»

Med dessa ord helsade major Rytander i full uniform och hvita handskar det unga paret. Hans feta kinder blossade, hans rödgula, stora mustascher voro trotsigt uppvridna mot de utstående, gladt förvånade ögonen. Med ett ord, han strålade som en solros. Värdigare person än han har sällan framfört en festlig önskan om tomtebolycka till ett ungt par.

»Tack, goda onkel, tusen tack!» sade lilla Clara leende, neg och räckte fram sin panna mot majoren till kyssning; men måhända låg solen honom i ögonen, ty hans gratulationskyss kom att stanna på den rodnande lilla niècens rosenmun — något som ådrog majoren en misstrogen sidoblick af gumman Regina, men deremot ett skälmskt leende af lagmanskan Ripa.

Faster Bina vände bort hufvudet och gick fram mot gamle döfve gubben Frodén.

»Välkommen, goda farbror Janne!» skrek hon i hans öra med en för henne ovanlig vänlighet. »Farbror, som också gjort sig besvär vid sin höga ålder att komma och önska de nygifta tomtebolycka.»

»Krycka? Hvad är det du säger, kära Bina?» frågade den gamle godmodigt småleende, i det han jemkade sin svarta sidenkalott till rätta. »Ännu behöfver jag, Gud ske lof, inga sådana adjutanter.»

»Nej lycka! tomtebolycka!» storskrek gamla mamsell Bina, eldröd i ansigtet och höll handen till munnen som en lur.

»Lycka, nå ja, det var en annan sak», skrattade gubben Janne, så att hans isterhaka skakade, »hvarför sade du inte det strax? Lyckan är det just som fört mig hit. Jag kommer ju precist för att önska ungherrskapet tomtebolycka, vet jag!»

»Åh, så grufligt vänligt af rara, goda farbror!» utropade Clara och Hugo i duett och skyndade att hjertligt välkomna och omfamna den gamle hedersgubben, som de förde, en under hvar arm, fram till den allra bästa länstolen.

»Bina du», ropade gamle Janne, skälmaktigt nickande med sitt gråa hufvud och pekande på Hugo och Clara, »var det sådana här kryckor, du menade, så kan jag finna mig i att behöfva dem, hä, hä, hä!»

Ännu flämtande efter trapporna, upptog han

varsamt ur en af sina stora rockfickor en väl inlindad butelj med fint dessertvin och räckte den under ett solskensgladt leende till Clara. »Se här, min pulla, litet 'extra godt' att dricka en skål för herrn i huset. Det har du ingenting emot, hvaba?» skrattade gubben Janne; »och här ha vi maken till broken», fortfor han, uppdragande en butelj till, »så att äkta mannen kan dricka sin lilla frus skål, och så få vi litet på köpet, hä, hä, hä!»

»Tack, tack, raraste farbror Janne!» ropades i korus.

Der blef ett skålande och pratande. Clara började känna en förfärlig hufvudvärk grassera i sina tinningar. Hon hade ju varit på jernvägsresa hela natten och ej fått en minuts ro sedan hon kom hem. Hennes kinder glödde och ögonen glänste feberaktigt.

»Kors, hvad lilla Clara ser frisk och präktig ut», började faster Regina och hälde i ett nytt glas åt sig. »Tycker du inte, Bina, att hon till och med ser friskare ut än i fjol?»

Bina torkade sina tunna läppar och svarade: »Hvarför skulle hon blifvit mager och blek? Det går ju ingen nöd på henne!»

»Kära Bina», inföll major Rytander, som var en afgjord vän och försvarare af unga, vackra damer, »jag tror verkligen att det finnes personer af så fint och känsligt nervsystem, att blodet strömmar upp i kinderna och de just se mest blomstrande ut när de äro som tröt-

tast; måhända är det just fallet med lilla Clara efter resan.»

»Hvarför skulle Clara, unga menniskan, vara en sådan sensitiva? Inte blir man väl trött af en resa vid hennes ålder?»

»Det vill jag verkligen inte svära på», sade majoren och började ögna i morgontidningen, som låg på bordet.

Men faster Bina afspisades icke så lätt.

»Står det något, käre Anders, i bladet om de kungliga?»

»Jag skall se efter», mumlade majoren.

»Måntro det inte står något om manövern på Lagårdsgärdet? Hurudan var kungens häst? Var det en grå, en svart eller en fux? Det intresserar mig så! Kanske står det på andra sidan, du?»

Vänta, vänta, kära Bina; gif mig tid! Här tror jag att det står.»

»Nå, men ser du ingenting om hur drottningen var klädd, hurudan hatt hon bar?» — »Hvit, naturligtvis», inföll lagmanskan Ripa litet öfverlägset.

Gumman Bina var omättlig, och majoren kände sig till mods som skulle han matat en hungrig apa, den der, utan att svälja, samlat allt hvad man gaf henne i sin kind, för att blott speja efter mera. Ändtligen reste sig gamle gubben Janne Frodén för att taga afsked.

»Nu tror jag vi lemna ungherrskapet åt sitt öde», sade han och klappade fryntligt de

nygifta så hårdt i ryggen, som hade de fått något i vrångstrupen.

»Tack, goda onkel!» ropade lilla Clara och reste sig på tåspetsarne för att bättre kunna nå upp till den gamles öra; »tack för sitt kära besök!»

»Kök, se ditt kök? Ja, hjertans gerna, min lilla stumpa», svarade onkel Janne muntert; »det är alltid roligt att se hur ett ungt hushåll har det.»

Alla Claras förtviflade försök att hindra denna oförväntade köksvandring voro fruktlösa. Gubben Janne var rigtigt lifvad för en liten huse-syn. Följden blef, att hela sällskapet, med onkeln i spetsen, tågade ut i köket, till både Claras och jungfru Bettys verkliga häpnad.

Öfverallt skulle man titta in. Fastrarna togo allvarsamt i öfvervägande om spiseln var vedsparande eller ej. Regina och Bina togo derpå sängkammaren i betraktande. Båda tyckte de att den var för trång, medan lagmanskan Ripa ansåg att man bort hafva ännu ett rum i våningen, för framtida behof af utrymme.

Klockan led mot ett. Lilla Clara orkade knappt hålla upp ögonen af trötthet och Hugo gäspade, när han kunde komma åt, bakom gästernas rygg, då man lyckligtvis började tänka på att taga afsked.

Fastrarnas hattar och flor skulle påsättas och deras kappor knäppas ordentligt igen uppifrån och ned. Slutligen kommo ömma omfamningar, kyssar och klappar; och så stängdes

tamburen med dubbellås efter dem alla af jungfru Betty, som högtidligt lofvade sig sjelf, att nästa gång omlett serverades i huset icke öppna dörren, om det så än ringde en gång i minuten.

Clara såg med ledsnad sin man taga hatt och rock för att gå ut i några affärer. Utmattad kastade hon sig på chäslongen och öfvertänkte morgonens slägtmöte.

Der hon låg, blek och med slutna ögonlock, kom hon händelsevis ihåg hvad hon en gång läst om vissa djur, som af ömhet krama ihjäl sin afkomma. Hon beklagade dessa små i sitt sinne och — somnade tungt.

Men borta i kakelugnsvrån satt husets lilla tomte och var vid dåligt lynne. För några timmar sedan hade han munter i hågen flyttat in i huset; ingen hade gifvit akt på hans röda toppmössa, när han qvickt stulit sig in bakom den lilla nygifta frun och fort kilat uppför trapporna. Nu var tomtens glada humör betydligt nedsatt. Han hade vändt sig åt väggen, och der mumlade han för sig sjelf: »Om de ämna fortfara på detta sätt att förfölja den lilla frun med slägtkärlek, skola de snart tvinga mig att rymma huset, ty», suckade han, »det slutar med att af tomtebolycka blir tomte-olycka!» Ja, så tänkte tomten, ty han räknade inte slägt med någon.

JOS. SELIGMANN & C:is förlag:

Ögonblicksbilder

från

NORD-AFRIKA och SYD-ITALIEN

af **E.**

Med tjugo teckningar

Pris: 2.50

Mitt Sjömanslif

bilder från sjön

MINNEN och ANTECKNINGAR

af **HERMAN ANNERSTEDT**

Pris: 2.75

OXYGEN OCH AROMASIA

Bilder från år 2378

af **CLAËS LUNDIN**

Pris: 3 kronor

GAMLA KORT

BILDER UR VERKLIGHETEN

af **CLAËS LUNDIN**

Pris: 2.75

ELSA

En berättelse från hexprocessernas tid

af **GUST. BJÖRLIN**

Pris: 2.25

UNIVERSITETSBIBLIOTEKET, LUND
15000 400875470